

สาธารณรัฐอินเดีย

โครงการจ้างที่ปรึกษาศึกษาระเบียบ
การลงทุน/การทำธุรกิจ
ในกลุ่มประเทศตลาดใหม่

ประจำปีงบประมาณ 2561

ได้แก่ สาธารณรัฐอินเดีย
สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ
สาธารณรัฐเคนยา
สาธารณรัฐอิสลามอิหร่าน
และสาธารณรัฐชูดาน

รายชื่อคณะทำงานวิจัย

สาธารณรัฐอินเดี

1	นายสุวิทย์	สรรพวิทยศิริ	ผู้อำนวยการโครงการ
2	ดร. อนันต์โชค	โอแสงธรรมนนท์	ผู้อำนวยการโครงการร่วม
3	ดร. พิเศษพร	วศวงศ์	หัวหน้าทีมวิจัย
4	นายเมธา	จารัตนากร	ผู้เชี่ยวชาญ
5	นางสาวชญาณิศา	ใจชื้อกุล	นักวิจัย
6	นายธนานันต์	วรสาร	นักวิจัย
7	นางจรรยา	สวัสดี	นักวิจัย
8	นางสาวปาลศิริ	ศรีรุ่งเรือง	นักวิจัย
9	นางสาวกมลพร	นิลรัตน์	นักวิจัย
10	นายภูวิชญ์	นันทสุรศักดิ์	นักวิจัย
11	นางสาวทัศนีย์	แสงมุกข์	ผู้ช่วยนักวิจัย

สารบัญ

สาธารณรัฐอินเดีย

	หน้า
บทที่ 1 บทนำ	
1.1 หลักการและเหตุผล	1-1
1.2 วัตถุประสงค์	1-6
1.3 ขอบเขตการดำเนินงาน	1-7
1.4 วิธีการศึกษา	1-8
1.5 แผนการดำเนินงาน	1-20
1.6 บุคลากรประจำโครงการ	1-22
1.7 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	1-24
บทที่ 2 ภาพรวมประเทศ	
2.1 การเมืองและสังคม	2-1
2.2 เศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขัน และความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ	2-7
บทที่ 3 กฎระเบียบและนโยบายด้านการลงทุน	
3.1 ภาพรวมกฎระเบียบและนโยบายที่สำคัญด้านการลงทุน	3-1
3.2 กฎระเบียบและข้อห้ามในการลงทุน	3-2
3.3 กฎระเบียบและนโยบายที่ส่งเสริมการลงทุน	3-11
บทที่ 4 ข้อมูลที่สำคัญสำหรับการประกอบธุรกิจ	
4.1 ตลาดและราคาสินค้า	4-1
4.2 ต้นทุนในการประกอบธุรกิจ	4-3
4.3 กำลังการผลิต	4-5
บทที่ 5 ข้อมูลที่สำคัญด้านการลงทุน	5-

	หน้า
บทที่ 6 การวิเคราะห์อุตสาหกรรม	
6.1 อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ผัก ผลไม้ ชา ไม้ดอกเมืองหนาว)	6-2
6.2 อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	6-14
บทที่ 7 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	
7.1 ภาพรวมความคุ้มค่าในการลงทุน	7-1
7.2 ข้อเสนอแนะในภาพรวม	7-3
7.3 ข้อเสนอแนะรายอุตสาหกรรม	7-15
บรรณานุกรม	บ-1
ภาคผนวก ก กิจกรรม Fact Finding	ก-1

สารบัญตาราง

สาธารณรัฐอินเดีย

		หน้า
ตารางที่ 1-1	ข้อมูลเศรษฐกิจมหภาคและการลงทุนของไทยเปรียบเทียบกับ 5 ประเทศเป้าหมาย	1-3
ตารางที่ 1-2	สรุปโครงสร้างรายงานและแหล่งที่มาข้อมูล	1-18
ตารางที่ 1-3	แผนการดำเนินงานโครงการ	1-21
ตารางที่ 1-4	รายละเอียดเกี่ยวกับบุคลากร	1-23
ตารางที่ 2-1	ชาติพันธุ์หลักในแต่ละรัฐของอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	2-4
ตารางที่ 2-2	ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย เฉลี่ยระหว่างปี 2010-2014	2-7
ตารางที่ 2-3	GSDP รายสาขาของรัฐอัสสัมเฉลี่ยระหว่างปี 2010-2014	2-8
ตารางที่ 2-4	การคลังสาธารณะของรัฐอัสสัม (ค่าคาดการณ์ปี 2018)	2-11
ตารางที่ 2-5	GSDP รายสาขาของรัฐมณีปุระเฉลี่ยระหว่างปี 2010-2014	2-13
ตารางที่ 2-6	การคลังสาธารณะของรัฐมณีปุระ (ค่าคาดการณ์ปี 2018)	2-16
ตารางที่ 2-7	จำนวนแรงงานจำแนกตามลักษณะการจ้างงาน ปี 2013	2-17
ตารางที่ 2-8	อัตราการการอ่านออกเขียนได้ของรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ปี 2011	2-18
ตารางที่ 2-9	ความยาวของถนนประเภทต่างๆ ในรัฐมณีปุระ	2-20
ตารางที่ 2-10	สายการบินที่ให้บริการในรัฐมณีปุระ	2-21
ตารางที่ 2-11	สรุปภาพรวมของกลุ่มรัฐอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ	2-24
ตารางที่ 3-1	สัดส่วนการลงทุนของแต่ละอุตสาหกรรมอินเดีย	3-3
ตารางที่ 3-2	ขั้นตอนการทำธุรกิจในรัฐมณีปุระ	3-4
ตารางที่ 3-3	ขั้นตอนการทำธุรกิจในรัฐอัสสัม	3-5
ตารางที่ 3-4	ค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐมณีปุระ	3-7
ตารางที่ 3-5	ค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐอัสสัม	3-7
ตารางที่ 3-6	การจัดเก็บ GST	3-9
ตารางที่ 3-7	จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZs) ของอินเดียแยกตามรัฐ	3-14
ตารางที่ 4-1	ราคาสินค้าเกษตรทั่วไป	4-3

		หน้า
ตารางที่ 4-2	ตารางที่ ปริมาณการผลิตข้าวของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ	4-5
ตารางที่ 4-3	ที่ดินทำการเกษตรของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ	4-6
ตารางที่ 4-4	ต้นทุน ราคา และปริมาณของสินค้าสำคัญในอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	4-7
ตารางที่ 5-1	รายชื่อบริษัทและมูลค่าความตกลง MOU ในงาน Advantage Assam Global Investors' Summit	5-2
ตารางที่ 6-1	อุตสาหกรรมที่มีโอกาสใน NER	6-1
ตารางที่ 6-2	พื้นที่เพาะปลูกและพืชผลการเกษตรตามสภาพภูมิประเทศของรัฐอัสสัม	6-5
ตารางที่ 6-3	ข้อมูลทางสถิติของการปลูกพืชเศรษฐกิจในรัฐอัสสัม ปี 2015 - 2016	6-6
ตารางที่ 6-3	วงจรการท่องเที่ยว (Tourism Circuits) ของรัฐอัสสัม	6-19
ตารางที่ 7-1	สมมติฐานลักษณะของโรงงานตามขนาดต่างๆ	7-2
ตารางที่ 7-2	สรุปการคำนวณความคุ้มค่าในการลงทุนยังอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	7-3

สารบัญรูปร่างภาพ

สาธารณรัฐอินเดีย

		หน้า
รูปภาพที่ 1-1	โครงสร้างรายงานผลการศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงลึกของประเทศเป้าหมาย	1-9
รูปภาพที่ 1-2	การคัดเลือกอุตสาหกรรมเป้าหมาย (อุตสาหกรรมที่ผู้ประกอบการไทยควรลงทุน)	1-12
รูปภาพที่ 1-3	วิธีการศึกษาเชิงลึกระดับอุตสาหกรรม	1-13
รูปภาพที่ 1-4	กรอบระยะเวลาการดำเนินงานโครงการ	1-22
รูปภาพที่ 1-5	การบริหารโครงการ	1-23
รูปภาพที่ 2-1	โครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐอัสสัม (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP)	2-9
รูปภาพที่ 2-2	โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคการเกษตรรัฐอัสสัม (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคการเกษตรรัฐอัสสัม)	2-9
รูปภาพที่ 2-3	โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมรัฐอัสสัม (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคอุตสาหกรรมรัฐอัสสัม)	2-10
รูปภาพที่ 2-4	โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคบริการรัฐอัสสัม (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคบริการรัฐอัสสัม)	2-10
รูปภาพที่ 2-5	โครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐมณีปุระ (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP)	2-13
รูปภาพที่ 2-6	โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคการเกษตรรัฐมณีปุระ (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคการเกษตรรัฐมณีปุระ)	2-14
รูปภาพที่ 2-7	โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมรัฐมณีปุระ (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคอุตสาหกรรมรัฐมณีปุระ)	2-14
รูปภาพที่ 2-8	โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคบริการรัฐมณีปุระ (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคบริการรัฐมณีปุระ)	2-15
รูปภาพที่ 2-9	ปริมาณประชากรรัฐอัสสัม	2-17
รูปภาพที่ 2-10	North-South Corridor และ East-West Corridor	2-19
รูปภาพที่ 3-1	ขั้นตอนการนำอาหารเข้าประเทศอินเดีย	3-8
รูปภาพที่ 3-2	แผนผังแสดงช่องทางในการขออนุญาตการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ	3-13
รูปภาพที่ 6-1	สินค้าเกษตรแปรรูปส่งออกที่สำคัญของอินเดีย ปี 2015 และ 2016 (หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	6-3

	หน้า	
รูปภาพที่ 6-2	ห่วงโซ่มูลค่าอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ผัก ผลไม้ ชา ไม้ดอกเมืองหนาว)	6-4
รูปภาพที่ 6-3	การวิเคราะห์อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ผัก ผลไม้ ชา ไม้ดอกเมืองหนาว) ด้วย Five Forces Model	6-9
รูปภาพที่ 6-4	กุญแจสำคัญที่มีผลต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอินเดีย	6-14
รูปภาพที่ 6-5	จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งต่างชาติและภายในประเทศที่เดินทางเข้าอินเดีย (หน่วย: ล้านคน)	6-15
รูปภาพที่ 6-6	การจัดสรรงบประมาณสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอินเดีย (หน่วย: INR Crores)	6-15
รูปภาพที่ 6-7	ห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว	6-16
รูปภาพที่ 6-8	วงจรการท่องเที่ยว (Tourism Circuits) ของรัฐอัสสัม	6-20
รูปภาพที่ 7-1	ขั้นตอนแนะนำก่อนเริ่มจัดตั้งกิจการใน NER	7-9
รูปภาพที่ 7-2	ขั้นตอนแนะนำระหว่างดำเนินกิจการที่ NER	7-12

2.1 การเมืองและสังคม

2.1.1 การเมือง

(1) ประวัติกลุ่มรัฐ

กลุ่มรัฐอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ (North Eastern Region: NER) ตั้งอยู่ตรงกลางระหว่างตอนกลางของอินเดียซึ่งเป็นที่ตั้งของนิวเดลี เมืองหลวงของอินเดีย กับกลุ่มประเทศในแถบกลุ่มน้ำแม่โขง (Greater Mekong Sub-region: GMS) กลุ่มรัฐอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือมีพรมแดนติดกับหลายประเทศ ได้แก่ ภูฏาน บังกลาเทศ เนปาล จีน (ในส่วนของเขตปกครองพิเศษทิเบต) และเมียนมา วัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ของกลุ่มรัฐอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือจึงถูกผสมผสาน และมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมาก

ภูมิภาคอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ ประกอบไปด้วยกลุ่มชาติพันธุ์มากกว่า 220 กลุ่ม ในบางรัฐเคยมีอาณาจักรที่ปกครองด้วยตนเอง เช่น สิกขิม มณีปุระ อาหม (ในอัสสัม) ในอดีตมีอาณาจักรและพระราชวังของตนเอง ซึ่งชาติพันธุ์และอาณาจักรเหล่านี้ได้รับอิทธิพลทั้งด้านประเพณี ความเชื่อ วัฒนธรรม การแต่งกาย ภาษา ฯลฯ มาจากประเทศเพื่อนบ้าน ผ่านทั้งการค้า การแลกเปลี่ยนสัมพันธ์ตามปกติ และการถูกรุกราน เนื่องจากอยู่ในชัยภูมิสำคัญระหว่าง 3 แหล่งอารยธรรมหลัก คือ อินเดีย จีน และอุษาคเนย์ (โดยเฉพาะเมียนมา)

ชนเผ่า และอาณาจักรเหล่านี้ตั้งต้นเป็นอิสระทางการเมืองการปกครองของเพื่อนบ้านมาอย่างยาวนาน โดยไม่มีอาณาจักรใดสามารถยึดครองมาเป็นอาณาจักรบริวารของตนได้ กระทั่งในช่วงต้นของศตวรรษที่ 19 อาณาจักรพม่า (เมียนมา) ภายใต้ราชวงศ์คองบอง ก็ได้เข้ารุกรานและสามารถผนวก อาหม มณีปุระ และแคว้นแคว้นอื่นๆ เข้าในอาณาจักรพม่าได้สำเร็จ อย่างไรก็ตามความสำเร็จนั้นเป็นความสำเร็จในระยะสั้น อีกทั้งยังนำมาซึ่งการล่มสลายของราชวงศ์คองบองที่รุ่งโรจน์แห่งพม่าอีกด้วย กล่าวคือ

ดินแดนในภูมิภาคอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือในปัจจุบันเป็นดินแดนที่มีอาณาเขตอยู่ติดกับเขตปกครองเบงกอลของอังกฤษ ซึ่งในอดีตวิทยาการด้านแผนที่ของพม่าไม่ได้รับการพัฒนามาก อีกทั้งกองทัพพม่าในขณะนั้นได้ประเมินศักยภาพของกองทัพอังกฤษต่ำเกินไป จึงเกิดเหตุพิพาทชายแดนกับอังกฤษบ่อยครั้ง จนเป็นเหตุให้อังกฤษอ้างสิทธิในการรุกราน และท้ายสุดก็สามารถยึดพม่าทั้งอาณาจักรเข้าเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ดินแดนแถบนี้จึงตกอยู่ใต้การปกครองของอังกฤษด้วยเช่นกัน

ภายใต้การปกครองของอังกฤษ อินเดียตะวันออกเฉียงเหนือถูกจัดให้อยู่ภายใต้เขตการปกครองเบงกอล (Bengal Province) อังกฤษได้พัฒนาสาธารณูปโภค รวมถึงระบบการศึกษาขึ้นในภูมิภาครวมถึงได้นำ “ชา” เข้ามาปลูกในพื้นที่ จวบจนปัจจุบันชาอัสสัมกลายเป็นชาที่มีชื่อเสียงและเป็นชาที่ได้รับความนิยมทั่วโลก นอกจากชาแล้ว ภูมิภาคนี้มีความสำคัญอย่างมากสำหรับอังกฤษในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 กล่าวคือ เป็นสมรภูมิสำคัญระหว่างฝ่ายอักษะ คือ ญี่ปุ่น กับ ฝ่ายสัมพันธมิตร คือ อังกฤษ (รวมถึงชาวอินเดียในปกครองของอังกฤษด้วย) ที่สมรภูมิแห่งนี้ ญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้และไม่สามารถรุกคืบต่อไปได้ ในสงครามมีผู้เสียชีวิตจำนวนมาก ในแต่ละปีจึงมีนักท่องเที่ยวทั้งชาวอังกฤษ และญี่ปุ่นเข้ามายังภูมิภาคนี้เพื่อคารวะสุสานของบรรพบุรุษและศึกษาประวัติศาสตร์

ภายหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 อินเดีย นำโดย คานธีร์ ได้ทำการเรียกร้องอิสรภาพแก่อินเดียท่ามกลางแรงกดดันจากนานาประเทศ รวมถึงสถานการณ์ที่มีความจำเป็นต้องเร่งฟื้นฟูประเทศภายหลังสงคราม โดยอังกฤษให้อิสรภาพแก่อินเดียในปี 1947 ภูมิภาคนี้ก็ถูกรวมเป็นส่วนหนึ่งของอินเดียด้วย โดยมีกระบวนการทยอยแยกรัฐออกตามกลุ่มวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เป็นจำนวนทั้งหมด 7 รัฐ คือ อัสสัม (Assam) เมฆาลัย (Meghalaya) มณีปุระ (Manipur) ตริปุระ (Tripura) อรุณาจัลประเทศ (Arunachal Pradesh) นากาแลนด์ (Nagaland) และมิโซรัม (Mizoram) รวมกันจัดตั้งเป็น North Eastern Council State ซึ่งได้รับการเรียกขานจากสื่อมวลชนว่า 7 ดรณีหรือรัฐ 7 สาวน้อย (7 Sisters) ต่อมาในภายหลัง รัฐสิกขิม (Sikkim) ได้เข้าร่วมกับ North Eastern Council State เป็นรัฐที่ 8 อย่างไรก็ตามเนื่องจากสิกขิมไม่ได้มีภูมิประเทศติดกับทั้ง 7 รัฐ เพราะถูกขังกลางด้วยรัฐเบงกอลตะวันตก (West Bengal) ภูมิภาคดังกล่าวจึงยังคงถูกเรียกว่า 7 Sisters

(2) ระบบการปกครอง

ทั้ง 8 รัฐอยู่ภายใต้การปกครองของสาธารณรัฐอินเดีย มีหน่วยงานระดับกระทรวงของแต่ละรัฐ และมีผู้นำรัฐที่เรียกว่ามุขมนตรี (Chief Minister) เป็นผู้ปกครองสูงสุดของแต่ละรัฐ ส่วนความสัมพันธ์กับส่วนกลางนั้น ในรัฐ ทั้ง 8 มีสัดส่วนสมาชิกโลกสภา (เหมือนสภาผู้แทนราษฎรของไทย) ทั้งหมด 25 คนจาก 543 ที่นั่ง ในอดีตแต่ละรัฐของอินเดียจะมีกฎเกณฑ์เฉพาะของตนเอง เช่น ระบบภาษีที่แตกต่าง อย่างไรก็ตามภายใต้รัฐบาลปัจจุบันของ ฯพณฯ นเรนทระ โมตี ได้มีนโยบายในการปรับกฎเกณฑ์ต่างๆ ให้เหมือนกันทั้งประเทศ ทั้งระบบและอัตราภาษี รวมถึงนโยบายส่งเสริมการลงทุนด้วย

เนื่องจากภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือเป็นภูมิภาคที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ จึงมีชาติพันธุ์บางกลุ่มที่ต้องการแบ่งแยกดินแดน หรือไปเข้าร่วมดินแดนอื่น และก่อตัวขึ้นเป็นกลุ่มผู้ก่อความไม่สงบในพื้นที่ ในช่วงเวลาหนึ่งภูมิภาคนี้จึงค่อนข้างปิดสำหรับบุคคลภายนอก การเดินทางเข้าไปภูมิภาคนอกจากจะต้องขอวีซ่าจากส่วนกลางแล้วยังต้องขออนุญาตกับท้องถิ่นร่วมด้วย การพัฒนาในภูมิภาคจึงอยู่ในระดับต่ำ อย่างไรก็ตามรัฐบาลปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงนโยบายให้มีการเปิดรัฐมากขึ้น รวมถึงผลักดันโครงการต่างๆ เข้าไปในภูมิภาคนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากนโยบายที่เรียกว่า “Look East Policy” ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อใช้ภูมิภาคอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือในการเชื่อมโยงกับ จีน และอาเซียน

ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามที่อินเดีย

รัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียยังไม่คุ้นชินกับชาวต่างชาติ ระบบและระเบียบต่างๆ จึงยังไม่ถูกกำหนดขึ้น การติดต่อประสานงานจึงควรติดต่อโดยตรงกับรัฐบาลของรัฐนั้นๆ เว้นเพียงรัฐอัสสัมซึ่งกำลังเร่งการกำหนดระเบียบและส่งเสริมการลงทุน และในอนาคตจะมีศูนย์บริการนักลงทุนแบบเบ็ดเสร็จ

(3) ระบบยุติธรรม

ระบบยุติธรรมของทั้ง 8 รัฐ ใช้ระบบเดียวกับอินเดียทั้งประเทศ ไม่มีศาลเฉพาะท้องถิ่น (เช่น ศาลศาสนา หรือ ศาลวัฒนธรรม) ศาลย่อยในภูมิภาคจะขึ้นกับศาลสูงในรัฐ/เมืองสำคัญ โดยทั้ง 8 รัฐมีศาลสูงทั้งหมด 5 แห่ง เท่านั้น คือ ศาลสูงมณีปุระดูแลในเขตพื้นที่มณีปุระ ศาลสูงเมฆกัลยาดูแลในเขตพื้นที่เมฆกัลยา ศาลสูงสิกขิมดูแลในเขตพื้นที่สิกขิม ศาลสูงตรีปุระดูแลในเขตพื้นที่ตรีปุระ ส่วนศาลสูงกัวฮาตี ดูแลเขตพื้นที่ 4 รัฐ คือ อัสสัม อรุณาจัลประเทศ มิโซรัม และนากาแลนด์

ทั้งนี้ระบบพิพากษาของอินเดียใช้ระบบกฎหมายจารีตประเพณี (Common Law) แบบอังกฤษ แต่จะแตกต่างกับอังกฤษคือ จะยึดโยงกับตัวบทกฎหมายด้วย ในการตัดสินอินเดียใช้ระบบกล่าวหา (adversarial system) ซึ่งต่างกับไทย

(4) ความโปร่งใสในการบริหารราชการของอินเดีย

ดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชัน (Corruption Perception Index: CPI) มีค่าระหว่าง 0-100 คะแนน โดยค่า CPI 100 คะแนน บ่งชี้ว่ารัฐบาลมีความโปร่งใสสูง หรือในทางกลับกัน ถ้า CPI มีค่า 0 คะแนน หมายความว่ารัฐบาลมีการคอร์รัปชันสูง ทั้งนี้ CPI เป็นดัชนีที่จัดทำโดยองค์กรความโปร่งใสนานาชาติ (Transparency International Organization) ซึ่งองค์กรความโปร่งใสนานาชาติได้รวบรวมข้อมูลจาก 180 ประเทศ และใช้วิธีการวัดค่าความโปร่งใสจากมุมมองของนักธุรกิจและผู้เชี่ยวชาญในประเทศนั้นๆ¹

ในปี 2017 อินเดียได้รับคะแนน CPI มากกว่าไทย มีความหมายว่าในภาพรวมอินเดียมีความโปร่งใสในการบริหารราชการสูงกว่าไทย โดยอินเดียได้รับค่า CPI 40 คะแนน อันดับ 80 ของโลก มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.16 ค่า CPI ขอบเขตบน 44 คะแนน และ CPI ขอบเขตล่าง 36 คะแนน ส่วนไทยได้รับค่า CPI 37 คะแนน อันดับ 96 ของโลก มีส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2.03 ค่า CPI ขอบเขตบน 40 คะแนน และ CPI ขอบเขตล่าง 34 คะแนน

เนื่องจากอินเดียเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ การใช้ค่า CPI เพื่ออธิบายรัฐที่ได้ทำการศึกษาจึงเป็นภาพที่กว้างมากเกินไป โดยด้านความโปร่งใสในระดับรัฐมีหน่วยงานด้านความโปร่งใสของอินเดีย (Transparency International India) และศูนย์สื่อการศึกษา (Center for Media Studies: CMS) ได้ร่วมกันจัดทำคะแนนมุมมองโดยทั่วไปของภาคครัวเรือนต่อการบริการสาธารณะ (General Perception of Households about Corruption in Public Service) โดยรวบรวมข้อมูลขึ้นต่อรัฐละ 150 ครัวเรือน หรือ 2 เขตต่อรัฐ โดยใน 1 เขตได้กระจายการรวบรวมข้อมูลจากพื้นที่ประมาณ 10-12 แห่ง ทั้งในเมืองและชนบท ซึ่งได้ใช้วิธีการดังกล่าวกับการเก็บข้อมูลจาก 20 รัฐสำคัญของอินเดีย ในปี 2017²

¹ https://www.transparency.org/news/feature/corruption_perceptions_index_2017

² http://cmsindia.org/sites/default/files/Monograph_ICCS_2017.pdf

ทั้งนี้ การศึกษาดังกล่าวได้ให้อัสสัมเป็นรัฐตัวแทนของรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย พบว่า รัฐอัสสัมกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 18 ในรัฐอัสสัมมีประสบการณ์เกี่ยวกับการคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ ซึ่งค่าดังกล่าวจัดอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ขณะที่รัฐกรณาฏกะ รัฐอานธรประเทศ และรัฐทมิฬนาฑู มีการคอร์รัปชันสูงสุด โดยกลุ่มตัวอย่างใน 3 รัฐดังกล่าวมีประสบการณ์เกี่ยวกับการคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ ร้อยละ 77 ในรัฐกรณาฏกะ ร้อยละ 74 ในรัฐอานธรประเทศ และร้อยละ 68 ในทมิฬนาฑู ส่วนรัฐที่มีการคอร์รัปชันต่ำที่สุดคือ รัฐเกรละซึ่งกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 4 ในรัฐเกรละ มีประสบการณ์เกี่ยวกับการคอร์รัปชันในหน่วยงานภาครัฐ

2.1.2 สังคม

(1) เชื้อชาติ

อินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีกลุ่มชาติพันธุ์มากกว่า 220 ชาติพันธุ์ มีกลุ่มชาติพันธุ์หลักที่แตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ โดยบางรัฐชาติพันธุ์หลักจะเป็นชาติพันธุ์เดียวกับชื่อรัฐ เช่น นากาแลนด์ มณีปุระ มีชาติพันธุ์หลักเป็นชาว นากา และมณีปุรี แต่ในบางรัฐ ชาติพันธุ์หลักที่มีประชากรสูงสุดอาจไม่ใช่ชาติพันธุ์ตามชื่อรัฐ เช่น สิกขิม มีประชากรหลักคือ ชาวเนปาล เพราะเคยถูกยึดและปกครองโดยราชวงศ์เนปาลซึ่งได้อพยพชาวเนปาลเข้ามาয়ีสิกขิมเป็นจำนวนมาก ชาติพันธุ์เดิมของสิกขิม คือ ชาวเล็ปซา จึงเป็นประชากรส่วนน้อย เป็นต้น

ตารางที่ 2-1: ชาติพันธุ์หลักในแต่ละรัฐของอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

รัฐ	ชาติพันธุ์หลัก	ภาพตัวอย่าง
อัสสัม	อัสสัม (Assamese) ซึ่งเป็น อินโด-อารยัน ผสมกับชาติพันธุ์อื่นๆโดยรอบ	
มณีปุระ	มณีปุรี (เรียกอีกชื่อว่า Meitei)	
ตรีปุระ	ชาวเบงกอล และชาวตรีปุระ (ในรูปแสดงภาพชาวตรีปุระ)	
นากาแลนด์	นากา	
เมฆาลัย	กาลิ (Khasi)	

รัฐ	ชาติพันธุ์หลัก	ภาพถ่ายอย่าง
อรุณาจัลประเทศ	ผสมระหว่าง ทิเบต-พม่า (Tibeto-Burman)	
มิโซรัม	มิโซ (แปลว่า คนภูเขา)	
สิกขิม	เนปาล (ร้อยละ 60) ภูฏาน และเล็ปชา (ในรูปแสดงภาพชาวเล็ปชา)	

ที่มา: Wikipedia.com

ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามที่อินเดีย

รัฐมณีปุระยังคงมีการประกาศการเคอร์ฟิวหลัง 22.00 น. เพื่อความสงบภายในเมือง ผู้เดินทางต้องอยู่ภายใน
 เคหะสถานในเวลาดังกล่าว

(2) ศาสนา

ประชากรร้อยละ 54 ของภูมิภาคนี้นับถือศาสนาฮินดู (ซึ่งถือว่าเป็นอัตราส่วนที่ค่อนข้างต่ำหากเปรียบเทียบกับค่าเฉลี่ยของประเทศที่ ร้อยละ 80) มีมุสลิมร้อยละ 25 คริสต์ ร้อยละ 17 ศาสนาอื่นๆ เช่น พุทธ ร้อยละ 1.7 อย่างไรก็ตามมีรัฐที่ฮินดูไม่ใช่ศาสนาหลัก เช่น มิโซรัม มีชาวคริสต์เป็นประชากรหลัก

(3) ภาษา

ภาษาราชการหลักที่ใช้ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงเหนือแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มสำคัญ คือ ภาษาราชการส่วนกลาง และภาษาราชการท้องถิ่น ภาษาราชการส่วนกลางมี 2 ภาษา คือ ฮินดี และภาษาอังกฤษ โดยเจ้าหน้าที่ราชการและนักธุรกิจในภูมิภาคนี้ส่วนมากสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้ดี ส่วนภาษาท้องถิ่นในบางรัฐนอกจากถูกใช้เพื่อสื่อสารทั่วไปไปแล้ว ภาษาท้องถิ่นยังถูกใช้เป็นภาษาราชการท้องถิ่นด้วย

สำหรับนักลงทุน การใช้ภาษาอังกฤษในการติดต่อและประกอบธุรกิจต่างๆ ค่อนข้างสะดวก เว้นแต่ในทางปฏิบัติการดำเนินงานต่างๆ กับคนงานท้องถิ่นที่อาจต้องใช้ภาษาท้องถิ่น สามารถใช้พนักงาน หรือ หุ่นส่วนท้องถิ่นในการติดต่อแทนได้เช่นเดียวกับประเทศอื่นๆ

(4) วัฒนธรรมทางธุรกิจที่สำคัญ และวัฒนธรรมการบริโภค

วัฒนธรรมทางธุรกิจที่สำคัญของแต่ละรัฐมีความแตกต่างกัน เช่น เวลาการทำงาน และวัฒนธรรมการบริโภค เป็นต้น เนื่องด้วยเป็นพื้นที่ที่ถูกปิดกั้นมาเป็นเวลานาน จึงไม่สามารถรวบรวมจากแหล่งข้อมูลทุติยภูมิทั่วไปได้ ในการศึกษาจึงได้สรุปข้อมูลที่สำคัญที่พบจากการลงสำรวจภาคสนามใน 2 รัฐ คือ อัสมัม กับ มณีปุระ ดังนี้

ด้านเวลาทำงาน ทั้ง 2 รัฐทำงานวันจันทร์ ถึง ศุกร์ แต่เวลาเริ่มงานแตกต่างกัน คือ อัสสัมจะเริ่มงาน 10.00 น. ถึง 18.00 น. ในขณะที่มณีปุระจะเริ่มงาน 9.00 น. ถึง 17.00 น. ในยามค่ำคืน อัสสัมจะมีกิจกรรมต่างๆ ถึงเวลาประมาณ 24.00 น. ห้างสรรพสินค้าและร้านอาหารจะเปิดถึงเวลาประมาณ 21.00 น. (ชาวอัสสัมนิยมรับประทานอาหารเย็นในช่วง 19.00 น. ขึ้นไป) ส่วนตลาดตามท้องถนน และร้านค้าขนาดเล็กจะเปิดอยู่ถึงประมาณ 22.00 น. ผับบาร์จะเปิดถึง 24.00 น. ส่วนมณีปุระนั้น ในยามค่ำคืนยังไม่มีกิจกรรมมากนัก ร้านอาหาร หรือกิจกรรมต่างๆ จำกัดอยู่ในโรงแรม เพราะยังอยู่ในช่วงเคอร์ฟิวและต้องกลับเข้าเคหสถานภายใน 22.00 น.

ในการประชุมต่างๆ ทั้งอัสสัม และมณีปุระค่อนข้างมีความเป็นสากล สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ดี และค่อนข้างตรงเวลา ส่วนการนัดหมายนั้นไม่ค่อยมีพิธีรีตองมากนัก ทั้งนี้จากประสบการณ์การลงพื้นที่พบว่าการนัดหมายกับหน่วยงานรัฐหากเป็นไปได้ควรระบุเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยตรงเพราะหากระบุหัวหน้าหน่วยงานเพื่อให้หัวหน้าหน่วยงานมอบหมายต่อ (เหมือนในประเทศไทย) จะใช้ระยะเวลาานาน นอกจากนั้นในการเข้าพบหน่วยงานรัฐควรเผื่อเวลาไปก่อนเวลานัดหมายเพราะสถานที่บางแห่งมีกระบวนการด้านความปลอดภัยสูง ซึ่งกระทบต่อเวลาที่ใช้ในการประชุม ทั้งนี้การให้ของขวัญสามารถทำได้นอกจากนั้นในหลายแห่งยังนิยมให้ของที่ระลึกเพื่อตอบแทนด้วย

อนึ่ง ท่าทางแบบหนึ่งที่อาจทำให้นักลงทุนไทยสับสนก็คือการส่ายหัวของชาวอินเดีย (Indian Head Shake) โดยจะมีอยู่ 2 ลักษณะ หากเป็นการ “ส่ายหน้า” (หันซ้ายหันขวาอย่างรวดเร็ว) หมายถึง การปฏิเสธ แต่ถ้าเป็นการโยกศีรษะ (โยกซ้ายโยกขวาอย่างรวดเร็ว ใบหน้าตรงมาทางคู่สนทนา) หมายถึง “ใช่” “ตกลง” “ดี” หรือ “รับทราบ” ตามแต่สถานการณ์ ซึ่งอาจทำให้นักลงทุนสับสนได้ในระยะแรก ดังนั้น เพื่อความชัดเจนอาจถามซ้ำ หรือย้ำเพื่อความแน่ใจได้

ด้านอุปนิสัย ทั้ง 2 รัฐมีความเป็นกันเอง เปิดเผย และมีทัศนคติที่ดีต่อไทยมาก เพียงแต่ลักษณะการพูดคุยของชาวอัสสัมจะมีความรวดเร็วฉับไว เช่น พูดเร็วกว่าชาวมณีปุระ ในขณะที่ชาวมณีปุระจะมีความเนิบช้ากว่าในการพูดคุย อย่างไรก็ตาม อุปนิสัยของประชาชนในทั้ง 2 รัฐเหมือนกับสังคมในไทย คือ ให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระยะยาวมากกว่าความสัมพันธ์เชิงธุรกิจเพื่อผลกำไรในระยะสั้น

ส่วนด้านวัฒนธรรมการบริโภค ในอัสสัมเริ่มมีห้างสรรพสินค้าขนาดใหญ่ (แต่เล็กกว่าที่ไทยมาก) เกิดขึ้นหลายร้าน แต่ประชาชนจำนวนมากยังคงนิยมจับจ่ายตามตลาด โดยตลาดที่อัสสัมมีทั้งที่เป็นตึกแถวซึ่งมักจะขายของที่เน่าเสียยากจำพวกเสื้อผ้า และแผงลอยซึ่งนิยมขายสินค้าสด เช่น พืชผัก ปลา และเนื้อไก่ ขณะที่มณีปุระมีตลาดสดที่เช่าแผงขายอยู่ โดยตลาดบางแห่ง เช่น ตลาดสตรี Ima Keithel เป็นตลาดที่ได้รับการสืบทอดมาจากบรรพบุรุษหลายร้อยปี มีของทุกประเภทขายที่ตลาดดังกล่าวตั้งแต่เสื้อผ้า ของสด เช่น ผักและปลา และของใช้ทั่วไป ทั้งนี้ ไม่พบห้างสรรพสินค้าในมณีปุระ

อาหารหลักในอัสสัมมีทั้ง ผักสด ปลา ไก่ และเนื้อแพะ ส่วนมณีปุระนิยมบริโภคผักสด กับปลาเป็นหลัก โดยอัสสัมนิยมบริโภคเครื่องเทศมากกว่ามณีปุระ ซึ่งอาหารมณีปุระมีลักษณะคล้ายอาหารไทย

(5) ทศนครคติดต่อไทย

ทัศนคติของชาวอินเดียในภูมิภาค NER ต่อ ไทยถือว่าดีมาก โดยชาวอินเดียในภูมิภาคนี้มองว่าสินค้าจากไทยเป็นสินค้าที่มีคุณภาพดี สำหรับนักธุรกิจก็มองว่าไทยมีเทคโนโลยีและองค์ความรู้สูงเป็นที่ต้องการให้เข้าร่วมธุรกิจด้วย นอกจากนี้ยังมองว่าคนไทยน่าเชื่อถือและไม่ฉ้อโกง แตกต่างจากนักลงทุนจากบางประเทศที่นอกจากจะมีลักษณะทางวัฒนธรรมที่ขัดกันกับอินเดียแล้ว ยังมีภาพลักษณ์ทางธุรกิจที่ไม่ดีด้วย

นอกจากนี้ด้วยลักษณะทางวัฒนธรรมของไทยที่คล้ายกับ NER มากกว่าอินเดียส่วนกลางของประเทศ เช่น อาหาร รูปลักษณ์หน้าตา ทำให้สามารถเข้ากับวัฒนธรรมของ NER ได้ง่าย ส่วนด้านความสัมพันธ์แม้ในระดับรัฐบาลจะยังไม่มากนัก แต่ในระดับภาคีวิชาการได้มีความร่วมมือบ้างแล้ว เช่น การทำ MOU ร่วมกันระหว่างมหาวิทยาลัยเชียงใหม่ กับ Nagaland University ในรัฐนากาแลนด์ ส่วนในระดับราชวงศ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เคยเสด็จเยือนรัฐอัสสัม เพื่อศึกษาวัฒนธรรมของไทยอาหม มาแล้ว จึงเป็นโอกาสที่ดีในการสานความสัมพันธ์ระดับประเทศในระยะยาว

2.2 เศรษฐกิจ ความสามารถในการแข่งขัน และความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

2.2.1 ขนาดตลาด

ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียอยู่ในช่วงของการเริ่มต้นของการสร้างความมั่งคั่งทางเศรษฐกิจ ดังนั้น สถิติบ่งชี้ด้านเศรษฐกิจจึงต่ำเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐอื่นๆ ในอินเดีย ทั้งนี้ ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียเหนือประกอบไปด้วยรัฐ 8 รัฐ ได้แก่ รัฐอรุณาจัลประเทศ รัฐอัสสัม รัฐมณีปุระ รัฐเมฆกัลยา รัฐมิโซรัม รัฐนากาแลนด์ รัฐสิกขิม และรัฐตรีปุระ โดยมูลค่าทางเศรษฐกิจซึ่งวัดจากผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในรัฐ (Gross State Domestic Product: GSDP) ในปี 2014³ มี GSDP รวมของ 8 รัฐในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียเท่ากับ 45,759 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นมูลค่าร้อยละ 2.69 ของ GSDP รวมทั้งหมดของอินเดีย

ตารางที่ 2-2: ตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย
 เฉลี่ยระหว่างปี 2010-2014

	อรุณาจัลประเทศ	อัสสัม	มณีปุระ	เมฆกัลยา	มิโซรัม	นากาแลนด์	สิกขิม	ตรีปุระ	อินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ
GSDP (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)	2,046.49	24,640.35	2,154.85	3,321.74	1,439.49	2,705.15	1,752.12	3,993.41	42,053.60
GSDP growth (ร้อยละต่อปี)	13.25	8.73	8.21	7.74	11.60	7.58	26.80	8.67	11.57
ประชากร (ล้านคน)	1.40	31.20	2.89	3.00	1.13	1.98	0.61	3.68	45.90
GSDP ต่อหัว (เหรียญสหรัฐฯ ต่อปี)	1,462.83	789.76	744.64	1,106.53	1,275.94	1,363.34	2,850.83	1,085.81	1,334.96

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

ทั้งนี้ การศึกษาในครั้งนี้ได้เลือกทำการศึกษาเศรษฐกิจใน 2 รัฐสำคัญของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ ได้แก่ รัฐอัสสัมซึ่งเป็นรัฐที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือและตั้งอยู่ตรงกลางภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย และรัฐมณีปุระซึ่งเป็นรัฐที่ตั้งอยู่ติดกับเมียนมาและเป็นประตูอาเซียนของอินเดีย

2.2.2 เศรษฐกิจของรัฐอัสสัม

รัฐอัสสัมเป็นรัฐที่มีขนาดเศรษฐกิจใหญ่ที่สุดในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย โดยกิจกรรมทางเศรษฐกิจหลักของรัฐ คือ การท่องเที่ยว และการเกษตร ซึ่งปัจจุบันรัฐอัสสัมกำลังมีโครงการพัฒนาศักยภาพในด้านต่างๆ เพิ่มมากขึ้นอันสะท้อนจากโครงการลงทุนโดยภาครัฐ และความต้องการแหล่งเงินลงทุน

³ ข้อมูล GSDP ซึ่งเป็นปัจจุบันที่สุดที่มีการรวบรวมข้อมูล GSDP ได้ครบทุกรัฐในอินเดีย

ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามที่อินเดีย

บรรยากาศเศรษฐกิจภายในเมืองของรัฐอัสสัมค่อนข้างคึกคัก อย่างไรก็ตาม เป็นเศรษฐกิจที่ถูกขับเคลื่อนโดยชาวอินเดียเป็นหลัก ทั้งนี้ พบว่ามีประชาชนจากรัฐอื่นๆ ไกล่เคียงในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียนิยมเดินทางมาใช้แรงงานที่รัฐอัสสัม

(1) ขนาดเศรษฐกิจของรัฐอัสสัม

รัฐอัสสัมมี GSDP ขนาด 26,391 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 58 ของ GSDP รวมในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย โดยรัฐอัสสัมมีรายได้ต่อหัวเฉลี่ย 823.11 เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อปี

(2) กิจกรรมสำคัญทางเศรษฐกิจของรัฐอัสสัม

จากการนำข้อมูล GSDP รัฐอัสสัมรายสาขาจากสำนักงานสถิติกลางอินเดียมายำทำการหาค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2010-2014 เพื่อลดปัจจัยความผันผวนของสภาวะเศรษฐกิจรัฐอัสสัมในช่วงเวลา 5 ปีดังกล่าว ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 2-3

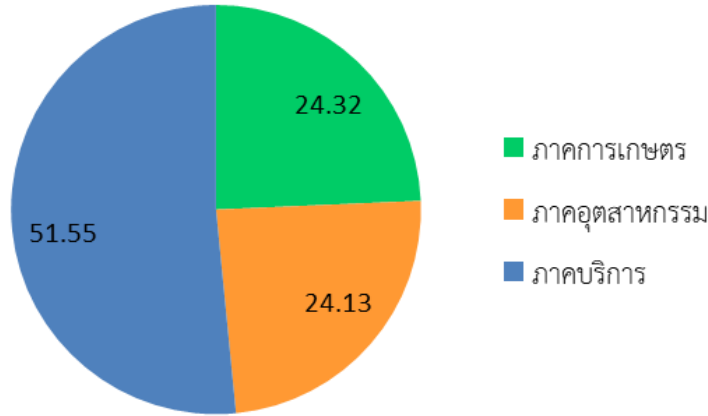
ตารางที่ 2-3: GSDP รายสาขาของรัฐอัสสัมเฉลี่ยระหว่างปี 2010-2014

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ		มูลค่าทางเศรษฐกิจ (หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
ภาคการเกษตร	รวมภาคการเกษตร	5,766.73
	เกษตรกรรม	4,880.88
	ป่าไม้	389.40
	ประมง	496.45
ภาคอุตสาหกรรม	รวมภาคอุตสาหกรรม	5,723.13
	เหมืองแร่	1,450.11
	การผลิต	1,908.57
	การผลิตที่มีทะเบียน	1,386.66
	การผลิตที่ไม่มีทะเบียน	521.91
	ก่อสร้าง	2,085.44
	ไฟฟ้า แก๊ส และน้ำประปา	279.01
ภาคบริการ	รวมภาคบริการ	12,225.38
	การขนส่ง คลังสินค้า และโทรคมนาคม	1,769.54
	การขนส่งทางราง	342.42
	การขนส่งด้วยวิธีการอื่นๆ	889.95
	คลังสินค้า	13.60
	โทรคมนาคม	523.57
	ค้าปลีก โรงแรม และร้านอาหาร	3,312.33
	ธนาคาร และการประกันภัย	803.03
	อสังหาริมทรัพย์	583.21
	การบริหารรัฐกิจ	1,593.99
	อื่นๆ	4,163.28
รวมทั้งหมด	23,715.25	

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

ในภาพรวม โครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐอัสสัมเรียงตามลำดับมูลค่ากิจกรรมทางเศรษฐกิจสูงสุดไปต่ำสุด ได้แก่ ภาคบริการประมาณร้อยละ 52 ของ GDP รัฐอัสสัม รองลงมาคือภาคเกษตรและภาคอุตสาหกรรมซึ่งมีสัดส่วนใกล้เคียงกันประมาณร้อยละ 24 ของ GDP รัฐอัสสัม

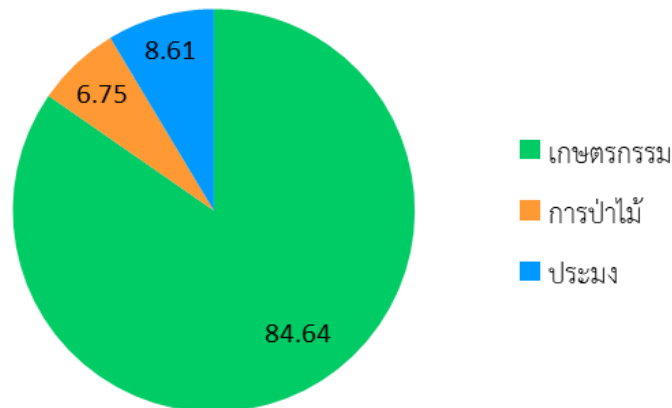
รูปภาพที่ 2-1: โครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐอัสสัม (หน่วย: ร้อยละต่อ GDP)

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

เมื่อพิจารณาเพิ่มเติมในรายละเอียดของแต่ละสาขา พบว่า ในภาคการเกษตร กิจกรรมส่วนใหญ่เป็นกิจกรรมด้านเกษตรกรรม การเพาะปลูก และปศุสัตว์ คิดเป็นมูลค่า 4,880.88 ล้านบาทหรือร้อยละ 85 ของ GDP ภาคการเกษตรรัฐอัสสัม ส่วนการป่าไม้ และประมงคิดเป็นสัดส่วนโดยรวมประมาณร้อยละ 15 ของ GDP ภาคการเกษตรรัฐอัสสัม

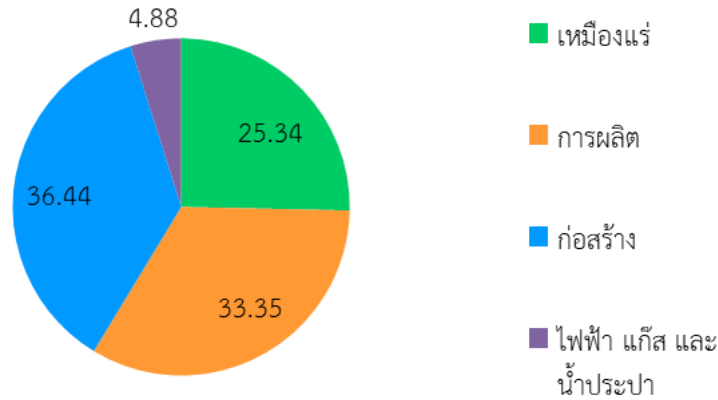
รูปภาพที่ 2-2: โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคการเกษตรรัฐอัสสัม (หน่วย: ร้อยละต่อ GDP ภาคการเกษตรรัฐอัสสัม)

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

ในภาคอุตสาหกรรม สามารถเรียงลำดับกิจกรรมทางเศรษฐกิจสำคัญในภาคอุตสาหกรรมจากสูงสุดไปต่ำสุด ดังนี้ สาขาการก่อสร้าง สาขาการผลิต สาขาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ และกลุ่มสาธารณูปโภคพื้นฐาน ทั้งนี้ สันเกตว่าอุตสาหกรรมก่อสร้างมีมูลค่าสูงที่สุดเนื่องจากรัฐอัสสัมยังอยู่ในช่วงของการก่อสร้างและขยายเมือง ส่วนภาคการผลิตยังมีจำกัดแต่มีแนวโน้มที่จะขยายตัวในอนาคต

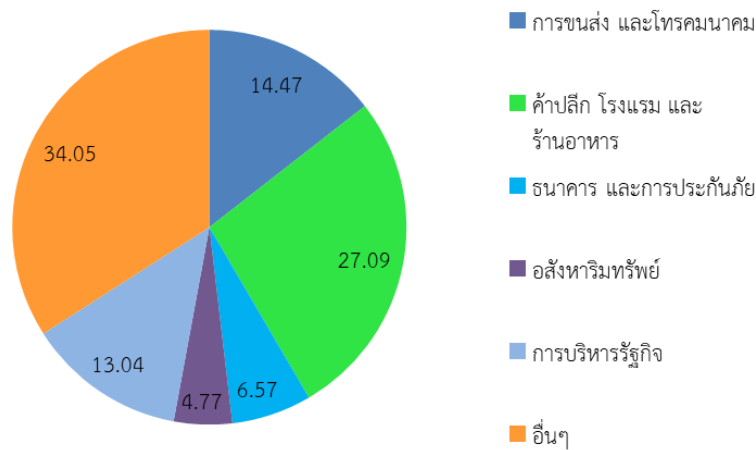
รูปภาพที่ 2-3: โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมรัฐอัสสัม
(หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคอุตสาหกรรมรัฐอัสสัม)

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

สำหรับภาคบริการซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของรัฐอัสสัม โดย GSDP ภาคบริการรัฐอัสสัม มีมูลค่า 12,225 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 52 ของ GSDP รัฐอัสสัม ทั้งนี้ สามารถจำแนกกิจกรรมภาคบริการเรียงลำดับตามมูลค่า GSDP 3 อันดับแรก ได้ดังนี้ การบริการอื่นๆ ร้อยละ 34.05 ของ GSDP ภาคบริการรัฐอัสสัม การค้าปลีก โรงแรม และร้านอาหาร ร้อยละ 27 ของ GSDP ภาคบริการรัฐอัสสัม และการขนส่ง และโทรคมนาคม ร้อยละ 14 ของ GSDP ภาคบริการรัฐอัสสัม

รูปภาพที่ 2-4: โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคบริการรัฐอัสสัม
(หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคบริการรัฐอัสสัม)

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

เมื่อพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐอัสสัม สังเกตว่าเป็นเศรษฐกิจรัฐอัสสัมเป็นเศรษฐกิจที่พึ่งพา การเกษตรและการท่องเที่ยวเป็นหลัก ซึ่ง GSDP เกษตรกรรม มีมูลค่า 4,881 หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณ ร้อยละ 20 ของ GSDP รัฐอัสสัม ส่วนการท่องเที่ยวสังเกตว่ากิจกรรมค้าปลีก โรงแรม และร้านอาหาร อันสะท้อนถึงศักยภาพการบริการเพื่อรองรับการท่องเที่ยว (ไม่รวมกิจกรรมบริการอื่นๆ ซึ่งไม่สามารถระบุได้) มีมูลค่า GSDP 3,312 หรือคิดเป็นมูลค่าประมาณร้อยละ 14 ของ GSDP รัฐอัสสัม

(3) การคลังสาธารณะของรัฐบาลอัสสัม

คลังของรัฐบาลอัสสัม แม้มีรายรับรวม 14,145.32 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งมากกว่ารายจ่ายรวม ประมาณ 97.63 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงสภาพคล่อง พบว่า ดุลรายได้ต่อค่าใช้จ่าย กลับติดลบ 921.90 ล้านเหรียญสหรัฐฯ อีกทั้งสถานะทางการคลังมีความต้องการแหล่งทุนเพื่อนำมาใช้จ่าย หมุนเวียนเพิ่มเติมประมาณ 2,729.91 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ดังรายละเอียดในตารางที่ 2-4

ตารางที่ 2-4: การคลังสาธารณะของรัฐอัสสัม (ค่าคาดการณ์ปี 2018)

รายการ		มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
รายรับ	รายรับรวม	14,145.32
	รายได้	10,976.18
	รายได้จากการจัดเก็บภาษี	6,531.99
	รายได้จากการจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ	1,741.93
	รายได้จากการจัดเก็บอากรแสตมป์	54.51
	รายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดิน	55.65
	รายได้จากการจัดเก็บภาษีการค้า	265.92
	รายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต	216.32
	รายได้จากการจัดเก็บภาษี และอากรอื่นๆ	21.74
	รายได้ที่ไม่ใช่ภาษี	1,158.45
	รายได้จากการช่วยเหลือ	3,285.75
	ทุน	3,169.14
	การเรียกคืนเงินให้กู้	431.47
	การกู้ยืม	2,737.67
รายจ่าย	รายจ่ายรวม	14,047.69
	ค่าใช้จ่าย	11,898.08
	การชำระดอกเบี้ย	581.52
	ค่าจ้างและเงินเดือน	4,629.64
	การลงทุน	2,149.61
เงินให้กู้และการเบิกจ่ายล่วงหน้า		89.87
ดุลรายได้ต่อค่าใช้จ่าย ⁴		-921.90
สถานะทางการคลัง ⁵		-2,729.91

ที่มา: Comptroller and Auditor General of India (2018)

⁴ ดุลรายได้ต่อค่าใช้จ่ายมีสูตรคำนวณคือ รายได้-ค่าใช้จ่าย

⁵ สถานะทางการคลังมีสูตรคำนวณคือ รายรับรวม-การกู้ยืม-รายจ่ายรวม-เงินให้กู้และการเบิกจ่ายล่วงหน้า เป็นค่าบ่งชี้สภาพคล่องของคลัง สาธารณะ หากมีค่าเป็นบวกหมายความว่ารัฐบาลมีสภาพการคลังที่ดี แต่หากเป็นลบมีความหมายว่ารัฐบาลต้องการแหล่งทุนเพิ่มเติม

2.2.3 เศรษฐกิจของรัฐฉัประ

รัฐฉัประมีความสำคัญในการเป็นประตูอินเดียทางบกของไทย อย่างไรก็ตาม เศรษฐกิจของรัฐฉัประยังมีขนาดเล็ก และอยู่ในช่วงของการเริ่มพัฒนา รัฐฉัประซึ่งกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ คือ ภาคการเกษตร และการก่อสร้าง ทั้งนี้ แม้รัฐฉัประจะมีทรัพยากรด้านการท่องเที่ยวที่น่าสนใจแต่การบริการด้านการท่องเที่ยวไม่ปรากฏชัด สะท้อนจากการบริการค้าปลีก โรงแรม และร้านอาหาร ซึ่งมีมูลค่า GSDP เพียงร้อยละ 14.11 ของ GSDP ภาคบริการรัฐฉัประ

ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามที่อินเดีย

กิจกรรมทางเศรษฐกิจสำคัญของรัฐฉัประโดยส่วนใหญ่คือการเกษตร และการประมง โดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงและการจับปลาน้ำจืด ซึ่งภายในตลาดจะพบว่าชาวฉัประได้มีการแปรรูปอย่างง่าย เช่น การหมัก และการตากแห้งเพื่อจำหน่าย

ทั้งนี้ จากการสัมภาษณ์คนในพื้นที่ทราบว่า ชาวฉัประที่มีทักษะจะนิยมไปทำงานที่บังกะลอร์ด้าน IT นอกจากนี้ จากข้อสังเกตของนักวิจัยเห็นว่าชาวฉัประมีทักษะด้านศิลปะ สามารถสร้างสื่อเพื่อการนำเสนอได้ดี

(1) ขนาดเศรษฐกิจของรัฐฉัประ

รัฐฉัประมี GSDP ขนาด 2,370.61 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 5 ของ GSDP รวมในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย โดยรัฐฉัประมีรายได้ต่อหัวเฉลี่ย 791.96 เหรียญสหรัฐฯ ต่อคนต่อปี

(2) กิจกรรมสำคัญทางเศรษฐกิจของรัฐฉัประ

จากการนำข้อมูล GSDP รัฐฉัประรายสาขาจากสำนักงานสถิติกลางอินเดียมาทำการหาค่าเฉลี่ยระหว่างปี 2010-2014 เพื่อลดปัจจัยความผันผวนของสถานะเศรษฐกิจรัฐฉัประในระยะเวลา 5 ปีดังกล่าว ได้ผลดังแสดงในตารางที่ 2-5

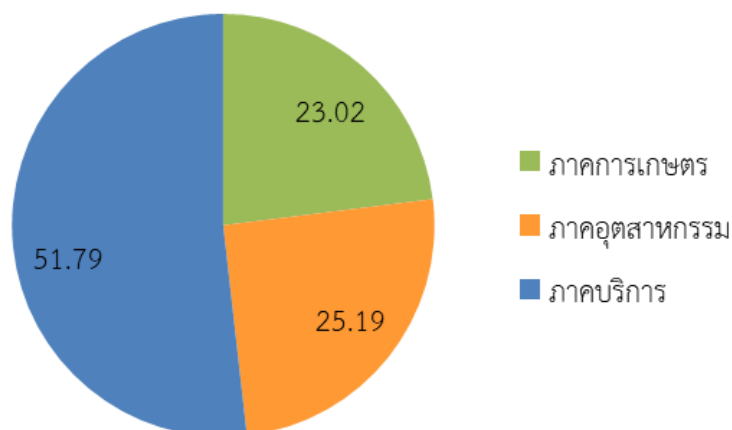
ตารางที่ 2-5: GSDP รายสาขาของรัฐมนตรีประเฉลี่ยระหว่างปี 2010-2014

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ		มูลค่าทางเศรษฐกิจ (หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
ภาคการเกษตร	รวมภาคการเกษตร	496.03
	เกษตรกรรม	384.40
	ป่าไม้	69.53
	ประมง	42.09
ภาคอุตสาหกรรม	รวมภาคอุตสาหกรรม	542.72
	การผลิต	99.09
	การผลิตที่มีทะเบียน	10.92
	การผลิตที่ไม่มีทะเบียน	88.18
	ก่อสร้าง	358.65
	ไฟฟ้า แก๊ส และน้ำประปา	84.97
ภาคบริการ	รวมภาคบริการ	1,116.10
	การขนส่ง คลังสินค้า และโทรคมนาคม	77.51
	การขนส่งด้วยวิธีการอื่นๆ	47.39
	คลังสินค้า	0.74
	โทรคมนาคม	29.38
	ค้าปลีก โรงแรม และร้านอาหาร	157.48
	ธนาคาร และการประกันภัย	48.30
	อสังหาริมทรัพย์	88.22
	การบริหารรัฐกิจ	400.77
	อื่นๆ	343.82
รวมทั้งหมด		2,154.85

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

ในภาพรวมโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐมนตรีประ จะเห็นว่ารายได้ส่วนใหญ่ของรัฐมนตรีประมาจากภาคบริการ รองลงมาคือภาคอุตสาหกรรม และภาคการเกษตร ตามลำดับ

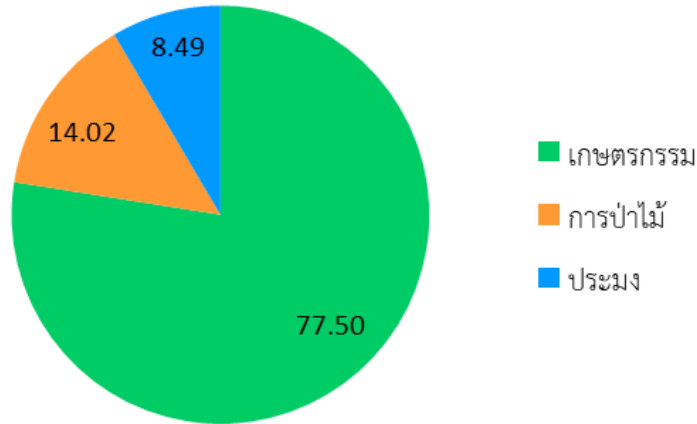
รูปภาพที่ 2-5: โครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐมนตรีประ (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP)

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

ในภาคการเกษตร สาขาที่มีมูลค่า GSDP สูงที่สุด คือ สาขาเกษตรกรรม หรือประมาณร้อยละ 78 ของ GSDP ภาคการเกษตรรัฐมณีปุระ รองลงมาคือ การป่าไม้ ร้อยละ 14 ของ GSDP ภาคการเกษตรรัฐมณีปุระ และประมง ร้อยละ 8 ของ GSDP ภาคการเกษตรรัฐมณีปุระ

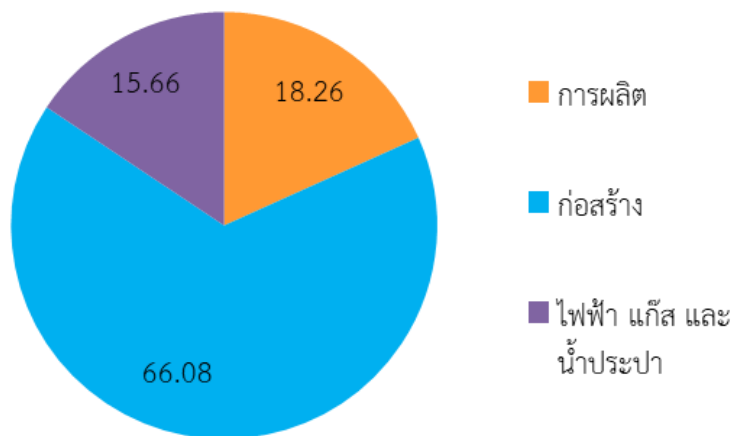
รูปภาพที่ 2-6: โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคการเกษตรรัฐมณีปุระ (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคการเกษตรรัฐมณีปุระ)

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

GSDP เป็นสิ่งสะท้อนว่ารัฐมณีปุระเป็นรัฐที่มีอุตสาหกรรมเบาบาง สังเกตว่า อุตสาหกรรมการก่อสร้างมีมูลค่า GSDP ร้อยละ 66 ของ GSDP ภาคอุตสาหกรรมรัฐมณีปุระ ขณะที่ภาคการผลิตมีมูลค่า GSDP ร้อยละ 18 ของ GSDP ภาคอุตสาหกรรมรัฐมณีปุระ

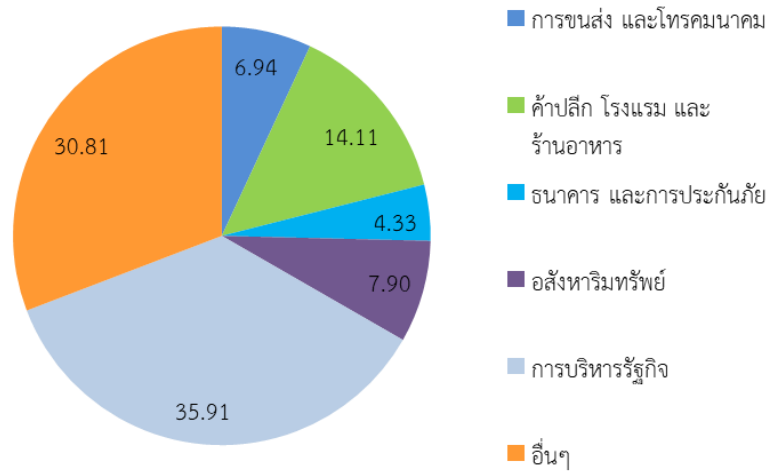
รูปภาพที่ 2-7: โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคอุตสาหกรรมรัฐมณีปุระ (หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคอุตสาหกรรมรัฐมณีปุระ)

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

สำหรับภาคบริการซึ่งมีความสำคัญต่อเศรษฐกิจของรัฐมณีปุระ โดย GSDP ภาคบริการรัฐมณีปุระมีมูลค่า 1,116.10 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือคิดเป็นร้อยละ 52 ของ GSDP รัฐมณีปุระ ทั้งนี้ สามารถจำแนกกิจกรรมภาคบริการเรียงลำดับความสำคัญ 3 อันดับแรก ได้ดังนี้ การบริการรัฐกิจ ร้อยละ 35.91 ของ GSDP ภาคบริการรัฐมณีปุระ การบริการอื่นๆ ร้อยละ 30.81 ของ GSDP ภาคบริการรัฐมณีปุระ และการค้าปลีก โรงแรม และร้านอาหาร ร้อยละ 14.11

รูปภาพที่ 2-8: โครงสร้างเศรษฐกิจของภาคบริการรัฐมณีปุระ
(หน่วย: ร้อยละต่อ GSDP ภาคบริการรัฐมณีปุระ)

ที่มา: Central Statistics Office of India (2018)

โดยสรุป เมื่อพิจารณาโครงสร้างเศรษฐกิจของรัฐมณีปุระข้างต้นจะเห็นได้ว่าเป็นรัฐที่ยังมีความสมบูรณ์และเมืองกำลังเติบโต กิจกรรมทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่พึ่งพาภาคการเกษตร ส่วนอุตสาหกรรมภาคการผลิตมีเบาบาง เศรษฐกิจในภาคอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เกิดจากกิจกรรมการก่อสร้างเพื่อขยายเมือง และสำหรับภาคบริการแม้จะมีสัดส่วนมากถึงกึ่งหนึ่งของ GSDP รัฐมณีปุระ แต่เป็นมูลค่า GSDP ที่มาจากการบริหารรัฐกิจและการบริการอื่นๆ หากเป็นกิจกรรมกลุ่มค้าปลีก โรงแรม และร้านอาหาร ซึ่ง SMEs มีโอกาสเข้าถึงพบว่าค่อนข้างเบาบาง คิดเป็นมูลค่าร้อยละ 3.6 ของ GSDP รัฐมณีปุระ

(3) การคลังสาธารณะของรัฐมณีปุระ

การคลังสาธารณะของรัฐมณีปุระมีสภาพคล่องที่ดี อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมณีปุระยังต้องการแหล่งเงินทุนเพื่อนำมาดำเนินโครงการพัฒนารัฐในด้านต่างๆ จะเห็นได้ว่า ด้านสภาพคล่องสะท้อนจากดุลรายได้ต่อค่าใช้จ่ายซึ่งเป็นค่าบวกที่ 189.00 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ขณะที่สถานะทางการคลังมีค่าเป็นลบและต้องการทุนหมุนเวียนเพิ่มเติม 132.14 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ตารางที่ 2-6: การคลังสาธารณะของรัฐมณีปุระ (ค่าคาดการณ์ปี 2018)

รายการ		มูลค่า (ล้านเหรียญสหรัฐฯ)
รายรับ	รายรับรวม	1,854.95
	รายได้	1,722.22
	รายได้จากการจัดเก็บภาษี	776.08
	รายได้จากการจัดเก็บอากรแสตมป์	4.66
	รายได้จากการจัดเก็บภาษีที่ดิน	0.78
	รายได้จากการจัดเก็บภาษีการค้า	108.65
	รายได้จากการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต	1.86
	รายได้จากการจัดเก็บภาษี และอากรอื่นๆ	660.14
	รายได้ที่ไม่ใช่ภาษี	38.10
	รายได้จากการช่วยเหลือ	908.03
	ทุน	132.73
	การเรียกคืนเงินให้กู้	0.59
	การกู้ยืม	132.14
รายจ่าย	รายจ่ายรวม	1,853.91
	ค่าใช้จ่าย	1,533.22
	การชำระดอกเบี้ย	83.09
	ค่าจ้างและเงินเดือน	592.61
	การลงทุน	320.69
เงินให้กู้และการเบิกจ่ายล่วงหน้า		1.04
ดุลรายได้ต่อค่าใช้จ่าย ⁶		189.00
สถานะทางการคลัง ⁷		-132.14

ที่มา: Comptroller and Auditor General of India (2018)

2.2.4 ความสามารถในการแข่งขันและความเชื่อมโยงระหว่างประเทศ

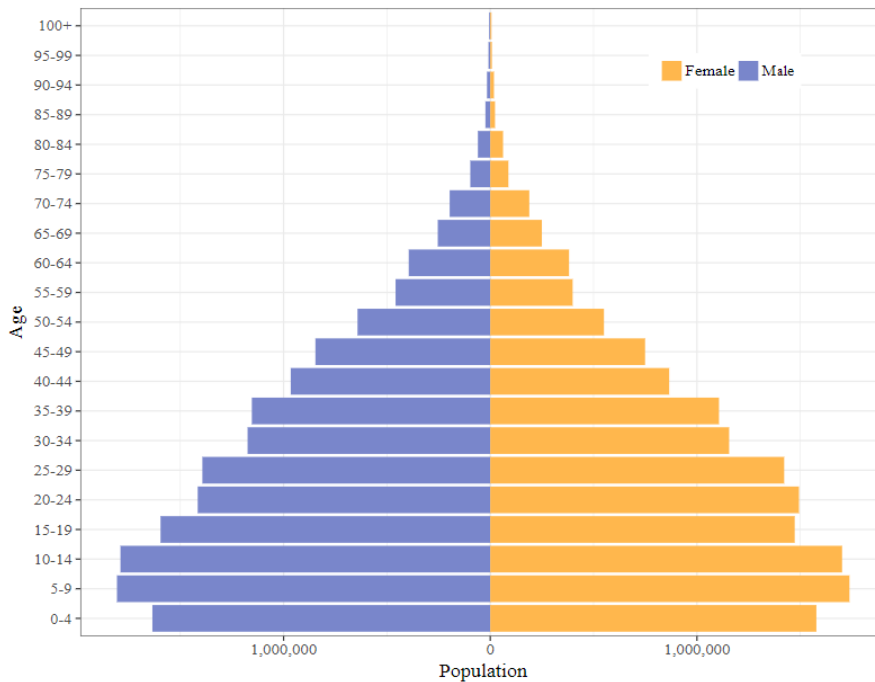
(1) ทรัพยากรมนุษย์

ในเชิงโครงสร้างประชากร จะเห็นได้ว่าประชากรส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐอัสสัมคิดเป็นร้อยละ 67.97 ของประชากรทั้งหมดในอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะโครงสร้างประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยเล่าเรียน รองลงมาเป็นกลุ่มวัยกำลังแรงงาน ส่วนวัยชรามีจำนวนน้อย

⁶ ดุลรายได้ต่อค่าใช้จ่ายมีสูตรคำนวณคือ รายได้-ค่าใช้จ่าย

⁷ สถานะทางการคลังมีสูตรคำนวณคือ รายรับรวม-การกู้ยืม-รายจ่ายรวม-เงินให้กู้และการเบิกจ่ายล่วงหน้า เป็นค่าบ่งชี้สภาพคล่องของคลังสาธารณะ หากมีค่าเป็นบวกหมายความว่ารัฐบาลมีสภาพการคลังที่ดี แต่หากเป็นลบมีความหมายว่ารัฐบาลต้องการแหล่งทุนเพิ่มเติม

รูปภาพที่ 2-9: ประชากรรัฐอัสสัม

ที่มา: <https://sainathadapa.github.io/blog/pop-charts-all/> (2018)

สำหรับจำนวนแรงงานจำแนกตามลักษณะการจ้างงานในรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียในปี 2013 ซึ่งเป็นปีปัจจุบันที่สุดที่สำนักงานแรงงานแห่งรัฐอินเดียได้ทำการเปิดเผยข้อมูลพบว่า แรงงานส่วนใหญ่ในรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือทำงานอยู่ในรัฐอัสสัม รัฐตรีปุระ และรัฐเมฆกัลยา ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม สังเกตว่าจำนวนลูกจ้างชั่วคราวของรัฐตรีปุระซึ่งตั้งอยู่ใกล้กับบังกลาเทศมีจำนวนสูงใกล้เคียงกับการจ้างงานลูกจ้างชั่วคราวในรัฐอัสสัม

ตารางที่ 2-7: จำนวนแรงงานจำแนกตามลักษณะการจ้างงาน ปี 2013

รัฐ	พนักงานประจำ	พนักงานอัตราจ้าง	ลูกจ้างชั่วคราว
รัฐอัสสัม	167,835	140,896	27,985
รัฐมณีปุระ	6,084	5,213	3,481
รัฐเมฆกัลยา	11,986	9,483	5,950
รัฐนากาแลนด์	3,039	2,677	870
รัฐตรีปุระ	28,526	25,793	23,262

ที่มา: Labour Bureau Government of India (2018)

หมายเหตุ: ไม่มีข้อมูลของรัฐอรุณาจัลประเทศ รัฐมิโซรัม และรัฐสิกขิม

ด้านคุณภาพแรงงาน พบว่า แรงงานในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีอัตราการอ่านออกเขียนได้สูงคิดเป็นร้อยละ 79.64 ส่วนรายละเอียดในแต่ละรัฐได้แสดงไว้ในตารางที่ 2.8 นอกจากนี้ จากการลงพื้นที่ยังพบว่ามีข้อคิดเห็นจากภาครัฐและเอกชนในรัฐอัสสัม และมณีปุระว่า แรงงานส่วนใหญ่เมื่อสำเร็จการศึกษาแล้วจะเดินทางไปทำงานด้าน IT ในรัฐที่มีความพร้อมมากกว่าที่เมืองบังคาลอร์ รัฐกรณาฏกะ หรือเมืองกัลกัตตา รัฐเบงกอลตะวันตก เป็นต้น

ตารางที่ 2-8: อัตราการการอ่านออกเขียนได้ของรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ปี 2011

รัฐ	อัตราการอ่านออกเขียนได้
รัฐอรุณาจัลประเทศ	66.95
รัฐอัสสัม	73.18
รัฐฌาร์ขัณฑ์	79.85
รัฐเมฆาลัย	75.48
รัฐมิโซรัม	91.58
รัฐนากาแลนด์	80.11
รัฐสิกขิม	82.20
รัฐตรีปุระ	87.75
ค่าเฉลี่ย	79.64

ที่มา: การทำสำมะโนประชากรของอินเดีย (2018)

โครงสร้างพื้นฐาน

➤ รัฐอัสสัม⁸

โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมหลักที่ใช้เป็นส่วนใหญ่ในรัฐอัสสัม ได้แก่ ถนน รถไฟ และเครื่องบิน โดยประชาชนส่วนใหญ่ใช้บริการขนส่งสาธารณะ

- **ถนน** ปัจจุบัน รัฐอัสสัมมีถนนเชื่อมโยงการเดินทางครอบคลุมกว่า 69,000 กิโลเมตร โดยเมืองหลักจะมีทางด่วนเชื่อมระหว่างกันรวมกว่า 2,034 กิโลเมตร ซึ่งปัจจุบันกำลังก่อสร้างเส้นทางด่วน 4-6 เลน เชื่อมระหว่างอินเดียตะวันออกเฉียงและตะวันตก (East-West Corridor) ความยาว 3,300 กิโลเมตร (เส้นทาง NH27) ผ่านรัฐอัสสัม บริเวณ Dispur, Dabaka, Lumding, Haflong, และ Silchar เชื่อมไปยัง West Bengal ดังแสดงในรูปภาพที่ 2-10 โดย เส้นทางปัจจุบันมีความคืบหน้าในการก่อสร้างกว่าร้อยละ 91.7 ทั้งนี้ อัสสัมยังคงต้องการลงทุนในการขยายเส้นทางถนนภายในรัฐให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะถนนในเขตชนบทที่ยังขาดการพัฒนา แต่ต้องเผชิญข้อจำกัดด้านงบประมาณจากรัฐบาลกลางของอินเดีย

⁸ Government of ASSAM (n.d.), EconomyWatch (2010), Thisismymedia (n.d.), TheNortheastToday (n.d.) และ BusinessStandard (2016)

รูปภาพที่ 2-10: North-South Corridor และ East-West Corridor

ที่มา: Wikipedia

- **ทางรถไฟ** ระบบรางรถไฟในรัฐอัสสัมครอบคลุมกว่า 2,506 กิโลเมตร เชื่อมโยงทั้งภายในรัฐและระหว่างรัฐกับประเทศอื่นๆ ซึ่งให้บริการโดย The Indian Railways กล่าวคือ ภายในรัฐมีระบบรางรถไฟเชื่อมโยงเมืองสำคัญต่างๆ ได้แก่ Dibrugarh, Tinsukia, Jorhat, Nagaon, Guwahati, Tezpur, Barpeta และ Bongaigaon เป็นต้น โดยเส้นทางรถไฟสายตะวันออกเฉียงเหนือมีสถานีหลักอยู่ที่ Guwahati

- **สนามบิน** รัฐอัสสัมมีสนามบินนานาชาติ คือ The Lokapriya Gopinath Bordoloi International Airport ตั้งอยู่ที่ Guwahati ซึ่งเป็นสนามบินที่ใหญ่ที่สุดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ห่างจากเมืองหลวงเพียง 18 กิโลเมตร มีเส้นทางบินเชื่อมหลายเมืองสำคัญ ได้แก่ New Delhi, Kolkata, Mumbai และ Chennai ให้บริการด้วยสายการบินหลากหลาย ได้แก่ Indian Airlines, Air Sahara, Jet Airways, Air Deccan, Kingfisher Airlines, SpiceJet และ Indigo เป็นต้น โดยมีเที่ยวบินตรงระหว่างกรุงเทพฯ และ Guwahati ให้บริการโดยสายการบิน Druk Air ทุกสัปดาห์ และยังมีบริการเฮลิคอปเตอร์ระหว่าง Guwahati ไปยัง Shillong, Tura, Naharlagun, และ Tawang

นอกจากนี้ ยังมีสนามบินภายในรัฐอีก 6 แห่ง ได้แก่ Guwahati, Tezpur, Jorhat, Dibrugarh, Silchar และ North Lakhimpur ทั้งนี้ ไร้ขนาดใหญ่มากแห่งอาจมีเครื่องบินและลานขึ้น-ลงเครื่องบินส่วนตัว

โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและการสื่อสาร ของรัฐอัสสัม ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำ โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต มีรายละเอียด ดังนี้

- **น้ำอุปโภคบริโภค** รัฐอัสสัมมีแม่น้ำพรหมบุตร (Brahmaputra) ไหลผ่าน ซึ่งถือเป็นแม่น้ำสายหลักอันดับ 2 ของประเทศ ดูแลโดยรัฐวิสาหกิจ 2 แห่ง คือ Central Inland Waterways Corporation และ Directorate of Inland Waterways บริหารจัดการระบบส่งน้ำจากแม่น้ำ Brahmaputra ไปยังสถานที่ต่างๆ ภายในรัฐ นอกจากนี้ อัสสัมยังมีระบบส่งน้ำเชื่อมโยงกับบังกลาเทศ (ท่าเรือจิตตะกอง) และรัฐเบงกอลตะวันตก ที่เมือง Kolkata และ Haldia

- **ไฟฟ้า** ในรัฐอัสสัมมีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สามารถนำมาผลิตไฟฟ้าได้ค่อนข้างสูง เช่น แก๊สธรรมชาติ น้ำมัน และถ่านหิน เป็นต้น โดยการผลิตและจ่ายไฟฟ้าอยู่ภายใต้การดำเนินงานโดย The Assam State Electricity Board (ASEB) ซึ่งมีกำลังการผลิตรวมทั้ง 6 โครงการ เท่ากับ 574 เมกะวัตต์ ขณะที่ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าสูงสุด (Peak Demand) ของรัฐเท่ากับ 621 เมกะวัตต์ อย่างไรก็ตาม รัฐอัสสัมมีโครงการ/แผนงานเพิ่มกำลังการผลิตไฟฟ้าหลายโครงการ ได้แก่ Borgolai Thermal Power project (120 MW), Karbi Langpi Project (100 MW) และ Amguri Combined Cycle Gas Based project (90 MW)

- **โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต** เครือข่ายโทรคมนาคมในอัสสัมค่อนข้างขยายตัวอย่างรวดเร็วเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐอื่นๆ ในอินเดีย และขยายตัวเพียงพอต่อความต้องการใช้ภายในรัฐที่มีผู้ใช้งานกว่า 1.2 แสนคนในปัจจุบัน โดยผู้ให้บริการส่วนใหญ่มีสำนักงานตั้งอยู่ที่ Guwahati ได้แก่ BSNL, AIRTEL, Vodafone และ TATA INDICOM เป็นต้น สำหรับสัญญาณเครือข่ายอินเทอร์เน็ตภายในรัฐอัสสัมเป็นสัญญาณ 3G ที่ถือว่าสัญญาณดีกว่ารัฐอื่นๆ ในแถบภูมิภาคเดียวกัน

➤ **รัฐมณีปุระ⁹**

โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคม โครงสร้างพื้นฐานด้านการคมนาคมหลักที่ใช้เป็นส่วนใหญ่ในรัฐมณีปุระ ได้แก่ ถนน และเครื่องบิน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

- **ถนน** ปัจจุบัน รัฐมณีปุระมีถนนเชื่อมโยงการเดินทางครอบคลุมกว่า 1,481 กิโลเมตร โดยเมืองหลักจะมีทางด่วนเชื่อมระหว่างกันรวมกว่า 183 กิโลเมตร และมีทางด่วนพิเศษ (National Highways) เชื่อมระหว่าง Imphal ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐมณีปุระกับรัฐอื่นๆ 2 เส้นทาง ได้แก่ 1) The Imphal Dimapur Road (National Highway No. 39) เชื่อมระหว่างรัฐมณีปุระและรัฐอัสสัม และ 2) Imphal New Cachar Road (National Highway No.53) เชื่อมระหว่างรัฐมณีปุระและรัฐนากาแลนด์

ตารางที่ 2-9: ความยาวของถนนประเภทต่างๆ ในรัฐมณีปุระ

Road	Length
National Highways (excluding BRO)	109 กม.
State Highways	183 กม.
Other District Roads	253 กม.
Inter village Roads	751 กม.
Total Road length	1,481 กม.

ที่มา: Imphal West (n.d.)

⁹ NEDFi Databank (n.d.), TheEconomicTime (2018), E-PAO (2018), ImphalWest (n.d.), Wikipedia (n.d.), Academia.edu (n.d.), และ Thisismyindia (n.d.)

- **รถไฟ** ปัจจุบันรัฐมณีปุระมีรถไฟสาย Jiribam railway ที่เมือง Imphal ซึ่งเป็นของ Indian Railways ภายใต้การดำเนินงานโดย Northeast Frontier Railway

- **สนามบิน** รัฐมณีปุระมีสนามบินนานาชาติ คือ Imphal International Airport ตั้งอยู่ที่เมือง Imphal เป็นสนามบินแห่งที่ 2 ของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ สร้างต่อจากแห่งแรกที่ Guwahati โดย Imphal International Airport ยังมีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 3 ของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ รองจาก Guwahati และ Agartala ทั้งนี้ สนามบิน Imphal International Airport ยังเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือกับเมืองสำคัญอื่นๆ ได้แก่ Bengaluru, Delhi, Kolkata และยังเชื่อมกับเมือง Mandalay¹⁰ ในเมียนมาอีกด้วย สำหรับสายการบินที่ให้บริการในรัฐมณีปุระนั้นมีหลากหลายสายการบินและเส้นทางบิน ดังแสดงในตารางที่ 2-10 โดยทุกสายการบินอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ Airports Authority of India

ตารางที่ 2-10: สายการบินที่ให้บริการในรัฐมณีปุระ

Airlines	Destinations
AirAsia India	Delhi, Kolkata ^[4] Guwahati
Air India	Aizawl, Delhi, Guwahati, Kolkata
IndiGo	Ahmedabad, Agartala, Bangalore, Delhi, Guwahati, Hyderabad, Kolkata, Trivandrum
Jet Airways	Delhi, Guwahati, Kolkata, Mumbai, Pune

ที่มา: Wikipedia (n.d.)

โครงสร้างพื้นฐานด้านสาธารณูปโภคและการสื่อสาร ของรัฐมณีปุระ ได้แก่ ไฟฟ้า น้ำ โทรศัพท์ และอินเทอร์เน็ต มีรายละเอียด ดังนี้

- **น้ำอุปโภคบริโภค** ด้วยความหนาแน่นของประชากรในเขตเมืองที่ย้ายเข้ามาจากชนบทอย่างรวดเร็ว ทำให้ปริมาณน้ำอุปโภคบริโภคอาจมีไม่พอต่อความต้องการใช้ในบางช่วงเวลา เช่น ฤดูร้อน โดยร้อยละ 37 ของครัวเรือนในรัฐมณีปุระยังต้องหาน้ำดื่มจากแหล่งที่ไกลจากที่พัก ร้อยละ 47 สามารถหาน้ำดื่มจากแหล่งที่ไม่ไกลจากที่พัก มีเพียงร้อยละ 15 ที่สามารถหาน้ำดื่มจากแหล่งที่ใกล้ที่พัก โดยครัวเรือนในชนบท (ร้อยละ 40) เข้าถึงน้ำดื่มจากแหล่งที่ห่างไกลมากกว่าครัวเรือนในเขตเมือง (ร้อยละ 32)

- **ไฟฟ้า** ภายในรัฐมณีปุระมีไฟฟ้าใช้อย่างครอบคลุมรวม 2,134 หมู่บ้านหรือร้อยละ 84.85 ของหมู่บ้านทั้งหมด (ปี 2015) โดยหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ผลิตและจ่ายไฟฟ้ามีกำลังการผลิต 232 เมกะวัตต์ ขณะที่ปริมาณความต้องการใช้ไฟฟ้าราว 262 เมกะวัตต์ในปี 2015 โดยระบบไฟฟ้าในรัฐมณีปุระส่วนใหญ่จ่ายไฟฟ้าด้วยระบบกริด (Grid Power) และบางส่วนใช้ไฟฟ้าที่ผลิตด้วยดีเซลและพลังงานน้ำ อย่างไรก็ตาม รัฐมณีปุระมีแผนขยายกำลังการผลิตไฟฟ้าเป็น 1,500 เมกะวัตต์

- **โทรศัพท์และอินเทอร์เน็ต** ในอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือมีผู้ใช้บริการ Wireless กว่า 9.5 ล้านคน โดยในรัฐมณีปุระมีผู้ใช้บริการเครือข่ายโทรศัพท์ของ Bharat Sanchar Nigam Limited (BSNL) กว่า 189,884 คน

¹⁰ มีเที่ยวบิน Imphal-Mandalay เฉพาะช่วงเทศกาล Sangai ซึ่งถือเป็นเทศกาลใหญ่ของรัฐ

ข้อมูลจากการสำรวจภาคสนามที่อินเดีย

โครงสร้างพื้นฐานในรัฐทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียยังคงต้องการการพัฒนาเพื่อรองรับการเติบโตในอนาคตโดยเฉพาะเพื่อเชื่อมโยงกับอาเซียน แม้ว่าในปัจจุบันจะยังมีการใช้งานเบาบางก็ตาม

ความพร้อมทางเทคโนโลยี

อินเดียเป็นหนึ่งในประเทศอันดับต้นๆ ของโลกด้านการวิจัยพื้นฐาน (Basic research) การวิจัยด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของอินเดียจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาระดับประเทศเพื่อการแข่งขันด้านธุรกิจและอุตสาหกรรม

1) หน่วยงานภาครัฐที่สนับสนุนงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของอินเดีย คือ กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งอินเดีย (Ministry of Science and Technology) ซึ่งประกอบด้วยหน่วยงานหลัก ได้แก่

- Department of Biotechnology เมืองคอร์กต่างๆ ที่สำคัญ เช่น National Institute of Immunology (Delhi), Institute of Bio resources and Sustainable Development (IBSD) (Imphal, Manipur), National Institute Of Plant Genome Research (Delhi), Translational Health Science & Technology Institute, Gurgaon (Haryana)
- Department of Science and Industrial Research เมืองคอร์กต่างๆ ที่สำคัญ เช่น Consultancy Development Centre (CDC), Council of Scientific and Industrial Research (CSIR), Asian and Pacific Centre for Transfer of Technology (APCTT)
- Department of Science and Technology เมืองคอร์กต่างๆ ที่สำคัญ เช่น Technology Information, Forecasting and Assessment Council (TIFAC), National Accreditation Board for Testing and Calibration Laboratories (NABL), Indian Board of Science Education (IBSE)
- The Assam Science and Technology Department เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของรัฐอัสสัม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแก้ปัญหาการว่างงานและความยากจนของประชากรในเขตชนบท ท้องถิ่นทุรกันดารด้วยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ผ่านการริเริ่ม การสนับสนุน การเผยแพร่ข้อมูล และการประสานงานในการศึกษาวิจัย พัฒนาโครงการที่เกี่ยวข้องในด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มานำมาใช้ให้เกิดประโยชน์
- Assam Science Technology and Environment Council (ASTEAC) ก่อตั้งขึ้นในปี 1987 ภายใต้ “the Science and Technology Department” ของรัฐอัสสัม โดยมีหน้าที่หลักในการนำแผนของ “the Science and Technology Department (Assam)” มาปฏิบัติให้เกิดผล และนอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการพัฒนาโปรแกรมและนโยบายทางด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี นวัตกรรม และสิ่งแวดล้อมของรัฐอัสสัม รวมทั้งการให้ความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ให้การศึกษาแก่ประชากรในรัฐอัสสัมอีกด้วย

- Department of Science & Technology (Manipur) มีหน้าที่หลักในการบริหารจัดการงานที่เกี่ยวข้องกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีทั้งหมดในรัฐมณีปุระ อาทิ เช่น การติดต่อประสานงานกับสถาบันอื่นหรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อดำเนินงานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การศึกษาสำรวจทางวิทยาศาสตร์เพื่อการประยุกต์ใช้ด้านเทคโนโลยี การจัดตั้งนโยบายด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของรัฐมณีปุระ การสนับสนุนด้านการเงินสำหรับงานศึกษาวิจัยทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี และการสนับสนุนกลุ่มผู้ประกอบการด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เป็นต้น

2) หน่วยงานที่ไม่ใช่ภาครัฐที่สนับสนุนงานด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีของอินเดีย เช่น Indian Vaccine Corporation Limited (Delhi), National Research Development Corporation (NRDC)

3) หน่วยงานที่สนับสนุนเงินทุนด้านการวิจัยวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีของอินเดียมีอยู่เป็นจำนวนมาก ทั้งส่วนของภาครัฐและที่ไม่ใช่ภาครัฐ โดยหน่วยงานเหล่านี้มีหน้าที่จัดหาและให้เงินทุน ดูแลและตรวจสอบการใช้เงินทุนวิจัย โดยครอบคลุมงานวิจัยหลายสาขาทั้งส่วนของวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี การแพทย์ สังคมศาสตร์ และอื่นๆ ในกระบวนการให้ทุนจะต้องมีการประเมินเพื่อคัดเลือกงานหรือโครงการที่เหมาะสมที่จะได้รับทุน ซึ่งมีทั้งโครงการของภาครัฐ ภาคเอกชน หรือมูลนิธิต่างๆ ที่ขาดแคลนเงินทุน

แหล่งเงินทุนส่วนใหญ่มาจาก 2 แหล่งหลัก คือ จากองค์กรเอกชน (โดยผ่านทางหน่วยงานวิจัยและพัฒนา หรือ Research and Development department) และจากรัฐบาล (โดยผ่านทางมหาวิทยาลัยและตัวแทนรัฐบาลเฉพาะสาขาแต่ละด้าน) และมีงานวิจัยขนาดเล็กบางงานที่ได้รับทุนจากมูลนิธิหรือองค์กรการกุศล หน่วยงาน และองค์กรต่างๆ ที่เป็นผู้ให้ทุนของอินเดีย ได้แก่

- All India Council for Technical Education (AICTE),
- Council of Scientific and Industrial Research (CSIR),
- Department of Biotechnology (DBT),
- Department of Science and Technology (DST),
- Technology Information, Forecasting and Assessment Council (TIFAC),
- Indian Council of Agricultural Research (ICAR),
- Indian Council of Medical Research (ICMR),
- Gujarat Council on Science and Technology (GUJCOST),
- Indian National science Academy (INSA)
- และ Department of Ayurveda, Yoga and Naturopathy, Unani, Siddha and Homeopathy (AYUSH)

4) ศูนย์บ่มเพาะทางธุรกิจของอินเดีย ได้แก่

- Technology Incubation Center หรือ Indian Institute of Technology Guwahati-Technology Incubation Centre (IITG-TIC) เป็น L หน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมกิจการใหม่ๆ ท่ามกลางคณะและศิษย์เก่าของสมาคม IITG ของ Central Government Technical Institutions ของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ซึ่งเป็นโอกาสในการนำแนวคิดหรือนวัตกรรมใหม่ๆ ด้านเทคโนโลยีออกสู่เชิงพาณิชย์โดยผ่านทางกลุ่มธุรกิจ Startup ศูนย์นี้ให้การสนับสนุนการวิจัยแบบสหวิทยาการ และธุรกิจที่มีนวัตกรรม รวมทั้งสิ่งประดิษฐ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ออกแบบ

อย่างมีนวัตกรรม โดยให้การสนับสนุนทางด้านเทคนิค เป็นที่ปรึกษาทางธุรกิจ และการให้แหล่งเงินกู้สำหรับทำธุรกิจ ศูนย์บ่มเพาะนี้ได้รับการรับรองโดย Ministry of Micro, Small and Medium Enterprises (MSME) ของรัฐบาลอินเดีย

- Guwahati Biotech Park Incubation Center (GPIC) เป็นศูนย์บ่มเพาะที่เป็นหลักชัยแห่งแรก “first milestone incubator” ของ Guwahati Biotech Park ซึ่งเป็นอุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่สำคัญของภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย โดยศูนย์นี้มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนนักวิจัยของมหาวิทยาลัยหรือหน่วยงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เจ้าของกิจการ ธุรกิจ Startup และธุรกิจด้านนวัตกรรม ที่ต้องการสร้างธุรกิจให้เติบโตในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย

Technology incubation center (ที่ Guwahati Biotech Park) เป็นศูนย์บ่มเพาะที่รัฐบาลของรัฐอัสสัมกำลังให้จัดตั้งขึ้น คาดว่าจะแล้วเสร็จในปี 2019 โดยการจัดตั้งศูนย์มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมธุรกิจรูปแบบใหม่ ในสาขาเทคโนโลยีชีวภาพและในสาขาที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการเติบโตอย่างรวดเร็วในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีชีวภาพ โดยการที่รัฐบาลให้จัดตั้งศูนย์นี้ขึ้นเนื่องจากในภูมิภาคนี้มีทรัพยากรธรรมชาติอย่างอุดมสมบูรณ์ จึงเหมาะแก่การสนับสนุนกิจกรรมวิจัยพัฒนาด้านเทคโนโลยีชีวภาพและในสาขาที่เกี่ยวข้อง

สรุปภาพรวมกลุ่มรัฐอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ (North Eastern Region: NER)

จากการศึกษาสามารถสรุปภาพรวมของกลุ่มรัฐอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ (North Eastern Region: NER) ได้ดังตาราง ดังนี้

ตารางที่ 2-11: สรุปภาพรวมของกลุ่มรัฐอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ

การเมือง (Politics)	ประวัติรัฐ	แต่ละรัฐเป็นอาณาจักรของตัวเองมาก่อน ต่อมาเมียนมาภายใต้ราชวงศ์คองบองเข้ายึดครอง - ก่อนที่อังกฤษจะยึดครองและผนวกรวมเข้ากับอินเดีย
	ระบบการเมือง	มีอำนาจตัดสินใจในแต่ละรัฐเองค่อนข้างมาก แต่ได้อานิสงส์จากการกระจายความเจริญจากส่วนกลาง ปัจจุบันกฎระเบียบต่างๆ รวมถึงภาษียังเป็นระบบเดียวกันทั่วประเทศ
	ระบบกฎหมาย	จารีตประเพณี
เศรษฐกิจ (Economics)	ขนาดตลาด	GDP 8 รัฐรวม 45,759 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ ทั้งนี้ ทั้ง 8 รัฐเพิ่งเปิดรัฐสู่ภายนอก จึงคาดการณ์อัตราการเติบโตทางเศรษฐกิจค่อนข้างยาก
	โครงสร้าง GDP	GDP ภาคเกษตรมากกว่าร้อยละ 50
	การเปิดเสรี	เพิ่งเปิดรัฐสู่ภายนอก (ไม่ถึงร้อยละ 5)
	การลงทุนจากต่างประเทศ	เพิ่งเปิดรัฐสู่ภายนอก
	เสถียรภาพ	เพิ่งเปิดรัฐสู่ภายนอก (คาดการณ์ค่อนข้างยาก)
สังคม (Social)	ทรัพยากรมนุษย์	ประชากรส่วนใหญ่อยู่ในวัยเล่าเรียน อย่างไรก็ตาม ณ ปัจจุบันมีการจ้างงานต่ำกว่ากำลังแรงงานมาก
	เชื้อชาติ	แตกต่างกันทั้ง 8 รัฐ กล่าวคือ เชื้อชาติดั้งเดิม 3 เชื้อชาติ ทั้งอินโดอารยัน อีเบต และพม่า ผสมกลมกลืนกันในอัตราส่วนที่ไม่เท่ากันในแต่ละรัฐ
	ศาสนา	ฮินดูร้อยละ 54 มุสลิมร้อยละ 15 และคริสต์ร้อยละ 17
	ภาษา	ภาษาท้องถิ่น ภาษาฮินดี และภาษาอังกฤษ

	วัฒนธรรมธุรกิจ	แตกต่างกันทั้ง 8 รัฐ แต่โดยรวมมีทักษะภาษาอังกฤษค่อนข้างดี ไม่มีพิธีรีตรองมาก และให้ความสำคัญกับความสัมพันธ์ระยะยาวมากกว่าผลประโยชน์ระยะสั้น
โครงสร้างพื้นฐาน (Infrastructure)	การขนส่งทางถนน	อยู่ในช่วงขยายและตัดถนนเพิ่ม ภายใต้นโยบาย Act East โดยเฉพาะเขตพื้นที่ใกล้ตลาดสำคัญ
	การขนส่งทางราง	เชื่อมโยงทั้งระหว่างรัฐ และระหว่างประเทศ
	การขนส่งทางน้ำ	เป็นรัฐที่ไม่มีอาณาเขตติดทะเล แต่มีการขนส่งทางน้ำผ่านแม่น้ำพรหมบุตร
	การขนส่งทางอากาศ	มีสนามบินในหลายรัฐ โดยสนามบินสำคัญ คือ Guwahati ซึ่งมีเที่ยวบินตรงระหว่างไทย
	ไฟฟ้า	มีแหล่งผลิตพลังงานที่หลากหลาย ทั้งธรรมชาติ น้ำมัน และถ่านหิน
	ประปา	มีแหล่งน้ำเพื่อใช้ผลิตน้ำเพื่ออุปโภคบริโภค และระบบชลประทานค่อนข้างใช้ได้
	ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ	อยู่ในระดับปานกลาง และแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ
เทคโนโลยี (Technology)	หน่วยงานสำคัญ	มีหน่วยงานสนับสนุนและศูนย์บ่มเพาะจากส่วนกลาง ปัจจุบัน กำลังขยายหน่วยงานไปยังภูมิภาค แต่ยังไม่ทั่วถึงทุกรัฐ ส่วนใหญ่กระจุกที่ Guwahati

ที่มา: มุลินิธิ สวค.

กฎระเบียบและนโยบาย ด้านการลงทุน

3

สาธารณรัฐอินเดีย

3.1 ภาพรวมกฎระเบียบและนโยบายที่สำคัญด้านการลงทุน

ประเทศอินเดียเป็นหนึ่งในกลุ่ม BRICS ประกอบด้วยประเทศ บราซิล รัสเซีย อินเดีย จีน และแอฟริกาใต้ ซึ่งประเทศเหล่านี้เป็นกลุ่มที่กำลังพัฒนาเศรษฐกิจที่มีศักยภาพในการขยายตลาดการค้าและการลงทุน Goldman Sachs คาดว่าภายในปี 2032 เศรษฐกิจของอินเดียจะใหญ่เป็นอันดับ 3 ของโลกรองจากสหรัฐอเมริกาและจีน ภาคเศรษฐกิจที่สร้างรายได้หลักให้กับอินเดียคือ ภาคบริการ IT และ Business Process Outsourcing (BPO) การลงทุนต่างชาติในอินเดียต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติของรัฐบาลอินเดียด้วยการจัดการเงินตราต่างประเทศ ปี 1999 (Foreign Exchange Management Act 1999) หลักเกณฑ์และวิธีการปฏิบัติของธนาคารกลางอินเดียกำหนดไว้ใน Notification No. FEMA 20/2000-RB ของฉบับวันที่ 3 พฤษภาคม ปี 2000

อินเดียมีการเปิดเสรีการค้ากับต่างประเทศในเกือบทุกสาขาทางเศรษฐกิจมากขึ้นและมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนของชาวต่างชาติหลายนโยบาย ทั้ง (1) ด้านการอำนวยความสะดวกทางการค้า เช่น การยกเลิกมาตรการจำกัดปริมาณการนำเข้าปี 2001 และการลดระดับอัตราภาษีนำเข้าให้ใกล้เคียงกับอัตราของกลุ่มอาเซียน และ (2) มาตรการให้สิ่งจูงใจด้านภาษี เพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศ (FDI Policy) เช่น โครงการ Export Oriented Units โครงการ Special Economic Zone โครงการ Electronic Hardware Technology Park and Software Technology Park และโครงการ Industrial Parks สำหรับ ธุรกิจ Food Processing Units เป็นต้น

รัฐบาลอินเดียได้ส่งเสริมความสัมพันธ์กับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ผลักดันความร่วมมือในภูมิภาค โดยมีนโยบายใหม่คือ นโยบายปฏิบัติการตะวันออก หรือ Act East Policy เพื่อความเป็นรูปธรรมที่มากขึ้น ซึ่งนโยบายปฏิบัติการตะวันออก เป็นนโยบายที่มาจากนโยบายเดิมคือ นโยบายมองตะวันออก หรือ Look East Policy โดยนโยบายอันใหม่นี้เน้นการปฏิบัติการขยายการเชื่อมโยงระหว่างอินเดียบอกอาเซียนบนพื้นฐานการเชื่อมโยงที่สำคัญ 3 ส่วน คือการเชื่อมโยงด้านการค้า การเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรม และการเชื่อมโยงด้านการขนส่ง รวมทั้งเร่งรัดการพัฒนาพื้นที่ใน 8 รัฐในทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ได้แก่ อรุณาจัลประเทศ อัสสัม มณีปุระ เมฆกัลยา มิโซรัม นากาแลนด์ สิกขิม และตรีปุระ เพื่อให้มีความเชื่อมโยงด้านการค้าการขนส่งระหว่างอินเดียบอกอาเซียนมากขึ้น

3.2 กฎระเบียบและข้อห้ามในการลงทุน

3.2.1 การจดทะเบียนธุรกิจ

เนื่องจากในส่วนของข้อห้าม/สัดส่วนการลงทุนของอินเดียได้ปรับกฎเกณฑ์ให้เหมือนกันทั้งประเทศ แต่ในส่วนของขั้นตอนการจดทะเบียนธุรกิจมีความแตกต่างกันไปในแต่ละรัฐ ในการศึกษาจึงแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ สัดส่วนการลงทุนที่อนุญาตตามประเภทกิจการ และขั้นตอนการลงทุนในมณีปุระ และอัสสัม ดังนี้

ช่องทางการลงทุนในประเทศอินเดียมี 2 ช่องทางการลงทุนดังนี้

ช่องทางที่ 1 การลงทุนในช่องทางแบบอัตโนมัติ (Automatic Route) โดยนักลงทุนต่างชาติสามารถซื้อหุ้นจากบริษัทอินเดียเข้ามาลงทุนโดยตรงได้ แต่ต้องมีการแจ้งข้อมูลให้กับธนาคารกลางของอินเดียภายใน 30 วัน ขึ้นอยู่กับประเภทของกิจการที่ต้องการลงทุน

ช่องทางที่ 2 การลงทุนในช่องทางที่ต้องขออนุญาต (Government Route) โดยนักลงทุนต่างชาติจะต้องขออนุญาตจากรัฐบาลอินเดีย ที่หน่วยงานพิจารณาคือคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ สังกัดกระทรวงการคลังอินเดีย ก่อนเข้าไปทำการลงทุนและจึงเริ่มดำเนินการได้

นักลงทุนต่างชาติที่ต้องการลงทุนในอินเดีย ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดใน Foreign Exchange Management Act (FEMA) 1999 ของรัฐบาลอินเดีย กับข้อกำหนดของหน่วยงาน Reserve Bank of India (RBI) นักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนในกิจการต่างๆ ในอินเดียได้เกือบทุกประเภทกิจการ และนักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนได้ร้อยละ 100 เนื่องจากนโยบายการลงทุนของนักลงทุนต่างชาติในอินเดียมีลักษณะเสรี

ลักษณะการจดทะเบียนในธุรกิจของอินเดียแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

1. สัดส่วนการลงทุนของแต่ละอุตสาหกรรมอินเดีย
2. การจดทะเบียนธุรกิจในรัฐมณีปุระ
3. การจดทะเบียนธุรกิจในรัฐอัสสัม

สัดส่วนการลงทุนของแต่ละอุตสาหกรรมอินเดีย

ตามช่องทางการลงทุนของอินเดียแบ่งช่องทางการลงทุนเป็น 2 ช่องทาง ได้แก่ การลงทุนช่องทางอัตโนมัติและการลงทุนในช่องทางที่ต้องขออนุญาต โดยในแต่ละช่องทางมีสัดส่วนการลงทุนที่แตกต่างกัน โดยจำแนกเป็นอุตสาหกรรมดังนี้

ตารางที่ 3-1: สัดส่วนการลงทุนของแต่ละอุตสาหกรรมอินเดีย

ช่องทางการลงทุน	สัดส่วนการลงทุน (ร้อยละ)	อุตสาหกรรม
การลงทุนในช่องทางแบบอัตโนมัติ (Automatic Route)	100	<ul style="list-style-type: none"> - Agriculture - Plantation Sector - Mining - Petroleum and Natural Gas - Broadcasting Content Services - Airports - Other services under Civil Aviation sector - Construction Development: Townships, Housing, Built-up Infrastructure - Industrial Parks - Cash and Carry Wholesale Trading/Wholesale Trading (including sourcing from MSEs) - E-commerce activities - Duty Free Shops - Railway Infrastructure - Asset Reconstruction Companies - Credit Information Companies - White Label ATM Operations - Other Financial Services - Pharmaceuticals (Greenfield)
	49	<ul style="list-style-type: none"> - Petroleum refining by the Public Sector Undertakings (PSU), without any disinvestment or dilution of domestic equity in the existing PSUs. - Private Security Agencies - Banking- Private Sector - Infrastructure Company in the Securities Market - Insurance - Pension Sector - Power Exchanges
การลงทุนในช่องทางแบบอัตโนมัติ (Automatic Route) ให้มีสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 49 สัดส่วนที่มากกว่านั้นต้องขออนุญาต (Government Route)		<ul style="list-style-type: none"> - Telecom Services - Single Brand product retail trading
การลงทุนในช่องทางที่ต้องขออนุญาต (Government Route)	100	<ul style="list-style-type: none"> - Mining and mineral separation of titanium bearing minerals and ores, its value addition and integrated activities - Publishing/printing of scientific and technical magazines/specialty journals/ periodicals - Publication of facsimile edition of foreign newspapers - (a) Scheduled Air Transport Service/ Domestic Scheduled Passenger Airline (b) Regional Air Transport Service - Satellites- establishment and operation
	74	<ul style="list-style-type: none"> - Private Security Agencies - Banking- Private Sector

ช่องทางการลงทุน	สัดส่วนการลงทุน (ร้อยละ)	อุตสาหกรรม
		- Pharmaceuticals (brownfield)
	51	- Multi Brand Retail Trading
	49	- Defence - Terrestrial Broadcasting FM(FM Radio) - Up-linking of 'News & Current Affairs' TV Channels
	26	- Print Media
	20	- Banking- Public Sector

การจดทะเบียนธุรกิจของรัฐมณีปุระ

การทำธุรกิจในมณีปุระใช้นโยบายและข้อกำหนดตาม North East Industrial and Investment Promotion Policy (NEIIPP) 2007 เป็นข้อกำหนดเพื่อส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ Manipur IT Policy 2003 เป็นข้อกำหนดเพื่อนำเทคโนโลยีมาขับเคลื่อนอุตสาหกรรมในมณีปุระ และพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีของมณีปุระ และ New Industrial Policy of Manipur 2002 เป็นข้อกำหนดที่อำนวยความสะดวกในการพัฒนาอุตสาหกรรม โดยขั้นตอนการทำธุรกิจในรัฐมณีปุระมีดังนี้

ตารางที่ 3-2: ขั้นตอนการทำธุรกิจในรัฐมณีปุระ

ขั้นตอน	รายการ	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
1	การจัดตั้งบริษัท Incorporation of Company	สำนักทะเบียนบริษัท Registrar of Companies
2	ลงทะเบียน ใบขออนุญาตในอุตสาหกรรม Registration, Industrial Entrepreneurs Memorandum (IEM), Industrial Licenses	ฝ่ายพาณิชย์และอุตสาหกรรมในมณีปุระ Director of Commerce and Industries, Manipur
3	การขออนุญาตใช้ที่ดิน Permission for Land Use	
4	การจัดสรรที่ดิน Allotment of Land	Manipur Industrial Development Corporation Limited (MANIDCO)
5	การอนุมัติพื้นที่ Site Environmental Approval	Manipur Pollution Control Board (MPCB) / Department of Environment and Forest, Government of Manipur
6	หนังสือยินยอมตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำและมลพิษ No Objection Certificate and Consent under Water and Pollution Control Act	
7	การจดทะเบียนภาษี Registration under States Sales Tax Act and Central and State Excise Act	Excise Department of Manipur
8	การจดทะเบียนภาษี Commercial Taxes	Excise Department of Manipur
9	Sanction of Power	Electricity Department, Government of Manipur / The Joint Electricity Regulatory Commission for the States of Manipur & Mizoram (JERC)
10	Power Feasibility	
11	Power Connection	
12	การอนุมัติโครงสร้างและแผนผังอาคาร Approval for Construction Activity and Building Plan	Public Works Department, Manipur
13	Water and Sewerage Clearance	Manipur Public Health Engineering Department (MPHED)
14	Water Connection	

ที่มา: มุลินิ สวค. ปรับปรุงจาก India Brand Equity Foundation

การจดทะเบียนธุรกิจในประเทศไทย

การทำธุรกิจในประเทศไทย รัฐอิสัมอยู่ในเขตเมืองกัวฮาตีในอินเดีย ใช้นโยบายและข้อกำหนดตาม North East Industrial and Investment Promotion Policy (NEIIPP) 2007 เป็นข้อกำหนดเพื่อส่งเสริมการลงทุนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยขั้นตอนในการลงทุนมีดังนี้

ตารางที่ 3-3: ขั้นตอนการทำธุรกิจในรัฐอิสัม

ขั้นตอน	รายการ	เวลาดำเนินการ	ค่าใช้จ่าย
1	Obtain director identification number (DIN) online from the Ministry of Corporate Affairs portal (National)	1 วัน	100 รูปี
2	Obtain digital signature certificate online from private agency authorized by the Ministry of Corporate Affairs (National)	3 วัน	1,500 รูปี
3	Reserve the company name online with the Registrar of Companies (ROC) (National)	2 วัน	500รูปี
4	Stamp the company documents at the State Treasury (State)	1 วัน	510 รูปี
5	Get the Certificate of Incorporation from the Registrar of Companies, Ministry of Corporate Affairs (National)	7 วัน	13,250 รูปี
6	Make a seal (Private)	1 วัน	350 รูปี
7	Obtain a Permanent Account Number (PAN) from an authorized franchise or agent appointed by the National Securities Depository Ltd. (NSDL) or the Unit Trust of India (UTI) Investors Services Ltd., as outsourced by the Income Tax Department (National)	15 วัน	67 รูปี
8	Obtain a Tax Account Number (TAN) for income taxes deducted at the source from an authorized franchise or agent appointed by the National Securities Depository Ltd. (NSDL), as outsourced by the Income Tax Department (National)	15 วัน	57 รูปี
9	Register with the Office of Inspector, Shops, and Establishment Act (State/Municipal)	21 วัน	500 รูปี
10	Register for Value-Added Tax (VAT) at the Commercial Tax Office (State)	15 วัน	100 รูปี
11	Register for Profession Tax at the Profession Tax Office (State)	5 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
12	Register with Employees' Provident Fund Organization (National)	18 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย
13	Register for medical insurance at the regional office of the Employees State Insurance Corporation (National)	15 วัน	ไม่มีค่าใช้จ่าย

ที่มา: มุลนิธิ สวค. ปรับปรุงจาก Doing business-Starting a business in Guwahati

3.2.2 การก่อสร้างโรงงาน/สถานประกอบการ

อินเดียประสบปัญหาการกระจายการถือครองที่ดิน กลุ่มคนบางกลุ่มมีที่ดินได้รวมตัวกันเป็นกลุ่มใหญ่ และมีการซื้อที่ดินเพื่อเก็งกำไรในอนาคต บางรัฐในอินเดียจึงจำเป็นต้องมีมาตรการการจำกัดเพดานการถือครองที่ดิน เพื่อให้เหมาะสมกับจำนวนประชากร และเพื่อการเกษตรกรรมตามคุณภาพของดิน และกระจายสิทธิการถือครองที่ดินไปยังผู้ที่ต้องการใช้ที่ดินอย่างเหมาะสม การจำกัดการถือครองที่ดินเพื่ออุตสาหกรรม การเกษตร ให้เกษตรกรถือครองที่ดินได้ไม่เกินคนละ 50 ไร่ ซึ่งแนวทางการจำกัดที่ดินของอินเดียในเขตเมืองพบปัญหาเรื่องงบประมาณจำนวนมากในการเวนคืนที่ดิน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในที่ดินนั้น ทำให้ราคาที่ดินในเมืองมีราคาสูง

การขออนุญาตในการจัดตั้งสำนักงานในอินเดีย นักลงทุนสามารถจัดตั้งสำนักงานเพื่อดำเนินงาน
ดำเนินธุรกิจได้ โดยต้องได้รับอนุญาตจากธนาคารกลางของอินเดีย ประเภทของการจัดตั้งสำนักงานมีดังนี้

ประเภทที่ 1 สำนักงานสาขา เป็นพื้นที่สำหรับการนำเข้าสินค้าและส่งออกสินค้าโดยตรง เป็น
ตัวแทนบริษัทในการซื้อขาย หรือการให้บริการต่างๆ โดยต้องยื่นเอกสารตามที่
ธนาคารกลางของอินเดียกำหนด

ประเภทที่ 2 สำนักงานโครงการ เป็นพื้นที่สำหรับนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในบางโครงการ
สามารถเข้าไปจัดตั้งสำนักงานชั่วคราวในอินเดียได้ และต้องทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับ
โครงการเท่านั้น

ประเภทที่ 3 สำนักงานตัวแทน เป็นพื้นที่สำหรับเก็บข้อมูล ศึกษาแนวทางการดำเนินการธุรกิจ เพื่อ
ส่งเสริมการค้ากับอินเดีย เป็นตัวกลางระหว่างบริษัทแม่กับสาขาที่อยู่ในเครือ
ในอินเดีย

3.2.3 การประกอบกิจการ

มาตรฐานโรงงาน กฎหมายอนามัยและความปลอดภัยในอุตสาหกรรม Industrial Safety and Health
เป็นกฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานที่ทำงาน ความปลอดภัยในทรัพย์สิน และความปลอดภัยในกิจกรรม

- กฎหมายโรงงาน Factory Act 1948 เป็นกฎระเบียบความปลอดภัย สุวีตติการ และเงื่อนไข
การทำงานของลูกจ้าง บังคับใช้โดยรัฐบาลอินเดียผ่านทางผู้ตรวจสอบโรงงาน
- กฎหมายเหมืองแร่ Mines Act 1952 เป็นกฎเกี่ยวกับความปลอดภัย สุขอนามัย และสุวีตติการ
สำหรับคนงานในเหมือง โดย Directorate General of Mines Safety มีหน้าที่ควบคุม
ตรวจสอบความสามารถของคนงานในการส่งไปประจำเหมืองต่างๆ จัดอบรมให้ความรู้
ด้านความปลอดภัยในของคนงานในเหมือง และมี Courts of Inquiry จัดตั้งขึ้นโดยรัฐบาลกลาง
เพื่อสืบสวนอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นในเหมือง
- กฎหมายคนงานท่าเรือ Dock Workers Act 1986 เป็นกฎเกี่ยวกับความปลอดภัย สุขอนามัย
และสุวีตติการสำหรับคนงานในท่าเรือ ควบคุมโดย Director General Factory Advice
Service and Labour Institutes, Directorate General FASLI as The Chief Inspector มีเจ้าหน้าที่
คอยสังเกตการณ์ความปลอดภัยที่ท่าเรือ

3.2.4 แรงงาน

(1) ค่าจ้างขั้นต่ำ

ค่าจ้างขั้นต่ำในอินเดียไม่เท่ากันในแต่ละรัฐ และในแต่ละรัฐก็ไม่เท่ากันในแต่ละระดับทักษะ และ/
หรือ อุตสาหกรรม ในการศึกษาจึงจะแยกค่าจ้างขั้นต่ำออกตามรัฐสำคัญทั้ง 2 รัฐ คือ มณีปุระ และอัสสัม ดังนี้

รัฐมณีปุระมีค่าจ้างขั้นต่ำที่เท่ากันในอุตสาหกรรม โดยค่าจ้างขั้นต่ำจะจำแนกตามทักษะของแรงงาน
3 ระดับทักษะ คือ Unskilled Semi-skilled และ Skilled

ตารางที่ 3-4: ค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐมณีปุระ

ประเภทกลุ่มฝีมือแรงงาน	ค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน (รูปี)
Unskilled	112.30
Semi-skilled	129.97
Skilled	132.60

ที่มา: <https://paycheck.in/salary/minimumwages/manipur>

**Minimum Wage Rates last updated by Paycheck India on March 15, 2012

ค่าจ้างขั้นต่ำในรัฐอัสสัมมีค่าจ้างขั้นต่ำที่เท่ากันในอุตสาหกรรม โดยค่าจ้างขั้นต่ำจะจำแนกตามทักษะของแรงงาน 5 ระดับทักษะ คือ Unskilled Semi-skilled Skilled (other than ITI certificate holder) Skilled (ITI certificate holder or equivalent) และ Highly Skilled

ตารางที่ 3-5: ค่าจ้างขั้นต่ำของรัฐอัสสัม

ประเภทกลุ่มฝีมือแรงงาน	ค่าจ้างขั้นต่ำต่อวัน (รูปี)
Unskilled	250
Semi-skilled	290
Skilled (other than ITI certificate holder)	350
Skilled (ITI certificate holder or equivalent)	370
Highly Skilled	460

ที่มา: <https://paycheck.in/salary/minimumwages/assam>

**Minimum Wage in Assam with effect from January 1, 2016

(2) สิทธิและสวัสดิการ

ตามกฎหมายประกันสภาพลูกจ้าง The Employees' State Insurance Act 1948 สำหรับโรงงานที่มีลูกจ้าง 10 คนขึ้นไป โดยมีการรักษาพยาบาลที่ครอบคลุมให้กับลูกจ้างและครอบครัว การรับรายได้ขณะรักษาตัวจากการป่วยหรือคลอดบุตร เงินตอบแทนกรณีเสียชีวิตหรือพิการ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพและบทบัญญัติอื่นๆ The Employees' Provident Funds & miscellaneous Provisions Act 1952 สำหรับโรงงานที่มีลูกจ้าง 20 คนขึ้นไป มีเงินชดเชยในช่วงบั้นปลายชีวิต เช่นกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ กฎหมายสำหรับช่วงทดลองงานเพื่อส่งเสริมทักษะแก่แรงงานใหม่ กฎหมายค่าแรง คຸ້ມครองการจ่ายค่าจ้างแก่แรงงาน โดยกำหนดให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างตามวันเวลาที่กำหนด

การเลิกจ้าง นายจ้างจะต้องจ่ายค่าจ้างก่อนถึงวันยุติการทำงาน 2 วัน การหักค่าจ้าง สามารถหักได้สูงสุดร้อยละ 50 ต่อเดือน แต่สามารถหักได้ถึงร้อยละ 75 ในกรณีที่หักค่าใช้จ่ายบางส่วนเข้ากองทุน Co-operative Society

3.2.5 การนำเข้าเครื่องจักร/สินค้าทุน

(1) สินค้าต้องห้าม

สินค้าที่ห้ามนำเข้าโดยเด็ดขาดของอินเดีย หากผู้ใดฝ่าฝืนนำสินค้าต้องห้ามเข้ามาในอินเดียจะต้องโทษตามพระราชบัญญัติศุลกากรของอินเดีย ปี 1962

นโยบายการนำเข้าของอินเดียนั้นมีรายการที่ต้องควบคุม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน

- สินค้าห้ามนำเข้า เช่น ยาเสพติด สัตว์ป่าคุ้มครอง ของลอกเลียนแบบ โบราณวัตถุ เครื่องบินจำลอง (เช่น เครื่องบินของเล่นที่ควบคุมโดยรีโมท) ที่มีการควบคุมโดยคลื่นวิทยุความถี่สูง ซึ่งมีผลต่อการทำงานของหน่วยความปลอดภัยในอินเดีย
- สินค้ามีข้อจำกัด แต่สามารถนำเข้าได้ ถ้ามีใบอนุญาตในสินค้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น อาวุธ ปืน นก พิษและผลิตภัณฑ์จากการเกษตร ยารักษาโรค เงินตราที่เกินกว่ากำหนด (เงินตราต่างประเทศที่เกิน 10,000 เหรียญสหรัฐฯ) เป็นต้น
- นำเข้าได้โดยบริษัทการค้าผูกขาดของรัฐบาล เช่น สินค้าปิโตรเลียม สินค้าเกษตร แต่ต้องได้รับอนุญาตจากคณะรัฐมนตรีในเรื่องเวลาและจำนวน

รูปภาพที่ 3-1: ขั้นตอนการนำอาหารเข้าประเทศอินเดีย

ที่มา: Food Safety and Standards authority of India

ขั้นตอนที่ 1 การตรวจ/ปล่อยและพิธีการศุลกากร (Customs Clearance)

ผู้นำเข้าจะต้องทำหนังสือมอบอำนาจ (Authorized Letter) ให้กับตัวแทนดำเนินพิธีการศุลกากร (Customs Handling Agent) และให้ทำหนังสือถึง FSSAI หรือเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจ พร้อมจัดส่งผลิตภัณฑ์อาหารนำเข้า เพื่อทำการประเมินภาษี

ขั้นตอนที่ 2 ยื่นขอใบอนุญาตจากหน่วยงานกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารของอินเดีย (FSSAI Clearance)

ตัวแทน (Customs Handling Agent) จะยื่นใบขอตรวจสอบผลิตภัณฑ์อาหารผ่านระบบการตรวจผ่านผลิตภัณฑ์อาหารนำเข้า (Food Import Clearance System) ของหน่วยงานกำกับดูแลความปลอดภัยด้านอาหารของอินเดีย หลังจากผ่านการตรวจผ่านเรียบร้อยแล้วจะได้รับใบรับรองไม่คัดค้าน (No Objection Certificate: NOC)

ขั้นตอนที่ 3 การตรวจสอบและการสุ่มตัวอย่างของผลิตภัณฑ์อาหาร (Inspection and Sampling of the Consignment)

ถ้าหากผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว เจ้าของผลิตภัณฑ์จะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ตามจำนวนผลิตภัณฑ์ของกลุ่มตัวอย่าง โดยเจ้าหน้าที่กำหนดวันและเวลาสำหรับการตรวจสอบทางกายภาพของผลิตภัณฑ์อาหาร

ขั้นตอนที่ 4 การได้รับการอนุมัติของผลิตภัณฑ์อาหารเข้ามาในอินเดีย (Approval of Food Product into India)

เจ้าหน้าที่จาก FSSAI จะออกใบรับรอง NOC และใบ NCC ซึ่งรับรองว่าผลิตภัณฑ์อาหารผ่านการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว และจะได้รับอนุญาตให้นำผลิตภัณฑ์ทั้งหมดออกจากคลังสินค้าศุลกากรได้

การนำเข้าผลิตภัณฑ์อาหารสู่อินเดีย ผู้ส่งออกจำเป็นต้องศึกษากฎระเบียบที่เกี่ยวข้องโดยเฉพาะที่กำหนดโดย FSSAI เพื่อไม่ให้ถูกปฏิเสธการนำเข้า

(2) มาตรการด้านภาษี

ระบบภาษีสินค้าและบริการ Goods and Services Tax (GST)

ก่อนหน้าอินเดียมีมาตรการด้านภาษีที่มีความยุ่งยากและซับซ้อน จึงมีการปรับปรุงโครงสร้างด้านมาตรการภาษีใหม่ คือ การจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการในรูปแบบระบบภาษีเดียวของอินเดีย Goods and Services Tax (GST) ซึ่งระบบภาษี GST ถือเป็นหนึ่งนโยบายปฏิรูปเศรษฐกิจของอินเดีย เพื่อลดการเก็บภาษีซ้ำซ้อน และให้ง่ายต่อการเก็บภาษีที่เป็นระบบเดียวกันทั้งประเทศ ซึ่งจะช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนในอินเดียมากขึ้น ส่งผลให้อัตราการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจของอินเดียเพิ่มขึ้นไปด้วย โดยระบบภาษี GST ประกาศใช้อย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2017

ระบบภาษี GST เป็นภาษีที่เพิ่มขึ้นเฉพาะในแต่ละขั้นตอนของการซื้อขาย ผู้บริโภคขั้นสุดท้ายจะจ่ายเพียงภาษีที่เรียกเก็บจากผู้จำหน่ายรายสุดท้าย และได้รับการยกเว้นภาษีจากทุกๆ ขั้นตอนการซื้อขาย โดยภาษีที่จะถูกรวมในระบบภาษี GST ใหม่ ได้แก่ ภาษี Central Excise ภาษี Service Tax ภาษี CVD (Countervailing Duty) ภาษี SAD (Special Additional Duty) ภาษี CST และภาษี VAT

ภาษีหลักๆ ในระบบภาษี GST จะประกอบด้วย ภาษี Central Goods and Services Tax (CGST) และภาษี Integrated Goods and Services Tax (IGST) จัดเก็บโดยรัฐบาลกลาง ภาษี State Goods and Services Tax (SGST) จัดเก็บโดยรัฐบาลท้องถิ่น

ตารางที่ 3-6: การจัดเก็บ GST

Tax	Levy by	Name (Levied on)	Can be set-off against	Covered by GST
Central Excise	รัฐบาลกลาง	Manufacture	1.2	Yes
Service Tax	รัฐบาลกลาง	Providing Services	1.2	Yes
Customs	รัฐบาลกลาง	Import	-	No
CVD under Customs	รัฐบาลกลาง	Additional Import duty (compensating Excise)	1.2	Yes
SAD under Customs	รัฐบาลกลาง	Additional Import duty (compensating Sales Tax)	1.2	Yes
CST	รัฐบาลกลาง	Inter-State sales	-	Yes
VAT	รัฐบาลท้องถิ่น	Sales within a state	7	Yes

ที่มา: <https://www.quora.com/What-is-the-difference-between-the-current-taxation-and-the-new-goods-and-services-tax-GST-in-India-What-is-the-impact>

โดยอัตราภาษีสินค้าตาม GST ใหม่ มีดังนี้

- ร้อยละ 5 ได้แก่ ผักและผลไม้ เครื่องดื่ม เครื่องเทศ สินค้าจากแป้ง ข้าว ธัญพืช
- ร้อยละ 12 ได้แก่ เนื้อสัตว์ต่างๆ อาหารทะเล ไขมันจากสัตว์ สินค้าจำพวกของดอง แยม เยลลี่ โทรศัพท์มือถือ ร่ม
- ร้อยละ 18 ได้แก่ สารสกัดจากพืชผัก เนยเทียม ขนมที่มีส่วนผสมของน้ำตาล อาหารกึ่งสำเร็จรูป คอมพิวเตอร์
- ร้อยละ 28 ได้แก่ กากน้ำตาล หมากฝรั่ง ซ็อกโกแลต โกโก้

โดยหากทำธุรกิจภายในรัฐเดียวกันเสียภาษีเฉพาะภาษี SGST และภาษี CGST ทดแทนการจัดเก็บในระบบเดิม คือ ภาษี VAT ภาษีสรรพสามิต และภาษี Service Tax และหากทำธุรกิจข้ามรัฐ เสียภาษีเฉพาะภาษี IGST ซึ่งจะทดแทนการจัดเก็บภาษีระบบเดิม คือ ภาษี Central Sales Tax (CST) ภาษีสรรพสามิต และภาษี Service Tax

พิธีการศุลกากร การเก็บภาษีศุลกากรจากสินค้านำเข้าจะเป็นไปตามกฎหมาย Custom Tariff Act, 1975 และอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของ The Central Board of Excise Custom (CBEC) ทั้งนี้สินค้าวัตถุดิบและสินค้าขั้นกลางมีอัตราภาษีค่อนข้างต่ำ อยู่ระหว่างร้อยละ 2-20 สินค้าประเภทอาหารจะมีอัตราภาษีระหว่างร้อยละ 10-70 ขณะที่สินค้าประเภทสุราและไวน์อัตราภาษีจะสูง โดยอยู่ระหว่างร้อยละ 100-150 โดยการดำเนินการด้านพิธีการศุลกากร ผู้นำเข้าสินค้าจะต้องชำระภาษีศุลกากรภายใน 2 วัน นับตั้งแต่วันที่ได้รับ Bill of Entry ยกเว้นวันหยุดราชการ หากเกินกำหนดจะต้องชำระดอกเบี้ยเพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 2 ต่อปี

3.2.6 การส่งออก

ภาษีสรรพสามิตส่วนกลาง เป็นภาษีที่เรียกเก็บจากสินค้าที่ผลิตหรือประกอบในอินเดีย ซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทของสินค้า

ภาษีมูลค่าเพิ่ม

- อัตราร้อยละ 0 ในสินค้าจำเป็น สินค้าธรรมชาติ ไม่ผ่านการแปรรูป
- อัตราร้อยละ 1 ในโลหะมีค่าต่างๆ
- อัตราร้อยละ 4 สินค้าที่เป็นปัจจัยพื้นฐาน วัตถุดิบที่ใช้ในการเกษตรและอุตสาหกรรม
- อัตราร้อยละ 12.5 สินค้าอื่นๆ
- ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ปี แก่น้ำตาล สิ่งทอ ยาสูบ แต่จะต้องเสียภาษี Additional Excise Duty
- ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่มในบางรัฐ แก่สินค้าประเภทน้ำมันเชื้อเพลิง สุรา ลอตเตอรี่
- ยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม แก่ Traders ที่มี Turnover น้อยกว่า 500,000 รูปีต่อปี

3.2.7 การโอนเงินกลับประเทศ

นักลงทุนต่างชาติที่เข้ามาลงทุนในอินเดีย เมื่อได้กำไรจากการลงทุนสามารถโอนเงินลงทุนและผลกำไรออกนอกประเทศได้โดยเสรี โดยสามารถโอนเงินผ่านทางสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. ธนาคารอินเดีย (Local Bank) อาทิ Manipur Rural Bank, Assam Gramin Vikash Bank, Bharati Sahakari Bank และ Malad sahkari Bank

2. ธนาคารต่างชาติ International Bank อาทิ ABN Amro, Bank of Nova Scotia และ DBS Bank
3. ธนาคารที่มีสาขาทั้งไทยและอินเดีย เพื่อความสะดวกในการทำธุรกรรมทางการเงิน อาทิ Citibank , HSBC, Standard Chartered Bank และธนาคารกรุงไทย¹
4. Authorized Dealer ตัวแทนทางสถาบันการเงิน

ซึ่งหน่วยงานทางสถาบันการเงินที่เกี่ยวข้องทั้งหมดต้องได้รับอนุญาตการจัดตั้งสถาบันการเงินจากธนาคารกลางอินเดีย (Reserve Bank of India: RBI) โดยมีระเบียบข้อกำหนดและขั้นตอนการโอนเงินดังนี้

ระเบียบข้อกำหนดในการโอนเงินกลับประเทศ อ้างอิงตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการจัดการเงินตราต่างประเทศของอินเดีย ปี 1999 (Foreign Exchange Management Act 1999) ภายใต้การควบคุมของธนาคารกลางอินเดีย มีข้อกำหนดโดยสรุปเป็นสาระสำคัญดังนี้

- 1) การนำเงินตราออกนอกประเทศในกรณีอื่นๆ อาทิ การถือเงินตราออกนอกประเทศเกินกว่า 25,000 เหรียญสหรัฐต่อคนจะต้องได้รับการอนุญาตจากธนาคารกลางก่อน
- 2) รายได้จากผลประกอบการในอินเดีย สามารถโอนเงินรายได้กลับประเทศ โดยจะต้องเป็นรายได้สุทธิที่คงเหลือจากการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกิจการต่างชาติร้อยละ 40 ให้กับทางการอินเดียเรียบร้อยแล้ว
- 3) รายได้จากการทำงานในอินเดีย สามารถโอนเงินรายได้กลับประเทศ โดยจะต้องเป็นรายได้สุทธิที่คงเหลือจากการเสียภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 30 ให้กับทางการอินเดียเรียบร้อยแล้ว
- 4) หากนักลงทุนต่างชาติกู้เงินในอินเดียมาลงทุน นักลงทุนจะต้องคืนเงินกู้ก่อน กล่าวคือเงินที่สามารถโอนเงินกลับได้นั้น จะต้องเป็นเงินสุทธิที่คงเหลือจากการหักดอกเบี้ยรวมเงินต้นของปีนั้นและอัตราภาษีตามที่กำหนดให้กับทางการอินเดียเรียบร้อยแล้ว

สำหรับขั้นตอนการโอนเงินกลับประเทศต้องกรอกคำร้องและเอกสารแนบตามที่แต่ละธนาคารกำหนด ซึ่งในแต่ละธนาคารจะมีเอกสารที่กำหนดแตกต่างกันไป ทั้งนี้จากการสัมภาษณ์นักลงทุนอินเดีย² พบปัญหาและอุปสรรคในการโอนเงินกลับประเทศคือ ความล่าช้าในการเตรียมเอกสารแนบตามที่ธนาคารกำหนดนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเอกสารที่ใช้แสดงเป็นหลักฐานการเงินของบริษัทในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกฎระเบียบการโอนเงินกลับของ RBI

3.3 กฎระเบียบและนโยบายที่ส่งเสริมการลงทุน

3.3.1 หน่วยงานหลักในการส่งเสริม

ธนาคารกลางอินเดีย เป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นเพื่อใช้เป็นหน่วยงานกลางในการดำเนินการทางการเงินของประเทศ

¹ ธนาคารกรุงไทยในอินเดีย มีสาขาอยู่ที่มุมไบ

² คุณ Sam Yamdagni ตำแหน่ง Chairman & CEO Y Cube Holdings Ltd, Chairman and Chief Executive Officer at PSS Group of Companies และ Executive Director - India Thai Chamber of Commerce

กรมการค้าและภาษีรัฐบาล NCT ของนิวเดลี พัฒนาระบบตลาด รวมทั้งส่งเสริมการเพิ่ม
ประสิทธิภาพการตลาดและตลาดในประเทศ กำกับดูแลและส่งเสริมพัฒนาการประกอบธุรกิจการค้าใน
ประเทศให้มีการแข่งขัน และมีการค้าที่เป็นธรรม

กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมอินเดีย เป็นหน่วยงานรัฐบาล เพื่อสนับสนุนและดำเนินนโยบาย
การค้าของประเทศ กำกับดูแลตลาดการค้าของประเทศ และดำเนินการเพื่อการรองรับผลกระทบจากนโยบาย
การค้าของภาครัฐ

สมาคมหอการค้าและอุตสาหกรรมอินเดีย เป็นหน่วยงานเพื่อให้คำปรึกษาด้านการลงทุน การ
เผยแพร่ข้อมูลการค้าแก่นักลงทุน การออกใบอนุญาตต่างๆ ให้กับผู้ประกอบการ และเป็นหน่วยงาน
เปรียบเทียบอัตรากะบอความเสี่ยงให้กับภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมกำหนดทิศทาง นโยบาย มาตรการและอื่นๆ
ที่เกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุน

3.3.2 ประเภทกิจการที่ได้รับการส่งเสริม

กิจการที่รัฐบาลอินเดียส่งเสริมการลงทุน ได้แก่ การก่อสร้างสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน การลงทุนที่มี
ศักยภาพในการสร้างรายได้จากการส่งออก การลงทุนที่มีการจ้างงานจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานในเขตชนบท
การลงทุนที่มีความเชื่อมโยงกับการเพาะปลูกและธุรกิจการเกษตร การลงทุนในธุรกิจที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อ
สังคมหรือธุรกิจที่เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาทรัพยากรบุคคล การลงทุนที่ส่งเสริมให้มีการนำเข้าเทคโนโลยี
กิจการที่ไม่อนุญาตให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปลงทุน เช่น พลังงานปรมาณู สลากกินแบ่ง และการพนัน เป็นต้น

3.3.3 สิทธิประโยชน์

อินเดียได้ปรับลดกฎ และเพิ่มนโยบายเพื่อสนับสนุนการลงทุน กระตุ้นการลงทุนในอินเดียมากขึ้น ดังนี้

- สนับสนุนการลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างชาติผ่านช่องทางอัตโนมัติมากขึ้น และนักลงทุนต่างชาติ
สามารถลงทุนได้ทั้งหมดในธุรกิจเกือบทุกประเภท
- เปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษตามเมืองสำคัญ เพื่อกระตุ้นการจ้างงานในประเทศ และอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
- ยกเว้นภาษีรายได้ในช่วง 5-10 ปีแรก
- ยกเว้นภาษีสินค้าทุนและวัตถุดิบที่ใช้ในกิจการที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- สินค้าที่ได้รับการส่งเสริมการนำเข้าจากต่างประเทศ จะได้รับส่วนลดภาษีศุลกากร สินค้าที่สำคัญ
ที่ได้รับส่วนลด ได้แก่ สินค้าเกี่ยวกับระบบชลประทาน อุปกรณ์การแพทย์ น้ำมันพืช อาหารสัตว์
เภสัชกรรม และไบโอเคมี

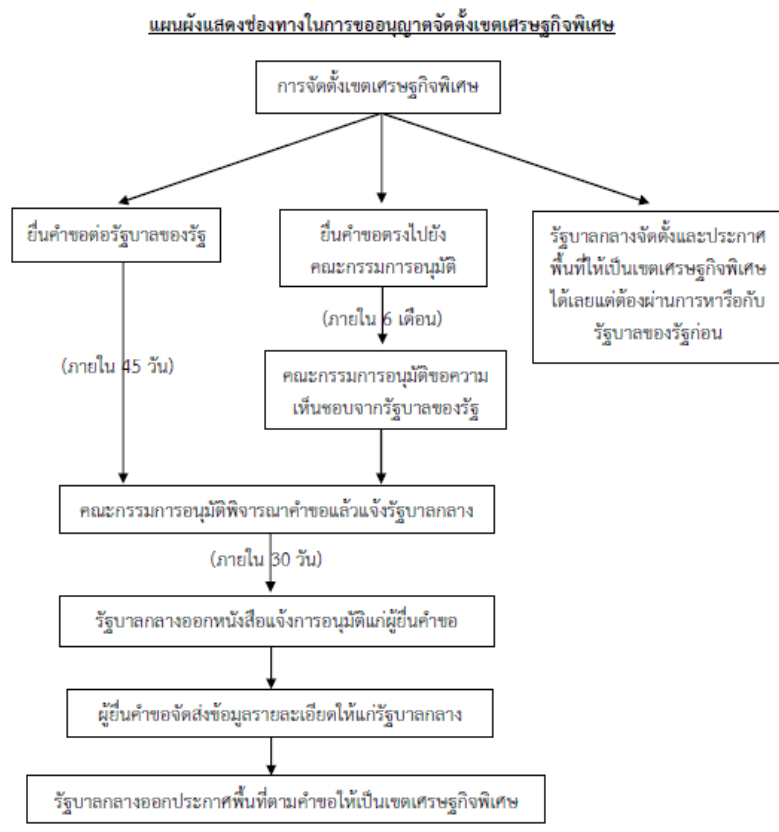
3.3.4 เขตเศรษฐกิจพิเศษ/นิคมอุตสาหกรรม

อินเดียให้ความสำคัญในเขตนิคมอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก Export Processing Zone (EPZ)
เนื่องจากเขตเหล่านี้เป็นกลไกที่จะช่วยส่งเสริมการส่งออกของประเทศ ให้มีการเจริญเติบโตก้าวหน้า
ทางเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง สามารถช่วยขจัดปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกของอินเดียได้
อย่างไรก็ตาม การจัดตั้งเขตนิคมอุตสาหกรรมไม่ได้ผลลัพธ์ตามเป้าหมายที่วางไว้

ในการนี้ รัฐบาลอินเดียจึงจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ Special Economic Zone (SEZ) ที่คล้ายกับ นานาประเทศที่เน้นการสร้างความสำเร็จเติบโตทางเศรษฐกิจด้วยการลงทุนจากภาคเอกชน ในปี 2000 อินเดีย ได้ประกาศนโยบายเศรษฐกิจพิเศษเพื่อให้เป็นกลไกขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลจะเป็น ผู้สนับสนุนด้านต่างๆ ทั้งในระดับรัฐและระดับประเทศ รวมทั้งมีการออกกฎกระทรวงว่าด้วยเขตเศรษฐกิจพิเศษ ปี 2006 โดยกระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมอินเดีย เพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้มีความคล่องตัวมากขึ้นทำให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของอินเดียมีกฎหมายรองรับอย่างสมบูรณ์

โดย 2 รัฐที่เข้าไปทำการศึกษาที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ยังไม่เป็นที่สนใจของนักลงทุนมากนัก สำหรับ ข้อเสนอส่งเสริมใช้กฎเดียวกับรัฐอื่นๆที่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ

รูปภาพที่ 3-2: แผนผังแสดงช่องทางในการขออนุญาตการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ที่มา: ข้อมูลการค้าการลงทุนในอินเดีย ปี 2014

เขตเศรษฐกิจพิเศษที่เปิดดำเนินการแล้วจำนวน 158 แห่งทั่วประเทศ ประมาณร้อยละ 60 ของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่เปิดดำเนินการแล้ว เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและสินค้าอิเล็กทรอนิกส์ โดยส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในรัฐ Andhra Pradesh 21 แห่ง รองลงมาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมสินค้าและบริการทั่วไป จำนวน 19 แห่ง เขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมยาและเทคโนโลยีชีวภาพ จำนวน 9 แห่ง เขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมสิ่งทอและเสื้อผ้าสำเร็จรูป จำนวน 6 แห่ง เขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมยานยนต์มี 3 แห่ง ทั้งนี้ มีข้อสังเกตว่าไม่มีเขตเศรษฐกิจพิเศษสำหรับอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับ อนึ่ง รัฐ Gujarat ที่เป็นศูนย์กลางในการผลิตและการค้าอัญมณีและเครื่องประดับของอินเดีย

ตารางที่ 3-7:จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษ (SEZs) ของอินเดียแยกตามรัฐ

รัฐ	จำนวนเขตเศรษฐกิจพิเศษ		
	ได้รับอนุมัติเป็นทางการ	ประกาศเป็น SEZs	ดำเนินการแล้ว
Andhra Pradesh	109	75	37
Chandigarh	2	2	2
Chattisgash	2	1	0
Delhi	3	0	0
Dadra & Nagar Haveli	2	2	0
Goa	7	3	0
Gujarat	47	30	17
Haryana	46	36	3
Himachal Pradesh	0	0	0
Jharkhand	1	1	0
Karnataka	62	36	20
Kerela	29	20	6
Maghya Pradesh	19	6	1
Maharashtra	103	63	18
Nageland	2	1	0
Orissa	10	5	1
Pondichery	1	0	0
Punjab	8	2	1
Rajasthan	10	9	5
Tamil Nadu	69	57	33
Uttar Pradesh	34	21	8
Uttarakhand	2	1	0
West bengal	20	11	6
ไม่ระบุรัฐ	1	7	-
รวม	589	389	158

ที่มา: SEZ in India, Ministry of Commerce and Industry

3.3.5 อนุสัญญาภาษีซ้อน

อินเดียมีความตกลงยกเว้นการเก็บภาษีซ้อนกับ 65 ประเทศ รวมถึงสหรัฐอเมริกา โดยสำหรับบุคคลสัญชาติที่มีความตกลงนี้กับอินเดีย อัตราภาษีต่างๆ จะขึ้นไปตามที่มีความตกลงนี้กำหนด โดยบริษัทอินเดียจะได้รับเงินภาษีที่จ่ายในประเทศนั้นๆ คืน เมื่อทำการยื่นเสียภาษีในแต่ละปี

อนุสัญญาระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดียเพื่อการเว้นการเก็บภาษีซ้อนและการป้องกันการเลี่ยงการรัษฎากรในส่วนที่เกี่ยวกับภาษีเก็บจากเงินได้ ไทยและอินเดียมีความตกลงดังกล่าว ลงนามตั้งตั้งแต่ปี 1985

3.3.6 ความตกลงเพื่อคุ้มครองการลงทุน

ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดีย ในปี 2000 เพื่อสนับสนุนและอำนวยความสะดวกแก่การลงทุนของผู้ลงทุนของภาคีสัญญาอีกฝ่ายในประเทศของตน โดยจะมีผลใช้บังคับเป็นเวลาสิบปี หลังจากนั้นจะมีผลใช้บังคับต่อไปอีกโดยอัตโนมัติเว้นแต่มีการบอกเลิกโดยภาคีสัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครอง

การลงทุนระหว่างไทยกับอินเดีย จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยกระตุ้นให้เกิดการลงทุนระหว่างกัน โดยจะช่วยสร้างความมั่นใจและเป็นหลักประกันในด้านการลงทุนให้แก่นักลงทุนทั้งสองประเทศ อีกทั้งจะช่วยเสริมสร้างและกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับอินเดีย

3.3.7 FTA กับประเทศต่างๆ

FTA ไทย-อินเดีย ไทยและอินเดียได้ลงนามในสัญญาการค้าเสรีฉบับแรกเมื่อวันที่ 1 กันยายน ปี 2004 ความตกลงการค้าเสรีอาเซียน-อินเดีย Asian-India Free Trade Agreement (AIFTA) ลงนามเมื่อวันที่ 1 มกราคม ปี 2010 ภายใต้การตกลงว่าด้วยการค้า ประเทศสมาชิกในอาเซียนจะยกเลิกภาษีศุลกากรของสินค้าโดยรวมประมาณร้อยละ 80 กรอบความร่วมมือ BIMSTEC The Bay of Bengal Initiative for Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation เป็นกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศที่อยู่ในอนุทวีปเอเชียใต้และเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เพื่อส่งเสริมการค้าการลงทุนในประเทศสมาชิก 7 ประเทศ ได้แก่ บังกลาเทศ ศรีลังกา อินเดีย ไทย สหภาพพม่า เนปาล และภูฏาน

สิทธิ GSP ของสหรัฐอเมริกาจัดทำขึ้นตามกฎหมาย Trade Act of 1974 ภายใต้โปรแกรมนี้ สหรัฐฯ จะไม่เก็บภาษีนำเข้าสินค้าบางรายการจากประเทศกำลังพัฒนา เขตปกครอง หรือประเทศด้อยพัฒนา อินเดียได้รับสิทธิประโยชน์ GSP ในฐานะกลุ่มประเทศ developing countries ส่วนสิทธิ GSP กับสหภาพยุโรปของอินเดียนั้น สหภาพยุโรปได้จัดให้อินเดียอยู่ในกลุ่มที่ได้สิทธิ GSP ปกติ (Standard GSP) โดยกลุ่ม GSP ปกตินี้ จะได้รับการลดภาษีเป็นพิเศษร้อยละ 66 ของรายการสินค้าทั้งหมด (reduce import duties for about 66% of all product tariff lines) ส่วนไทยในปัจจุบันไม่ได้รับสิทธิ GSP กับสหภาพยุโรปแล้ว

สรุปด้านกฎระเบียบ

จากการศึกษาในบทที่ 3 สามารถสรุปกฎระเบียบที่สำคัญในประเด็นต่างๆ ได้ ดังนี้

นโยบายหลัก	ปรับกฎระเบียบให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ--Made in India--Act East Policy	
เริ่มกิจการ	การถือครองธุรกิจ	โดยมากถือครองได้ถึง ร้อยละ 100 แต่บางกิจการก็ไม่ให้เกิน ร้อยละ 49
	กิจการต้องห้าม	สามารถเจรจากับรัฐได้หากสำคัญจำเป็น
	ขั้นตอนสำคัญ	(1) จดทะเบียนธุรกิจ (2) ขออนุญาตรับจัดสรรที่ดิน (land bank) (3) อนุมัติผังอาคาร (4) ขอใช้น้ำและไฟฟ้า (5) ก่อสร้างต่อน้ำไฟฟ้า (6) ดำเนินกิจการ
ระหว่างดำเนินกิจการ	มาตรฐาน	ตาม Factory Act 1948 และมีผู้ตรวจสอบโรงงาน
	แรงงาน	ค่าจ้างขั้นต่ำและการคุ้มครองแตกต่างกันตามรัฐ คุ้มครองศึกษา คุ้มครอง
	ภาษีนำเข้า	ร้อยละ 0-35
	VAT	ร้อยละ 0-12.5 แล้วแต่สินค้า
	CIT	บริษัท อินเดีย ร้อยละ 25 กับ ร้อยละ 30 ตามรายได้ บริษัทต่างชาติ ร้อยละ 40
การโอนเงินกลับประเทศ	โอนได้หลังจากหักภาษีเรียบร้อยแล้ว	
มาตรการส่งเสริมการลงทุน	รูปแบบการส่งเสริม	ตามอุตสาหกรรม และเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	เงื่อนไข	เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม หรืออยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
	Tax Incentive	ยกเว้นภาษี 5-10 ปี ไม่เสียภาษีสินค้าทุนและวัตถุดิบ (ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ)
	Non Tax Incentive	โครงสร้างพื้นฐาน
ความตกลงระหว่างประเทศ	FTA	SAFTA ไทย-อินเดีย อาเซียน-ไทย
	GSP	สหรัฐฯ ในฐานะ developing country สหภาพยุโรป GSP (ปกติ)
	Others	มีความตกลงภาษีซ้อน และคุ้มครองการลงทุนกับไทย

ที่มา: รวบรวมโดย มูลนิธิ สวค.

ข้อมูลที่สำคัญ สำหรับการประกอบธุรกิจ

4

สาธารณรัฐอินเดีย

4.1 ตลาดและราคาสินค้า

4.1.1 ตลาดหลัก

ตลาดหลักของอินเดียในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คือ ตลาดในประเทศอินเดีย ซึ่งมีแนวโน้มจะขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างมากเนื่องจากรัฐต่างๆในภูมิภาคนี้ ทั้ง อัซสัม มณีปุระ ต่างเปิดกว้างต่อการค้าและการลงทุนกับรัฐอื่นๆ ในอินเดียได้ไม่นานนักตามนโยบาย Act East Policy ทั้งนี้รัฐที่มีขนาดใหญ่และมีท่าเรือขนาดใหญ่รองรับที่ใกล้ที่สุดคือ รัฐเวสต์เบงกอล ที่มีเมืองกัลกัตตาเป็นศูนย์กลาง

ส่วนตลาดต่างประเทศ ประเทศหลักที่ส่งออกคือ บังกลาเทศ รองลงมาคือ ภูฏาน และเมียนมา อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลที่พบ พบว่าการส่งออกมีขนาดน้อยมากหากเทียบกับขนาดของ ผลผลิตมวลรวมของรัฐ (GSDP) กล่าวคือ น้อยกว่าร้อยละ 5 ซึ่งแตกต่างกับไทยที่อยู่ที่ประมาณร้อยละ 65 ถึง 70 ของ GDP ทั้งที่ประเทศที่ติดกัน คือ บังกลาเทศมีความต้องการนำเข้าสินค้าเกษตรเป็นจำนวนมาก เนื่องจากบังกลาเทศไม่สามารถผลิตได้เพียงพอต่อความต้องการของคนในประเทศ โดยในปีหนึ่งๆ นั้นบังกลาเทศนำเข้าสินค้าด้านการเกษตรมากถึง 8,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯต่อปี หรือ เท่ากับประมาณ 255,000 ล้านบาท นอกจากนั้น ตลาดเมียนมายังเป็นอีกตลาดที่น่าสนใจ โดยเฉพาะสินค้าเกษตรเมียนมานำเข้ามากถึง 3,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ นอกจากนั้นยังสามารถนำเข้ายังเงินที่มีพรมแดนติดกันได้อีกด้วย

4.1.2 ภาพรวมการค้า

ในปัจจุบันภูมิภาคนี้มีการค้ากับต่างประเทศน้อยมากกล่าวคือน้อยกว่าร้อยละ 5 ของ GSDP ดังที่ได้กล่าวไว้แล้ว โดยมีสินค้าหลักที่ส่งออก 3 ชนิด คือ ข้าว ชา และซีเมนต์ ที่เหลือจะเป็นสินค้าเกษตรอื่นๆ เป็นต้น โดยมีตลาดหลัก คือ บังกลาเทศ ภูฏาน และเมียนมา

อย่างไรก็ตาม ด้วยขนาดประชากรต่อพื้นที่ที่เบาบางจึงคาดการณ์ได้ว่าหากมีการเปิดการค้าเสรีมากขึ้นในอนาคต รวมถึงหากตลาดมีการเปิดกว้างมากขึ้นจากการขยายการค้าให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น ย่อมจะมีสินค้าล้นเหลือออกสู่ตลาดต่างประเทศที่มีความต้องการซื้อเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกระแสความต้องการสินค้าเกษตรอินทรีย์ซึ่งรัฐแถบนี้มีศักยภาพสูงมากในการผลิต

4.1.3 สินค้าสำคัญ มูลค่า ราคา ปริมาณที่ซื้อขาย แนวโน้ม และขนาดตลาดของตลาด

เนื่องจากรัฐของอินเดียในภูมิภาคนี้เพิ่งจะมีการเปิดรัฐเพื่อค้าขายและให้ต่างชาติต่างรัฐเข้ามาลงทุน ข้อมูลต่างๆ เชิงปริมาณจึงมีไม่มากนัก ผู้วิจัยจึงได้ใช้การวิเคราะห์เชิงปริมาณผสมกับการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ ซึ่งได้จากการลงพื้นที่ภาคสนาม หรือวิธีอื่นๆ ประกอบ จากข้อมูลต่างๆเหล่านี้สามารถประมวลได้ดังนี้

(1) สินค้าสำคัญที่ทำการส่งออกมากมีอยู่ 2 ประเภท คือ สินค้าเกษตร และซีเมนต์

- สินค้าเกษตรที่สำคัญที่ปลูกมากที่สุดคือ ชา และข้าว โดยพื้นที่ส่วนใหญ่ทางการเกษตร จะเป็นพื้นที่สำหรับปลูกข้าว ซึ่งส่วนใหญ่จะปลูกข้าวนาปี (Kharif) เว้นที่มณีปุระ ในช่วง 2-3 ปีที่ผ่านมาเกษตรกรปลูกข้าวนาปรัง (Rabi) ได้มากกว่า โดยพื้นที่ปลูกข้าวรวมของทั้ง 7 รัฐอยู่ที่ 3.5 ล้านเฮกแตร์
- ชา เป็นสินค้าเกษตรที่ปลูกมากที่สุดในอัสสัม มีพื้นที่ปลูก 3 แสนเฮกตาร์ รัฐอื่นในภูมิภาค มีพื้นที่ปลูกรวมกัน 12,000 เฮกตาร์เมื่อคิดพื้นที่ปลูกชาทั้งภูมิภาคจะมีทั้งหมด 3.17 แสนเฮกตาร์หรือ คิดเป็นร้อยละ 56 ของพื้นที่ปลูกชาทั้งอินเดีย ส่วนปริมาณชาชิ้นนั้น รวมทั้งสิ้น 653 ล้านกิโลกรัมในแต่ละปี คิดเป็นร้อยละ 54 ของชาอินเดียทั้งหมด
- ซีเมนต์มีผลิตมากในเมืองซิลลอง (Shillong) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐเมฆกัลยา ซีเมนต์ที่ เมฆกัลยาผลิตจากไลม์สโตน (Limestone) ซึ่งที่เมฆกัลยามีปริมาณสำรองถึง 4,147 ล้านตัน
- ทรัพยากรแร่สำคัญที่มีแต่ไม่ได้ส่งออก อาทิ แก๊ซ และถ่านหิน โดยอัสสัมมีถ่านหิน 371 ล้านตัน ส่วนแก๊ซอัสสัมขุดได้ปีละ 4.9 ล้านลูกบาศก์เมตร

(2) ราคาสินค้า

- ราคาข้าวขาว (FOB) ของอินเดียจะต่ำกว่าไทยเล็กน้อยโดยอยู่ที่ 361 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ในขณะที่ไทยอยู่ที่ 383 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ในปี 2017 อย่างไรก็ตามราคาข้าวคุณภาพดี คือ หอมมะลิ กับบัสมาติของอินเดียนั้น ในแต่ละปีราคาจะขึ้นลงไม่เท่ากัน แต่โดยมาก บัสมาติจะมีราคาสูงกว่าข้าวหอมมะลิเล็กน้อย โดยปี 2017 ราคาหอมมะลิต่อตันอยู่ที่ 826 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ส่วนบัสมาติอินเดียอยู่ที่ 960 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน

ทั้งนี้หากมีการทำตลาดที่ดีราคาอาจสูงขึ้นได้อีก เนื่องจากสินค้าเกษตรทุกชนิด รวมถึงข้าวใน 7 รัฐเว้นอัสสัม เป็นสินค้าเกษตรอินทรีย์โดยกำเนิด (Organic by Default) ทั้งหมด (อัสสัมมีพื้นที่ร้อยละ 25 ที่เป็น Organic ซึ่งมีแผนจะเป็น Organic ร้อยละ 100 ของพื้นที่รัฐให้ได้ใน 5 ปีข้างหน้า)

- ราคาชาอัสสัมที่อินเดียส่งออกอยู่ในปัจจุบันมีอยู่หลายประเภทราคา แต่ประเภทที่ส่งออกมาที่สุดคือ ชาดำพร้อมใบบรรจุขนาดใหญ่ (bulk) ส่งออกเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.57 เหรียญสหรัฐฯ ส่วนชาดำบรรจุถุงชาพร้อมดื่ม (tea bag) ส่งออกเฉลี่ยกิโลกรัมละ 6.80 เหรียญสหรัฐฯ
- สำหรับซีเมนต์ ราคาส่งออกไลม์สโตนอยู่ที่ 22 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ส่วนราคาส่งออกไลม์ สโตนที่ทำเป็นซีเมนต์ปอร์ตแลนด์แล้วอยู่ที่ 50 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน

4.2 ต้นทุนในการประกอบธุรกิจ

4.2.1 Fixed Cost

ค่าที่ดิน

ที่ดินที่อินเดียไม่สามารถถือครองได้ จึงจะขอแสดงเฉพาะราคาค่าเช่าที่ดินในเขตนิคมอุตสาหกรรมเท่านั้น โดย ในนิคมอุตสาหกรรมของอัสสัม มีราคาค่าเช่าที่แตกต่างกันไปแล้วแต่ทำเลที่ตั้ง โดยมีค่าเช่าที่ตั้งตั้งแต่ 300 รูปีต่อตารางเมตรต่อปี (150 บาท) จนถึง 1,000 รูปี (500 บาท) ต่อตารางเมตรต่อปี

4.2.2 Variable Cost ราคาวัตถุดิบที่สำคัญ

- ราคาสินค้าเกษตรโดยทั่วไป จากการสำรวจราคาในตลาดสดพบว่า ราคาผักสวนครัว เช่น มะเขือเทศ มันฝรั่ง แดงกว่า ฯลฯ อยู่ที่ประมาณ 10 บาท (20 รูปี) ต่อ กิโลกรัม

ตารางที่ 4-1: ราคาสินค้าเกษตรทั่วไป

สินค้า	ขนาด	ราคา (รูปี)	ราคา (บาท)
ขนมปัง	0.5 กก.	50.00 Rs	25
ข้าวขาว	1 กก.	23.00 Rs	11.5
ไข่ไก่	1 โทล	60.00 Rs	30
เนื้อไก่	1 กก.	180.00 Rs	90
เนื้อโค/เนื้อกระบือ	1 กก.	350.00 Rs	175
แอปเปิ้ล	1 กก.	120.00 Rs	60
กล้วย	1 กก.	50.00 Rs	25
ส้ม	1 กก.	180.00 Rs	90
มะเขือเทศ	1 กก.	20.00 Rs	10
มันฝรั่ง	1 กก.	15.00 Rs	7.5
หัวหอม	1 กก.	60.00 Rs	30
กะหล่ำปลี	1 กก.	10.00 Rs	5

ที่มา: มูลนิธิ สวค. 2018 สำรวจพื้นที่

จะเห็นว่าสินค้าส่วนใหญ่มีราคาต่ำกว่าสินค้าเกษตรอินทรีย์ทั่วไปมาก จึงสามารถลงทุนแปรรูปหรือบรรจุผลิตภัณฑ์แล้วส่งออกยังตลาดต่างประเทศ ยกตัวอย่างเช่น ราคาข้าวดำ ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ข้าวเฉพาะรัฐมณีปุระ หากบรรจุขนาด 1 กิโลกรัมจะมีราคาขายที่ 250 รูปี (125 บาท) ต่อกิโลกรัม

- ราคาข้าวเปลือก ข้าวขาวอยู่ที่ ประมาณ 1,500 รูปี (750 บาท) ต่อ 100 กิโลกรัม หรือ 7,500 บาทต่อตัน ใกล้เคียงกับไทยที่ปีทั่วไปจะอยู่ที่ประมาณ 8,000 บาทต่อตัน ส่วนข้าวคุณภาพดีของอินเดียจะอยู่ที่ประมาณ 21,000 รูปีต่อตัน หรือ 10,500 บาทต่อตัน ซึ่งโดยมากจะถูกกว่าข้าวหอมมะลิของไทย ซึ่งราคาในปีทั่วไปข้าวเปลือกหอมมะลิจะอยู่ที่ประมาณ 15,000 บาทต่อตัน
- สำหรับวัสดุก่อสร้างเช่น ซีเมนต์ ราคาโล่มีสโตน อยู่ที่ 22 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน ในขณะที่ราคาพอร์ตแลนด์ซีเมนต์อยู่ที่ 50 เหรียญสหรัฐฯ ต่อตัน

ภาษี

ภาษีเงินได้นิติบุคคลที่อินเดียเป็นแบบกึ่งคงที่ คือ เก็บร้อยละ 25 ในกรณีที่มียรายได้ไม่ถึง 2,500 ล้านบาท (1,250 ล้านบาท) และเก็บร้อยละ 30 ในกรณีที่มียรายได้มากกว่า 2,500 ล้านบาทขึ้นไป ภาษีนิติบุคคลสำหรับบริษัทต่างชาติร้อยละ 40

ส่วนภาษีบริการและสินค้า (Good and Service Tax: GST) ซึ่งเหมือนภาษีมูลค่าเพิ่ม (VAT) ของไทยนั้น ในอดีตเคยมีปัญหาเพราะแต่ละรัฐเก็บไม่เท่ากันและซ้ำซ้อน ในปัจจุบันจึงได้คิดในอัตราเดียวกันทั่วประเทศ แตกต่างกันตามประเภทสินค้า โดย แบ่งออกเป็น 5 อัตรา¹ คือ ร้อยละ 0 ร้อยละ 5 ร้อยละ 12 ร้อยละ 18 และ ร้อยละ 28 สินค้าในกลุ่มอาหารที่ไม่ได้แปรรูปจะไม่เสีย GST ส่วนที่มีการแปรรูป เช่น ครีม เนือปลาฟิลเลต เสียร้อยละ 5 อาหารแช่แข็งร้อยละ 12 อาหารสำเร็จรูป เช่น บิสกิต ร้อยละ 18 เป็นต้น

ค่าขนส่งไปยังตลาดหลัก

การขนส่งสินค้าจากภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียมาไทยใช้การขนส่งทางเรือเป็นหลัก เพราะเส้นทางทางถนนยังไม่ได้รับการพัฒนาและมีข้อติดขัดด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศ โดยท่าเรือหลักที่ใช้คือท่าเรือที่กัลกัตตา ระยะเวลาในการขนส่งแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 การขนส่งจากเมืองกัวฮาตีไปเมืองกัลกัตตาใช้เวลาประมาณ 4 วัน และช่วงที่ 2 การขนส่งจากท่าเรือที่เมืองกัลกัตตามาท่าเรือแหลมฉบังใช้เวลาประมาณ 5 วัน เบ็ดเสร็จรวมทั้งสิ้นประมาณ 10 วัน (บวก 1 วันสำหรับความไม่แน่นอน) ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งโดยประมาณ คือ 30,000 บาทต่อตู้สินค้า 9 ตัน

แต่หากคุณภาพถนนระหว่างรัฐอัสสัมสู่ไทยได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบในรัฐนากาแลนด์และรัฐมณีปุระเบาบางลง การขนส่งทางถนนจากรัฐอัสสัมสู่กรุงเทพฯ จะใช้ระยะเวลาเพียง 4 วัน เนื่องจากระยะทางระหว่างรัฐอัสสัมกับกรุงเทพฯ คือ 1,900 กม. ซึ่งใกล้เคียงกับระยะทางระหว่างรัฐอัสสัมกับเมืองเดลี คือ 2,000 กม. ซึ่งใช้ระยะเวลาการขนส่ง 4 วันเช่นกัน

การขนส่งไปยังภูมิภาคอื่น เช่น บังกลาเทศ กัลกัตตา จะใช้เวลาน้อยกว่ากลับมาไทยประมาณเท่าตัว เช่น ไปกัลกัตตาประมาณ 2-4 วัน ไปเดลีประมาณ 4 วัน ไปบังกลาเทศก็ประมาณ 2-4 วัน ส่วนไปรัฐอื่นๆ ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือใช้เวลาประมาณ 1 วัน ค่าใช้จ่ายคาดว่าจะลดลงจากมาไทย (30,000 บาทต่อ 9 ตัน) เหลือเพียง ครึ่งเดียว 15,000 บาทต่อ 9 ตัน (1.5 บาท ต่อกิโลกรัม)

ค่าแรง

- ค่าแรงขั้นต่ำในรัฐอัสสัม (ซึ่งสูงสุดในภูมิภาค) อยู่ที่ 250 รูปี (125 บาท) ต่อวัน ส่วนมณีปุระอยู่ที่ 112.3 รูปี (56.15 บาท) ต่อวัน
- ส่วนแรงงานมีฝีมือ ที่อัสสัม มีใบรับรอง ITI อยู่ที่ 370 รูปี (185 บาทต่อวัน) แรงงานทักษะสูง (Highly Skilled) อยู่ที่ 460 รูปี (230 บาท) ต่อวัน ที่มีฝีมืออยู่ที่ 132.6 รูปี (62.3 บาท) ต่อวัน
- ค่าแรงแรงงานทางด้านเทคนิค (ระดับ ปวส. หรือ วิศวกร) อยู่ที่ 6,000 ถึง 8,000 บาทต่อเดือน

¹ <https://timesofindia.indiatimes.com/business/india-business/gst-rates-heres-your-complete-guide/articleshow/59393318.cms>

ค่าสาธารณูปโภค

จากข้อมูลของ National Investment Promotion and Facilitation Agency (Invest India) ระบุค่าน้ำประปา และค่าใช้ไฟฟ้า ในเขตอุตสาหกรรม และ Land Bank ของรัฐต่างๆไว้ รวมถึงอัสสัมด้วย (แต่ไม่ครอบคลุมหลายรัฐใน 8 รัฐที่ NER เว้นอัสสัม) โดยได้ระบุค่าน้ำประปา และค่าไฟฟ้าใน Assam Industrial Development Corporation Limited (AIDC) ไว้ ดังนี้

- ค่าน้ำประปาในเขตนิคมอุตสาหกรรมอยู่ที่ 0.18 ถึง 0.31 เหรียญสหรัฐต่อกิโลลิตร (เท่ากับ ลูกบาศก์เมตร) คิดเป็นสกุลบาทได้ประมาณ 7.85 บาท ต่อ ลูกบาศก์เมตร
- ค่าไฟฟ้า คิดที่อัตรา 0.08 ถึง 0.12 เหรียญสหรัฐต่อ กิโลวัตต์ชั่วโมง (kWh) คิดเป็นสกุลบาทได้ประมาณ 3.20 บาท ต่อ กิโลวัตต์ชั่วโมง

4.3 กำลังการผลิต

4.3.1 กำลังการผลิตในสินค้าสำคัญ

- ข้าวเปลือกของภูมิภาคนี้มีทั้งหมด 7 ล้านตัน ส่วนใหญ่เป็นข้าวนาปี (Kharif) มีทั้งหมด 5.5 ล้านตัน ข้าวนาปรัง 1.7 ล้านตัน รัฐที่ปลูกมากที่สุดคือ อัสสัม (เพราะมีพื้นที่มากที่สุด) ผลิตข้าวรวม 5 ล้านตัน

ตารางที่ 4-2: ปริมาณการผลิตข้าวของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ

หน่วย: พันตัน

State	Season	
		2015-16
1	2	12
Arunachal Pradesh	Kharif	203.2
	Rabi	0.8
	Total	204
Assam	Kharif	3983.8
	Rabi	1141.3
	Total	5125.1
Manipur	Kharif	112.1
	Rabi	226.6
	Total	338.8
Meghalaya	Kharif	238.2
	Rabi	62.9
	Total	301.1
Mizoram	Kharif	60.8
	Rabi	1.3
	Total	62.1
Nagaland	Kharif	310.7
	Rabi	8.1
	Total	318.8
Sikkim	Kharif	13.1
	Rabi	0

State	Season	
	Total	0
Tripura	Kharif	575.8
	Rabi	219
	Total	794.8
NER	Kharif	5497.7
	Rabi	1660
	Total	7144.7

ที่มา: NER Databank, <http://databank.nedfi.com/>

อย่างไรก็ตาม การสีข้าวสารในหลายรัฐไม่เพียงพอต่อความต้องการในรัฐ ยกตัวอย่าง เช่น มณีปุระ ต้องการบริโภคข้าวสาร 6 หมื่นตันต่อปี แต่สามารถผลิตข้าวสารได้ 12,400 ตัน ทั้งที่มีกำลังในการผลิตข้าวเปลือกได้ 338,800 ตันต่อปี อันเนื่องมาจากการขาดโรงสีข้าว โดยโรงสีขนาดใหญ่ที่สุดในรัฐ (Salai Agro) มีกำลังสีข้าวเพียง 12 ตันต่อวันเท่านั้น²

- ชา มีกำลังการผลิตอยู่ที่ 653 ล้านกิโลกรัมต่อปี
- สินค้าเกษตรอื่นๆ จะมีการสลับสับเปลี่ยนหมุนเวียนไปจึงไม่คงที่ อย่างไรก็ตามสามารถคาดการณ์ได้จากขนาดพื้นที่เกษตร 6,273,000 ล้านเฮกตาร์ หรือ เท่ากับ 39,206,250 ล้านไร่

ตารางที่ 4-3: ที่ดินทำการเกษตรของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ

รัฐ	ที่ดินเกษตร (เฮกแตร์)
ARUNACHAL PRADESH	423,000.00
ASSAM	3,364,000.00
MANIPUR	390,000.00
MEGHALAYA	1,056,000.00
MIZORAM	367,000.00
NAGALAND	694,000.00
SIKKIM	97,000.00
TRIPURA	272,000.00
Total	6,663,000.00

ที่มา: NER Databank, <http://databank.nedfi.com/>

- ไล้มีสโตน ที่เมฆกัลยา มีสำรองอยู่ 4,147 ล้านตัน แต่ที่พร้อมขุดในแต่ละปีคือ 3 แสนตัน โดยมีเหมืองทั้งหมด 13 เหมือง

4.3.2 ขนาดความจุท่าเรือ

ในภูมิภาคนี้ของอินเดียไม่ติดทะเลจึงต้องใช้ท่าเรือที่กัลกัตตาซึ่งเป็นท่าเรือที่ใหญ่ที่สุด ท่าเรือที่กัลกัตตา ลึก 6-8 เมตร สามารถรองรับการขนส่งได้ 6.5 แสน TEU ต่อปี (ซึ่งเล็กกว่าแหลมฉบัง 10 เท่า) อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบันยังสามารถขยายการใช้ได้อยู่ ท่าเรือที่กัลกัตตาค่อนข้างแน่นใช้เวลารอเทียบขนสินค้าสำเร็จ (turn around) 4 วัน

² <https://www.telegraphindia.com/states/north-east/rice-scarcity-in-manipur-224806>

สรุปต้นทุนที่สำคัญ

ต้นทุน ราคา และปริมาณ ของสินค้า/รายการที่สำคัญสามารถสรุปได้ดังตารางดังนี้

ตารางที่ 4-4: ต้นทุน ราคา และปริมาณของสินค้าสำคัญในอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ต้นทุนคงที่	ค่าจัดตั้งธุรกิจ (รวมค่าที่ปรึกษา ค่าธรรมเนียม บัญชี ฯลฯ)	512,000 บาท ³
	ค่าที่ดิน	500 บาท ต่อตารางเมตร ต่อปี
	ภาษีเครื่องจักร	ร้อยละ 0.05
	ค่าน้ำ	7.85 ต่อลูกบาศก์เมตร
	ค่าแรง	1,800 บาท ต่อเดือน (มณีปุระ)
	ค่าไฟฟ้า	3.20 บาทต่อกิโลวัตต์ชั่วโมง
ต้นทุนผันแปร	ข้าวเปลือกขาว	7,500 บาทต่อตัน
	ไลม์สโตน	22 เหรียญสหรัฐต่อตัน
ราคา	ข้าวสารขาว	360 เหรียญสหรัฐต่อตัน
	ชา	2.6 เหรียญสหรัฐต่อ กิโลกรัม
	ซีเมนต์	50 เหรียญสหรัฐต่อตัน
ปริมาณ	ข้าวขาว	7 ล้านตันข้าวเปลือกต่อปี
	ชา	653 ล้าน กิโลกรัม ต่อปี
	ซีเมนต์	สำรอง 4 พันล้านตัน

ที่มา: รวบรวมโดยมูลนิธิ สวค.

³ Healy Consultant Group

ข้อมูลที่สำคัญด้านการลงทุน

5

สาธารณรัฐอินเดีย

ปัจจุบัน ยังไม่พบข้อมูลว่ามีนักลงทุนต่างชาติเข้ามาลงทุนโดยตรงในรัฐอัสสัมและรัฐมณีปุระ โดยการลงทุนส่วนใหญ่ในรัฐอัสสัมและรัฐมณีปุระมาจากรัฐอื่นๆ ในอินเดีย อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากความขัดแย้งทางการเมืองในการแบ่งแยกดินแดนของรัฐภายในอินเดียสงบลง อินเดียได้หันมาเปิดประเทศติดต่อค้าขายและลงทุนกับต่างชาติ โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคเอเชีย ผ่านนโยบาย Look East policy (India) ที่เริ่มเป็นรูปเป็นร่างในปี 2014 หลังจากนั้น อินเดียจึงเริ่มมีการค้าขายและลงทุนกับต่างชาติมากขึ้น

โดยในเดือนกุมภาพันธ์ ปี 2018 ที่ผ่านมา รัฐอัสสัมได้จัดงาน Assam Global Investors' Summit 2018 ณ Sarusajai Stadium ในเมือง Guwahati โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อผลักดันการค้าและความสัมพันธ์ด้านต่างๆ ระหว่างอินเดียและประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยผู้ร่วมงานที่ได้รับเชิญมีทั้งกลุ่มธุรกิจจากภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ กลุ่มธุรกิจจากบังกลาเทศ ภูฏาน อินเดีย และเนปาล (Bangladesh, Bhutan, India, Nepal: BBIN) รวมถึงกลุ่มธุรกิจจากประเทศอื่นๆ

ในงานประชุมดังกล่าว ได้เสนอจุดเด่นด้านทำเลที่ตั้งของรัฐอัสสัมในการเป็นศูนย์กลางทางการค้าการลงทุนในภูมิภาคนั้น รวมทั้งนโยบาย India's Act East Policy ของอินเดียที่จะช่วยให้เศรษฐกิจของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือเติบโตอย่างรวดเร็วไปพร้อมกับการสนับสนุนและพัฒนาธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (Micro, Small & Medium Enterprises: MSME) นอกจากนี้ งานประชุมข้างต้นยังเน้นเรื่องการลงทุนในอุตสาหกรรมสาขาต่างๆ ได้แก่ พลังงาน สินค้าเกษตรและอาหารแปรรูป เทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ทำเรือและการขนส่งทางน้ำ พลาสติกและปิโตรเคมี ยาและเวชภัณฑ์ สิ่งทอหัตถกรรม ท่องเที่ยวและบริการทางสุขภาพ การบินพลเรือน ก๊าซธรรมชาติ และปิโตรเลียม เป็นต้น ทั้งนี้ ภาครัฐมีโครงการลงทุนกว่า 7.2 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อยกระดับความเชื่อมโยงของอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือให้ครอบคลุมยิ่งขึ้นด้วยโครงการสร้างระบบรางรถไฟกว่า 15 เส้นทาง

ภายในงานประชุมวันแรก (Advantage Assam) ได้มีการทำความตกลง MOU รวม 176 สัญญากับบริษัท 160 แห่ง รวมมูลค่ากว่า 10 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือราว 65,186 ล้านบาท ดังแสดงรายชื่อบริษัทที่ทำสัญญา MOU บางส่วนในตารางที่ 5.1

ตารางที่ 5-1: รายชื่อบริษัทและมูลค่าความตกลง MOU ในงาน
 Advantage Assam Global Investors' Summit

รายชื่อบริษัท	มูลค่าการลงทุน (ล้านบาท)
ONGC	13,000
Oil India Limited	10,000
IOCL	3,432
Numaligarh Refinery Limited (NRL)	3,410
Indo-UK Institute of Health ^[10]	2,700
Reliance Group of Industries	2,500
Century Plyboards	2,100
Spicejet	1,250
Infinity Group	1,000
McLeod Russel	700

ที่มา: EconomistTimes (2018) และ Wikipedia (n.d.)

อนึ่ง ในรัฐมณีปุระแม้ยังไม่มีการลงทุนโดยตรงของต่างชาติอย่างชัดเจน แต่ยังมีต่างชาติให้ความสนใจในลักษณะโครงการร่วมทุน เช่น บริษัทในญี่ปุ่นมีโครงการเพาะเห็ดชิตาเกะร่วมกับบริษัท SALAI Agro Products Pvt. Ltd. เนื่องด้วยสภาวะอากาศที่เหมาะสมกับการเพาะเห็ดของรัฐมณีปุระ แสดงถึงโอกาสและแนวโน้มการลงทุนในรัฐมณีปุระของนักลงทุนต่างชาติที่มากขึ้น นอกจากนี้ อุตสาหกรรมท่องเที่ยวในรัฐมณีปุระก็เป็นอีกอุตสาหกรรมที่น่าสนใจ เนื่องจากรัฐมณีปุระเป็นสุสานของทหารสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 หลายชาติ ทั้งทหารอังกฤษ ญี่ปุ่น และอินเดีย ซึ่งลูกหลานจะเดินทางไปไหว้สุสานบรรพบุรุษเป็นประจำทุกปี

โดยสรุป ในปัจจุบัน การลงทุนของต่างชาติในรัฐอัสสัมและรัฐมณีปุระยังอยู่ในระดับต่ำมาก ประกอบกับอินเดียมีนโยบายสนับสนุนการลงทุนในสาขาอุตสาหกรรมต่างๆ มากมาย และยังมีบริษัทคู่แข่งใดๆ จากจีนเข้าไปลงทุนในทั้งสองรัฐแม้มีอาณาเขตประเทศใกล้เคียงก็ตาม สะท้อนถึงโอกาสของนักลงทุนไทยในการเข้าไปบุกเบิกการลงทุนในรัฐดังกล่าว โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมเกษตรและอุตสาหกรรมท่องเที่ยว ดังแสดงรายละเอียดในบทที่ 6

การวิเคราะห์รายอุตสาหกรรม

6

สาธารณรัฐอินเดีย

ในการศึกษาส่วนของการวิเคราะห์รายอุตสาหกรรมจะทำการเลือกอุตสาหกรรมที่น่าจะมีโอกาสการลงทุนในอินเดียภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NER) มาทำการศึกษาลึก อย่างน้อย 2 อุตสาหกรรม โดยในการพิจารณาว่าอุตสาหกรรมใดมีโอกาสการลงทุนใน NER นั้น จะพิจารณาจาก 2 ด้านคือ ความเหมาะสมของประเทศเป้าหมาย และความพร้อมของไทย โดยด้านความเหมาะสมของประเทศเป้าหมายนั้นจะพิจารณา 3 ประเด็น คือ (1) เป็นอุตสาหกรรมที่มีความต้องการในประเทศ คือ เป็นสินค้าที่มีการนำเข้าสูง (2) เป็นอุตสาหกรรมที่มีทรัพยากรมาก (3) เป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริม

สำหรับ NER อุตสาหกรรมที่มีความต้องการในประเทศ หรือ มีการนำเข้าสูง คือ เกษตรแปรรูป สินค้าอุปโภคบริโภค ยาและเวชภัณฑ์ และบริการ เช่น ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ ยังมีอยู่ไม่มากนัก ส่วนอุตสาหกรรมที่มีทรัพยากรมากที่สำคัญ คือ เกษตรต้นน้ำ โดยเฉพาะเกษตรอินทรีย์ ซึ่งมีผลิตภัณฑ์สำคัญ เช่น ข้าว และชา แร่ธรรมชาติ เช่น ถ่านหิน และซีเมนต์ และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีความอุดมสมบูรณ์สูงเนื่องจากยังมีนักท่องเที่ยวเข้ามาชมน้อย ส่วนอุตสาหกรรมที่รัฐส่วนใหญ่ใน NER ให้การส่งเสริมคือเกือบทุกอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างงานและการพัฒนาอุตสาหกรรมต่างๆของรัฐ เนื่องจาก NER เพิ่งเปิดรัฐได้ไม่นานจึงต้องการการลงทุนเพื่อการจ้างงานและพัฒนาค่อนข้างมาก

ตารางที่ 6-1: อุตสาหกรรมที่มีโอกาสใน NER

อุตสาหกรรมที่ต้องการใน NER	ทรัพยากรสำคัญ	อุตสาหกรรมที่รัฐส่งเสริม
เกษตรแปรรูป สินค้าอุปโภคบริโภค ยา เวชภัณฑ์ บริการพื้นฐาน (ร้านอาหาร ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ)	เกษตรต้นน้ำ (อินทรีย์) ซีเมนต์ ถ่านหิน ชา แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติ	ทุกอุตสาหกรรมที่ก่อให้เกิดการจ้างงาน

ที่มา: มุลนิธิ สวค. รวบรวมจากการศึกษา

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจะปรากฏ อุตสาหกรรมที่มีความเหมาะสมของประเทศเป้าหมายทั้งหมด 2 อุตสาหกรรม ที่จะนำมาศึกษาเชิงลึกก่อน ได้แก่ เกษตรแปรรูป และท่องเที่ยว เนื่องจากเมื่อพิจารณาความพร้อมของไทย และเหตุผลอื่นๆ ประกอบพบว่า (1) ยาและเวชภัณฑ์ยังไม่นำมาศึกษาเนื่องจาก โครงสร้างพื้นฐานต่างๆยังไม่พร้อม และไม่ใช่อุตสาหกรรมที่ไทยมีศักยภาพสูงนักโดยเฉพาะหากเปรียบเทียบกับอินเดีย ส่วนกลาง (2) ซีเมนต์กับถ่านหิน แม้จะเป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจ และควรทำการศึกษาลึกเพื่อตัดสินใจ

ลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับการลงทุนขนาดใหญ่เพื่อดึงดูดการลงทุนจากผู้ประกอบการขนาดกลางและเล็ก แต่ในการศึกษาอุตสาหกรรมนี้ มักจะเป็นการศึกษาในรูปของการศึกษาเชิงลึกระดับโครงการทำธุรกิจ (เฉพาะเจาะจงในระดับบริษัท) ซึ่งไม่ใช่วัตถุประสงค์ของการศึกษานี้ จึงไม่ได้หยิบยกมาทำการศึกษา

ด้วยเหตุ ดังกล่าวจึง มีเพียง 2 อุตสาหกรรมที่จะทำการศึกษาเชิงลึกคือ เกษตรแปรรูป และการท่องเที่ยว โดย เกษตรแปรรูป เห็นได้ว่าเป็นอุตสาหกรรมที่เป็นที่ต้องการเนื่องจากขาดทักษะและเทคโนโลยีในการแปรรูป ทั้งที่มีทรัพยากรเช่น เกษตรอินทรีย์เป็นจำนวนมาก และยังเป็นอุตสาหกรรมที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐด้วย ส่วนการท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่มีทรัพยากรคือ แหล่งท่องเที่ยวทั้งทางธรรมชาติและวัฒนธรรมอยู่แล้ว แต่ในกิจกรรมท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ที่พัก ห้างสรรพสินค้า ฯลฯ กลับขาดแคลน อุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็เป็นอุตสาหกรรมที่ NER ต้องการเช่นกัน ทั้ง 2 อุตสาหกรรมจึงเป็นอุตสาหกรรมที่หยิบยกมาทำการศึกษาเชิงลึก ผลการศึกษามี ดังนี้

6.1 อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ผัก ผลไม้ ชา ไม้ดอกเมืองหนาว)

ภาพรวมอุตสาหกรรมเกษตรของอินเดีย

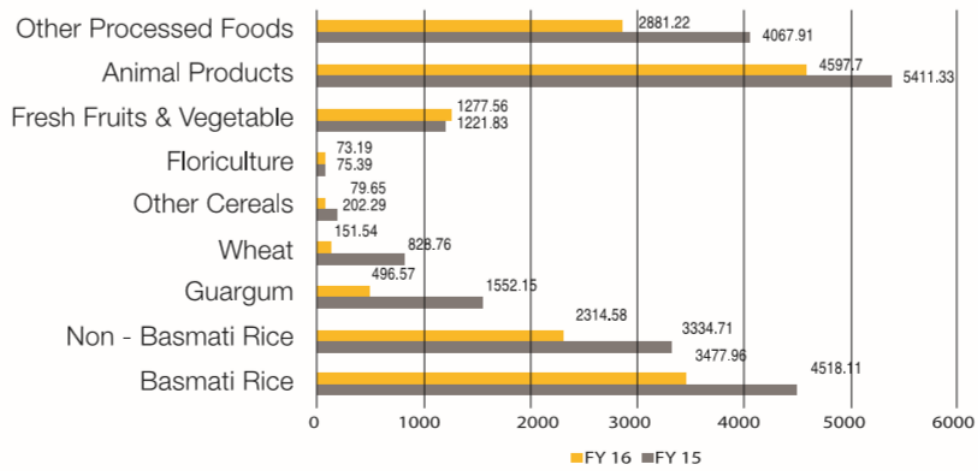
จากรายงานสถิติของกระทรวงเกษตรอินเดีย พบว่า ภาคการเกษตรของรัฐทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีการเติบโตอย่างต่อเนื่อง โดยในปีงบประมาณ 2012-2013 GDP มีอัตราขยายตัวร้อยละ 5.97 เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ 2011-2012 ที่มีอัตราร้อยละ 5.69 แม้ว่าในภาพรวมภาคเกษตรกรรมของประเทศจะมีการเติบโตลดลงก็ตาม อันเป็นผลมาจากการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลเพื่อส่งเสริมการเกษตรภูมิภาค

เนื่องจากภาคเกษตรกรรมเพาะปลูกเป็นหนึ่งในอาชีพหลักของคนอินเดียในหลายๆ ภูมิภาค ทำให้ในอินเดียมีพืชผล และผลผลิตทางการเกษตรสำหรับบริโภคอย่างอุดมสมบูรณ์ และพบว่ามีการเกษตร เช่น ผลไม้ และพืชผักอื่นๆเป็นจำนวนมาก เหลือจากการบริโภคในประเทศมากถึงร้อยละ 49 ที่ต้องนำเข้าเสียไป โดยไม่เกิดคุณค่า ซึ่งปัญหาผลผลิตทางการเกษตรนำเข้าเสียที่อินเดียประสบอยู่ทุกวันนี้ เนื่องจากอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารยังมีไม่มากพอ และยังไม่แพร่หลาย เช่น การบรรจุกระป๋องผลผลิตทางการเกษตร การทำแยมผลไม้ บรรจุขวด เป็นต้น

จากข้อมูลของกระทรวงอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารพบว่า อินเดียสามารถผลิตผักผลไม้ที่เป็นอาหารได้จำนวนถึง 205 ล้านตันต่อปี เป็นอันดับ 2 ของโลกรองจากจีน ทว่าผักผลไม้ที่ผลิตได้กลับถูกนำมาแปรรูปเพียงร้อยละ 6 เท่านั้น

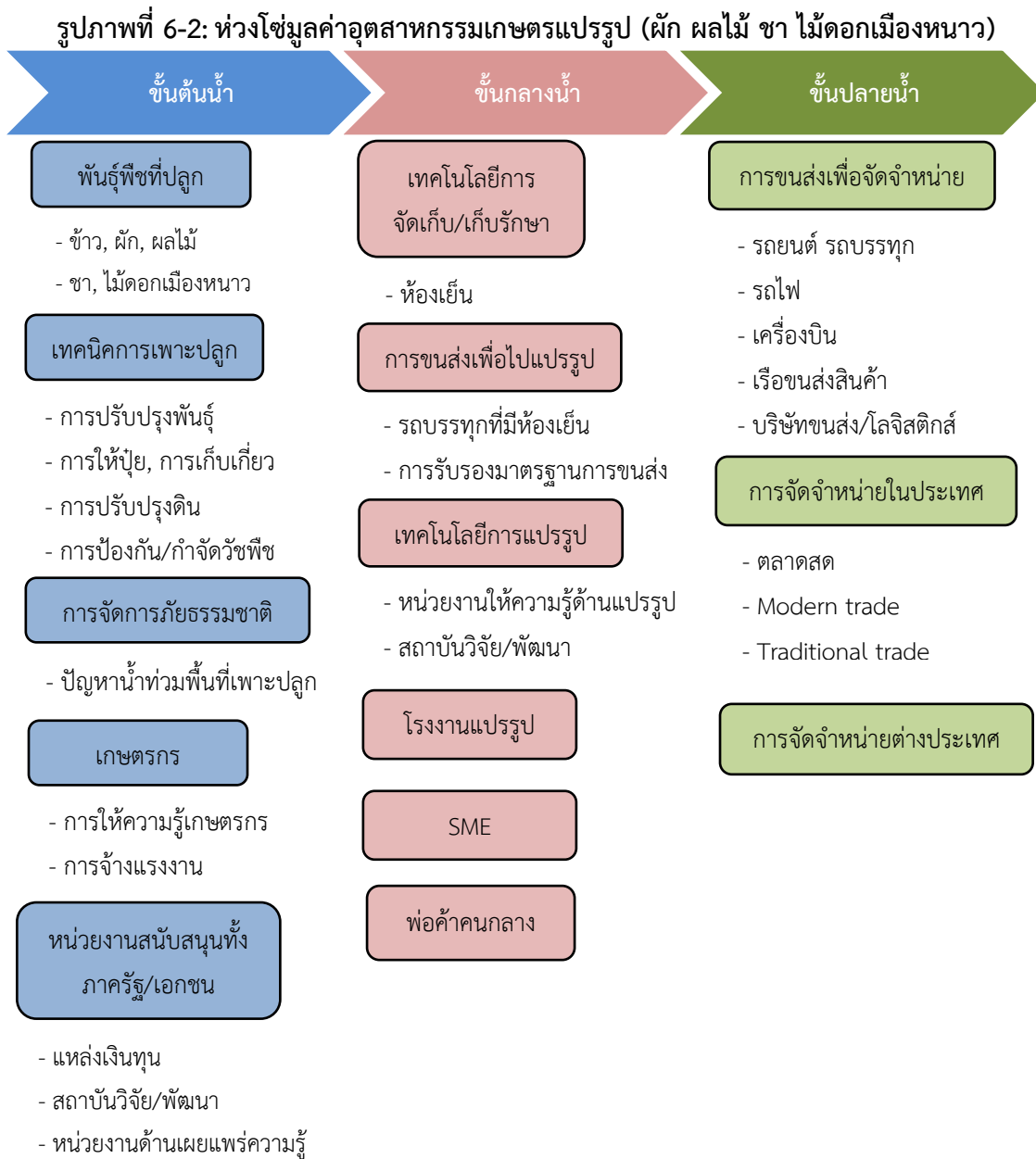
อย่างไรก็ดี จากปัญหาดังกล่าวนี้ ทำให้ทางภาครัฐบาลและภาคเอกชนของอินเดียพยายามพัฒนา อุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารในอินเดียให้เติบโตมากขึ้น สามารถนำผลผลิตทางการเกษตรมาผลิตหรือแปรรูปให้เกิดคุณค่า ไม่เกิดการเน่าเสียเป็นจำนวนมากเช่นแต่ก่อน และประกอบกับในปัจจุบันอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารนี้ คิดเป็นอัตราร้อยละ 10 ของ GDP ภาคส่วนอุตสาหกรรมผลิตของอินเดีย หากมองในแง่ของเม็ดเงิน คาดการณ์ว่าจะเติบโตจนถึง 482 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2020 ทั้งในส่วนของการค้าขายภายในประเทศและการส่งออกขายยังต่างประเทศ ซึ่งจะเพิ่มขึ้นจากปี 2015 ที่มีจำนวน 258 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยตลาดส่งออกส่วนใหญ่คือกลุ่มประเทศตะวันออกกลางและกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

รูปภาพที่ 6-1: สินค้าเกษตรแปรรูปส่งออกที่สำคัญของอินเดีย ปี 2015 และ 2016
(หน่วย : ล้านเหรียญสหรัฐฯ)

ที่มา: Advantage Assam (2016), Agriculture and Food Processing Including Organic Cultivation and Bamboo. Industries and Commerce Department (Assam).

1. การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ผัก ผลไม้ ชา ไม้ดอกเมืองหนาว) ด้วยห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain)

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

ภาพรวมเกษตรกรรมเพาะปลูกของรัฐอัสสัม

รัฐอัสสัมมีความสำคัญมากในเรื่องของการทำเกษตรกรรมเพาะปลูกของภูมิภาคอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือและรัฐใกล้เคียง จากการสำรวจสำมะโนประชากรในปี 2011 พบว่าร้อยละ 98.4 ของพื้นที่ทั้งหมดเป็นเขตชนบท ส่งผลให้ประชากรของอัสสัมประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพาะปลูกเป็นหลัก โดยมีพื้นที่เพาะปลูกประมาณร้อยละ 88 ของพื้นที่ทั้งหมด และทางรัฐบาลของรัฐอัสสัมได้สนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตรเพื่อให้พร้อมสำหรับรองรับการลงทุนในอุตสาหกรรมการแปรรูปและการบรรจุ โดยปัจจัยที่สนับสนุน ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของแหล่งน้ำ พื้นที่เพาะปลูก 6 เขตที่อุดมสมบูรณ์ตามสภาพภูมิประเทศ การเตรียมพัฒนาด้านการขนส่งและโครงสร้างพื้นฐาน

ตารางที่ 6-2: พื้นที่เพาะปลูกและพืชผลการเกษตรตามสภาพภูมิประเทศของรัฐอัสสัม

เขตสภาพภูมิประเทศ	เขตการปกครอง / อำเภอ	พืชผลการเกษตรที่สำคัญ
ที่ราบตอนเหนือ (North Bank Plain; NBP)	Dhemaji, Lakhimpur, Sonipur and Darrang	ข้าว เรพซีด มัสตาร์ด อ้อย
ด้านบนของหุบเขาพรหมบุตร (Upper Brahmaputra Valley; UBV)	Tinsukia, Dibrugarh, Jorhat, Sivasagar and Golaghat	ข้าว เรพซีด มัสตาร์ด อ้อย
ส่วนกลางของหุบเขาพรหมบุตร (Central Brahmaputra Valley; CBV)	Nagoan and Morigoan	ข้าว ปอกระเจา เรพซีด ถั่วพัลส์ มัสตาร์ด
ด้านล่างของหุบเขาพรหมบุตร (Lower Brahmaputra Valley; LBV)	Kamrup, Goalpara, Dhuri, Kokrajhar, Bongaigaon, Barpeta and Nalbari	ข้าว ปอกระเจา เรพซีด มัสตาร์ด มันฝรั่ง ข้าวสาลี ถั่วพัลส์
หุบเขาบารัก (Barak Valley; BV)	Cachar, Hailakandi and Karimganj	ข้าว อ้อย มันฝรั่ง
เนินเขา (Hills; H)	Karbi Anglong and North Cachar Hills	ข้าวโพด อ้อย

ที่มา: Advantage Assam (2016), Agriculture and Food Processing Including Organic Cultivation and Bamboo Industries and Commerce Department (Assam).

รัฐอัสสัมมีศักยภาพในการพัฒนาด้านการปลูกพืชเศรษฐกิจให้มีคุณภาพสามารถเติบโตในท้องตลาดได้อย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งการผลักดันในเรื่องของเกษตรอินทรีย์ (Organic agriculture) นอกเหนือจากนี้ ความหลากหลายจากการรูปแบบการเพาะปลูกที่มีนาข้าวเป็นศูนย์กลางประกอบกับการปลูกพืชสวน การทำประมง การเลี้ยงสัตว์ การปลูกพืชเศรษฐกิจ จะยิ่งช่วยกระตุ้นการลงทุนเพื่อพัฒนาภาคเกษตรกรรมให้เติบโตยิ่งขึ้น

การปลูกพืชสวนของรัฐอัสสัมคิดเป็นประมาณร้อยละ 15 ของพื้นที่การเพาะปลูกทั้งหมด มีผลผลิตมากกว่า 7,600,000 ตันต่อปี ซึ่งพืชสวนของอัสสัมนี้มีความหลากหลายอันเนื่องมาจากความหลากหลายทางชีวภาพที่เป็นผลจากความหลากหลายของสภาพภูมิประเทศ พืชสวนที่สำคัญ เช่น ผลไม้ ผัก ดอกไม้ เครื่องเทศ ถั่ว พืชหัว พืชสมุนไพรและพืชที่ให้กลิ่นหอม เห็ดต่างๆ เป็นต้น

มาตรการสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมเกษตร และเกษตรแปรรูปของรัฐอัสสัม ได้แก่ นโยบายการลงทุนและอุตสาหกรรมของอัสสัม ปี 2014 (The Industrial and Investment Policy of Assam 2014) ซึ่งมีโครงการ Mega Food Park เพื่อสนับสนุนนโยบายนี้ให้บรรลุผลสำเร็จ

ตารางที่ 6-3: ข้อมูลทางสถิติของการปลูกพืชเศรษฐกิจในรัฐอัสสัม ปี 2015 - 2016

พืชเศรษฐกิจ	พื้นที่เพาะปลูก (Ha)	ปริมาณผลผลิต (MT)	ผลผลิตเฉลี่ย (kg/Ha)	อำเภอที่มีการผลิตสูงสุด
ข้าว, ธัญพืช				
ข้าว	2,495,297	5,222,645	2,093	Nagaon (CBV)
ข้าวโพด	27,953	93,179	3,333	Karbi Anglong (H) (40%)
ข้าวสาลี	23,646	28,769	1,217	Dhubri (LBV)
ถั่วเมล็ด	2,094	1,956	935	Dhubri (LBV)
ถั่วแระ	6,047	5,738	949	Karbi Anglong (H)
ถั่วพัลส์	140,082	103,268	744	Barpeta (LBV)
พืชที่ให้น้ำมันจากเมล็ด เช่น ละหุ่ง เรพซีด เมล็ดฝ้าย มีสตาร์ต งา				
พืชที่ให้น้ำมันจากเมล็ด	306,890	205,685	670	Kokrajhar (LBV), Lakhimpur (NBP)
พืชสวนพืชไร่				
อ้อย	29,900	1,099,134	36,760	Karbi Anglong (H) (> 25%)
พริกไทยดำ	3,302	6,025	1,824	Lakhimpur (NBP)
ชิง	16,306	141,441	8,674	Dima Hasao , K Anglong
ขมิ้น	16,272	16,184	995	Dima Hasao (H)
ถั่วลิ้นเต่า	66,739	73,870	143	Nagaon (CBV)
กระเทียม	10,269	60,843	5,925	Dhubri
ผักชี	28,953	29,676	1,025	Barpeta
เครื่องเทศอื่นๆ	5,125	5,560	1,085	Goalpara
พืชผลไม้				
ส้ม	15,649	210,141	13,428	Kamrup, Karbi Anglong, Dima Hasao (H)
สับปะรด	16,195	285,165	17,608	Dima Hasao (H)
มันฝรั่ง	103,812	694,002	6,685	Kokrajhar, Barpeta (LBV)
มันเทศ	5,436	29,339	5,398	Nagaon (CBV)
มันสำปะหลัง	3,177	29,139	9,173	Kokrajhar (LBV)

ที่มา: Advantage Assam (2016), Agriculture and Food Processing Including Organic Cultivation and Bamboo. Industries and Commerce Department (Assam).

การวิเคราะห์ขั้นต้นน้ำของห่วงโซ่คุณค่า

1. พันธุ์พืชที่ปลูก

รัฐอัสสัมเป็นรัฐที่มีความอุดมสมบูรณ์ เป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ เหมาะแก่การเพาะปลูก คล้ายกับประเทศไทย โดยพืชที่ปลูกมากในรัฐอัสสัม ได้แก่ ข้าว ปอกระเจา อ้อย ผลไม้ ชา ธัญพืช มะพร้าว มันฝรั่ง ฝ้าย ถั่วลิ้นเต่า และมีการปลูกผลไม้เป็นจำนวนมาก โดยผลไม้ที่สำคัญในรัฐอัสสัม ได้แก่ สับปะรด ขนุน ส้ม มะนาว เลมอน ชิง ขมิ้น ซึ่งชนิดของผลไม้มีความคล้ายกับไทย จึงเป็นไปได้สูงที่ไทยจะเข้ามาลงทุนในด้านการเกษตร และแปรรูปอาหารที่นี้ ซึ่งไทยเองมีความชำนาญและมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยกว่าทั้งในด้านการเพาะปลูกและเทคโนโลยีการแปรรูป

นอกจากนี้ รัฐอัสสัมยังเป็นแหล่งปลูกชาแหล่งใหญ่ที่สุดของอินเดีย และยังเป็นหนึ่งในแหล่งศูนย์กลางการปลูกชาที่สำคัญของโลก ซึ่งชามากกว่าร้อยละ 50 ของอินเดียมาจากรัฐอัสสัม และรัฐบาลอินเดียได้ทำการจดทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ Geographical Indication (GI) สำหรับชาที่ปลูกในเขตนี้ และจัดตั้ง Tea Research Association (TRA) สำหรับวิจัยและพัฒนาการปลูกชาและสายพันธุ์ รวมทั้งกระบวนการผลิตชา

เพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมนี้ให้เติบโตมากยิ่งขึ้น โดยมีแผนที่จะขยายตลาดขาเข้าสู่ยุโรป ตะวันออกกลาง และ
ออสเตรเลีย หรือภูมิภาคโอเชียเนีย (ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ และหมู่เกาะใกล้เคียงในมหาสมุทรแปซิฟิก)

2. เทคนิคการเพาะปลูกและสภาพแวดล้อม

เนื่องจากรัฐอัสสัมมีฝนตกชุกและพื้นดินที่อุดมสมบูรณ์ เหมาะแก่การเพาะปลูกเป็นอย่างมาก
โดยรัฐบาลเองให้การสนับสนุนในเรื่องการเพาะปลูก การวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีเพื่อการเพาะปลูก เช่น
มีห้องปฏิบัติการ Soil Testing Laboratories สำหรับการทดสอบและวิจัยเรื่องดิน จำนวนทั้งหมด 12 แห่ง
โดยจำนวนหนึ่งในนั้นเป็นห้องปฏิบัติการของภาคเอกชน มีห้องปฏิบัติการ Tissue Culture Laboratory
อยู่ที่เมือง Silchar เป็นต้น

3. การจัดการภัยธรรมชาติ

เนื่องจากรัฐอัสสัมเป็นพื้นที่ราบลุ่มแม่น้ำ ปัญหาน้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูกจึงเป็นปัญหาใหญ่ซึ่ง
เกิดขึ้นทุกๆ ปี และปัญหาภัยธรรมชาติจากน้ำท่วมพื้นที่การเกษตรนี้เคยสร้างความเสียหายต่อพื้นที่เพาะปลูก
และผลผลิตทางการเกษตรครั้งใหญ่ให้กับรัฐอัสสัมเมื่อปี 2525-2526 ดังนั้น หากจะลงทุนในอุตสาหกรรม
เกษตรนี้จึงจำเป็นต้องศึกษาเรื่องภัยธรรมชาติจากน้ำท่วมพื้นที่เพาะปลูก เพื่อวางแผนจัดการปัญหาได้
อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ และเพื่อป้องกันความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้นได้

4. เกษตรกร

ประชากรมากกว่าร้อยละ 50 ของรัฐอัสสัมประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพาะปลูกเป็นหลัก ดังนั้น
การลงทุนในอุตสาหกรรมนี้จึงไม่ต้องกังวลในเรื่องปัญหาการขาดแคลนแรงงานเกษตรกร และแรงงานเหล่านี้มี
ความชำนาญในการเพาะปลูกในท้องถิ่นนี้มาเป็นระยะเวลาอันยาวนาน แต่อย่างไรก็ดีกลุ่มเกษตรกรเหล่านี้ส่วนใหญ่
ยังคงใช้วิธีการเพาะปลูกแบบดั้งเดิม เป็นการเพาะปลูกแบบพึ่งพาธรรมชาติเป็นหลัก ยังไม่มีการนำเทคโนโลยี
เข้ามาใช้มากนัก อาจเป็นโอกาสที่ดีในการนำเทคโนโลยีการเพาะปลูกเข้ามาลงทุนและให้ความรู้แก่เกษตรกร
เช่น เทคโนโลยีการใช้ปุ๋ย เทคโนโลยีการคัดเลือกและปรับปรุงสายพันธุ์ เทคโนโลยีการเก็บเกี่ยว เป็นต้น

5. หน่วยงานภาครัฐ/เอกชน ที่สนับสนุน

หน่วยงานทั้งในส่วนของภาครัฐบาล และเอกชนที่ให้การสนับสนุนด้านการเกษตรกรรมในภูมิภาคนี้
และในรัฐอัสสัม ได้แก่ Department of Agriculture and Horticulture และ Tissue Culture Laboratory
ในเมือง Silchar (ในรัฐอัสสัม)

การวิเคราะห์ชั้นกลางน้ำของห่วงโซ่คุณค่า

1. เทคโนโลยีการจัดเก็บ / เก็บรักษา

เนื่องจากอุตสาหกรรมการเกษตรในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียส่วนใหญ่ยังเป็นการ
เกษตรแบบดั้งเดิม และยังมีความเป็นธรรมชาติสูง ประกอบกับจำนวนผลผลิตทางการเกษตรมีเหลือเพื่อ
ดังนั้น เทคโนโลยีในการจัดเก็บ หรือเทคโนโลยีในการเก็บรักษาผลผลิตทางการเกษตรไม่ให้เสื่อมสภาพเร็วจึงยัง
มีไม่มากเมื่อเทียบกับประเทศไทย ซึ่งมีเทคโนโลยีในด้านนี้สูง และมีความชำนาญมากกว่า แต่อย่างไรก็ดี
ในรัฐอัสสัมเองมีการนำเทคโนโลยีด้านนี้มาใช้อยู่บ้าง โดยมีห้องเย็น Mega Cold Storage อยู่ที่ Sonapur และ
Changsar

2. การขนส่งเพื่อไปแปรรูป

การขนส่งผลผลิตทางการเกษตรเพื่อนำไปแปรรูป ส่วนมากจะขนส่งโดยรถยนต์ รถบรรทุกภายในภูมิภาค แต่การขนส่งโดยใช้เทคโนโลยีการขนส่งแบบห้องเย็นเพื่อรักษาคุณภาพของสินค้าก่อนแปรรูปยังไม่แพร่หลายในภูมิภาคนี้

3. เทคโนโลยีการแปรรูป

เทคโนโลยีการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรในภูมิภาคนี้ยังมีไม่แพร่หลาย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ยังขาดอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร เช่น การบรรจุกระป๋องผลผลิตทางการเกษตร ทำให้ในปีหนึ่งๆ มีผลผลิตทางการเกษตรของอินเดียจำนวนมากต้องเน่าเสียไปโดยไม่เกิดคุณค่า และจากการสอบถามคนท้องถิ่นจึงได้ทราบว่าสาเหตุที่ยังไม่มีการผลิตผักผลไม้แปรรูปกันมากนัก เป็นเพราะคนส่วนใหญ่ยังนิยมบริโภคผักผลไม้ที่ผ่านการแปรรูปตามกระบวนการถนอมอาหารแบบดั้งเดิม หรือพื้นบ้านการดอง เช่น การอบแห้งหรือผสมเครื่องเทศก่อนนำไปดองในขวดโหล ซึ่งมีวางจำหน่ายทั่วไปตามร้านค้า และนอกจากนี้ มาตรฐานการแปรรูป มาตรฐานบรรจุภัณฑ์และสุขอนามัยในภูมิภาคนี้ ยังไม่มีการจัดการอย่างเป็นระบบ

และนอกจากผลิตผลจากผักและผลไม้แล้ว รัฐอัสสัมและรัฐมณีปุระยังขาดแคลนโรงสีข้าวเพื่อการแปรรูปข้าวเปลือก เนื่องจากทั้งสองรัฐนี้มีการปลูกข้าวเป็นผลิตผลทางการเกษตรที่มากเป็นอันดับแรกของภูมิภาค ในปีหนึ่งๆ มีปริมาณข้าวเปลือกเหลือทิ้งเป็นจำนวนมาก แต่ยังคงขาดแคลนข้าวสารสำหรับการบริโภค ซึ่งเป็นโอกาสที่ดีสำหรับนักลงทุนไทยซึ่งมีความชำนาญและมีเทคโนโลยีที่ทันสมัยในด้านการสีข้าวที่มีความสนใจในการเข้าไปลงทุนตั้งโรงสีข้าวที่รัฐอัสสัมหรือรัฐมณีปุระ เพื่อผลิตข้าวสารส่งจำหน่ายภายในภูมิภาคอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ ภูมิภาคใกล้เคียง หรือประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงที่ขาดแคลนข้าวสารได้

อย่างไรก็ดี รัฐบาลเริ่มให้การสนับสนุนในเรื่องอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปมากขึ้น เช่น ได้สนับสนุนให้มีการก่อสร้างเขตอุตสาหกรรมด้านการแปรรูปอาหารในรัฐอัสสัม เพื่อส่งเสริมนโยบายของประเทศอินเดียในการพัฒนาอุตสาหกรรมการแปรรูปอาหารให้เติบโตมากขึ้น

4. โรงงานแปรรูป SME และพ่อค้าคนกลาง

เนื่องจากอุตสาหกรรมการแปรรูปผลผลิตทางการเกษตรยังไม่แพร่หลายมากนัก ดังนั้น โรงงานแปรรูปขนาดใหญ่จึงยังมีไม่มาก ส่วนใหญ่ที่มีอยู่จะเป็นการแปรรูปในลักษณะ SME หรือเป็นแบบดั้งเดิมซึ่งใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่มีการนำเทคโนโลยีหรือเครื่องจักรมาช่วยมากนัก

การวิเคราะห์ชั้นปลายน้ำของห่วงโซ่คุณค่า

1. การขนส่งเพื่อจัดจำหน่าย

การขนส่งเพื่อจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งผลผลิตแปรรูปทางการเกษตรมีหลายช่องทาง ได้แก่ ทางรถยนต์ รถบรรทุกซึ่งใช้กันโดยทั่วไปทั้งในภูมิภาคและระหว่างภูมิภาค และหากผลผลิตนั้นเป็นล็อตใหญ่หรือมีจำนวนมาก หรือเป็นการขนส่งระหว่างประเทศ อาจใช้การขนส่งทางรถไฟ ทางเครื่องบิน และทางเรือขนส่งสินค้า

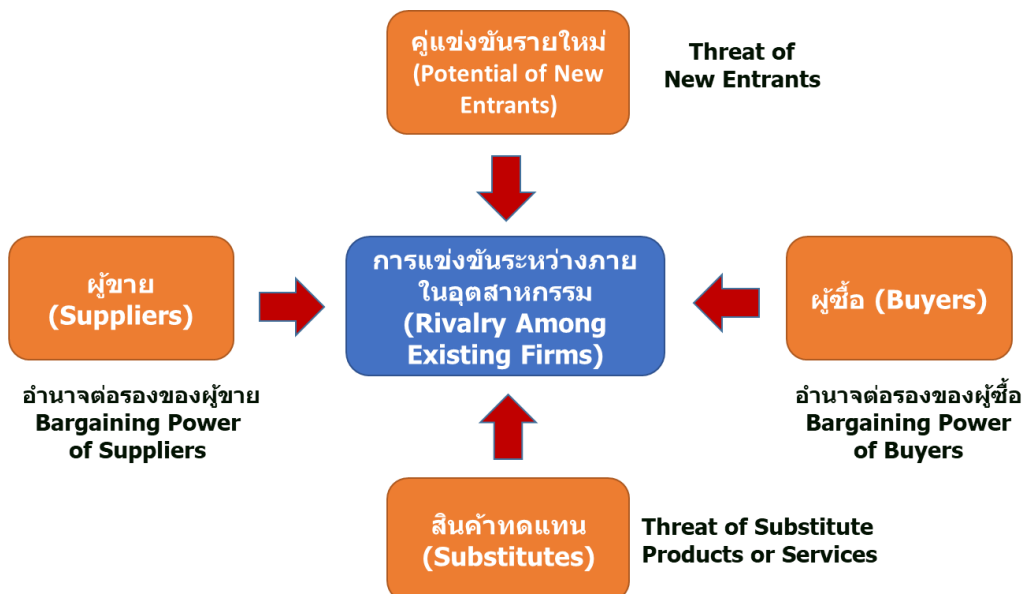
อย่างไรก็ดี การคมนาคมขนส่งนี้ยังไม่เป็นระบบนัก ใช้เวลาในการขนส่งและเดินทางระหว่างเมืองสูง เนื่องจากอินเดียเป็นประเทศที่มีขนาดใหญ่ และแต่ละเมืองหรือแต่ละภูมิภาคมีความห่างไกลกัน และหากนักลงทุนจากไทยต้องการเข้าไปลงทุนเพื่อผลิตสินค้าเกษตรแปรรูปแล้วส่งกลับมาขายยังประเทศไทยโดยการขนส่งทางบก ขณะนี้ยังไม่สามารถทำได้อย่างสะดวกเนื่องจากต้องขนส่งผ่านรัฐชายแดนของอินเดีย ตะวันออกเฉียงเหนือที่อยู่ติดกับเมียนมา ได้แก่ รัฐนากาแลนด์ รัฐมณีปุระ และรัฐมิโซรัม ซึ่งรัฐเหล่านี้ยังมีปัญหาด้านความไม่สงบอยู่ สิ่งที่สามารถทำได้คือการไปลงทุนผลิตสินค้าเกษตรแปรรูป หรือตั้งโรงสีข้าว เพื่อผลิตแล้วส่งไปจำหน่ายยังรัฐเพื่อนบ้านและภูมิภาคใกล้เคียงของอินเดีย หรือส่งไปขายยังบังกลาเทศ (ซึ่งมีความขาดแคลนด้านอาหารและให้การยอมรับสินค้าที่เป็นมาตรฐานของไทย) เมียนมา จีน หรือภูฏาน

2. การจัดจำหน่าย

การจัดจำหน่ายผลผลิตทางการเกษตร รวมทั้งผลผลิตแปรรูปทางการเกษตรภายในประเทศมีทั้งในรูปแบบการจัดจำหน่ายในตลาดสด และ Traditional trade ที่มีให้เห็นอยู่ทั่วไป แต่ในรูปแบบของ Modern trade อย่างเช่น ห้างสรรพสินค้า ซูเปอร์มาร์เก็ต ร้านสะดวกซื้อ ยังมีไม่มากนัก ส่วนการจัดจำหน่ายให้กับต่างประเทศนั้น มีการส่งไปขายยังประเทศเพื่อนบ้าน หลักๆ ได้แก่ กลุ่มประเทศตะวันออกกลาง และกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

2. Market Environment: การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของอุตสาหกรรมด้วย Five Forces Model

รูปภาพที่ 6-3: การวิเคราะห์อุตสาหกรรมเกษตรแปรรูป (ผัก ผลไม้ ชา ไม้ดอกเมืองหนาว) ด้วย Five Forces Model

ที่มา: มุลินนิธสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

- **การแข่งขันภายในตลาด**

- ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยังใช้วิธีการแปรรูปแบบพื้นบ้านดั้งเดิม เช่น การอบแห้งหรือผสมเครื่องเทศก่อนนำไปดองในขวดโหล ซึ่งมีวางจำหน่ายทั่วไปตามร้านค้า ทำให้การแข่งขันด้านเทคโนโลยีด้านเกษตรแปรรูปยังไม่กว้างขวาง แต่อย่างไรก็ดีรัฐบาลอินเดียกำลังสนับสนุนการพัฒนาอุตสาหกรรมแปรรูปอาหาร อาจทำให้ในอนาคตมีการแข่งขันภายในตลาดที่สูงขึ้น
- ตลาดอุตสาหกรรมแปรรูปข้าวเปลือกหรือโรงสีข้าวในภูมิภาคนี้ยังแข่งขันกันต่ำ และมีความขาดแคลนโรงสีข้าว ซึ่งถือเป็นโอกาสที่ดีของผู้ประกอบการไทยซึ่งมีความชำนาญในด้านนี้และมีเทคโนโลยีที่ทันสมัย สามารถที่จะเข้ามาลงทุนได้
- ช่องทางการตลาดหลักอยู่ที่การจำหน่ายแบบ Traditional trade คือวางขายตามตลาดสดต่างๆ ไปแต่อย่างไรก็ดีรัฐบาลอินเดียกำลังสนับสนุนอุตสาหกรรมแปรรูปอาหารให้เติบโต เพิ่มช่องทางการจัดจำหน่าย และส่งเสริมการส่งออกไปยังต่างประเทศเพิ่มขึ้น

- **อุปสรรคของผู้มาใหม่**

- การนำเทคโนโลยีด้านเกษตรแปรรูปมาใช้ในภูมิภาคนี้ยังไม่กว้างขวาง จึงยังขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานที่สนับสนุนเทคโนโลยีเหล่านี้ รวมถึงบุคลากรผู้มีความรู้ความสามารถยังมีไม่มาก ดังนั้นผู้ที่เข้ามาใหม่ในอุตสาหกรรมนี้ควรมีความพร้อมมาก่อนแล้ว
- สำหรับอุตสาหกรรมผลิตชาซึ่งเป็นจุดแข็งของภูมิภาคนี้ มีการสนับสนุนของรัฐบาลอินเดียและมีผู้เล่นรายใหญ่อยู่แล้ว การเข้ามาใหม่อาจไม่่ง่ายนัก ต้องสร้างคุณภาพและมาตรฐานให้ได้ทัดเทียมกับผู้เล่นเดิมที่มีอยู่แล้ว

- **อำนาจต่อรองของผู้บริโภค**

- ผู้บริโภคในพื้นที่มีอำนาจต่อรองสูง เนื่องจากสามารถเลือกซื้อสินค้าได้หลากหลายทั้งสินค้าสดที่มีอย่างอุดมสมบูรณ์ สินค้าแปรรูป และสินค้าแปรรูปแบบดั้งเดิมโดยเฉพาะผักและผลไม้ซึ่งมีอุดมสมบูรณ์ในภูมิภาคนี้

- **อำนาจต่อรองของผู้ผลิต**

- ผู้ผลิตมีอำนาจต่อรองปานกลาง เนื่องจากวัตถุดิบสดด้านการเกษตรในภูมิภาคนี้มีอย่างอุดมสมบูรณ์ และสามารถหาซื้อได้ง่ายจากเกษตรกร

- **สินค้าทดแทน**

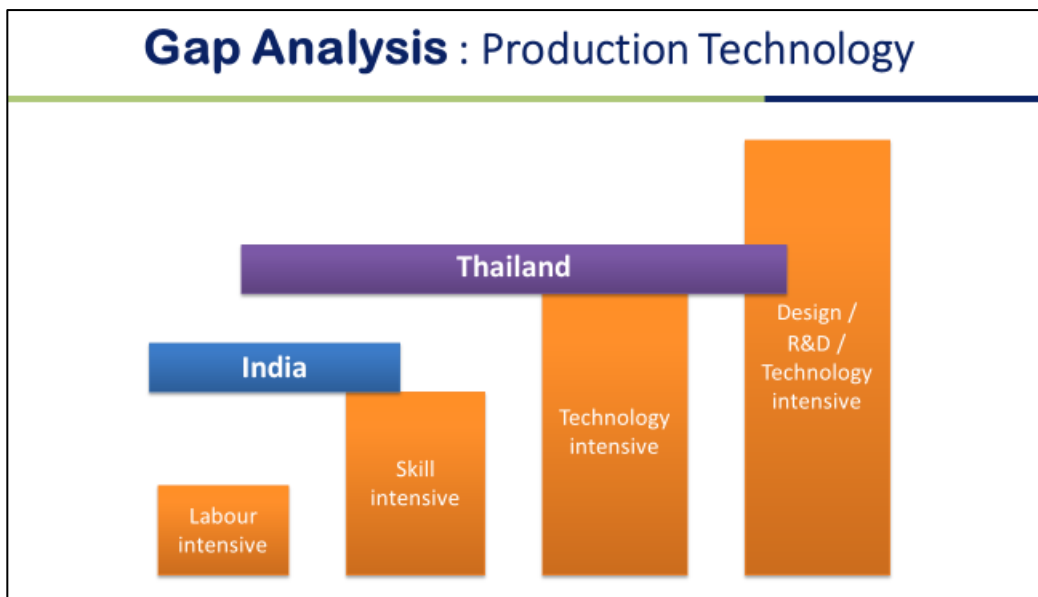
- สินค้าเกษตรแบบสด ไม่แปรรูป เช่น ผัก ผลไม้สดต่างๆ
- สินค้าแปรรูปแบบดั้งเดิม เช่น ผักและผลไม้อบแห้งหรือผสมเครื่องเทศก่อนนำไปดองในขวดโหล

3. SWOT Analysis : การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในประเทศอินเดีย

Strength	Weakness
<ul style="list-style-type: none"> ✓ เป็นสินค้าเกษตรที่เป็น Organic ✓ สินค้าสดทางการเกษตรมีปริมาณมากและมีความหลากหลาย ✓ ราคาสินค้าจากภาคเกษตรมีราคาถูก ✓ ชื่อเสียงของชาจากรัฐอัสสัม 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ มีเทคโนโลยีการเพาะปลูกไม่มาก ✓ คุณภาพเชิงรสชาติยังมีข้อจำกัด ✓ เส้นทางการขนส่ง และการขนส่งสินค้าสดทางการเกษตร
Opportunity	Threat
<ul style="list-style-type: none"> ✓ มีการแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรน้อย มีคู่แข่งไม่มาก ✓ ภาครัฐให้การสนับสนุน และมีมาตรการส่งเสริม ✓ ประเทศไทยมีความชำนาญด้านการแปรรูปสินค้าจากเกษตรกรรม ✓ เครื่องจักรทางการเกษตร และปัจจัยการผลิตด้านการเกษตรมีอยู่น้อย ✓ ค่าแรงไม่สูง 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ กระบวนการคัดสรรหาพันธมิตรธุรกิจที่ไว้วางใจกันได้ ✓ การขนส่งออกสู่ท่าเรือใช้ระยะเวลาและค่าใช้จ่ายสูง เนื่องจากท่าเรืออยู่ไกล ซึ่งไม่เหมาะสมกับสินค้าสดด้านการเกษตร ✓ กำลังซื้อของเกษตรกรรมไม่สูง

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

4. Production technology gab: การวิเคราะห์เทคโนโลยีการผลิตของอุตสาหกรรมระหว่างเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในประเทศอินเดียกับของประเทศไทย

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

ซึ่งพบว่าเทคโนโลยีของทั้ง 2 ประเทศที่ทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันโดยประเทศไทยมีการนำเทคโนโลยีที่มีความทันสมัยเข้ามาใช้ในอุตสาหกรรมมากกว่าในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นโอกาสของนักธุรกิจไทยที่จะนำเทคโนโลยีการผลิตที่มีความก้าวหน้าเข้ามาลงทุนดำเนินธุรกิจได้ในอินเดียได้ โดยเฉพาะในด้านของเครื่องจักรการเกษตรและเทคโนโลยีในการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร

5. สิทธิประโยชน์ / ภาวะเยียบ

- รัฐบาลอินเดียได้เพิ่มนโยบายเพื่อสนับสนุนการลงทุน กระตุ้นการลงทุนในอินเดียมากขึ้น ดังนี้
- สนับสนุนการลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างชาติผ่านช่องทางอัตโนมัติมากขึ้น และนักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนได้ทั้งหมดในธุรกิจเกือบทุกประเภท
 - เปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษตามเมืองสำคัญ เพื่อกระตุ้นการจ้างงานในประเทศ และอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
 - สิทธิประโยชน์ทางภาษี ได้แก่ การยกเว้นภาษีรายได้ในช่วง 5-10 ปีแรก การยกเว้นภาษีสินค้าทุนและวัตถุดิบที่ใช้ในกิจการที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สินค้าที่ได้รับการส่งเสริมการนำเข้าจากต่างประเทศ จะได้รับส่วนลดภาษีศุลกากร
 - ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดีย
 - FTA ไทย-อินเดีย ไทยและอินเดียได้ลดภาษีการนำเข้าสินค้า ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ปี 2004
 - สิทธิ GSP ของสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯ จะไม่เก็บภาษีนำเข้าสินค้าบางรายการจากประเทศกำลังพัฒนาโดยรวมประเทศอินเดียอยู่ในนั้นด้วย
 - สิทธิ GSP กับสหภาพยุโรป โดยสหภาพยุโรปได้จัดให้อินเดียอยู่ในกลุ่มที่ได้สิทธิ GSP ปกติ (Standard GSP) ซึ่งจะได้รับการลดภาษีเป็นพิเศษร้อยละ 6 ของรายการสินค้าทั้งหมด

6. รูปแบบและกลยุทธ์การลงทุนที่เหมาะสมต่ออุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือ

โดยทางทีมีวิเคราะห์ได้จัดทำข้อเสนอแนะกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อการลงทุนทางธุรกิจสำหรับ โดยแบ่งกลยุทธ์ออกเป็น 3 ด้าน ใน 3 ช่วงเวลา ดังนี้

กลยุทธ์	ช่วงเวลา	ช่วงเริ่มต้นการลงทุน ระยะเวลาประมาณ 1 – 2 ปี	ช่วงขยายธุรกิจ ระยะเวลาประมาณ 2 – 3 ปี	ช่วงดำเนินธุรกิจที่มั่นคง หลังจากมีเสถียรภาพด้านการลงทุน
1.1 รูปแบบการลงทุน		Joint Venture	Joint Venture และ FDI ในนิคมหรือภายนอก	Joint Venture และ FDI ในนิคมหรือภายนอก
		ศึกษาด้านการการลงทุนในรูปแบบ FDI	Technology Transfer	รูปแบบอื่นๆ เช่น Technology Transfer
1.2 ด้านกลยุทธ์การลงทุนในอุตสาหกรรม		เข้าลงทุนโดยการเจาะกลุ่มเครื่องจักรทางการเกษตรในส่วนต้นน้ำ หรือหาพันธมิตรท้องถิ่นในด้านการจัดหาวัตถุดิบต้นน้ำด้านเกษตรกรรม และทำการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์กลางและปลายน้ำ เช่น FG เป็นต้น	ขยายการลงทุนด้านการผลิตอุตสาหกรรมปลายน้ำให้มีความหลากหลายและมีมูลค่าสูงขึ้น และเริ่มลงทุนด้านการสร้างเครื่องจักรที่เหมาะสมต่อการใช้ในพื้นที่เพื่อสร้างสินค้าส่งออกและขายในประเทศ	=> Strategic Partner ที่ไว้วางใจกันได้ => ลงทุนในอุตสาหกรรมปลายน้ำโดยใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยร่วมกับแรงงานที่มีฝีมือ
1.3 สถานที่ลงทุน		ภายนอกหรือภายในนิคมในเขต EPZ	ภายนอกหรือภายในนิคมในเขต EPZ	ภายนอกหรือภายในนิคมในเขต EPZ
2.1 เป้าหมายกลุ่มตลาดและลูกค้า		การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกสู่ประเทศข้างเคียง	การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกสู่ประเทศข้างเคียง	การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกสู่ประเทศข้างเคียง
2.2 กลยุทธ์การสร้างข้อได้เปรียบ		สร้างการยอมรับในคุณภาพสินค้า	รักษาคุณภาพสินค้า	รักษาคุณภาพสินค้า
		สร้างการรับรู้การเป็นสินค้าที่ผลิตโดยมาตรฐานจากประเทศไทย	พัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และ Branding	พัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และ Branding และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์
3.1 กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการแรงงาน		ต้นทุนแรงงานควรเน้นการพัฒนาทักษะให้มี Productivity สูง	ต้นทุนแรงงานควรเน้นการพัฒนาทักษะให้มี Productivity สูง	ต้นทุนแรงงานควรเน้นการพัฒนาทักษะให้มีความคิดสร้างสรรค์ด้านการออกแบบ
		ควรส่งพนักงานผู้มีทักษะจากต้นสังกัดเข้าไปปฏิบัติงานและอบรมความรู้ด้าน QC	เริ่มถ่ายทอดองค์ความรู้ด้าน Productivity และให้โอกาสเติมโตแก่พนักงานท้องถิ่น	สร้างระบบบริหารจัดการ โดยจัดทีมเข้าตรวจเช็คปัจจัยต่างๆ ที่ Setup ไว้

ช่วงเวลา กลยุทธ์	ช่วงเริ่มต้นการลงทุน ระยะเวลาประมาณ 1 – 2 ปี	ช่วงขยายธุรกิจ ระยะเวลาประมาณ 2 – 3 ปี	ช่วงดำเนินธุรกิจที่มั่นคง หลังจากมีเสถียรภาพด้านการลงทุน
3.2 กลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีใน อุตสาหกรรม	เน้นการผลิตที่ใช้แรงงานประเภท Non Skill และ Semi Skill เป็นหลัก	พัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อยกระดับ Semi Skill ให้มีความสามารถมากขึ้น และเริ่มฝึกฝนทักษะด้านความรู้ด้านการเกษตร และเครื่องจักร	เริ่มใช้การผลิตในรูปแบบ Semi Automation Line มาใช้พร้อมกับฝึกให้บุคลากรสามารถควบคุมเครื่องจักรได้
3.3 กลยุทธ์ด้านการเงิน	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้เทคโนโลยี โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้ จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้เทคโนโลยี โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้ จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้เทคโนโลยี โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้ จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

การลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือ ยังมีโอกาสอย่างมาก เนื่องจากอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือมีการทำการเกษตรกันอย่างกว้างขวางและให้ผลผลิตเป็นปริมาณมากและหลากหลายจากทรัพยากรธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ซึ่งเป็นต้นน้ำในห่วงโซ่มูลค่าของอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปอยู่จำนวนมาก แต่ขาดเทคโนโลยีที่ช่วยส่งเสริมการเพิ่มประสิทธิภาพในการเพาะปลูกและแปรรูปผลผลิตจากการเกษตรหลายประการ อาทิ ปัจจัยการผลิต เทคโนโลยีในการเก็บเกี่ยวผลผลิต และเทคโนโลยีการแปรรูป เป็นต้น อีกทั้งทางภาครัฐให้การสนับสนุนผู้ประกอบการต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าวของประเทศ โดยการจัดมาตรการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเข้ามาลงทุนและเป็นที่ยึดจุดใจของนักลงทุนทั้งในแง่ของการยกเว้นภาษี โครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ อย่างไรก็ตามสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัจจัยที่ต้องเตรียมแผนการจัดการให้รัดกุม เช่น การขนส่ง การพัฒนาพันธมิตรทางธุรกิจ และกฎระเบียบต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ทางทีมที่ปรึกษาเสนอแนะให้เริ่มการลงทุนในรูปแบบ Joint Venture และทำความร่วมมือกับภาครัฐ โดยเน้นจุดเด่นด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร โดยในช่วงเริ่มต้นจำเป็นต้องสรรหาพันธมิตรในพื้นที่เพื่อการประสานงานต่างๆ กับหน่วยงานภายในประเทศ และช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเข้าถึงแหล่งวัตถุดิบหรือพื้นที่เพาะปลูกต่างๆ โดยการลงทุนในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือจะมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนในแต่ละอุตสาหกรรมที่แตกต่างกัน โดยสำหรับอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปนี้จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นจำนวน 100% ถึง 150% ภายในระยะเวลา 5 ปีโดยสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จากบทที่ 3 เป็นต้น และการร่วมลงทุนกับพันธมิตรธุรกิจดังกล่าวทางทีมที่ปรึกษาเสนอแนะให้ใช้วิธีร่วมลงทุน (Joint Venture) โดยเน้นจุดเด่นในด้านเทคโนโลยีด้านการเกษตรและการแปรรูป เช่น เทคโนโลยีด้านการพัฒนาสายพันธุ์ การพัฒนาปัจจัยการผลิตด้านการเพาะปลูก เครื่องจักรและอุปกรณ์ด้านการเกษตร และเทคโนโลยีในการแปรรูปสัตว์น้ำ เป็นต้น นอกจากนี้อินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือยังเป็นช่องทางในการกระจายสินค้าเข้าสู่ภายในประเทศอินเดียและประเทศใกล้เคียงได้

นอกจากนี้นักลงทุนควรวางแผนการขยายการลงทุนและการลงทุนในด้านต่างๆเป็นการสำรองไว้เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การลงทุนได้ทันที่ตามสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป ดังเช่นตัวอย่างการวางกลยุทธ์ด้านต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลาของธุรกิจที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในเบื้องต้นที่ระบุรายละเอียด

ยุทธ์ด้านต่างๆ ไว้อย่างชัดเจน โดยอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือนี้ควรเน้น
กลยุทธ์ในด้านการเทคโนโลยีการเกษตร การพัฒนาคุณภาพสินค้าของเกษตรแปรรูป และการพัฒนา
ความสัมพันธ์กับพันธมิตรทางธุรกิจ ให้มีความรัดกุม ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายธุรกิจในตลาดต่อไปเป็นอย่างมาก

6.2 อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

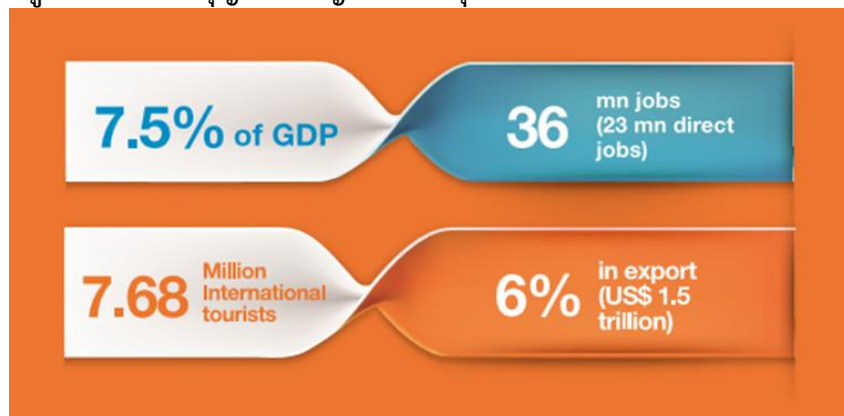
ภาพรวมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอินเดีย

อุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอินเดียเริ่มเป็นที่รู้จักและนิยมของนักท่องเที่ยวเมื่อไม่กี่ปีมานี้เอง
ผู้คนจากทั่วโลกเดินทางมาท่องเที่ยวที่นี่เพื่อสัมผัสประสบการณ์ใหม่ในประเทศที่ยังคงมีธรรมชาติที่สวยงาม
วัฒนธรรมที่หลากหลาย พร้อมทั้งสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศที่หลากหลายไปตามในแต่ละภูมิภาค

ช่วงเวลาที่นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวที่อินเดียมากที่สุด คือช่วงฤดูหนาว ที่มีอุณหภูมิ
ที่เหมาะสมไม่ร้อนและหนาวจนเกินไป ซึ่งจะเป็นช่วงเดือนธันวาคมจนถึงเดือนมกราคม

อินเดียถูกจัดอันดับให้เป็นประเทศที่มีนักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาท่องเที่ยวเป็นอันดับที่ 40 ของโลก
(โดยขึ้นมาจากเดิมคืออันดับที่ 52 จากการจัดลำดับจากประเทศเศรษฐกิจทั้งหมด 136 ประเทศ) โดยใช้ดัชนีชี้วัด
Tourism & Travel Competitive Index (TTCI) ที่จัดทำโดย World Economic Forum (WEF) ซึ่งจำนวน
นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือนอินเดียนี้ทาง World Travel and Tourism Council คาดการณ์ว่าจะเพิ่ม
สูงขึ้นอีก

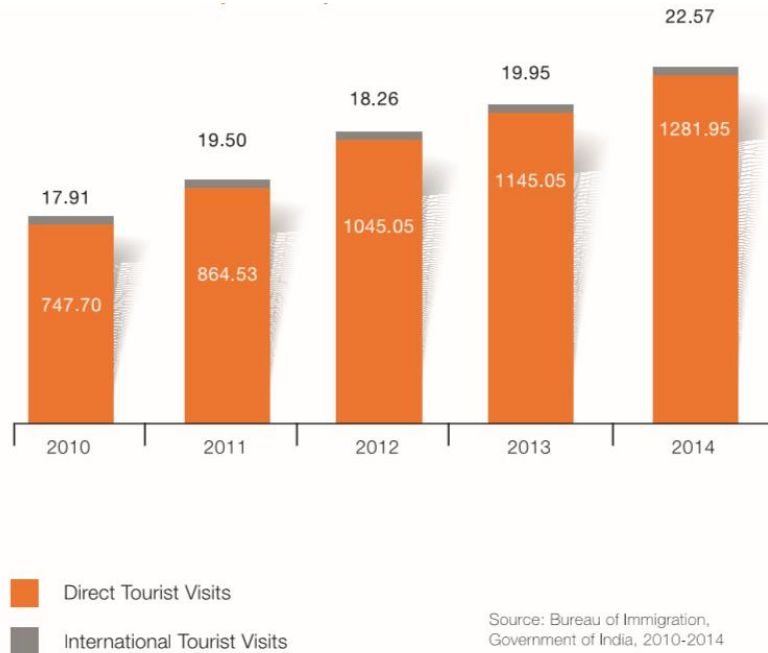
รูปภาพที่ 6-4: กุญแจสำคัญที่มีผลต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอินเดีย

ที่มา: Advantage Assam, (2016). Tourism, Hospitality & Wellness, Industries and Commerce Department (Assam)

ในช่วงปี 2000 ถึงปี 2014 จำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติที่มาท่องเที่ยวยังอินเดียเพิ่มจำนวนขึ้นอย่าง
รวดเร็วในอัตราร้อยละ 10.2 ต่อปี ซึ่งเป็นจำนวนที่สูงกว่าอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยทั่วโลกที่มีอัตราเพิ่ม
ร้อยละ 4.4 ซึ่งแสดงให้เห็นศักยภาพทางการตลาดด้านการท่องเที่ยวของอินเดียได้อย่างชัดเจน

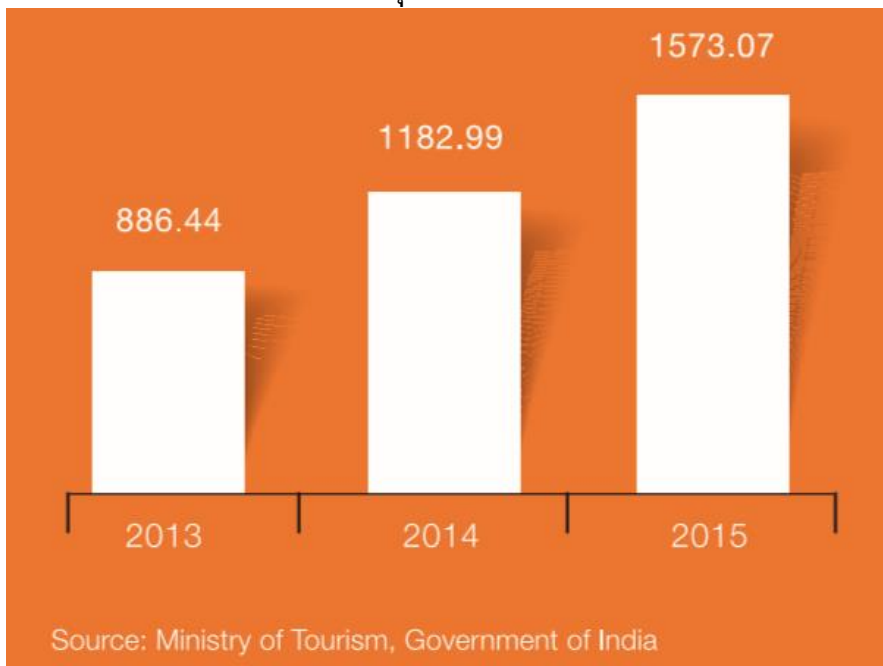
รูปภาพที่ 6-5: จำนวนนักท่องเที่ยวทั้งต่างชาติและภายในประเทศที่เดินทางเข้าอินเดีย (หน่วย: ล้านคน)

ที่มา: Advantage Assam, (2016). Tourism, Hospitality & Wellness, Industries and Commerce Department (Assam)

และเพื่อเป็นการสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวให้เติบโตอย่างต่อเนื่อง รัฐบาลอินเดียได้จัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นในแต่ละปี ซึ่งจากกราฟด้านล่างจะเห็นว่างบประมาณสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นมากกว่าร้อยละ 80 จากปี 2013 จนถึงปี 2015

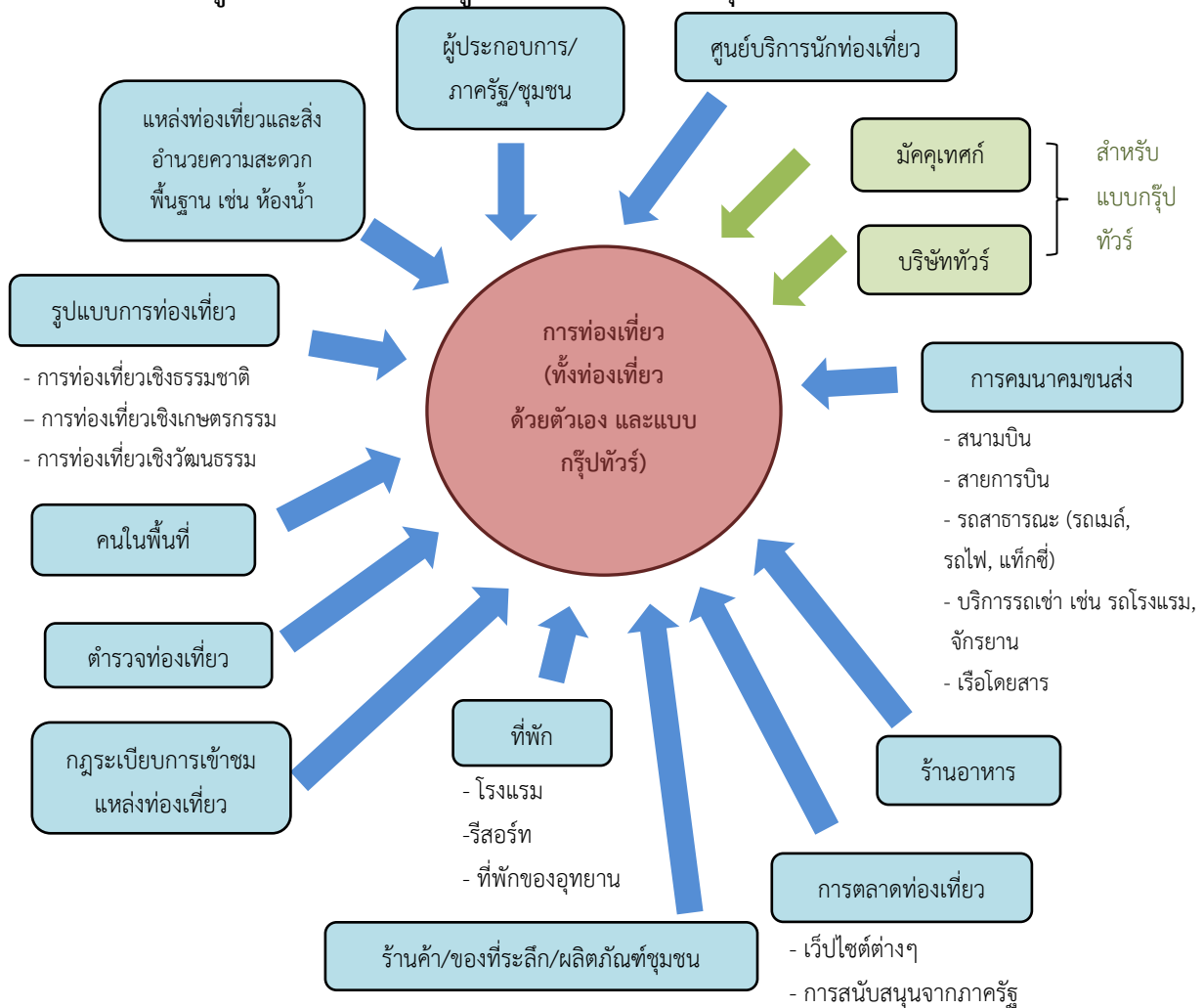
รูปภาพที่ 6-6: การจัดสรรงบประมาณสำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอินเดีย (หน่วย: INR Crores)

ที่มา: Advantage Assam, (2016). Tourism, Hospitality & Wellness, Industries and Commerce Department (Assam)

1. การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของอินเดียด้วยห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain)

รูปภาพที่ 6-7: ห่วงโซ่มูลค่า (Value Chain) อุตสาหกรรมท่องเที่ยว

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ประกอบด้วย 8 รัฐ คือ อรุณาจัลประเทศ มณีปุระ เมฆาลัย มิโซรัม นากาแลนด์ สิกขิม ตริปุระ และอัสสัม ซึ่งเป็นภูมิภาคที่มีความโดดเด่นทั้งในด้านเกษตรกรรม แร่ธาตุ และทรัพยากรธรรมชาติในดิน รวมทั้งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติและเชิงวัฒนธรรม รัฐบาลอินเดียจึงให้ความสำคัญและพยายามเร่งผลักดันการพัฒนามิภาคนี้นี้ให้เป็นศูนย์กลางการค้าในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในอนาคต โดยในที่นี้จะวิเคราะห์ข้อมูลของรัฐที่สำคัญ คือ รัฐอัสสัม และ รัฐมณีปุระ ดังนี้

รัฐอัสสัม (Assam State) มีเมืองหลวงคือ ทิสปุระ อยู่ในเขตเมืองควาฮาตี อยู่ห่างตอนใต้ของหิมาลัย ตะวันออก รัฐอัสสัมมีที่ราบลุ่มแม่น้ำพรหมบุตร ที่ราบลุ่มแม่น้ำบารัก และตำบลครรพี มีที่ราบสูงการปีและเขาจาซาร์เหนือ อัสสัมเป็นดินแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ล้อมรอบด้วยป่าไม้ มีสัตว์ป่าที่มากมาย บรรยากาศเงียบสงบ ผู้คนน่ารัก รัฐอัสสัมรายล้อมด้วยรัฐพี่น้องทั้งเจ็ด อันได้แก่ อรุณาจัลประเทศ, นากาแลนด์, มณีปุระ, มิโซรัม, ตริปุระ และ เมฆาลัย รัฐเหล่านี้เชื่อมต่อกับส่วนอื่นๆ ของอินเดีย โดยผ่านพื้นที่แคบ ในเบงกอล

ตะวันตก ที่เรียกว่า "คอไก" อัสสัมยังมีชายแดนร่วมประเทศภูฏาน และบังคลาเทศ มีวัฒนธรรม ประชากร และภูมิอากาศในลักษณะเดียวกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อัสสัมเป็นรัฐที่ปลูกชามากที่สุดในอินเดีย จึงมีวิวของไร่ชาที่งดงาม แม่น้ำพรหมบุตรเป็นเส้นเลือดใหญ่ในการหล่อเลี้ยงชาวอัสสัมไม่ว่าจะเป็นเรื่องของ การเกษตร การเพาะปลูก การเลี้ยงสัตว์ ล้วนแต่ต้องพึ่งพาสายน้ำแห่งนี้ ทางตอนใต้ของอัสสัมมีที่ราบลุ่มแม่น้ำบารัก

รัฐมณีปุระ (Manipur State) มีเมืองหลวงชื่อ อิมพาล (Imphal) มณีปุระแบ่งการปกครองออกเป็น 9 เขตปกครอง (Districts) พลเมืองส่วนใหญ่เป็นชนชาวมองโกลสาขาหนึ่ง ภาษาที่ใช้จัดอยู่ในตระกูลทิเบต-พม่า นอกจากนั้นเป็นชนชาวเขาเผ่านาคะและเผ่ากุกิ-ชิน คนส่วนใหญ่นับถือศาสนาฮินดู มีนับถือศาสนาอิสลาม ร้อยละ 5 ปัจจุบันคนมณีปุระใช้ภาษามณีปุรี (Manipuri) และ ภาษาอังกฤษ เป็นภาษาราชการ มีพื้นที่รวม 22,347 ตารางกิโลเมตร แต่เป็นพื้นที่ภูเขาและป่าที่ต้องสงวนไว้ เป็นพืชที่เกิดตามธรรมชาติคิดเป็นพื้นที่ 14,365 ตารางกิโลเมตร หรือประมาณร้อยละ 64 ของพื้นที่รัฐ พื้นที่ที่เหลืออยู่อันเป็นที่ราบเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย และการเพาะปลูกร้อยละ 36 แม้จะมีปริมาณน้ำที่พอเพียง แต่รัฐนี้ยังไม่สามารถพึ่งตนเองด้านอาหารการกินได้เต็มที่ ยังต้องมีการนำเข้าพืชผลด้านอาหารจากรัฐอื่นๆ และประเทศอื่นๆ ใกล้เคียง

สภาพธรรมชาติของรัฐมณีปุระมีจุดเด่นหลายประการ เช่น มีความอุดมสมบูรณ์ มีปริมาณน้ำที่พอเพียง คือเฉลี่ยมีปริมาณฝน 1,500 มิลลิเมตร/ปี แต่มีความแตกต่างกันระหว่างต่ำสุดที่ 900 มิลลิเมตร/ปี แถบเมืองอิมพาล (Imphal) และที่สูงที่ดักรับเมฆฝนอาจถึง 2,500 มิลลิเมตร/ปี แต่เพราะยังไม่สามารถควบคุมการบุกรุกทำลายป่าได้อย่างเต็มที่ จึงมีบริเวณป่าอันมากที่กลายเป็นเขาหัวโล้น ไม่มีต้นไม้ใหญ่ปกคลุม ทำให้ผิวดินถูกชะล้างลงมาตามลำน้ำ แผ่นดินถล่มทลาย ความอุดมสมบูรณ์ของผืนดินโดยรวมสูญเสียคุณค่าไปด้วย และทำให้มีผลกระทบต่อประสิทธิผลภาคการเกษตร สภาพการบุกรุกถางป่าเพื่อการทำการเกษตร มีลักษณะคล้ายพื้นที่ภูเขาในจังหวัดทางภาคเหนือของประเทศไทย ซึ่งสิ่งเหล่านี้จำเป็นต้องมีการฟื้นฟู การปลูกป่าใหม่ (Reforestation) การบริหารป่า และนำความอุดมสมบูรณ์ตามธรรมชาติกลับคืนสู่ผืนดินอีกครั้ง ควบคู่ไปกับการพัฒนาความกินดีอยู่ดีของประชาชนในรัฐไปด้วย แต่อย่างไรก็ดีรัฐมณีปุระยังคงมีสภาพธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และเหมาะแก่การท่องเที่ยว โดยเฉพาะอย่างยิ่งการท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และการท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม

1) ส่วนของแหล่งท่องเที่ยว สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐาน และรูปแบบการท่องเที่ยว

ภูมิภาคอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ มีแหล่งท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม และแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรม โดยจะขอยกตัวอย่างข้อมูลจากรัฐอัสสัม และรัฐมณีปุระ ดังนี้

รัฐอัสสัมเป็นพื้นที่ซึ่งมีฝนตกชุก จึงมีพืชพรรณที่อุดมสมบูรณ์ มีแม่น้ำพรหมบุตร และลำน้ำสาขากับทะเลสาบรูปเกือกม้า ที่ให้ความชุ่มชื้นและความสวยงามแก่ภูมิประเทศ มีชื่อเสียงด้านแหล่งใบชาปีโตรเลียม ไหมอัสสัม และความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐอัสสัมเป็นรัฐที่ปลูกชามากที่สุดในอินเดีย จึงมีแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรกรรมที่สำคัญที่เป็นวิวของไร่ชาที่งดงาม

เนื่องจากรัฐอัสสัมมีธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ มีความหลากหลายทางชีวภาพ และมีอุทยานแห่งชาติถึง 5 แห่ง มีศูนย์อนุรักษ์พันธุ์สัตว์ 20 แห่ง ทำให้อัสสัมเริ่มเป็นที่นิยมมากขึ้นในฐานะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติเพื่อชมสัตว์ป่าแบบซาฟารี การอนุรักษ์แรดนอเดียว จากสภาพสูญพันธุ์ในอุทยานแห่งชาติกาจิริงกา

(Kaziranga National Park) การอนุรักษ์เสือในอุทยานแห่งชาติมนัส (Manas National Park) ซึ่งทั้งอุทยานแห่งชาติทั้ง 2 แห่งนี้ได้รับการประกาศให้เป็นมรดกโลกอีกด้วย

เมืองควาฮาตี รัฐอัสสัม มีแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมที่สำคัญหลายแห่ง เช่น เมืองควาฮาตี ได้รับการยืนยันว่าเป็นเมืองเก่าของ Pragiyotishpura เมืองแห่งเทพธิดา Kamakhya ซึ่งเคยเป็นเมืองหลวงของอาณาจักร Kamrup ภายใต้การปกครองของ Narakasura และโอรสของพระองค์คือ Bhagadatta ผู้ที่ต่อสู้ในสงครามศักดิ์สิทธิ์ทุ่งกุรุเกษตร พอถึงในศตวรรษที่ 7 นักเดินทางชาวจีน Hiuen Tsang ได้เดินทางมาที่ Bhaskar Barman จากศตวรรษที่ 7 เมืองควาฮาตีได้ตกอยู่ภายใต้การปกครองของชาวอาหมจนถึงศตวรรษที่ 13 พอมาถึงช่วงที่อังกฤษปกครอง อังกฤษได้เข้ามาปกครองเมืองควาฮาตีและรวมกลายเป็นรัฐอัสสัมในที่สุดเมืองควาฮาตีถือเป็นเมืองที่มีบทบาทสำคัญในภูมิภาคแห่งนี้และกลายเป็นศูนย์กลางการค้าการลงทุน การศึกษาของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย มีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ เช่น

- พิพิธภัณฑ์รัฐอัสสัม (เมืองควาฮาตี) ตั้งอยู่ใกล้สถานีรถไฟ ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี 1940 เป็นส่วนหนึ่งของกองโบราณคดี การศึกษาเงินเหรียญโบราณ จารึก ภายในแบ่งออกเป็นทั้งหมด 3 ชั้น ชั้นแรกจัดแสดง รูปปั้น รูปแกะสลักของเทพเจ้าในศาสนาฮินดู ศาสนาพุทธ ศาสนาเชน ชั้นที่ 2 จัดแสดงบ้านเรือน ข้าวของเครื่องใช้ วิถีชีวิตของผู้ที่อาศัยอยู่ในรัฐอัสสัม ชั้นที่ 3 จัดแสดงเครื่องนุ่งห่ม ประเพณีวัฒนธรรม
- วัดกามาภยา Kamakhya Temple (เมืองควาฮาตี) ตั้งอยู่บนเขา Nilachal อยู่ทางตะวันตกของเมืองควาฮาตี 8 กิโลเมตร สร้างเพื่อถวายแด่เทพธิดา ซึ่งเป็นหนึ่งใน 51 เทพี Pitha ที่เก่าแก่ที่สุด วิหารของวัดมีวิหารหลายๆหลังที่สร้างถวายแด่ Mahavidyas Bhuvaneshvari, Bagalamukhi, Chinnamasta, ตริปุระ Sundari, ธารา , กาลี, Bhairavi, Dhumavati, Matangi, Kamala มีเทพเจ้า Tripurasundari, Matangi และ Kamala ที่ประดิษฐานอยู่ในวิหารหลักหลังเดียวกัน ส่วนเทพเจ้าองค์อื่นจะมีวิหารเป็นของตัวเอง วัดนี้เป็นวัดที่ศักดิ์สิทธิ์ และเป็นທີ່เคารพของชาวฮินดูเป็นอย่างมาก

รัฐอัสสัมยังมีความเกี่ยวข้องกับกลุ่มคนไท หรือเราจะเรียกว่ากลุ่มคนไทในรัฐอัสสัม ตัวอย่างกลุ่มคนไท เช่น

- **ชาวไทคำตี้** เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไท-กะไดกลุ่มหนึ่งในอัสสัม และทางภาคเหนือของประเทศเมียนมา ในรัฐกะฉิ่น เมืองปุกาโอ แบ่งได้ เป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มไทคำตี้หลวง (ในพม่า) และ กลุ่มสิงคะลิงคำตี้ (ในอินเดีย)
- **ไทค้ายัง** เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ชาวไทกลุ่มหนึ่ง ที่อพยพไปอาศัยอยู่ที่อินเดีย และทางตอนเหนือของเมียนมา เดิมชาวไทค้ายังอาศัยอยู่บริเวณเมืองกอง (เม็กอง) ใกล้ทิวเขาปาดไก์ และอพยพไปอยู่ร่วมกับชาวไทอาหม เมื่อคริสต์ศตวรรษที่ 18 ดินแดนของชาวไทค้ายัง มีอยู่ 2 ส่วน คือ บ้านน้ำ ได้แก่ หมู่บ้านทิสังปานิ และหมู่บ้านโซราปัดเถิร แขวงสิบสาคร กับ บ้านดอย ได้แก่ หมู่บ้านตาติบาร์ แขวงจอรหาค
- **ไทอาหม** มีจำนวนมากกว่าไทกลุ่มอื่นในรัฐอัสสัม มีประวัติที่สำคัญไม่น้อย เป็นประวัติแห่งการต่อสู้ของชาติไท ต่อสู้เพื่อตั้งราชอาณาจักรไทเพื่อดำรงรักษาราชอาณาจักรที่ตั้งไว้ คำว่า “อัสสัม” นั้นนักค้นคว้าได้อธิบายอย่างเดียวกันว่า มาจากเชื้อชาติไทพวกนี้ ที่เรียกว่า “อาหม” ชาวอาหมเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งซึ่งอาศัยในรัฐอัสสัมของอินเดีย

● **ข้อได้เปรียบในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของรัฐอัสสัม**

- ความต้องการของนักท่องเที่ยวที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว (Robust Demand): โดยรัฐอัสสัมมีสถิตินักท่องเที่ยวที่เดินทางมายังรัฐอัสสัมอยู่ที่ 5.7 ล้านคนในปี 2016 โดยเป็นตัวเลขที่เพิ่มขึ้นสูงถึงร้อยละ 16.1 ต่อปี และมียอดนักท่องเที่ยวต่างชาติมากกว่า 26,000 คน
- มีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจหลากหลาย (Diverse Attractions): โดยรัฐอัสสัมมีสภาพภูมิประเทศที่สวยงามและมีธรรมชาติที่ยังอุดมสมบูรณ์ ประกอบกับมีสภาพอากาศที่ค่อนข้างสบาย ไม่หนาวหรือร้อนจนเกินไป อีกทั้งมีแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ให้เลือกชมหลากหลายรูปแบบ เช่น การเที่ยวชมสัตว์ป่า (อัสสัมมีซาฟารีแห่งเดียวในเอเชีย) การเที่ยวชมมรดกโลก อนุสรณ์สถานโบราณสถาน การท่องเที่ยวทางน้ำ เรือสำราญ การเที่ยวชมไร่ชา เป็นต้น
- การปรับปรุงเส้นทางการติดต่อเชื่อมโยง (Improved Connectivity): โดยรัฐอัสสัมมีสนามบินนานาชาติ 1 แห่ง และสนามบินภายในประเทศอีก 5 แห่ง มีเครือข่ายเส้นทางคมนาคมขนส่งทางถนนและรถไฟที่ให้นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางมายังอัสสัมได้ทั้งภายในประเทศเองและจากต่างประเทศ และนอกจากนี้ยังมีโครงการ Asian Highway 1 ที่จะเป็นตัวเชื่อมโยงระหว่างรัฐอัสสัมและประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
- มีความสะดวกในการทำธุรกิจ และมีนโยบายสนับสนุน (Ease of Doing Business & Policy Support): โดยรัฐอัสสัมเป็นศูนย์กลางของภูมิภาคอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ และรัฐบาลอินเดียให้การสนับสนุนในด้านการลงทุน มีการจัดสิ่งดึงดูดต่างๆ ด้านการลงทุนพร้อมทั้งจัดโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ ให้สำหรับนักลงทุน โดยได้ออกกฎหมาย The Assam Ease of Doing Business Act 2016 ขึ้น และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการท่องเที่ยวปี 2017 ภายใต้แบรนด์ “Awesome Assam”

เนื่องจากรัฐอัสสัมมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย ทั้งการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ และการท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ดังนั้นทางรัฐบาลอัสสัมจึงส่งเสริมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวโดยจัดให้มีเส้นทางการท่องเที่ยวหรือวงจรการท่องเที่ยวขึ้น (Tourism Circuits) โดยจัดเป็นแบบแพ็คเกจ ที่สำคัญมีดังนี้

ตารางที่ 6-4: วงจรการท่องเที่ยว (Tourism Circuits) ของรัฐอัสสัม

รูปแบบการท่องเที่ยว	เมือง / แหล่งท่องเที่ยว/ เส้นทางการท่องเที่ยว
เที่ยวชมสัตว์ป่า, ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์, ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ, ท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม, ท่องเที่ยวบนเรือสำราญ	Guwahati– Kaziranga– Nameri– Dirang– Tawang– Bomdila– Tezpur-Guwahati
ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ, ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์, ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ท่องเที่ยวแบบหรูหรา	Guwahati–Cherrapunjee–Shillong–Mawlynong–Guwahati
เที่ยวชมสัตว์ป่า, ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์, ท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ, ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม	Jorhat–Kaziranga National Park–Majuli–Sivasagar–Jorhat
เที่ยวชมสัตว์ป่า / ส่องนก	Manas– Nameri– Kaziranga– Hollongapar– Dibru Saikhowa– Dehing Patkai
เที่ยวชมสัตว์ป่า, ท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์, ท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม, ส่องนก	Guwahati– Abhyapuri– Kakojan Reserve Forest– Nigamhola Village Trail– Koyakujiya Eco Park– Chakrashika Wildlife Sanctuary–Mabas National Park
เที่ยวถ่ายรูปชมสัตว์ป่า และท่องเที่ยวเชิงอาสาสมัคร	Kaziranga– Majuli– Gibbon Wildlife Sanctuary Dibru Saikhowa–Barekuri Village–Jeypore Rain Forest
เที่ยวบนเรือสำราญล่องแม่น้ำ (House Boat)	Guwahati–Sualkuchi–Pobitora–Kaziranga–Majuli–Jorhat/Guwahati

รูปแบบการท่องเที่ยว	เมือง / แหล่งท่องเที่ยว/ เส้นทางท่องเที่ยว
ล่องเรือสำราญสำรวจ Brahmaputra	Guwahati– Tezpur– Kaziranga National Park– Biswanath– Majuli–Sivasagar–Jorhat–Dibrugarh
ล่องเรือสำราญเที่ยวชมสัตว์ป่าตามแม่น้ำ (Downstream)	Jorhat/Dibrugarh–Gibbon Wildlife Sanctuary–Majuli–Nameri National Park– Kaziranga National Park– Pobitora Wildlife Sanctuary–Guwahati

ที่มา: Advantage Assam, (2016). Tourism, Hospitality & Wellness, Industries and Commerce Department (Assam).

รูปภาพที่ 6-8: วงจรการท่องเที่ยว (Tourism Circuits) ของรัฐอัสสัม

ที่มา: Advantage Assam, (2016). Tourism, Hospitality & Wellness, Industries and Commerce Department (Assam).

รัฐมณีปุระ (Manipur) เดิมเป็นรัฐอิสระมาแต่โบราณมีประวัติความเป็นมา ย้อนหลังขึ้นไปกว่าพันปี รัฐมณีปุระมีพื้นที่ 22,347 ตารางกิโลเมตร ซึ่งจัดว่ามีพื้นที่ใหญ่ เป็นอันดับที่ 23 ของรัฐทั้งหมดในอินเดียซึ่งมีทั้งหมดทั้งสิ้น 28 รัฐ เป็นดินแดนที่อุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรธรรมชาติ ล้อมรอบไปด้วยทิวเขาสูง ตั้งอยู่สุดพรหมแดนด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ติดกับเมียนมา อยู่ทางทิศตะวันออก และทิศตะวันออกเฉียงใต้ พรหมแดนด้านทิศตะวันตก และทิศเหนืออยู่ติดกับรัฐอัสสัม อยู่สูงกว่าระดับน้ำทะเล 2,600 ฟุต ลักษณะเป็นที่ราบสูงมีหุบเขามากมาย ทิวเขามณีปุระเป็นประจุกำแพงกั้นรัฐนี้กับประเทศเมียนมา

เนื่องจากรัฐมณีปุระเป็นดินแดนที่มีวัฒนธรรมอันเก่าแก่ สถานที่ท่องเที่ยวหลายๆ แห่งของที่นี่จึงมีการแสดงด้านศิลปการต่อสู้ (Martial arts) การเต้นรำพื้นเมือง (Dance) การแสดงนาฏศิลป์ (Theater) และการแกะสลัก (Sculpture)เสน่ห์ของสถานที่คือความเขียวชอุ่มและสภาพอากาศที่เย็นสบาย อากาศจะไม่ร้อนมากแม้ในช่วงฤดูร้อนที่สุด มีสภาพภูมิศาสตร์ที่เป็นภูเขา โดยมีภูมิประเทศเป็นภูเขาถึงจำนวน 9 ใน 10 ส่วนของพื้นที่ทั้งหมด และมีความชุ่มชื้นที่พอเพียง และเนื่องด้วยภูมิประเทศด้านตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียดังกล่าว มีอากาศจะค่อนข้างหนาวเย็น กล่าวคือ ช่วงที่อากาศร้อนสูงสุดจะอยู่ที่ประมาณ 32 องศาเซลเซียส ในช่วงฤดูหนาวอาจมีช่วงที่อุณหภูมิต่ำกว่าศูนย์องศาเซลเซียส ทำให้มีเกิร์ตน้ำแข็ง บางครั้งมีหิมะตกในพื้นที่ภูเขา เดือนที่อากาศหนาวที่สุดคือ เดือนมกราคม และ เดือนที่อากาศร้อนที่สุดคือ เดือนกรกฎาคม ช่วงที่เหมาะสมกับการเดินทางมาท่องเที่ยวมากที่สุดจะอยู่ช่วงเดือน ตุลาคม ถึง กุมภาพันธ์

จากสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศดังกล่าว จึงทำให้รัฐมณีปุระมีสภาพธรรมชาติที่มีศักยภาพที่พร้อมจะพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่ดีได้ และเป็นการพร้อมที่จะดึงดูดการลงทุนมาสู่รัฐ อีกทั้งรัฐบาลอินเดียเองได้เปิดรับและปรับเปลี่ยนประเทศสู่ความเป็นทุนนิยมเสรีมากขึ้น และใช้เงินทุนจากการที่เศรษฐกิจประเทศได้เติบโตขึ้น สิ่งทางรัฐบาลอยากพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ คือ ดอกไม้ Shirui Lily ที่เขต Ukhrul (district) กวางหายาก ซังไก (Sangai หรือ Brow antlered deer) และ “เกาะลอยน้ำ” ที่ทะเลสาบ ลอกตัก (Floating islands at Loktak Lake) ซึ่งเป็นสิ่งที่หายากและไม่มีในที่อื่นๆ

● ปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัฐมณีปุระมีสถานที่ท่องเที่ยวอื่นที่น่าสนใจ ได้แก่

- **หุบเขา (The valley):** หุบเขาลักษณะรูปไข่ของเมืองอิมพาลไม่เพียงแต่เป็นที่ตั้งของเมืองหลวงของรัฐเท่านั้น แต่ยังเป็นที่ตั้งของของทะเลสาบที่สวยงามและมีชื่อเสียงคือ Loktak Lake ซึ่งเมืองอิมพาลนี้มีป้อมปราการ Kangla Fort เป็นศูนย์กลางของเมืองมาหลายศตวรรษ ถนนหลายสายในรัฐมณีปุระจึงมุ่งหน้ามาที่อิมพาล และนอกจากนั้นอิมพาลยังเป็นศูนย์กลางด้านศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ของรัฐมณีปุระด้วย
- **เนินเขา (The hills):** หุบเขาอิมพาลถูกรายล้อมด้วยเนินเขาสลับซับซ้อนหลายชั้นและมีผู้คนพื้นเมืองอาศัยอยู่หลากหลาย แต่ละตำบล แต่ละเนินเขาต่างก็มีขนบธรรมเนียมและวัฒนธรรมเป็นของตนเอง ด้วยเหตุนี้รัฐมณีปุระจึงเป็นหนึ่งในรัฐที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมากที่สุดรัฐหนึ่งของอินเดีย และนอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่จัดได้ว่าเป็นสวรรค์ของนักท่องเที่ยวผู้หลงใหลในธรรมชาติ เช่น ถ้ำที่สวยงาม น้ำตกขนาดใหญ่ และมีกิจกรรมเดินป่าสำหรับนักท่องเที่ยวที่สนใจ เนื่องจากมีความหลากหลายทางชีวภาพอยู่มากทั้งในด้านของสัตว์ป่าและพันธุ์พืช โดยสิ่งที่มีชื่อเสียงมากของรัฐมณีปุระคือดอกไม้ Shirui lily ซึ่งเป็นดอกไม้ประจำรัฐ จะบานให้ได้ชมในช่วงเดือนเมษายนถึงมิถุนายนเท่านั้น
- **ผู้คนท้องถิ่น (The people):** ผู้คนพื้นเมืองในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียรวมทั้งรัฐมณีปุระเป็นผู้ที่มีอัธยาศัยดีและให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวเป็นอย่างดี ถึงแม้จะมีความหลากหลายทางวัฒนธรรมและภาษาอยู่มาก แต่ภาษาหลักที่ใช้สื่อสารคือภาษามณีปุรี และ คนพื้นเมืองหลายๆ คนสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษเพื่อให้ข้อมูลพื้นฐานกับนักท่องเที่ยวได้

อย่างไรก็ดี ในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียยังขาดแคลนโครงสร้างพื้นฐานและสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เช่น ห้องน้ำที่ยังมีไม่มากและไม่สะอาด ถนนหนทางที่ยังไม่สะดวกสบาย ไฟฟ้าที่ยังไม่เสถียรจึงมีไฟฟ้าดับเกือบทุกวัน เป็นต้น ดังนั้นเมื่อต้องการส่งเสริมการท่องเที่ยว สิ่งที่ต้องตามมาคือมาตรฐานบริการอื่นๆที่จะรองรับ เช่น ห้องน้ำสะอาด โรงแรมและสถานที่พักมาตรฐานที่มีราคาไม่แพงนัก มีการจัดการบริการที่เข้ากับมาตรฐานสากล ซึ่งสิ่งเหล่านี้ ประเทศไทยได้ผ่านประสบการณ์เหล่านี้มาแล้ว ในหลายจังหวัด จึงเป็นโอกาสดีที่ไทยจะเข้ามาลงทุนด้านอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้

2) ส่วนของกิจการสนับสนุนการท่องเที่ยว ได้แก่

● ผู้ประกอบการ/ภาครัฐ/ชุมชน

การสนับสนุนการท่องเที่ยวจากภาครัฐนั้น ทางสมาพันธ์อุตสาหกรรมอินเดีย Confederation of Industry (CII) ร่วมมือกับกระทรวงการท่องเที่ยวรัฐเบงกอลตะวันตก เปิดงานสัมมนา ‘Destination East’ ครั้งที่ 8 ที่เมืองกัลกัตตาเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย โดยยกให้รัฐเบงกอลตะวันตก และเมืองกัลกัตตาเป็นเสมือนประตูสู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย โดยมีความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในแง่ของการเป็นศูนย์กลางการเดินทางและการขนส่งในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย อีกทั้งรัฐอัสสัม มีวัฒนธรรม ประชากรและภูมิอากาศในลักษณะเดียวกันกับภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ อันเป็นส่วนสำคัญของนโยบายมองตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย และทางสถานทูตไทยที่กรุงนิวเดลีได้ให้การสนับสนุนการไปมาหาสู่ระหว่างผู้คนในอิสานอินเดียกับไทย

● ในส่วนของผู้ประกอบการด้านการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ ได้แก่

- ผู้ประกอบการด้านที่พัก ซึ่งมีทั้ง โรงแรมขนาดใหญ่และขนาดเล็ก รีสอร์ทต่างๆ และเกสต์เฮาส์ แต่โรงแรมขนาดใหญ่หรือโรงแรมที่ได้มาตรฐานระดับสากลในภูมิภาคนี้ยังมีไม่มากนัก และหลายๆ แห่งราคาค่อนข้างสูง ถือเป็นโอกาสของธุรกิจโรงแรมไทยที่มีมาตรฐาน และมีความสนใจเข้ามาลงทุนในภูมิภาคนี้ เนื่องจากยังมีคู่แข่งไม่มากนัก และไทยมีความเชี่ยวชาญในธุรกิจนี้มากกว่าคนท้องถิ่น
- ร้านอาหาร มีจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่มักเป็นร้านอาหารเล็กๆ ที่ไม่สะอาด และอินเดียเน้นขายอาหารอินเดียเป็นหลักซึ่งใส่เครื่องเทศมากและมีกลิ่นรุนแรง นักท่องเที่ยวที่ไม่สามารถรับประทานอาหารอินเดียได้จะต้องเลือกร้านอาหารฟาส์ฟู้ด หรือร้านอาหารตะวันตกซึ่งยังมีจำนวนไม่มากนักในภูมิภาคนี้ การเข้ามาลงทุนเปิดร้านอาหารที่สะอาด ได้มาตรฐาน โดยเฉพาะร้านอาหารไทยในภูมิภาคนี้มีความน่าสนใจสำหรับการลงทุน
- ร้านค้า ร้านขายของที่ระลึก มีอยู่มากมาย แต่ส่วนใหญ่ขายสินค้าที่เป็นสัญลักษณ์ของอินเดีย และร้านค้าท้องถิ่นที่เป็นร้านเล็กๆ และบางร้านมีสภาพที่ไม่สะอาด ไม่ได้มาตรฐาน
- มัคคุเทศก์ และบริษัทนำเที่ยว สำหรับการท่องเที่ยวในรัฐมณีปุระจำเป็นต้องมีมัคคุเทศก์หรือบริษัทนำเที่ยวเป็นผู้พาไปท่องเที่ยวยังสถานที่ต่างๆ เพื่อความปลอดภัยในการเดินทางเนื่องจากรัฐมณีปุระเป็นรัฐชายแดนที่ยังมีปัญหาความไม่สงบทางการเมือง อีกทั้งการเดินทางและติดต่อกับคนท้องถิ่นจำเป็นต้องผ่านทางมัคคุเทศก์หรือบริษัทนำเที่ยวซึ่งมีประสบการณ์และมีความคุ้นเคยกับพื้นที่มากกว่า ซึ่งในรัฐมณีปุระเองมีบริษัทนำเที่ยว หรือผู้ที่สามารถนำเที่ยวได้อยู่ไม่กี่ราย เช่น สมาคมผู้ประกอบการท่องเที่ยวและโรงแรม MATO & MFT และองค์กร The Manipur Mountaineering and Trekking เป็นต้น

และนอกจากนี้ การเดินทางท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ที่มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยวที่ยังไม่ครอบคลุม เนื่องจากขนาดที่ค่อนข้างใหญ่ของประเทศอินเดีย ทำให้แหล่งข้อมูลการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ยังมีไม่มากนัก ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวจะใช้บริการจากบริษัททัวร์หรือไกด์ท้องถิ่น มากกว่าการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเอง

● การเดินทางและการขนส่ง

การเดินทางมาท่องเที่ยวยังภูมิภาคนี้ ได้แก่ ทางรถไฟ ทางรถยนต์ ทางเรือ และทางเครื่องบิน โดยที่รัฐอัสสัม (เมืองกัวฮาตี) ศูนย์กลางอิสานอินเดีย มีเที่ยวบินเชื่อมโยงกับกรุงเทพฯ ด้วยเวลาเดินทางน้อยกว่า 3 ชั่วโมง ส่วนการเดินทางภายในรัฐอัสสัมนั้น ทางบกมีถนนทั้งหมดประมาณ 69,000 กิโลเมตร ซึ่งเป็นทางหลวงแผ่นดินอยู่ประมาณ 3,096 กิโลเมตร โดยเชื่อมต่อเมืองที่สำคัญๆ ทั้งหมด ทางรถไฟมีเส้นทางอยู่ประมาณ 2,435 กิโลเมตร และทางน้ำผ่านแม่น้ำสายหลัก 2 สาย คือ แม่น้ำพรหมบุตร (Brahmaputra) และแม่น้ำบารัก (Barak) ซึ่งการเดินทางสำหรับนักท่องเที่ยวภายในอัสสัมนั้นจะใช้บริการเดินทางหลักๆ เพียง 2 ทาง คือทางบก (โดยรถยนต์ รถเช่า รถแท็กซี่สาธารณะ รถสามล้อ รถบัส รถนำเที่ยวของบริษัททัวร์) และทางน้ำ (โดยเรือโดยสาร และเรือสำราญ หรือ River cruise / Luxury cruise ของบริษัททัวร์)

รัฐมณีปุระมีสนามบินอยู่ที่เมืองอิมพาล ซึ่งใหญ่เป็นอันดับที่ 2 ในภูมิภาคภาคอีสานของอินเดียมีบริการทั้งการเดินทางและการส่งสินค้า และมีเที่ยวบินรับส่งผู้โดยสารจาก เดลี กัวฮาตีของอัสสัม กัลกัตตา และ บังกาลอร์ มาที่สนามบินอิมพาลทุกวัน ส่วนการเดินทางภายในภูมิภาคนี้ หลักๆ ได้แก่ ทางรถยนต์ (โดยนักท่องเที่ยวสามารถใช้บริการรถแท็กซี่สาธารณะ รถสามล้อ หรือรถเช่าจากทางโรงแรมพร้อมคนขับรถ) ทางรถบัสสาธารณะ หรือรถบัสท่องเที่ยวของบริษัททัวร์ ทางรถไฟ หรือทางการเช่าจักรยานสำหรับขี่ท่องเที่ยวในระยะทางสั้นๆ และการท่องเที่ยวทางน้ำโดยเรือท่องเที่ยวของบริษัททัวร์

อย่างไรก็ดี การเดินทางระหว่างแหล่งท่องเที่ยวของรัฐต่างๆ ในภูมิภาคนี้ค่อนข้างใช้เวลานาน เนื่องจากสถานที่ท่องเที่ยวอยู่ห่างไกลกัน รวมทั้งการคมนาคมขนส่งสาธารณะและถนนหนทางยังไม่มีความสะดวกสบายเท่าที่ควร ยังไม่มีระบบถนน (Road & highway system) ที่พัฒนาได้มาตรฐานที่ดีพอ เมื่อเทียบกับประเทศไทย ทำให้ใช้เวลานาน ไม่สะดวกสำหรับนักท่องเที่ยว หากรัฐบาลส่งเสริมการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานด้านคมนาคมขนส่งให้ดีขึ้น ระบบถนนหนทางนี้จะประโยชน์แก่ประชาชนทั่วไปด้วย และเป็นโอกาสดีที่ไทยจะเข้ามาลงทุนด้านอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้

● ส่วนของการตลาดและการขาย

ได้แก่ บริษัทนำเที่ยว และมัคคุเทศก์ สำหรับภูมิภาคนี้ยังมีไม่มากนัก และหลายๆ บริษัทรวมทั้งไกด์ท้องถิ่นบางรายยังขาดความน่าเชื่อถือด้านความปลอดภัยและความซื่อสัตย์ในการให้บริการแก่นักท่องเที่ยว และยังมีข้อจำกัดในเรื่องของข้อมูลข่าวสารด้านการท่องเที่ยวและตัวแทนท่องเที่ยว อีกทั้งเว็บไซต์ต่างๆ ที่ให้ข้อมูลการท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้ยังมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตามการเดินทางจากไทยมาท่องเที่ยวยังภูมิภาคนี้ของอินเดียนิยมเดินทางกับบริษัททัวร์มากกว่าการเดินทางท่องเที่ยวด้วยตัวเอง การลงทุนในส่วนของบริษัททัวร์สำหรับภูมิภาคนี้จัดว่ามีความน่าสนใจ และยังมีคู่แข่งไม่มากนัก การเน้นคุณภาพของการบริการ ความซื่อสัตย์ ความน่าเชื่อถือ ราคาที่สมเหตุสมผล และความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญที่นักท่องเที่ยวตัดสินใจเลือกใช้บริการ

2. การวิเคราะห์ความเชื่อมโยงและสภาพแวดล้อมทางธุรกิจของอุตสาหกรรมด้วยเครื่องมือ Porter 5 Forces Model

● การแข่งขันภายในตลาด

- ผู้ประกอบการเน้นกลยุทธ์ไปที่ความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยเป็นหลัก เนื่องจากอินเดียมีคนหลากหลายชาติพันธุ์ หลากหลายวรรณะ และมีคนยากจนหรือคนในวรรณะต่ำอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้มีปัญหาเรื่องการลักขโมย การหลอกลวง ขอทาน และอาชญากรรม
- ช่องทางการตลาดหลักอยู่ที่การท่องเที่ยวแบบกรุ๊ปทัวร์ ซึ่งนักท่องเที่ยวสามารถไว้วางใจในความปลอดภัยได้ และมีความสะดวกในเรื่องการเดินทางระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ ที่อยู่ห่างไกลกันเนื่องจากบริษัททัวร์จะเป็นผู้จัดการเรื่องการเดินทางให้ นักท่องเที่ยวไม่ต้องลำบากเดินทางด้วยตนเอง
- มีการลดราคา Package Tour ขึ้นกับ Positioning ที่วางไว้

● อุปสรรคของผู้มาใหม่

- ความเชื่อมั่นของผู้ซื้อในเรื่องความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยเป็นสิ่งสำคัญในการเลือกใช้บริการของนักท่องเที่ยว ดังนั้นผู้ที่เข้ามาใหม่จึงต้องพยายามทำให้บริการมีคุณภาพทัดเทียมกับผู้ประกอบการอื่นและมีข้อแตกต่างจากรายอื่นเพื่อเป็นจุดขาย
- การท่องเที่ยวทางน้ำในรูปแบบการล่องเรือสำราญนั้นเป็นรูปแบบที่น่าสนใจ มีผู้เล่นรายใหญ่อยู่เพียงไม่กี่ราย แต่การจะเข้าไปแข่งขันใหม่ในตลาดนี้ต้องสร้างคุณภาพและมาตรฐานให้ทัดเทียมหรือมากกว่ารายเดิมที่มีอยู่ และต้องทำการขอสัมปทานจากรัฐบาล

● อำนาจต่อรองของผู้บริโภค สำหรับอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในอินเดีย แบ่งเป็น 2 กลุ่ม

- กลุ่มที่ 1 : กลุ่มนักท่องเที่ยวรายบุคคล มีอำนาจต่อรองปานกลางเนื่องจากไม่รู้ข้อมูลในการติดต่อเทียบกับบริษัททัวร์ และจำนวนคนน้อยกว่า การต่อรองเรื่องราคาจึงไม่สูง
- กลุ่มที่ 2 : กลุ่มลูกค้าองค์กร หรือบริษัททัวร์มีอำนาจต่อรองสูงเนื่องจากมีข้อมูลในการติดต่อและความสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยว ที่พัก หรือร้านค้าที่ดีกว่า

● อำนาจต่อรองของผู้ผลิต

- ผู้ผลิตหรือผู้ประกอบการมีอำนาจต่อรองปานกลาง เนื่องจากมีจำนวนผู้ประกอบการให้นักท่องเที่ยวเลือกหลายราย และการมาท่องเที่ยวในภูมิภาคนี้นักท่องเที่ยวมักเลือกผู้ประกอบการที่น่าเชื่อถือและความปลอดภัยมากกว่าผู้ประกอบการรายเล็กต่างๆ ไป ดังนั้นหากเป็นผู้ประกอบการรายเล็กจะยังมีอำนาจต่อรองต่ำ

● สินค้าทดแทน

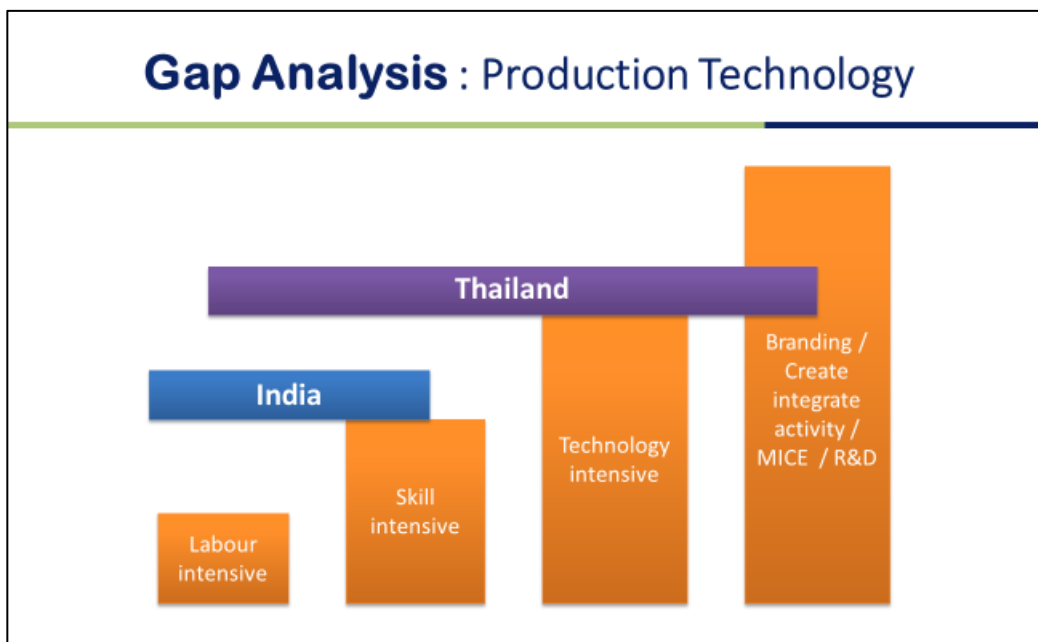
- บริการนำเที่ยวโดยคนพื้นเมือง หรือไกด์ท้องถิ่นซึ่งไม่ผ่านบริษัททัวร์
- บริการนำเที่ยวโดยโรงแรมที่พัก เช่น รถเช่าของโรงแรมพร้อมคนขับ เป็นต้น

3. SWOT Analysis : การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศอินเดีย

Strength	Weakness
<ul style="list-style-type: none"> ✓ แหล่งท่องเที่ยวมีความหลากหลาย ✓ มีความสมบูรณ์ของแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติ เช่น ความสมบูรณ์ของป่า สัตว์ป่า นก เป็นต้น ✓ มีความโดดเด่นและเป็นเอกลักษณ์ของสถานที่ท่องเที่ยว เช่น ซาฟารี แรคนอเดียว เป็นต้น ✓ ความหลากหลายเชิงวัฒนธรรมยังมีอยู่มาก ✓ มีศูนย์จัดแสดงสินค้า (Exhibition) 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ เส้นทางการเดินทางยังไม่สะดวก ✓ ที่พักยังมีอยู่อย่างจำกัด ✓ สิ่งอำนวยความสะดวกมีอยู่อย่างจำกัด ✓ การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวยังมีไม่มาก
Opportunity	Threat
<ul style="list-style-type: none"> ✓ เส้นทางที่เปิดใหม่ ยังไม่เป็นที่รู้จักโดยทั่วไป ✓ ภาครัฐให้การสนับสนุน และมีมาตรการส่งเสริม ✓ มีผู้ประกอบการจำนวนไม่มาก ส่วนใหญ่เป็นการรับลูกค้าภายในประเทศ ✓ กิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว เช่น สปา มีอยู่ไม่มาก ✓ การจัดการท่องเที่ยวรูปแบบ MICE 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ กระบวนการคัดสรรหาพันธมิตรธุรกิจที่ไว้วางใจกันได้ ✓ ขั้นตอนการเดินทางเข้าและกฎระเบียบการตรวจสอบในการเดินทางเข้าสู่ประเทศ ✓ การขออนุญาตดำเนินธุรกิจเกี่ยวกับการท่องเที่ยว หรือ ที่พัก หรือ โรงแรม ของชาวต่างชาติ ✓ การเดินทางมีข้อจำกัดอยู่บางประการ

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

4. Production technology gab : การวิเคราะห์เทคโนโลยีที่ใช้กับอุตสาหกรรมระหว่างเทคโนโลยีของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในประเทศอินเดียกับของประเทศไทย

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

ซึ่งพบว่าเทคโนโลยีและเทคนิคของทั้ง 2 ประเทศที่ทั้งส่วนที่เหมือนกันและแตกต่างกันโดยประเทศไทยมีการนำเทคโนโลยีและเทคนิค รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ที่มีความทันสมัยและ

ครอบคลุมกิจกรรมต่างๆของอุตสาหกรรมมากกว่าในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือ จึงเป็นโอกาสของนักธุรกิจไทยที่จะนำเทคโนโลยีและเทคนิค รวมถึงกิจกรรมต่างๆ ที่มีความครอบคลุมและทันสมัยเข้ามาลงทุนดำเนินธุรกิจได้ในอินเดียได้ โดยเฉพาะในด้านของโรงแรมที่พัก เทคโนโลยีในการบริหารจัดการ และเทคโนโลยีในประชาสัมพันธ์ การจัดกิจกรรมการท่องเที่ยว รวมถึงการบริหารจัดการแบรนด์และการให้บริการที่ต่อเนื่องกับการท่องเที่ยวหลัก เป็นต้น

5. สิทธิประโยชน์ / กฎระเบียบ

- รัฐบาลอินเดียได้เพิ่มนโยบายเพื่อสนับสนุนการลงทุน กระตุ้นการลงทุนในอินเดียมากขึ้น ดังนี้
- สนับสนุนการลงทุนสำหรับนักลงทุนต่างชาติผ่านช่องทางอัตโนมัติมากขึ้น และนักลงทุนต่างชาติสามารถลงทุนได้ทั้งหมดในธุรกิจเกือบทุกประเภท
 - เปิดเขตเศรษฐกิจพิเศษตามเมืองสำคัญ เพื่อกระตุ้นการจ้างงานในประเทศ และอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
 - สิทธิประโยชน์ทางภาษี ได้แก่ การยกเว้นภาษีรายได้ในช่วง 5-10 ปีแรก การยกเว้นภาษีสินค้าทุนและวัตถุดิบที่ใช้ในกิจการที่ตั้งอยู่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ สินค้าที่ได้รับการส่งเสริมการนำเข้าจากต่างประเทศ จะได้รับส่วนลดภาษีศุลกากร
 - ความตกลงเพื่อการส่งเสริมและคุ้มครองการลงทุนระหว่างรัฐบาลแห่งราชอาณาจักรไทยกับรัฐบาลแห่งสาธารณรัฐอินเดีย
 - FTA ไทย-อินเดีย ไทยและอินเดียได้ลดภาษีการนำเข้าสินค้า ตั้งแต่วันที่ 1 กันยายน ปี 2004
 - สิทธิ GSP ของสหรัฐฯ โดยสหรัฐฯ จะไม่เก็บภาษีนำเข้าสินค้าบางรายการจากประเทศกำลังพัฒนาโดยรวมประเทศอินเดียอยู่ในนั้นด้วย
 - สิทธิ GSP กับสหภาพยุโรป โดยสหภาพยุโรปได้จัดให้อินเดียอยู่ในกลุ่มที่ได้สิทธิ GSP ปกติ (Standard GSP) ซึ่งจะได้รับส่วนลดภาษีเป็นพิเศษร้อยละ 66 ของรายการสินค้าทั้งหมด

6. รูปแบบและกลยุทธ์การลงทุนที่เหมาะสมต่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือ โดยทางที่วิเคราะห์ได้จัดทำข้อเสนอแนะกลยุทธ์ที่เหมาะสมต่อการลงทุนทางธุรกิจสำหรับการท่องเที่ยว โดยแบ่งกลยุทธ์ออกเป็น 3 ด้าน ใน 3 ช่วงเวลา ดังนี้

กลยุทธ์	ช่วงเวลา	ช่วงเริ่มต้นการลงทุน ระยะเวลาประมาณ 1 – 2 ปี	ช่วงขยายธุรกิจ ระยะเวลาประมาณ 2 – 3 ปี	ช่วงดำเนินธุรกิจที่มั่นคง หลังจากมีเสถียรภาพด้านการลงทุน
1.1 รูปแบบการลงทุน		Joint Venture	Joint Venture และ FDI ในนิคมหรือภายนอก	Joint Venture และ FDI ในนิคมหรือภายนอก
		ศึกษาด้านการลงทุนในรูปแบบ FDI	Franchise	รูปแบบอื่นๆ เช่น Franchise
1.2 ด้านกลยุทธ์การลงทุนในอุตสาหกรรม		เข้าลงทุนโดยการเจาะกลุ่มโรงแรมและบริษัทนำเที่ยว	เข้าลงทุนโดยการเจาะกลุ่มโรงแรมและบริษัทนำเที่ยว และขยายสู่การจัดกิจกรรมและ MICE	=> Strategic Partner ที่ไว้ใจกันได้ => พัฒนาการบริการเพื่อเพิ่ม Value ให้แก่ธุรกิจ
1.3 สถานที่ลงทุน		ในตัวเมืองหรือใกล้สถานที่ท่องเที่ยว	ในตัวเมืองหรือใกล้สถานที่ท่องเที่ยว	ในตัวเมืองหรือใกล้สถานที่ท่องเที่ยว
2.1 เป้าหมายกลุ่มตลาดและลูกค้า		กลุ่มลูกค้าภายในประเทศและภายนอกประเทศ เช่น ASEAN EU JP	กลุ่มลูกค้าภายในประเทศและภายนอกประเทศ เช่น ASEAN EU JP	กลุ่มลูกค้าภายในประเทศและภายนอกประเทศ เช่น ASEAN EU JP
		สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ	สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ	สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวที่มีความน่าสนใจ

กลยุทธ์	ช่วงเวลา	ช่วงเริ่มต้นการลงทุน ระยะเวลาประมาณ 1 – 2 ปี	ช่วงขยายธุรกิจ ระยะเวลาประมาณ 2 – 3 ปี	ช่วงดำเนินธุรกิจที่มั่นคง หลังจากมีเสถียรภาพด้านการลงทุน
2.2	กลยุทธ์การสร้าง ข้อได้เปรียบ	สร้างการรับรู้คุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยว	สร้างการรับรู้คุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยว และ พัฒนางานบริการให้เป็นที่ยอมรับ	สร้างการรับรู้คุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยว และ เริ่มสร้าง Brand
3.1	กลยุทธ์ด้านการ บริหารจัดการ แรงงาน	จัดหาแรงงานระดับคุณภาพให้เพียงพอ	จัดหาแรงงานระดับคุณภาพให้เพียงพอ	ต้นทุนแรงงานควรเน้นการพัฒนาทักษะการ ให้บริการที่ประทับใจ
		อบรมความรู้ด้านงานบริการ	อบรมความรู้ด้านงานบริการ	สร้างระบบบริหารจัดการ โดยจัดทีมเข้า ตรวจเช็คปัจจัยต่างๆ ที่ Setup ไว้
3.2	กลยุทธ์ด้าน เทคโนโลยีใน อุตสาหกรรม	ควรพัฒนาด้านการใช้สื่อ Social Media ในการประชาสัมพันธ์ และการควบคุม คุณภาพการบริการ	ควรพัฒนาด้านการใช้สื่อ Social Media ในการประชาสัมพันธ์ และการควบคุม คุณภาพการบริการ	ควรพัฒนาด้านการใช้สื่อ Social Media ใน การประชาสัมพันธ์ และการควบคุม คุณภาพการบริการ
3.3	กลยุทธ์ด้าน การเงิน	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการ ลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้เทคโนโลยี โดย คิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจาก รายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของ สินค้า	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการ ลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ของระบบ จัดการ โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อย ละจากรายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไป ลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของ สินค้า 4. การเก็บรายได้โดยตรงจากลูกค้าใน ต่างประเทศเป็นค่าบริการงานขาย แล้วแบ่งจ่ายค่าบริการสู่กิจการที่ ลงทุนในประเทศอินเดีย	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการ ลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ของระบบ จัดการ โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อย ละจากรายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไป ลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของ สินค้า 4. การเก็บรายได้โดยตรงจากลูกค้าใน ต่างประเทศเป็นค่าบริการงานขาย แล้วแบ่งจ่ายค่าบริการสู่กิจการที่ลงทุน ในประเทศอินเดีย

ที่มา: มูลนิธิสถาบันวิจัยนโยบายเศรษฐกิจการคลัง

การลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือ ยังมีโอกาสอย่างมาก เนื่องจากอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือมีแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลายทั้งแหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ วัฒนธรรม และสถานที่สำหรับการจัดแสดงสินค้า โดยแหล่งท่องเที่ยวยังมีความอุดมสมบูรณ์เป็นอย่างมาก จากทรัพยากรธรรมชาติที่ยังสมบูรณ์ แต่ยังคงขาดสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐาน เช่น โรงแรม หรือ ที่พัก ที่มีระดับ 4-5 ดาวที่มีอยู่อย่างจำกัด รวมไปถึงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ยังมีไม่มากนัก โดยนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ยังเป็นชาวอินเดีย อีกทั้งทางภาครัฐให้การสนับสนุนผู้ประกอบการต่างชาติให้เข้ามา ลงทุนในอุตสาหกรรมดังกล่าวของประเทศ โดยการจัดมาตรการต่างๆ ให้เอื้อต่อการเข้ามาลงทุนและเป็นที่ ดึงดูดใจของนักลงทุนตามกิจกรรมที่นักลงทุนจะดำเนินการโดยขออนุมัติมาตรการสนับสนุนการลงทุนต่างๆ ต่อภาครัฐ ซึ่งภาครัฐจะมีมาตรการส่งเสริมให้ตามกิจกรรมที่ได้ยื่นไป เช่น สัมปทาน โครงสร้างพื้นฐานและ สิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ เป็นต้น อย่างไรก็ตามสำหรับการลงทุนในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอินเดีย แถบตะวันออกเฉียงเหนือ มีปัจจัยที่ต้องเตรียมแผนการจัดการให้รัดกุม เช่น การขนส่ง การขออนุญาตกิจกรรม ต่างๆ เกี่ยวกับการท่องเที่ยว และกฎระเบียบต่างๆ เป็นต้น

ทั้งนี้ทางทีมที่ปรึกษาเสนอแนะให้เริ่มการลงทุนในรูปแบบ Joint Venture และทำความร่วมมือกับ ภาครัฐและนักธุรกิจท้องถิ่น โดยเน้นจุดเด่นด้านการตลาดโดยการเพิ่มจำนวนนักท่องเที่ยวต่างชาติ และ กิจกรรมบริการต่างๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับการท่องเที่ยว โดยในช่วงเริ่มต้นจำเป็นต้องสรรหาพันธมิตรในพื้นที่เพื่อ การประสานงานต่างๆ กับธุรกิจที่เกี่ยวข้องกันภายในประเทศ โดยการลงทุนในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือ จะมีมาตรการส่งเสริมการลงทุนในแต่ละอุตสาหกรรมที่แตกต่าง โดยสามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้จาก

บทที่ 3 และการร่วมลงทุนกับพันธมิตรธุรกิจดังกล่าวทางทีมที่ปรึกษาเสนอแนะให้ใช้วิธีร่วมลงทุน (Joint Venture) โดยเน้นจุดเด่นในด้านการตลาด เช่น การนำเสนอสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ อาทิ ซาฟารี และการจัดกิจกรรมที่ต่อเนื่องกับการท่องเที่ยว เป็นต้น

นอกจากนี้นักลงทุนควรวางแผนการขยายการลงทุนและการถอนทุนในด้านต่างๆ เป็นการสำรองไว้ เพื่อให้สามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์การลงทุนได้ทันที่ตามสถานการณ์ที่แปรเปลี่ยนไป ดังเช่นตัวอย่างการวางกลยุทธ์ด้านต่างๆ ในแต่ละช่วงเวลาของธุรกิจที่จัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางในเบื้องต้นที่ระบุนรายละเอียดกลยุทธ์ด้านต่างๆ ไว้โดยสังเขป โดยอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปในอินเดียแถบตะวันออกเฉียงเหนือนี้ควรเน้นกลยุทธ์ในด้านการจัดกิจกรรม การตลาด และการพัฒนาความสัมพันธ์กับพันธมิตรทางธุรกิจ ให้มีความรัดกุม ซึ่งจะส่งผลต่อการขยายธุรกิจในตลาดต่อไปเป็นอย่างมาก

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

7

สาธารณรัฐอินเดีย

ในบทที่ 7 จะทำการสรุปและวิเคราะห์สู่ทางการลงทุนในอินเดีย ในประเด็นต่างๆ ซึ่งได้จัดแบ่งไว้เป็น 2 ส่วนสำคัญ คือ ข้อเสนอแนะในภาพรวม กับข้อเสนอแนะระดับอุตสาหกรรมที่สนใจ 2 อุตสาหกรรม

ในส่วนของการข้อเสนอแนะในภาพรวม ได้เริ่มจากการวิเคราะห์คำถามสำคัญข้อแรก คือ ความคุ้มค่าของการลงทุนก่อน ว่าในภาพรวมนั้นอินเดีย มีความคุ้มค่าหรือไม่ หากไม่มีคือลงทุนแล้วขาดทุนและไม่มีช่วงคืนทุนก็จะสรุปได้ว่า “ไม่ควรลงทุน” แต่หากสรุปได้ว่าคุ้มค่าก็จะทำการศึกษาต่อไปว่าในภาพรวมมีประเด็นใดที่ต้องพิจารณาบ้าง โดยเริ่มจากการสรุปจุดเด่น จุดด้อยด้านการลงทุนในประเทศออกตามประเด็นการศึกษา ตั้งแต่ภาพรวมประเทศ ภาวะเปราะบาง นโยบายส่งเสริมการลงทุน คู่แข่ง และทรัพยากรสำคัญ ก่อนที่จะทำการวิเคราะห์ ตำแหน่งของประเทศเป้าหมายต่อการลงทุนของไทย การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรค (SWOT) ของการลงทุนบ้าง แล้วจึงใช้ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวมาสรุปเป็นข้อเสนอแนะด้วย TOWS Matrix ก่อนจะจำแนกเป็น ผังการลงทุนที่แนะนำ และกิจกรรมสำหรับแต่ละหน่วยงานต่อไป

ส่วนข้อเสนอแนะระดับอุตสาหกรรม จะเป็นการรวบรวมข้อมูลจากบทที่ 6 มาทำการวิเคราะห์ด้วยเครื่องมือดังที่ได้เสนอไว้ในบทที่ 1 เพื่อเป็นข้อเสนอแนะเฉพาะในรายอุตสาหกรรมผลการศึกษามี ดังนี้

7.1 ภาพรวมความคุ้มค่าในการลงทุน

คำถามสำคัญคำถามหนึ่งที่นักลงทุนมักถามเป็นอันดับแรก คือ การลงทุนนั้นมีความคุ้มค่าในการลงทุนหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคุ้มค่าทางการเงิน เพราะหากไม่มีความคุ้มค่าปัจจัยและเหตุผลอื่นๆ ก็ไม่อาจจะจูงใจให้นักลงทุนออกไป “ขาดทุน” ยิ่งต่างประเทศได้ แต่ในทางกลับกันหากมีความคุ้มค่า คือ ลงทุนแล้วได้ “กำไร” นักลงทุนก็พร้อมจะศึกษาหาช่องทาง ซึ่งรวมถึงการแก้ไขปัญหาอื่น ๆ ที่อาจเกิดขึ้นในระหว่างการลงทุนเพื่อทำให้การลงทุนเกิดขึ้นได้ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า “หากการลงทุนมีกำไร ทุกปัญหาย่อมมีทางออก” แต่ “หากการลงทุนขาดทุน ต่อให้ไม่มีปัญหาก็มีปัญหา”

ในบทที่ผ่านมา ได้ทำการรวบรวมข้อมูลทั้งในส่วน of ต้นทุน โอกาสการค้า ราคา ฯลฯ ในรูปแบบต่างๆ ของการทำธุรกิจในอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ในส่วนนี้จึงได้รวบรวมข้อมูลเหล่านั้นมาประเมินเป็น ความคุ้มค่าในการลงทุนในภาพรวมเพื่อให้นักลงทุนได้พิจารณาในเบื้องต้นถึงโอกาสในการลงทุนในภูมิภาคนี้ อย่างไรก็ตามการคำนวณนี้เป็น การคำนวณในเบื้องต้นเท่านั้น ในการลงทุนจริงนักลงทุนจะต้องพิจารณา ในเงื่อนไขอื่น ๆ อีก (ต้องทำการศึกษาเชิงลึกต่อไปเอง) เพราะการคำนวณในที่นี้เป็นเพียงการคำนวณในเบื้องต้น ซึ่งมีได้รวมปัจจัยบางอย่างไว้

ด้วยข้อจำกัดทางข้อมูล และด้วยจุดประสงค์เพื่อพิจารณาในเบื้องต้นถึงความคุ้มค่าเชิงการเงินของ การลงทุน การคำนวณในส่วน of อินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือจึงมีสมมติฐานว่า (1) ลงทุนในการ รับจ้างสีข้าวซึ่งมีโอกาสสูงดังได้กล่าวไว้ในบทก่อนหน้าแล้ว (2) แบ่งโรงสีแบ่งออกเป็น 4 ขนาด คือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ และขนาดใหญ่มาก โดยแต่ละขนาดมีลักษณะตามตาราง

ตารางที่ 7-1: สมมติฐานลักษณะของโรงงานตามขนาดต่างๆ

	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่มาก
แรงงาน ¹	5.00	10.00	30.00	50.00
ขนาดที่ดิน (ตารางเมตร)	2,000.00	5,000.00	10,000.00	20,000.00
กำลังผลิต (ตันต่อวัน)	20	50	100	200
แรงแม่	40	100	200	400

ที่มา: มุลนิธิ สวค.

- นอกจากนั้นเพื่อให้สามารถคำนวณได้ตามข้อจำกัดทางข้อมูล จึงต้องมีสมมติฐานเพิ่มเติมอีก อาทิ
- โรงงานจะเดินเครื่อง 24 ชั่วโมง ซึ่งเมื่อคำนวณกับแรงแม่ โดย 1 แรงแม่ เท่ากับ 0.75 กิโลวัตต์ โรงงานจะใช้ไฟฟ้าเท่ากับ 18 กิโลวัตต์ต่อชั่วโมงต่อวัน
 - โรงงานไทยใช้น้ำประมาณ 4-7 ลูกบาศก์เมตรต่อไร่ต่อวัน²

ผลการคำนวณการลงทุนรับจ้างสีข้าวเปลือกโดยคิดค่าสี 500 บาทต่อตัน พบว่า

- (1) นักลงทุนจะคืนทุนในปีที่ 2 และได้กำไรเต็มที่ (หักค่าเครื่องจักรหมดแล้ว) ในปีที่ 3
- (2) ในปีที่ 3 ขึ้นไปโรงสีขนาดเล็กจะได้กำไร 2.9 ล้านบาท ขนาดกลางได้กำไร 6.5 ล้านบาท ขนาดใหญ่ได้กำไร 12.7 ล้านบาท และขนาดใหญ่มากได้กำไร 24 ล้านบาทต่อปี ในกรณีที่ได้รับ สิทธิพิเศษทางภาษี
- (3) หากไม่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีและต้องจ่ายภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 30 กำไรสำหรับ โรงสีขนาดเล็กคือ 2 ล้านบาท โรงสีขนาดกลาง 4.5 ล้านบาท โรงสีขนาดใหญ่ 8.9 ล้านบาท และโรงสีขนาดใหญ่มาก 17.3 ล้านบาทต่อปี
- (4) โรงสีขนาดใหญ่มากไม่มีปัญหาการขาดแคลนข้าวเปลือกในการสีเพราะ รัฐมีปุระ ผลิตข้าวเปลือกได้มากกว่า 3 แสนตันต่อปี ในขณะที่โรงสีขนาดใหญ่มากมีกำลังการผลิตวันละ 200 ตันต่อวัน (ตามสมมติฐาน) หากสีข้าว 24 ชั่วโมงจะใช้ข้าวเปลือก 73,000 ตันต่อปี ในปัจจุบันรัฐมีปุระสีข้าวสารได้เพียง 12,400 ตันเท่านั้น และต้องนำเข้าข้าวสารถึง 45,000 ตันต่อปี ดังนั้นเฉพาะการสีข้าวเปลือกเพื่อจำหน่ายในรัฐมีปุระก็เกินกว่ากำลังการผลิตแล้ว

¹ ไม่ตรงตามนิยามของอุตสาหกรรมทั่วไป เนื่องจากโรงสี 1 โรงใช้แรงงานน้อยกว่าโรงงานทั่วไป เช่น สิ่งทอเครื่องนุ่งห่ม

² บริษัท ดับบลิวเอชเอ ยูทิลิตี้ส์ แอนด์ พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)

จึงสรุปได้ว่า “มีความคุ้มค่าในการลงทุนยังอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ”

ตารางที่ 7-2: สรุปการคำนวณความคุ้มค่าในการลงทุนยังอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หน่วย: บาท

	อัตรา	ขนาดเล็ก	ขนาดกลาง	ขนาดใหญ่	ขนาดใหญ่มาก
ต้นทุนคงที่ (Fixed Cost)					
ค่าจัดตั้งธุรกิจ ³ (รวมค่าที่ปรึกษา ค่าธรรมเนียม บัญชี ฯลฯ)	512,000.00	512,000.00	512,000.00	512,000.00	512,000.00
ค่าที่ดิน	500.00 ต่อ ตารางเมตร ต่อปี	1,000,000.00	2,500,000.00	5,000,000.00	10,000,000.00
ภาษีเครื่องจักร	ร้อยละ 0.05	60,000.00	150,000.00	300,000.00	600,000.00
ค่าเครื่องจักร (โรงสี)		2,000,000.00	5,000,000.00	10,000,000.00	20,000,000.00
เครื่องจักรรวมภาษี		2,060,000.00	5,150,000.00	10,300,000.00	20,600,000.00
ค่าน้ำ	7.85 ต่อ ลูกบาศก์เมตร	3,581.56	8,953.91	17,907.81	35,815.63
ค่าแรง	1,800.00 ต่อ เดือน (มณีนีปุระ)	108,000.00	216,000.00	648,000.00	1,080,000.00
ค่าไฟฟ้า	3.20 ต่อ กิโลวัตต์ชั่วโมง	420,480.00	1,051,200.00	2,102,400.00	4,204,800.00
รวมต้นทุนคงที่		4,104,061.56	9,438,153.91	18,580,307.81	36,432,615.63
ภาษีนิติบุคคล	0.30				
ยอดขาย	ตัน	7,300.00	18,250.00	36,500.00	73,000.00
กำไรต่อหน่วย		รับ จ้างสี 500 บาทต่อตัน	รับ จ้างสี 500 บาทต่อตัน	รับ จ้างสี 500 บาทต่อตัน	รับ จ้างสี 500 บาทต่อตัน
กำไร (ไม่รวมต้นทุนคงที่ ได้สิทธิส่งเสริม)		3,650,000.00	9,125,000.00	18,250,000.00	36,500,000.00
กำไร หักต้นทุนคงที่ (ได้สิทธิส่งเสริม) ปีที่ 1		-874,541.56	-1,364,353.91	-2,432,707.81	-4,137,415.63
กำไร หักต้นทุนคงที่ (ได้สิทธิส่งเสริม) ปีที่ 3 ขึ้นไป (หักค่าเครื่องจักรหมดแล้ว)		2,934,541.56	6,514,353.91	12,732,707.81	24,737,415.63
กำไร หักต้นทุนคงที่ (ไม่ได้สิทธิส่งเสริม) ปีที่ 3 ขึ้นไป (หักค่าเครื่องจักรหมดแล้ว)		2,054,179.09	4,560,047.73	8,912,895.47	17,316,190.94

ที่มา: รวบรวมโดยมูลนิธิ สวค.

7.2 ข้อเสนอแนะในภาพรวม

การวิเคราะห์ในส่วนที่ผ่านมาได้แสดงให้เห็นว่าการลงทุนใน NER มีความคุ้มค่าในภาพรวม ในส่วนนี้ จึงจะทำการวิเคราะห์ถึงข้อเสนอแนะในการส่งเสริมการลงทุน หรือเข้าไปลงทุนยังภูมิภาคนี้ในภาพรวม โดยจะ เริ่มจากการสรุปข้อมูลที่สำคัญที่พบ และใช้การสรุปผลดังกล่าวมาพิจารณาในรูปแบบของ SWOT Analysis ก่อนที่จะใช้การวิเคราะห์ SWOT มาจัดทำเป็น TOWS Matrix เพื่อกำหนดข้อเสนอแนะที่เหมาะสมต่อแต่ละ ภาคส่วนที่สำคัญต่อไป ผลการวิเคราะห์มีดังนี้

(1) สรุปผลการศึกษาที่สำคัญ

ในการศึกษาได้ทำการศึกษาในประเด็นต่างๆที่สำคัญในการลงทุนยังอินเดีย ทั้งในด้านภาพรวม การเมือง เศรษฐกิจ สังคมและวัฒนธรรม โครงสร้างพื้นฐาน นโยบายการลงทุน กฎระเบียบการลงทุน นโยบาย ส่งเสริมการลงทุน คู่แข่ง ตลาดหลัก และทรัพยากรสำคัญไว้ สามารถสรุปได้ดังตาราง ดังนี้

³ Healy Consultant Group

	จุดเด่น	จุดด้อย
การเมือง	แต่ละรัฐมีขนาดเล็ก มุขมนตรีมีอำนาจมาก ตัดสินใจได้เร็ว	เพิ่งเริ่มสงบและเปิดรัฐ ยังมีเหตุความไม่สงบบ้างประปราย
เศรษฐกิจ		ขนาดเศรษฐกิจเล็กประชากรมีรายได้ต่ำ และเพิ่งเปิดรัฐสู่ภายนอก
สังคมวัฒนธรรม	คล้ายไทย และมีทัศนคติที่ดีกับไทย	เพิ่งเปิดรัฐจึงยังไม่เป็นสากลนัก
โครงสร้างพื้นฐาน	นโยบาย Act East Policy เน้นโครงการด้านโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเชื่อมโยงกับอาเซียน	ต้องได้รับการปรับปรุงในหลายด้าน โดยเฉพาะในระบบขนส่ง
นโยบาย	<ul style="list-style-type: none"> Act East Policy บางธุรกิจขนาดใหญ่และสำคัญ รัฐสามารถร่วมเป็น partner ได้ (ไม่จำกัดเฉพาะโครงสร้างพื้นฐาน) 	
กฎระเบียบ	<ul style="list-style-type: none"> ถือครองหุ้นได้ร้อยละ 100 ค่าแรงต่ำ กำลังแก้ไขกฎระเบียบให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ 	<ul style="list-style-type: none"> ภาษีก่อนข้างสูงสำหรับต่างชาติ ยังไม่มี/กำลังจัดเตรียม One Stop Service นักลงทุนจึงอาจสับสนได้ในกระบวนการขั้นตอนต่างๆ
มาตรการส่งเสริม	<ul style="list-style-type: none"> ยกเว้นภาษี 5-10 ปี นโยบายระดับรัฐสามารถ Top Up ได้ เช่น ช่วยค่าไฟฟ้า ค่าน้ำประปา 	
ตลาดสำคัญ	ในภูมิภาค บังกลาเทศ เมียนมา มณฑลธิเบต	
วัตถุดิบสำคัญ	เกษตรอินทรีย์ แร่ แหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติวัฒนธรรม	เทคโนโลยีในขั้นกลางน้ำถึงปลายน้ำค่อนข้างต่ำ เทคโนโลยีการแปรรูปต่างๆต้องได้รับการปรับปรุง
คู่แข่งสำคัญ	มีนักลงทุนต่างชาติค่อนข้างน้อยมาก จีนยังไม่สามารถเข้ามาได้	

ตำแหน่งการลงทุนของไทยใน NER

ตำแหน่งการลงทุนที่เหมาะสมของไทยใน NER คือ ฐานการแปรรูปทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มากมายใน NER เพื่อส่งออกไปยังตลาดรอบ NER เช่น บังกลาเทศ อินเดียส่วนกลาง มณฑลธิเบต เป็นต้น โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกเป็นการทดลองตลาด การผลิต และสร้างความเชื่อมั่นระหว่างไทยกับผู้ประกอบการ NER โดยเป็นการลงทุนเพื่อตลาดในรัฐ หรือ ภูมิภาค NER ก่อน แล้วจึงค่อยขยายออกไปเป็นการผลิตเพื่อขายยังตลาดที่ใหญ่กว่าอย่างบังกลาเทศ และอินเดียส่วนกลาง ทั้งนี้ต้องทำการรักษาความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมด้วย โดยมีรายละเอียดการพิจารณาจากจุดเด่นจุดด้อยของการลงทุนไทยใน NER ที่ได้แสดงไว้ในตาราง ซึ่งสามารถอธิบายรายละเอียดได้ตาม BOX 7.1 ดังนี้

BOX 7.1 ตำแหน่งการลงทุนของไทยใน NER

เมื่อพิจารณาข้อเด่นข้อด้อยของการลงทุนใน NER โดย ข้อดี คือ การที่ NER เป็นรัฐที่เพิ่งเปิดตัวสู่โลกภายนอกจึงยังมีความไม่พร้อมในหลายด้าน ทั้งด้านเทคโนโลยีขั้นกลางน้ำของผู้ประกอบการ ระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องปรับปรุง ขนาดตลาด/เศรษฐกิจของรัฐที่ไม่ใหญ่นัก อัตราภาษีที่ค่อนข้างสูงสำหรับต่างชาติ ขาดหน่วยงานที่เป็น One Stop Service รวมถึงประเด็นสำคัญคือ เหตุความไม่สงบในพื้นที่ด้วย

อย่างไรก็ตามหากพิจารณาจุดเด่นในหลายด้านพบว่าสามารถลบจุดด้อย หรือแทนจุดด้อยได้บ้างกล่าวคือ ในด้านความไม่สงบหากเปรียบเทียบสถิติความรุนแรงกับในไทยพบว่ามีความถี่ต่ำกว่าไทยมากกว่า 10 เท่าและส่วนใหญ่ยังเกิดในเขตพื้นที่ห่างไกลด้วย นอกจากนี้ด้วยเหตุที่มีความไม่สงบอยู่บ้างทำให้คู่แข่งที่จะเข้ามาลงทุนในรัฐนี้น้อย รัฐบาลจึงต้องพยายามดึงดูดการลงทุนเพิ่มเติมที่ นโยบาย Act East Policy ก็เป็นหนึ่งในนโยบายนั้นที่นอกจากจะช่วยเหลือดึงดูด และลดเหตุความไม่สงบแล้วยังช่วยพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานที่ต้องได้รับการปรับปรุงขึ้นมาได้นอกจากนั้นรัฐบาลในระดับรัฐเองยังมีนโยบายส่งเสริมที่เพิ่มเติม (Top Up) ด้านทรัพยากรจึงยังมีความอุดมสมบูรณ์ ส่วนผู้ประกอบการที่มีเทคโนโลยีไม่สูงก็เป็นช่องทางที่นักลงทุนไทยจะสามารถเข้าไปแลกเปลี่ยนจับคู่ธุรกิจโดยใช้เทคโนโลยีเป็นจุดแข็งได้

ตำแหน่งการลงทุนของไทยใน NER จึงเป็นการใช้ NER เป็นฐานการแปรรูปทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่มากมายใน NER เพื่อส่งออกไปยังตลาดรอบ NER เช่น บังกลาเทศ อินเดียส่วนกลาง มณฑลธิเบต เป็นต้น โดยสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ช่วง คือ ช่วงแรกเป็นการทดลองตลาด การผลิต และสร้างความเชื่อมั่นระหว่างไทยกับผู้ประกอบการ NER โดยเป็นการลงทุนเพื่อตลาดในรัฐ หรือ ภูมิภาค NER ก่อน แล้วจึงค่อยขยายออกไปเป็นการผลิตเพื่อขายยังตลาดที่ใหญ่กว่าอย่างบังกลาเทศ และอินเดียส่วนกลาง ทั้งนี้ต้องทำการรักษาความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อมด้วย

(2) SWOT Analysis

ในการศึกษาบทที่ผ่านมามีสามารถสรุปและทำการวิเคราะห์ SWOT Analysis ได้ดังตาราง โดย

- ด้านจุดแข็ง ของการลงทุนคือ เทคโนโลยี และเงินทุนของไทยที่สูงกว่า ซึ่งเป็นที่ต้องการของอินเดียภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (NER) ในการพัฒนาเศรษฐกิจของรัฐ นอกจากนี้ อุตสาหกรรมที่ NER มีศักยภาพ และเป็นเป้าหมายส่งเสริมในการพัฒนารัฐ คือ เกษตรแปรรูป และท่องเที่ยว เป็นอุตสาหกรรมที่ไทยมีความเชี่ยวชาญสูง
- จุดอ่อน ของการลงทุน คือ NER เพิ่งเริ่มต้นเปิดประเทศรับการค้าและการลงทุนกับต่างประเทศ/ต่างรัฐ โครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เช่น ถนน ไฟฟ้า อาจต้องมีการพัฒนามากขึ้น ด้านการรู้จักของนักลงทุนไทยก็ยังมีไม่มากนัก และขนาดตลาดเองก็ยังมีขนาดเล็ก
- ด้านโอกาสของการลงทุน พบว่า NER อยู่ในตำแหน่งทำเลที่ตั้งที่เหมาะสม คือ อยู่กึ่งกลางตลาดสำคัญหลายแห่งที่เป็นเป้าหมายการลงทุนและการค้าของไทย ได้แก่ เดลี (อินเดียส่วนกลาง) เมียนมา (โดยเฉพาะมัณฑะเลย์ ซึ่งการเดินทางจากไทยเข้าไปค่อนข้างยากลำบาก เนื่องจากเส้นทางที่ตรงและใกล้ที่สุดติดปัญหาชนกลุ่มน้อย เช่น ว้าแดง เส้นทางที่ใช้ในปัจจุบันจึงเป็นเส้นทางที่อ้อม) บังกลาเทศ และตลาดใหม่ เช่น ภูฏาน และมณฑลทิเบต ของ จีน ด้วยเหตุดังกล่าวรัฐบาลอินเดียจึงมีนโยบายส่งเสริม NER ด้วยโครงการ Act East Policy ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆของ NER ในการเชื่อมต่อกับภูมิภาคเหล่านี้ด้วย นอกจากนี้ ด้วยเหตุที่ NER เพิ่งเปิดการค้าและการลงทุนเพื่อพัฒนาประเทศ อีกทั้งทัศนคติต่อสินค้าและนักลงทุนไทยค่อนข้างดี จึงเปิดรับและส่งเสริมให้นักลงทุนไทยเข้ามาลงทุนอย่างเต็มที่
- อุปสรรคที่สำคัญในการลงทุน มีอยู่ 2 ประการสำคัญ คือ กฎระเบียบซับซ้อนและยังไม่มีกำลังจัดตั้งหน่วย One Stop Service ด้านการลงทุน และด้านความปลอดภัยและมั่นใจของนักลงทุน กล่าวคือ แม้ว่าปัญหาความขัดแย้งจากกลุ่มแบ่งแยกดินแดนจะทุเลาลงอย่างมาก แต่ก็ยังไม่สงบเรียบร้อยดี ในปัจจุบันยังคงมีการประกาศเคอร์ฟิวหลัง 22.00 น.

Strengths	Weaknesses
<ul style="list-style-type: none"> • ไทยมีเทคโนโลยีและ Know How สูงกว่า • ไทยมีเงินทุนสูงกว่า • อุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพของ NER คือ อุตสาหกรรมที่ไทยมีความเชี่ยวชาญ 	<ul style="list-style-type: none"> • ระบบโครงสร้างพื้นฐานต้องการการพัฒนา • คนไทยยังไม่ค่อยรู้จัก ไม่มีเที่ยวบินตรง • ตลาดในรัฐไม่ใหญ่นัก
Opportunities	Threats
<ul style="list-style-type: none"> • NER อยู่ในตำแหน่งที่ตั้งที่ดี คือ อยู่ตรงกลางระหว่าง เดลี-ไทย-บังกลาเทศ-เมียนมา • NER เพิ่งเปิดรัฐ ในการค้าและลงทุนกับอินเดียรัฐอื่นและต่างประเทศ จึงต้องการการลงทุนจากไทยอย่างมาก รวมทั้งทัศนคติต่อสินค้า/นักลงทุนไทยที่ดีมาก • มีโครงการ Look East Policy 	<ul style="list-style-type: none"> • กฎระเบียบซับซ้อนและยังไม่มีกำลังจัดตั้งหน่วย One Stop Service ด้านการลงทุน • ปัญหาความไม่สงบแม้จะเริ่มหมดลง แต่ก็ยังไม่สิ้นสุด ยังคงกำหนดให้มีการเคอร์ฟิว

(3) TOWS Matrix และข้อเสนอแนะในภาพรวม

จากการวิเคราะห์ SWOT สามารถจัดทำเป็นตาราง TOWS Matrix ได้ดังนี้

	Strengths	Weaknesses
	<ul style="list-style-type: none"> ▪ เทคโนโลยี Know How และเงินทุนของไทย ▪ อุตสาหกรรมเป้าหมายตรงกับที่ไทยชำนาญ 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ ระบบโครงสร้างพื้นฐาน ▪ นักลงทุนไทยไม่รู้จัก ▪ ตลาดเล็ก
Opportunities <ul style="list-style-type: none"> ▪ ท่าเลที่ตั้ง ▪ ความต้องการนักลงทุนต่างชาติ ▪ Act East Policy 	<ul style="list-style-type: none"> ● นโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการลงทุน เช่น การอำนวยความสะดวก การดูแลระดับครองนักลงทุน ฯลฯ 	<ul style="list-style-type: none"> ● แผนประชาสัมพันธ์ ● แผนลงทุนระยะยาวเพื่อขยายตลาดและลงทุน ● แผนลงทุนขนาดใหญ่ในโครงสร้างพื้นฐานของ NER
Threats <ul style="list-style-type: none"> ▪ กฎระเบียบซับซ้อน ▪ ยังมีคอร์รัปชัน 	<ul style="list-style-type: none"> ● การจับคู่ธุรกิจที่แลกเปลี่ยนความชำนาญซึ่งกันและกัน ● การร่างสัญญาที่เป็นธรรม และปกป้องนักลงทุนไทย 	<ul style="list-style-type: none"> ● การสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยต่อนักลงทุน

จากตาราง TOWS สามารถสรุปแนวนโยบายสำคัญต่อการลงทุนได้ 6 ด้าน คือ

- นโยบายและกิจกรรมส่งเสริมการลงทุนเพื่อใช้ประโยชน์จากการที่ไทยมีความชำนาญสูงกว่า ในประเด็นที่ NER ต้องการ นโยบายเหล่านี้จึงเป็นการส่งเสริมการลงทุนระหว่างกันให้เกิดขึ้นได้อย่างดี เช่น การอำนวยความสะดวกแก่นักลงทุนในการติดต่อด้านหน่วยงาน การลดระยะเวลาและขั้นตอนกฎระเบียบต่างๆเป็นพิเศษ การดูแลนักลงทุนระหว่างดำเนินการ เช่น การมีหน่วยงานคอยดูแลช่วยเหลือ และการทำประกันธุรกิจ การทำความเข้าใจกับแหล่งเงินทุน เป็นต้น
- กิจกรรมประชาสัมพันธ์ให้คนไทยรู้จักรัฐต่างๆใน NER โดยเฉพาะโอกาสทางธุรกิจ ใน NER เช่น การเผยแพร่รายงานการศึกษา การทำคลิปลงสารคดี การทำ info graphic การจัด Road Show หรือ Exhibition หรือ ในรูปแบบอื่นๆ เช่น ผ่านการท่องเที่ยว และภาพยนตร์ (รวม ละคร สารคดี โฆษณา เกมโชว์ ฯลฯ)
- แผนระยะยาวเพื่อขยายการลงทุนในภูมิภาคอื่นๆ เนื่องจาก NER เป็นตลาดขนาดเล็ก แต่ที่ว่า NER มีอาณาเขตใกล้ชิดกับอีกหลายตลาดซึ่งรวมถึงที่อินเดียมีความตกลงเสรีการค้าด้วยอย่างบังกลาเทศ และภูฏาน นักลงทุนจึงสามารถขยายตลาดไปยังตลาดต่างๆที่กล่าวมาได้ด้วยเหตุดังกล่าวจึงต้องมีแผนระยะกลาง และระยะยาวในการขยายตลาดไปยังตลาดเหล่านั้น โดยในระยะเริ่มแรกอาจเป็นการลงทุนในรัฐเป้าหมายรัฐเดียวก่อน แล้วจึงเริ่มขยายไปยังรัฐอื่นๆใน NER เพื่อเป็นทั้งแหล่งตลาด และทรัพยากร ก่อนที่ระยะยาวจะขยายออกไปยังตลาด อินเดีย บังกลาเทศ และเมียนมาต่อไป
- นโยบายลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน เนื่องจากรัฐบาลอินเดียส่วนกลางมีนโยบาย Look East Policy ซึ่งใช้งบประมาณจากส่วนกลางในการสร้างโครงสร้างพื้นฐานในภูมิภาค NER รัฐบาลท้องถิ่นเช่น รัฐมณีปุระ โดย ฯพณฯ บิเรณ ซิงห์ เองได้เชิญชวนให้ไทยเสนอโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานของมณีปุระ ซึ่งอาจอยู่ในรูปของ การจัดจ้าง หรือ PPP กับมณีปุระก็ได้ จึงเป็นโอกาสอันดีของไทยที่จะขยายการลงทุนก่อสร้างไปยังมณีปุระ และยังเป็นโอกาสในการขยายไปสู่การลงทุนอื่นๆ ด้วย

- นโยบายส่งเสริมการจับคู่ธุรกิจ และการร่างสัญญาคู่ธุรกิจที่เหมาะสม โดยการไปลงทุนในตลาดที่ไม่คุ้นชินเช่นนี้อาจส่งผลให้การลงทุนไม่เป็นไปตามความต้องการ จึงจำเป็นต้องร่วมทุนกับนักธุรกิจท้องถิ่นที่มีความน่าเชื่อถือ และมีความชำนาญในด้านที่แตกต่างกับไทย (เช่น นักลงทุนท้องถิ่นอาจเชี่ยวชาญในการหาแหล่งวัตถุดิบกับตลาด และการประสานกับหน่วยงานรัฐ ส่วนไทยอาจเชี่ยวชาญในการผลิตและแปรรูป) ซึ่งจะช่วยส่งเสริมกันได้ดี นโยบายหาและจับคู่ธุรกิจ เช่น การทำ Business Matching หรือ การรวบรวมรายชื่อนักธุรกิจท้องถิ่นที่มีความน่าเชื่อถือ จึงมีความจำเป็น อย่างไรก็ตามเพื่อป้องกันความเสี่ยง การทำสัญญาที่เหมาะสมจึงมีความจำเป็น จึงจำเป็นต้องมีนโยบายในการร่างสัญญาคู่ธุรกิจที่เหมาะสมที่ไทยจะไม่ถูกฉ้อโกง หรือเอาเปรียบ (และในทางกลับกันไทยก็ไม่ควรฉ้อโกง และเอาเปรียบคู่ธุรกิจด้วย เพราะจะทำให้เสื่อมเสียชื่อเสียงต่อภาพรวมของนักลงทุนไทยรายอื่น)
- การสร้างมั่นใจด้านความปลอดภัย เนื่องจากแม้เหตุความไม่สงบใน NER จะบรรเทาลง แต่ก็ยังคงมีการประกาศเคอร์ฟิว เหตุการณ์ดังกล่าวอาจสร้างความไม่มั่นใจกับนักลงทุน รัฐบาลมณีปุระ (ภายใต้การผลักดันของรัฐบาลไทย) จึงควรมีมาตรการที่สร้างความมั่นใจ เช่น การคุ้มครองความปลอดภัยแก่นักลงทุนไทย เป็นต้น

(4) แผนผังขั้นตอนการลงทุนที่แนะนำ และข้อเสนอแนะต่อภาคส่วนต่างๆที่สำคัญ

จากการศึกษารวบรวมข้อมูลทั้งทุติยภูมิ และปฐมภูมิจากการลงพื้นที่ภาคสนามและสัมภาษณ์เชิงลึกสามารถนำมาสรุปวิเคราะห์ข้อเสนอแนะขั้นตอน (ผัง) การลงทุนที่เหมาะสมสำหรับนักลงทุนไทยได้ตามรูปภาพ ซึ่งมีขั้นตอน กระบวนการ และหน่วยงานเกี่ยวข้องของหลากหลายหน่วยงานที่มีบทบาทแตกต่างกันไป โดยขั้นตอนทั้งหมดมี 15 ขั้นตอน เริ่มตั้งแต่นักลงทุนมีความสนใจในขั้นตอนแรก ไปจนถึง การโอนกำไรกลับในขั้นตอนสุดท้าย จึงจะแบ่งการอธิบายออกเป็น 2 ส่วนคือ ขั้นตอนก่อนการเริ่มกิจการ และขั้นตอนเมื่อเริ่มกิจการ ดังนี้

ในขั้นตอนก่อนเริ่มกิจการประกอบไปด้วย 7 ขั้นตอน คือ (1) ผู้ลงทุนมีความสนใจลงทุนในประเทศเป้าหมาย (2) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิในประเทศ (3) สำรวจภาคสนามเพื่อศึกษาข้อมูลยังประเทศเป้าหมาย (4) จัดทำรายงานศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุน (Feasibility Study) (5) จัดทำ/ตัดสินใจเลือกผู้ร่วมลงทุน/คู่ธุรกิจ ท้องถิ่น (Local Partner) (6) จัดทำแผนธุรกิจ (Business Plan) ที่ครอบคลุมแผนการผลิต แผนการตลาด แผนการขนส่งโลจิสติกส์ ฯลฯ และ (7) การจัดตั้งธุรกิจ (Start Up Business) ในแต่ละขั้นมีรายละเอียดที่จะอธิบายเพิ่มเติม เช่น หน่วยงานสำคัญที่เกี่ยวข้อง วิธีการ คำอธิบายในขั้นตอนนั้นๆ ดังนี้

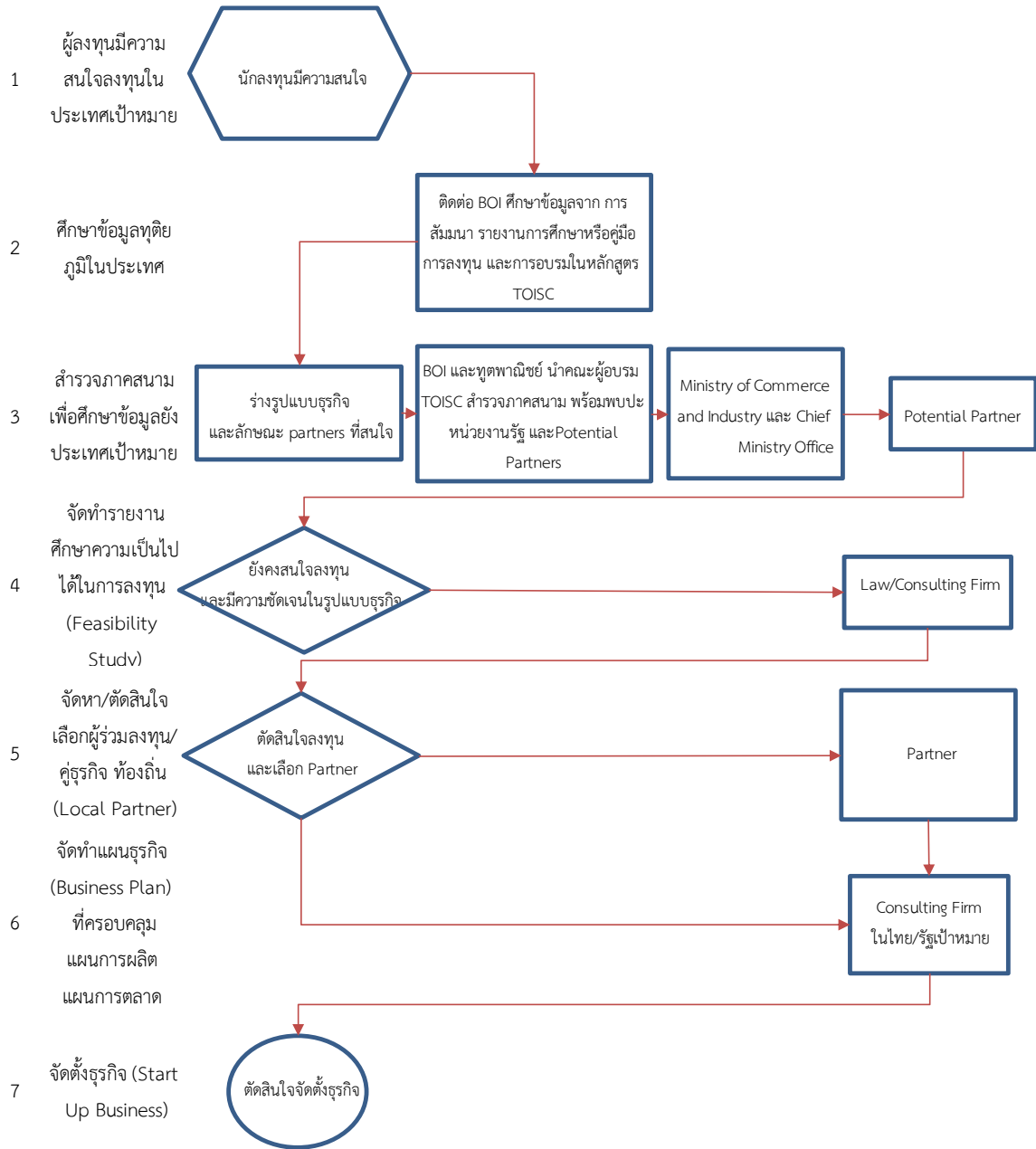
- (1) ผู้ลงทุนมีความสนใจลงทุนในประเทศเป้าหมาย ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนแรกก่อนการลงทุน โดยผู้ลงทุนอาจเริ่มจากการแสดงความสนใจในการขยายกิจการไปยังต่างประเทศโดยยังไม่ต้องกำหนดประเทศก่อนก็ได้ แล้วมากำหนดประเทศที่สนใจผ่านการสัมมนาที่ BOI หรือหน่วยงานอื่นๆจัด ร่วมกับการศึกษาข้อมูลต่างๆเพิ่มเติมเพื่อกำหนดประเทศเป้าหมายของตนเองต่อไปได้
- (2) ศึกษาข้อมูลทุติยภูมิในประเทศ ขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนหลังจากผู้ลงทุนเริ่มต้นทราบประเทศเป้าหมายก็สามารถจะศึกษาข้อมูลเพิ่มเติมได้จากหลายทาง โดยทางหนึ่งที่แนะนำคือภายใต้ BOI เนื่องจากมีรายงานการศึกษาสู่ทางการลงทุนในประเทศต่างๆ ไว้หลายประเทศทั้งในรูปแบบรายงานฉบับสมบูรณ์ และคู่มือการลงทุน นอกจากนี้ยังมีการอบรมเฉพาะเพื่อ

เตรียมความรู้ผู้ประกอบการก่อนไปลงทุนยังต่างประเทศด้วย BOI จึงเป็นช่องทางสำคัญสำหรับผู้ประกอบการในการศึกษาและเตรียมข้อมูลทุติยภูมิของประเทศเป้าหมาย

- (3) การสำรวจภาคสนาม ภายหลังจากการรวบรวมข้อมูลทุติยภูมิแล้ว ข้อมูลที่จำเป็นอีกส่วนคือการสำรวจภาคสนามเพื่อศึกษาความพร้อมทางธุรกิจที่แท้จริง โดยในการสำรวจควรประกอบทั้ง (1) การศึกษาสังเกตสถานที่จริง ทั้งตลาด และการผลิต (2) การศึกษากฎระเบียบ นโยบาย การให้ความช่วยเหลือต่างๆ จากหน่วยงานรัฐ (3) การพบปะพูดคุยสัมภาษณ์รวมถึงมองหาผู้ประกอบการที่มีความเป็นไปได้ในการเป็นคู่ธุรกิจ (potential partner) โดยในส่วนนี้ ผู้ลงทุนควรมีร่างรูปแบบการลงทุนและลักษณะคู่ธุรกิจที่ต้องการคร่าวๆ (ยังไม่ต้องทำแผนธุรกิจที่ชัดเจน) เพื่อให้หน่วยงานของไทยซึ่งได้แก่ BOI ภายใต้อาณัติของ กระทรวงพาณิชย์ (ทูตพาณิชย์) เนื่องจากภูมิภาคนี้ค่อนข้างไกลจากอินเดียส่วนกลาง (เดลี) ร่วมกับหน่วยงานของรัฐต่างๆ ใน NER โดยเฉพาะ Ministry of Commerce and Industry ซึ่งมีหน่วยงานทำหน้าที่คล้ายกับ BOI ของไทย รวมถึงทำหน้าที่ทั้งในส่วนของนิคมอุตสาหกรรม และให้สิทธิประโยชน์ต่างๆ นอกจากนี้ในบางรัฐเช่น มณีปุระ หน่วยงานของมุขมนตรี (Chief Ministry Office) ยังพร้อมจะอำนวยความสะดวก รวมถึงจัดหา Potential partner ให้กับผู้ประกอบการไทยด้วย ทั้งนี้ หากเป็นการลงทุนขนาดใหญ่บางรัฐ เช่น รัฐมณีปุระเองยังสามารถเป็น partner เองได้ด้วย
- (4) จัดทำรายงานศึกษาความเป็นไปได้ โดยหลังจากนักลงทุนได้ข้อมูลทั้งทุติยภูมิ และปฐมภูมิแล้ว ในขั้นตอนต่อไปนักลงทุนจะต้องทำการตัดสินใจว่าควรลงทุนหรือไม่ หากการศึกษาในเบื้องต้นด้วยตนเองเห็นว่าควรและพร้อมที่จะลงทุน ขั้นตอนต่อไปก็คือการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการลงทุนในเชิงลึกว่าหากลงทุนจริงจะมีกำไรหรือไม่ คำนวณเมื่อไร กำไรมากน้อยเพียงใด มีความเสี่ยงด้านใดมากน้อยเพียงใด ปัญหาและอุปสรรคสำคัญคือด้านใด ฯลฯ เพื่อให้เกิดความชัดเจนก่อนการลงทุน โดยในการจัดทำรายงานนี้ควรใช้บริษัทที่ปรึกษาในการจัดทำ โดยอาจเป็นบริษัทจากไทยก็ได้หากรูปแบบการลงทุนมีความซับซ้อน หรือมีเทคนิคมาก อย่างไรก็ตามในกรณีที่เป็นรูปแบบปกติไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถใช้บริษัทท้องถิ่นได้ โดยอาจปรึกษาจัดหาจาก potential partner ก็ได้โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกรณีที่ต้องการความเข้าใจตลาด NER ซึ่งเป็นตลาดเปิดใหม่ (การลงทุนหลายรูปแบบในรัฐ NER ช่วงต้นอาจไม่ใช้การลงทุนขนาดใหญ่ที่มีผลตอบแทนสูงมากนักเนื่องจากตลาดในรัฐมีขนาดเล็ก แต่จะเป็นการลงทุนที่มีความง่ายไม่ซับซ้อนเป็นหลักก่อน เช่น การสีข้าว การศึกษาในการลงทุนช่วงแรกจึงอาจใช้บริษัทท้องถิ่นก่อนเพราะมีค่าใช้จ่ายที่ต่ำกว่าบริษัทจากไทย)
- (5) เลือกคู่ธุรกิจ โดยหลังจากที่ได้จัดทำรายงานศึกษาความเป็นไปได้แล้ว และรายงานดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความคุ้มค่าและความเป็นไปได้ทางธุรกิจจนเป็นที่พอใจ ขั้นตอนต่อไปนักลงทุนควรต้องเลือกคู่ธุรกิจจาก Potential partner ในการประกอบธุรกิจ (คู่ธุรกิจไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปของ JV อาจอยู่ในรูปของผู้รับซื้อ หรือ Supplier หรือรูปแบบอื่นก็ได้)
- (6) จัดทำแผนธุรกิจ เมื่อได้ทำการตกลงในเบื้องต้นกับคู่ธุรกิจแล้ว ก่อนที่จะทำสัญญา (โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อรูปแบบธุรกิจยังไม่ชัดเจน เช่น มี 2-3 ทางเลือก) ควรมีการจัดทำแผนธุรกิจเสียก่อน โดยแผนธุรกิจดังกล่าวควรต้องครอบคลุมทั้งด้านการผลิต และการตลาด และเรื่องอื่นๆที่จำเป็นตามลักษณะธุรกิจ โดยที่ปรึกษานั้นเช่นเดียวกับในข้อ 4 คือ สามารถใช้บริษัทที่ปรึกษาไทยหรือท้องถิ่นก็ได้ ตามแต่ว่ารูปแบบแผนธุรกิจมีลักษณะเช่นใด หากมีความซับซ้อนต้องการเทคโนโลยีมาก หรือมีความลับบางประการที่ต้องการปกปิดก็อาจใช้บริษัท

ที่ปรึกษาไทย แต่หากต้องการความสะดวกรวดเร็ว ค่าใช้จ่ายไม่สูง และ/หรือประสบการณ์ธุรกิจในNER ก็แนะนำให้ใช้บริษัทที่ปรึกษาที่ NER ก่อน จัดตั้งธุรกิจ หลังจากที่มีแผนธุรกิจชัดเจน และอาจลงนามในสัญญาระหว่างกันแล้ว ก็จะสามารถเข้าสู่ขั้นตอนการจัดตั้งธุรกิจได้ ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป

รูปภาพที่ 7-1: ขั้นตอนแนะนำก่อนเริ่มจัดตั้งกิจการใน NER

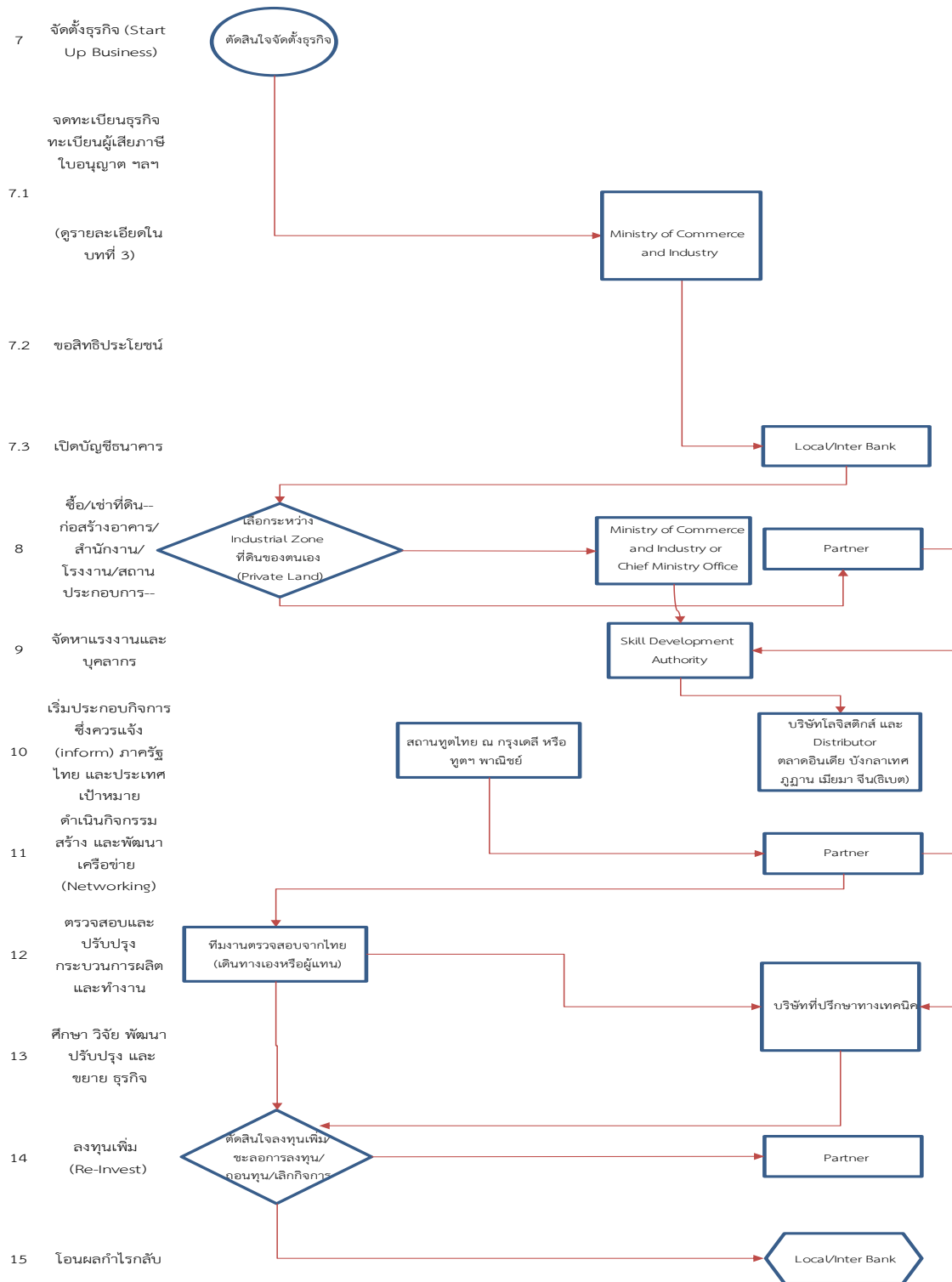
ที่มา: มูลนิธิ สวค.

หลังจากที่ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ ศึกษาแผนธุรกิจ และได้คู่ธุรกิจตามแผนธุรกิจเรียบร้อยแล้ว นักลงทุนก็สามารถที่จะเริ่มต้นจัดตั้งธุรกิจได้ โดยในขั้นตอนนี้เริ่มตั้งแต่การจัดตั้งธุรกิจ ไปจนถึง ดำเนินธุรกิจ จนมีผลกำไรนำกลับประเทศได้ มีทั้งหมด 9 ขั้นตอน (ขั้นตอนที่ 7 ถึง ขั้นตอนที่ 15) ดังนี้

- (7) จัดตั้งธุรกิจ โดยในขั้นตอนนี้จะป็นขั้นตอนทางด้านเอกสาร และราชการ โดยแบ่งออกเป็น 2 ส่วนสำคัญ คือ เรื่องของการจดทะเบียนเพื่อจัดตั้งและขออนุญาตต่างๆ กับขั้นตอนของสิทธิประโยชน์ ในขั้นตอนนี้มี 2 หน่วยงานสำคัญที่นักลงทุนควรติดต่อ คือ Ministry of Commerce and Industry ซึ่งดำเนินการด้านสิทธิประโยชน์ รวมถึงอำนวยความสะดวกต่างๆ (สามารถศึกษารายละเอียดเพิ่มเติมได้ในบทที่ 3) และ Chief Ministry Office สำหรับบางรัฐเช่น มณีปุระ ซึ่งสนใจให้นักลงทุนไทยเข้ามาลงทุนเพื่อพัฒนารัฐเป็นอย่างมาก จะช่วยอำนวยความสะดวกทุกประการแก่นักลงทุนได้ สุดท้ายนักลงทุนต้องเปิดบัญชีธนาคารเพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจต่างๆ โดยสามารถเลือกใช้ได้ทั้งธนาคารท้องถิ่น และธนาคารที่มีสาขาทั่วโลก รวมถึงธนาคารไทย เช่น กรุงไทยด้วย
- (8) จัดหาที่ดิน ในขั้นตอนนี้นักลงทุนจะต้องเลือกก่อนว่าจะจัดตั้งในเขตเศรษฐกิจพิเศษ หรือไม่ โดยหากจัดตั้งในเขตเศรษฐกิจจะมีข้อได้เปรียบคือ มีที่ดิน ระบบสาธารณูปโภค และรักษาความปลอดภัย รวมถึงบางครั้งมีโรงงานสำเร็จรูปพร้อมรองรับไว้แล้ว นอกจากนั้นยังได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีแน่นอนด้วย อย่างไรก็ตามในเขตจะเป็นการเช่าที่ดิน แตกต่างจากนอกเขตที่จะได้กรรมสิทธิ์ที่ดินเป็นของบริษัท แต่จะไม่มีระบบสาธารณูปโภค นอกจากนั้นชาวต่างชาติยังไม่สามารถถือครองที่ดินในอินเดียได้อีกด้วย โดยหากนักลงทุนเลือกจะลงทุนในเขตก็สามารถแจ้งความจำนงค์กับ Ministry of Commerce and Industry ได้ แต่หากเลือกจะลงทุนนอกเขตก็ต้องจัดหาที่ดินเอง ซึ่งในกรณีหลังการประสานกับ Partner ในการจัดหาที่ดินก็เป็นช่องทางหนึ่งที่แนะนำ
- (9) จัดหาบุคลากร โดยในการจัดหาบุคลากรทั้งแรงงานระดับไร้ทักษะ และแรงงานทักษะ รวมถึงวิศวกร และการพัฒนาฝีมือแรงงานนั้น ในอินเดียทุกรัฐมีหน่วยงานคือ Skill Development Authority ทำหน้าที่ในการจัดหา และฝึกอบรมให้กับบริษัท นักลงทุนจึงควรติดต่อหน่วยงานดังกล่าวในการจัดการด้านบุคลากร
- (10) เริ่มประกอบกิจการ ในขั้นตอนหลังจากที่ได้จัดหาที่ดิน สร้างสถานประกอบการ และมีคนงานพร้อมดำเนินการแล้ว ขั้นตอนต่อไปคือการเริ่มประกอบกิจการ โดยตลาดของ NER นอกจากภายในรัฐแล้ว ก็จะเป็นรัฐอื่นๆอีก 7 รัฐ และตลาดใกล้เคียง เช่น ส่วนกลางของอินเดีย ภูฏาน บังกลาเทศ เมียนมา และจีน โดยเฉพาะเมียนมาซึ่งนิยมสินค้าไทยอยู่แล้ว หรือบังกลาเทศที่มีประชากรมากกว่า 100 ล้านคนแต่มีพื้นที่สำหรับเพาะปลูกและผลิตอาหารไม่เพียงพอต่อความต้องการบริโภค อย่างไรก็ตามแม้ในแต่ละรัฐจะมีบริษัทโลจิสติกส์ให้บริการ แต่ในหลายรัฐยังไม่มีความพร้อม บริษัทโลจิสติกส์รายใหญ่ข้ามชาติ (MNC) ยังไม่ได้เข้ามาดำเนินการ จึงอาจเป็นอุปสรรคประการหนึ่ง อย่างไรก็ตามก็มีการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้จึงควรหา partner ที่มีประสบการณ์และมีความสามารถในด้านการตลาดมาจัดการให้ ทั้งนี้หลังจากเริ่มธุรกิจแล้ว การศึกษานี้แนะนำให้แจ้งแก่ทูตพาณิชย์ หรือเจ้าหน้าที่ BOI รับทราบเพื่อเป็นข้อมูลและสร้างเครือข่ายรวมถึงแจ้งข่าวสารอื่นๆ ที่สำคัญต่อไป

- (11) สร้างและพัฒนาเครือข่าย โดยในช่วงที่ทำการผลิต นอกจากการดูแลทั่วไป เช่น ให้การผลิตดำเนินการได้อย่างราบรื่น และการติดต่อลูกค้าต่างๆ แล้ว ขั้นตอนอีกขั้นในช่วงนี้คือการสร้างและพัฒนาเครือข่ายซึ่งจะช่วยทั้งด้านการขยายตลาด จัดหาวัตถุดิบ รวมถึงการต่อยอดไปยังธุรกิจ/ผลิตภัณฑ์ใหม่ต่อไปได้ในอนาคตด้วย โดยในการสร้างและพัฒนาเครือข่ายใน NER อาจต้องอาศัย partner หรือผ่าน Chief Ministry Office หรือ กิจกรรมต่างๆที่รัฐบาลไทยจะต้องดำเนินนโยบายสนับสนุนต่อไป (เช่น จัดกิจกรรม road show หรือ business matching) เนื่องจากเป็นรัฐที่เพิ่งเปิดสู่โลกภายนอกไม่นาน อย่างไรก็ตามจากการสำรวจภาคสนามพบว่า ในหลายรัฐเป็นรัฐที่มีขนาดเล็กจึงมีนักธุรกิจรายใหญ่เพียงไม่กี่ราย การทำความรู้จักกับนักธุรกิจรายใหญ่ส่วนใหญ่ของรัฐจึงทำได้ในระยะเวลาอันสั้น
- (12) ตรวจสอบและปรับปรุง นอกจากการผลิตและพัฒนาเครือข่ายผู้ประกอบการตามปกติจะต้องมีการตรวจสอบ และปรับปรุงการดำเนินการอยู่ตลอด โดยสำหรับ NER นักลงทุนอาจมีพนักงานประจำคนไทยอย่างน้อย 1-2 คนคอยดูแล และหมั่นเดินทางมาตรวจสอบเองหรือโดยผู้แทน ซึ่งหากเกิดปัญหาทางเทคนิคจะต้องมีทีมเทคนิคที่สามารถเดินทางมาแก้ไขได้ไม่นาน ทั้งนี้ NER ไม่ไกลจากไทย และมีค่าใช้จ่ายในการเดินทางไม่สูงการส่งผู้เชี่ยวชาญเข้าตรวจสอบ หรือปรับปรุงจึงทำได้ไม่ยากนัก
- (13) วิจัย พัฒนา และปรับปรุง โดยนอกจากการตรวจสอบแล้ว หรือเมื่อตรวจสอบแล้วอาจพบปัญหาที่ต้องได้รับการปรับปรุงในขั้นตอนนี้ก็สามารถทำการวิจัย พัฒนาและปรับปรุงได้ สำหรับ NER เป็นรัฐที่มีเทคโนโลยีในภาพรวมอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าไทย จึงแนะนำที่จะให้ใช้ที่ปรึกษาทางเทคโนโลยีจากไทยเดินทางมาปรับปรุง
- (14) ตัดสินใจลงทุนเพิ่ม เมื่อธุรกิจมีกำไร มีเครือข่ายที่มากขึ้น และ/หรือสามารถวิจัย พัฒนาและปรับปรุง เพื่อขยายตลาด ขยายการผลิต สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ ฯลฯ ได้นักลงทุนสามารถตัดสินใจลงทุนเพิ่มได้ แต่ทั้งนี้ควรมีการศึกษาความเป็นไปได้ในการลงทุนเพิ่มก่อนได้ (โดยหากตัดสินใจลงทุนเพิ่มควรปรึกษาคู่ธุรกิจก่อนพิจารณาดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนที่ 1 อีกครั้ง)
- (15) โอนผลกำไรกลับ โดยเมื่อได้รับกำไรแล้ว และหักค่าใช้จ่ายต่างๆ ที่จำเป็น หรือที่คาดว่าจะเกิดขึ้น เช่น ภาษี ดอกเบี้ย เงินเดือน และส่วนเพื่อลงทุนเพิ่ม แล้วนักลงทุนก็สามารถจะนำกำไรกลับประเทศได้ โดยในอินเดียจะมีความยุ่งยากในส่วนของการโอนเงินกลับโดยเฉพาะในส่วนของการยื่นเอกสารประกอบการโอน เช่น หลักฐานการบัญชี การจ่ายภาษี การกู้เงิน ฯลฯ เนื่องจากในการโอนกำไรกลับนั้นธนาคารชาติอินเดีย (RBI) กำหนดให้โอนได้เฉพาะในส่วนของกำไรสุทธิหลังหักภาษี และจ่ายคืนดอกเบี้ยและเงินต้นกับธนาคารแล้ว จึงต้องใช้เอกสารเพื่อยืนยันดังกล่าว

รูปภาพที่ 7-2: ขั้นตอนแนะนำระหว่างดำเนินกิจการที่ NER

ที่มา: มูลนิธิ สวค.

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต่างๆ

จากการศึกษาจึงสามารถสรุปข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานต่างๆของไทยได้ดังนี้

● สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (BOI) กิจกรรมที่เหมาะสมมี อาทิ

- กิจกรรมฝึกอบรมนักลงทุน
- กิจกรรม Road Show เพื่อให้ไทยและ NER รู้จักซึ่งกันและกัน
- กิจกรรม Business Matching แบบเจาะจง คือ คัดเฉพาะนักลงทุนไทยที่มีโครงการหรือประเด็นลงทุนที่ชัดเจนในระดับหนึ่ง ไปพบปะกับนักลงทุน NER ที่มีคุณสมบัติตรงหรือใกล้เคียงกับที่ระบุในโครงการ
- การลงนามความร่วมมือ (MOU) เพื่ออำนวยความสะดวกนักลงทุน 2 ประเทศ โดยเฉพาะการให้ มีหน่วยงานในรัฐเพื่อเป็น One Stop Service สำหรับนักลงทุนไทย⁴
- เผยแพร่รายงานการศึกษาสู่ทางการลงทุนในรูปแบบต่างๆ เช่น รายงานการศึกษาลำดับเติม คู่มือการลงทุน คลิปวิดีโอ info graphic และ บทความ เป็นต้น

● กระทรวงการต่างประเทศ

- ความตกลง หรือมาตรการอื่นๆ ที่ลดขั้นตอนการตรวจคนเข้าเมือง
- พบปะกับมุขมนตรีของรัฐต่างๆ เพื่อสร้างความสัมพันธ์ในระยะยาว รวมถึง เสนอโครงการขนาดใหญ่ หรือ โครงการที่สำคัญกับรัฐนั้น
- ร่วมช่วยเอกชนในการเจรจาต่อรองเพื่อลดอุปสรรค หรือให้ได้มาซึ่งมาตรการส่งเสริมอันเป็น พิเศษจากรัฐต่างๆ
- ร่วมกับ BOI และกระทรวงพาณิชย์ในการจัดหานักลงทุนไทยที่มีศักยภาพไปศึกษาสู่ทาง หรือ ไปลงทุนยังรัฐต่างๆ
- ผลักดันให้แต่ละรัฐประกาศหรือมีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยแก่ผู้ประกอบการ หรือ สถานประกอบการของไทย

● กระทรวงพาณิชย์ (สำนักงานส่งเสริมการค้าต่างประเทศ)

- กิจกรรม Business Matching แบบทั่วไป
- ติดตาม และรายงาน โอกาสการลงทุน ในรัฐต่างๆ เช่น ประกาศประมวลโครงการของรัฐ ความต้องการของเอกชนในการหาคู่ธุรกิจกับไทย
- รวบรวมรายชื่อเอกชน NER ที่มีศักยภาพและเชื่อถือได้ และเอกชนไทยที่มีความสนใจ
- เป็นที่ปรึกษาเอกชนไทยในต่างแดน
- เป็นตัวแทนของกระทรวงการต่างประเทศในการพานักลงทุนไทยติดต่อกับหน่วยงานในแต่ละรัฐ

⁴ เช่น ระบุให้ Department of Trade, Commerce and Industries เป็น One Stop Service สำหรับนักลงทุนไทย เป็นต้น

● กิจกรรมของรัฐที่ยังไม่มีเจ้าภาพ

ในส่วนนี้ คือ กิจกรรม/กลยุทธ์ ที่ควรเกิดขึ้นในการส่งเสริม แต่ยังไม่มีความชัดเจนหรือยังไม่มีหน่วยงานรัฐใดดำเนินการ หรือ อยู่ภายใต้ภารกิจ จึงอาจต้องจัดหาหน่วยงานเจ้าภาพ ตั้งคณะกรรมการ หรือปรับจัดรูปเป็นหน่วยงานใหม่เพื่อดำเนินการ กิจกรรมต่างๆ มี อาทิ

- จัดทำ และ/หรือ สนับสนุน ค่าใช้จ่ายในการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการ
- จัดทำแผนการลงทุนของไทยในรัฐ NER ทั้งระยะสั้น กลาง และยาว
- แผนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานของ NER อาจอยู่ในรูปของเงินกู้ หรือ PPP
- ส่งเสริมการท่องเที่ยว และ/หรือ ถ่ายทำภาพยนตร์ ในรัฐ NER⁵

● ข้อเสนอแนะต่อองค์กรภาคเอกชน

- ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจ ส่งเสริม และผลักดัน ให้ภาคการเงิน ทั้ง ธนาคาร และบริษัท ประกัน ให้เงินกู้ และทำประกันความเสี่ยงต่างๆกับภาคเอกชน ในอัตราดอกเบี้ย และเบี้ยประกันที่เหมาะสม
- ประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกเห็นถึงความสำคัญของการออกไปลงทุนยังต่างประเทศ และโอกาสของการลงทุนไทยใน NER
- ให้ความเห็นต่อแผนต่างๆ เช่น แผนการลงทุนระยะยาว และแผนการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน
- ผลักดันให้หน่วยงานภาครัฐต่างๆดำเนินการตามข้อเสนอแนะ (ของรายงานนี้)

● ข้อเสนอแนะต่อเอกชน

- เข้าร่วมกิจกรรมกับภาครัฐ เช่น การฟังสัมมนาเพื่อให้ได้แนวคิดในเบื้องต้น การเข้าอบรมเพื่อให้ได้แนวทางในเชิงลึก การออก Road Show เพื่อเข้าใจสถานการณ์จริง การจัดทำร่างโครงการ และการทำ Business Matching เชิงลึก
- สำหรับบางกิจการสามารถเข้าร่วมให้บริการ หรือ ขายวัสดุอุปกรณ์ แก่กิจการใหญ่ หรือ รัฐวิสาหกิจที่เข้าไปลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานยัง NER ได้
- ช่วยเหลือส่งเสริมนักลงทุนไทยด้วยกันเพื่อสร้างเครือข่าย
- แฉ่งข่าว หรือรายงานขอความช่วยเหลือกับภาครัฐไทย เช่น กระทรวงการต่างประเทศ หรือ ทูตพาณิชย์
- ไม่เอาเปรียบ ฉ้อโกง หรือ สร้างทัศนคติในแง่ลบของไทย แก่ NER

⁵ ที่ใกล้เคียงคือ กรมการท่องเที่ยว และกองส่งเสริมการค้าต่างประเทศในประเทศไทย อย่างไรก็ตามหน่วยงานดังกล่าวทำหน้าที่ส่งเสริมในประเทศ (In-Bound) ไม่ใช่ในต่างประเทศ (Out-Bound)

7.3 ข้อเสนอแนะรายอุตสาหกรรม

ในส่วนของการข้อเสนอแนะรายอุตสาหกรรมได้แสดงไว้แล้วในบทที่ 6 อย่างไรก็ตามเพื่อความสะดวกของนักลงทุนที่สนใจจึงได้นำมาเสนออีกครั้งเฉพาะในส่วนของการสรุปข้อเสนอแนะระดับอุตสาหกรรม นักลงทุนหรือผู้สนใจอื่นสามารถอ่านรายละเอียดได้ในบทที่ 6 โดยข้อเสนอแนะมีรายละเอียดในแต่ละช่วงเวลาและแต่ละประเด็น ดังนี้

อุตสาหกรรมเกษตร

กลยุทธ์	ช่วงเวลา	ช่วงเริ่มต้นการลงทุน ระยะเวลาประมาณ 1 – 2 ปี	ช่วงขยายธุรกิจ ระยะเวลาประมาณ 2 – 3 ปี	ช่วงดำเนินธุรกิจที่มั่นคง หลังจากมีเสถียรภาพด้านการลงทุน
1.1 รูปแบบการลงทุน		Joint Venture	Joint Venture และ FDI ในนิคมหรือภายนอก	Joint Venture และ FDI ในนิคมหรือภายนอก
		ศึกษาด้านการลงทุนในรูปแบบ FDI	Technology Transfer	รูปแบบอื่นๆ เช่น Technology Transfer
1.2 ด้านกลยุทธ์การลงทุนในอุตสาหกรรม		เข้าลงทุนโดยการเจาะกลุ่มเครื่องจักรทางการเกษตรในส่วนต้นน้ำ หรือหาพันธมิตรท้องถิ่นในส่วนการจัดหาวัตถุดิบต้นน้ำด้านเกษตรกรรม และทำการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์กลางและปลายน้ำ เช่น FG เป็นต้น	ขยายการลงทุนด้านการผลิตอุตสาหกรรมปลายน้ำให้มีความหลากหลายและมีมูลค่าสูงขึ้น และเริ่มลงทุนด้านการสร้างเครื่องจักรที่เหมาะสมต่อการใช้ในพื้นที่ เพื่อสร้างสินค้าส่งออกและจำหน่ายภายในประเทศ	=> Strategic Partner ที่ไว้ใจกันได้ => ลงทุนในอุตสาหกรรมปลายน้ำโดยใช้เครื่องจักรที่ทันสมัยร่วมกับแรงงานที่มีฝีมือ
1.3 สถานที่ลงทุน		ภายนอกหรือภายในนิคมในเขต EPZ	ภายนอกหรือภายในนิคมในเขต EPZ	ภายนอกหรือภายในนิคมในเขต EPZ
2.1 เป้าหมายกลุ่มตลาดและลูกค้า		การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกสู่ ประเทศข้างเคียง	การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกสู่ ประเทศข้างเคียง	การบริโภคภายในประเทศและการส่งออกสู่ ประเทศข้างเคียง
2.2 กลยุทธ์การสร้างข้อได้เปรียบ		สร้างการยอมรับในคุณภาพสินค้า	รักษาคุณภาพสินค้า	รักษาคุณภาพสินค้า
		สร้างการรับรู้การเป็นสินค้าที่ผลิตโดยมาตรฐานจากไทย	พัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และ Branding	พัฒนาการออกแบบผลิตภัณฑ์และ Branding และความหลากหลายของผลิตภัณฑ์
3.1 กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการแรงงาน		ต้นทุนแรงงานควรเน้นการพัฒนาทักษะให้มี Productivity สูง	ต้นทุนแรงงานควรเน้นการพัฒนาทักษะให้มี Productivity สูง	ต้นทุนแรงงานควรเน้นการพัฒนาทักษะให้มีความคิดสร้างสรรค์ด้านการออกแบบ
		ควรส่งพนักงานผู้มีทักษะจากต้นสังกัดเข้าไปปฏิบัติงานและอบรมความรู้ด้าน QC	เริ่มถ่ายทอดองค์ความรู้ด้าน Productivity และให้โอกาสเติมโตแก่พนักงานท้องถิ่น	สร้างระบบบริหารจัดการ โดยจัดทีมเข้าตรวจเช็คปัจจัยต่างๆที่ Setup ไว้
3.2 กลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีในอุตสาหกรรม		เน้นการผลิตที่ใช้แรงงานประเภท Non Skill และ Semi Skill เป็นหลัก	พัฒนาฝีมือแรงงานเพื่อยกระดับ Semi Skill ให้มีความสามารถมากขึ้น และเริ่มฝึกฝนทักษะด้านความรู้ด้านการเกษตรและเครื่องจักร	เริ่มใช้ การผลิตในรูปแบบ Semi Automation Line มาใช้พร้อมกับฝึกให้บุคลากรสามารถควบคุมเครื่องจักรได้
3.3 กลยุทธ์ด้านการเงิน		แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้เทคโนโลยี โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้เทคโนโลยี โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้เทคโนโลยี โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในอินเดีย

กลยุทธ์	ช่วงเวลา	ช่วงเริ่มต้นการลงทุน ระยะเวลาประมาณ 1 - 2 ปี	ช่วงขยายธุรกิจ ระยะเวลาประมาณ 2 - 3 ปี	ช่วงดำเนินธุรกิจที่มั่นคง หลังจากมีเสถียรภาพด้านการลงทุน
1.1 รูปแบบการลงทุน		Joint Venture	Joint Venture และ FDI ในนิคมหรือภายนอก	Joint Venture และ FDI ในนิคมหรือภายนอก
		ศึกษาด้านการลงทุนในรูปแบบ FDI	Franchise	รูปแบบอื่นๆ เช่น Franchise
1.2 ด้านกลยุทธ์การลงทุนในอุตสาหกรรม		เข้าลงทุนโดยการเจาะกลุ่มโรงแรมและบริษัทนำเที่ยว	เข้าลงทุนโดยการเจาะกลุ่มโรงแรมและบริษัทนำเที่ยว และขยายสู่การจัดกิจกรรมและ MICE	=> Strategic Partner ที่ไว้วางใจกันได้ => พัฒนาการบริการเพื่อเพิ่ม Value ให้แก่ธุรกิจ
1.3 สถานที่ลงทุน		ในตัวเมืองหรือใกล้สถานที่ท่องเที่ยว	ในตัวเมืองหรือใกล้สถานที่ท่องเที่ยว	ในตัวเมืองหรือใกล้สถานที่ท่องเที่ยว
2.1 เป้าหมายกลุ่มตลาดและลูกค้า		กลุ่มลูกค้าภายในประเทศและภายนอกประเทศ เช่น ASEAN EU JP	กลุ่มลูกค้าภายในประเทศและภายนอกประเทศ เช่น ASEAN EU JP	กลุ่มลูกค้าภายในประเทศและภายนอกประเทศ เช่น ASEAN EU JP
2.2 กลยุทธ์การสร้างข้อได้เปรียบ		สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ	สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ	สร้างกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจ
		สร้างการรับรู้คุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยว	สร้างการรับรู้คุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยว และ พัฒนางานบริการให้เป็นที่ยอมรับ	สร้างการรับรู้คุณค่าของสถานที่ท่องเที่ยว และ เริ่มสร้าง Brand
3.1 กลยุทธ์ด้านการบริหารจัดการแรงงาน		จัดหาแรงงานระดับคุณภาพให้เพียงพอ	จัดหาแรงงานระดับคุณภาพให้เพียงพอ	ต้นทุนแรงงานควรเน้นการพัฒนาทักษะการให้บริการที่ประทับใจ
		อบรมความรู้ด้านงานบริการ	อบรมความรู้ด้านงานบริการ	สร้างระบบบริหารจัดการ โดยจัดทีมเข้าตรวจเช็คปัจจัยต่างๆที่ Setup ไว้
3.2 กลยุทธ์ด้านเทคโนโลยีในอุตสาหกรรม		ควรพัฒนาการใช้สื่อ Social Media ในการประชาสัมพันธ์ และการควบคุมคุณภาพการบริการ	ควรพัฒนาการใช้สื่อ Social Media ในการประชาสัมพันธ์ และการควบคุมคุณภาพการบริการ	ควรพัฒนาการใช้สื่อ Social Media ในการประชาสัมพันธ์ และการควบคุมคุณภาพการบริการ
3.3 กลยุทธ์ด้านการเงิน		แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 3 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้เทคโนโลยี โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ของระบบจัดการ โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า 4. การเก็บรายได้โดยตรงจากลูกค้าในต่างประเทศเป็นค่าบริการงานขายแล้วแบ่งจ่ายค่าบริการสู่กิจการที่ลงทุนในอินเดีย	แบ่งส่วนแบ่งรายได้เป็น 4 ส่วน ได้แก่ 1. ส่วนแบ่งจากกำไรสุทธิถือหุ้น และการลงทุนต่อเนื่อง 2. ค่าการอนุญาตให้ใช้สิทธิ์ของระบบจัดการ โดยคิดจากส่วนแบ่งเป็นร้อยละจากรายได้จ่ายคืนสู่บริษัทที่เข้าไปลงทุน 3. การแบ่งปันผลกำไรในรูปแบบของสินค้า 4. การเก็บรายได้โดยตรงจากลูกค้าในต่างประเทศเป็นค่าบริการงานขายแล้วแบ่งจ่ายค่าบริการสู่กิจการที่ลงทุนในอินเดีย

บทที่ 2

Academia.edu. (n.d.). Integrated Infrastructure Development Project in Manipur. Retrieved from http://www.academia.edu/3798393/Integrated_Infrastructure_Development_Project_in_Manipur

All India Council for Technical Education website. (2018). Retrieved from <https://www.aicte-india.org/opportunities/students/research-funds>.

A. V. Gondaliya and K. V. Shah. (2013). Funding agencies in India for Research in science and technology. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/255910124_FUNDING_AGENCIES_IN_INDIA_FOR_RESEARCH_IN_SCIENCE_AND_TECHNOLOGY.

BusinessStandard. (2016). Assam calls for policy road map to boost infrastructure and road development. Retrieved from http://www.business-standard.com/article/economy-policy/assam-calls-for-policy-road-map-to-boost-infrastructure-and-road-development-116093000768_1.html

Central Statistics Office of India. (2018). Open Government Data (OGD) Platform India. Retrieved from <https://data.gov.in/>

Comptroller and Auditor General of India website. (2018). Retrieved from <https://www.cag.gov.in/state-accounts>

Department of Science and Technology of India website. (2018). Retrieved from <http://dst.gov.in/>.

EconomyWatch. (2010). Economic infrastructure of Assam. Retrieved from <http://www.economywatch.com/stateprofiles/assam/economic-infrastructure.html>

- E-PAO. (2018). Development of Infrastructure: An Analytical Assessment from Manipur Perspective. Retrieved from http://e-pao.net/epSubPageExtractor.asp?src=news_section.opinions.Development_of_Infrastructure_An_Analytical_Assessment_from_Manipur_Perspective_By_Moichingmayum_Aijaja
- Government of ASSAM (n.d.) Communication Infrastructure. Retrieved from <http://assam.gov.in/infrastructure>
- Government of ASSAM (n.d.) Infrastructure and Tele Communications. Retrieved from <http://assam.gov.in/infrastructure1>
- Guwahati Biotech Park website. (2018). The ultimate destination for entrepreneurship in Northeast India. Retrieved from <http://guwahatibiotechpark.com/gbpic.php>.
- ImphalWest. (n.d.). Infrastructure and Economy. Retrieved from <http://imphalwest.nic.in/infra.html>
- NEDFi Databank. (n.d.). Infrastructure of Manipur. Retrieved from <https://databank.nedfi.com/content/infrastructure-manipur>
- Technology Incubation Center website. (2018). Retrieved from <http://tic.iitg.ac.in/>.
- TheEconomicTime. (2018). Manipur Infrastructure. Retrieved from <https://economictimes.indiatimes.com/topic/Manipur-infrastructure>
- TheNortheastToday. (n.d.). Assam gears up to boost infrastructure and road development. Retrieved from <https://thenortheasttoday.com/assam-gears-up-to-boost-infrastructure-and-road-development/>
- Thisismymedia. (n.d.). Infrastructure of Assam. Retrieved from <http://www.thisismyindia.com/assam/assam-infrastructure.html>
- Thisismyindia. (n.d.). Infrastructure of Manipur. Retrieved from <http://www.thisismyindia.com/manipur/manipur-infrastructure.html>
- Wikipedia. (n.d.). Outline of Manipur. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Outline_of_Manipur

บทที่ 3

กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2554). คู่มือ การค้าและการลงทุน สาธารณรัฐอินเดีย

สำนักงานส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2557). ข้อมูลการค้าการลงทุนในอินเดีย

Anti Chawla Law Associates LLP. (2014) Guide for Foreign Nationals Wanting to Do Business in India

Ministry of Commerce and Industry. Special Economic Zones. Retrieved from http://commerce.nic.in/trade/national_sez.asp

Thailand Overseas Investment Center. สาธารณรัฐอินเดีย. สืบค้นจาก <http://toisc.boi.go.th/massmedia/india/india/TH09.pdf>

World Bank. Doing business in India. Retrieved from <http://www.doingbusiness.org/data/exploreeconomies/india#starting-a-business>

บทที่ 5

EconomistTimes. (2018). Global Investors' Summit: Assam gets Rs 65,186 crore investment commitments on Day 1. Retrieved from https://m.economictimes.com/news/politics-and-nation/global-investors-summit-assam-gets-rs-65186-crore-investment-commitments-on-day-1/amp_articleshow/62770223.cms

Wikipedia. (n.d.). Assam Global Investors' Summit. Retrieved from https://en.wikipedia.org/wiki/Assam_Global_Investors%27_Summit

บทที่ 6

ข่าวเศรษฐกิจ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2557). เศรษฐกิจของอินเดียภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการเกษตรและการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเติบโตดี. สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/expd/1864429>.

ข่าวเศรษฐกิจ กรมส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ. (2557). เศรษฐกิจของอินเดียภาคตะวันออกเฉียงเหนือด้านการเกษตรและการท่องเที่ยวมีแนวโน้มเติบโตดี. สืบค้นจาก <http://www.ryt9.com/s/expd/1864429>.

ไทยรัฐออนไลน์. (2561). อินเดียเปิดงาน 'Destination East' ชูเที่ยวเวสต์เบงกอล ประตูสู่ตะวันออก. สืบค้นจาก <https://www.thairath.co.th/content/1181368>

บริษัท ทารา อารยะ แทรเวล จำกัด. (2561). รัฐอัสสัม, ทัวริสซึม, ทัวริอินเดีย. สืบค้นจาก
http://www.taraarryatravel.com/info_page.php?id=829&category=34

ประกอบ คุปรัตน์. (2555). การท่องเที่ยวของรัฐมณีปุระ (Tourism) ประเทศอินเดีย. สืบค้นจาก
<http://pracob.blogspot.com/2012/04/tourism.html>

ประชาชาติธุรกิจออนไลน์. (2557). ส่อง "รัฐอัสสัม" แคนถาวร โอกาสทางธุรกิจที่ไทยยังไม่รู้. สืบค้นจาก
https://www.prachachat.net/news_detail.php?newsid=1403248323.

วิกิพีเดีย. (2559). รัฐอัสสัม. สืบค้นจาก
<https://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A3%E0%B8%B1%E0%B8%90%E0%B8%AD%E0%B8%B1%E0%B8%AA%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%A1>

ศูนย์ธุรกิจสัมพันธ์ กรมเศรษฐกิจระหว่างประเทศ. (2557). อาหารแปรรูปในอินเดีย โอกาสแบบเห็นๆ ของ
เอกชนไทย. สืบค้นจาก <http://thaibizegypt.com/th/knowledge/16063/>.

หนังสือพิมพ์ฐานเศรษฐกิจ ปีที่ 37 ฉบับที่ 3,245. (2560). อินเดียโรดโชว์อีสานตอนบน ชวนลงทุนอุตสาหกรรม
รูปอาหาร-ผลผลิตเกษตร. สืบค้นจาก <http://www.thansettakij.com/content/135416>.

Advantage Assam. Industries and Commerce Department of Assam (India). Agriculture and
Food Processing Including Organic Cultivation and Bamboo. (2016). Retrieved from
<https://advantageassam.com/agriculture-and-food-processing>.

Business Maps of India. Assam Agriculture. (2011). Retrieved from
<https://business.mapsofindia.com/state-agriculture/assam-agriculture.html>

Wikipedia. (2018). Tourism in North East India. Retrieved from
https://en.wikipedia.org/wiki/Tourism_in_North_East_India

ภาคผนวก
กิจกรรม Fact Finding

สาธารณรัฐอินเดีย

ก.1 กำหนดการลงพื้นที่

Field Trip Itinerary in Northeast India

Purpose: Meetings and Site Visits
Destination: Guwahati and Imphal

Trip Start: 22 April 2018
Trip End: 27 April 2018

Departing Day (Sunday 22nd April 2018)

DEPARTING FLIGHT TO GUWAHATI

Departs	Airline	Confirm #	Departure	Flight #	Arrives	Arrival	Remarks
6.50	Drukair Druk Air		BKK (Suvarnabhumi International Airport)	KB141	8.05	GAU (N Lokpriya Gopinath Bordoloi International Airport)	Please do reach airport before 4.50 hrs.

CAR RENTAL

Time	Confirm #	Location	Company	Remarks
8.20	Pick Up	N Lokpriya Gopinath Bordoloi International Airport		

MEETINGS AND EVENTS

Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks
10.00	11.30	Meeting with General Manager or representative	Alfresco Grand	-	Travel agency company in Guwahati (optional, could make a change to market survey)

LUNCH

Start	End	Restaurant	Address	Recipe
12.00	13.00		Guwahati	

HOTEL

Name	Confirm #	City	Check-In time	Check-Out
Novotel Guwahati		Guwahati	14.00	25-Apr-18

MEETINGS AND EVENTS

Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks
16.30	18.00	Market Survey and Site Visiting	Guwahati	-	Observe Guwahati economic, market and industry climate e.g. Bank, department store and local market

DINNER

Start	End	Restaurant	Address	Recipe
18.00	19.00		Guwahati	

Day 1 (Monday 23rd April 2018)

MEETINGS AND EVENTS						
Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks	
10.00	11.30	Meeting with Mr. Bipul Das Director or Representative	Directorate Of Industries &Commerce	-	Assam's government body which responsible for industry and commerce development	
LUNCH						
Start	End	Restaurant	Address	Room	Recipe	
12.15	12.45		Guwahati			
MEETINGS AND EVENTS						
Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks	
13.00	14.00	Meeting with Director or Representative	Skill, Employment and Entrepreneurship Department	-	Assam's government body which responsible for skill development	
14.30	15.30	Meeting with Mr. Shashi Kant Mishra , Managing Director or Representative	Meghastar Agro - Hortitech Private Limited	-	Agricultural company	
16.00	17.00	Meeting with Mr. Amit Singh , Managing Director or Representative	Aashu Logistics & Packaging Pvt. Ltd.		Logistics Company	
DINNER						
Start	End	Restaurant	Address	Room	Recipe	
18.00	19.00		Guwahati			

Day 2 (Tuesday 24th April 2018)

MEETINGS AND EVENTS					
Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks
10.00	11.00	Meeting with Smt. Sunita Rai, Assistant General Manager	Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority (APEDA)	-	Central government body which responsible for agriculture and processed food development
11.30	12.30	Meeting with Director or Representative	Investment Cell	-	Assam's government body which responsible for encouraging investment
LUNCH					
Start	End	Restaurant	Address		Recipe
12.45	13.30		Guwahati		
MEETINGS AND EVENTS					
Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks
14.00	17.00	Market Survey and Site Visiting	Guwahati	-	Observe Guwahati economic, market and industry climate e.g. Bank, department store and local market
DINNER					
Start	End	Restaurant	Address		Recipe
18.00	19.00		Guwahati		

Day 3 (Wednesday 25th April 2018)

MEETINGS AND EVENTS						
Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks	
10.00	11.30	Market Survey and Site Visiting	Guwahati	-	Observe Guwahati economic, market and industry climate e.g. Bank, department store and local market	

LUNCH					
Start	End	Restaurant	Address	Recipe	
12.15	12.45		Guwahati		

DEPARTING FLIGHT TO IMPHAL							
Departs	Airline	Confirm #	Departure	Flight #	Arrives	Arrival	Remarks
14.00	JET AIRWAYS	GAU	(N Lokpriya Gopinath Bordoloi International Airport)	9W827	15.00	IMF (Imphal International Airport)	

CAR RENTAL					
Time	Confirm #	Location	Company	Remarks	
15.15	Pick Up	Imphal International Airport			

MEETINGS AND EVENTS						
Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks	
16.30	17.30	Market Survey and Site Visiting	Ningthoukhong Market in Imphal, Manipur	-	Observe Imphal economic, market and industry climate e.g. Bank, department store and local market	

DINNER					
Start	End	Restaurant	Address	Recipe	
18.00	19.00		Imphal		

HOTEL					
Name	Confirm #	City	Check-In time	Check-Out	
Classic Grande Hotel		Imphal	20.00	27-Apr-18	

Day 4 (Thursday 26th April 2018)

MEETINGS AND EVENTS						
Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks	
9.00	10.30	Meeting with Mr. Elangbam Brojendro Singh Vice-Chairman,	Salai Agro Products Private Limited		Agriculture and food processing company	
11.00	12.00	Meeting with , Director or representative	Department of Commerce and Industries	-	Manipur's government body which responsible for industries and commerce development	
* LUNCH						
Start	End	Restaurant	Address	Room	Recipe	
12.15	13.00		Imphal			
MEETINGS AND EVENTS						
Start	End	Meeting with	Address	Room	Remarks	
13.30	16.30	Market Survey and Site Visiting	Imphal, Manipur	-	Observe Imphal economic, market and industry climate e.g. Bank, department store and local market	
* DINNER						
Start	End	Restaurant	Address	Room	Recipe	
17.30	18.30		Imphal			

Day 5 (Friday 27th April 2018)

MEETINGS AND EVENTS						
Start	End	Meeting with	Address	Room	remarks	
9.00	10.30	Meeting with Shri W. Ibohal Singh, MCS , Director (Tourism)	Tourism Department, Government Of Manipur		Manipur's government body which responsible for tourism development	

LUNCH						
Start	End	Restaurant	Address	Room	Recipe	
12.15	12.45		Imphal			

MEETINGS AND EVENTS						
Start	End	Meeting with	Address	Room	remarks	
13.00	14.00	Meeint with Chief Minister of Manipur state	Government of Manipur		Manipur state government office	

DEPARTING FLIGHT TO KOLKATA							
Departs	Airline	Confirm #	Departure	Flight #	Arrives	Arrival	Remarks
15.20	IndiGo		IMF (Imphal International Airport)	6E875	16.25	CCU (Netaji Subhas Chandra Bose International Airport)	

CAR RENTAL						
Time	Confirm #	Location	Company	Remarks		
16.35	Pick Up	Netaji Subhas Chandra Bose International Airport				

HOTEL						
Name	Confirm #	City	Check-In time	Check-Out		
Holiday Inn Airport Hotel		Kolkata	17.00	28-Apr-18		

DINNER						
Start	End	Restaurant	Address	Room	Recipe	
18.00	19.00		Kolkata			

Day 6 (Saturday 28th April 2018)

DEPARTING FLIGHT TO CHITTAGONG							
Departs	Airline	Confirm #	Departure	Flight #	Arrives	Arrival	Remarks
11.45	Regent Airways		CCU (Netaji Subhas Chandra Bose International Airport)	RX798	13.25	CGP (Shah Amanat International Airport)	Do reach airport before 9.00

ก.2 สรุปการสัมภาษณ์

Mr. Hemanta Doley Managing Director Marketing and staffs Alfresco Grand
(Unit of Brahmaputra Cruise Private Limited)
วันที่ 22 เมษายน 2561 เวลา 10.00 – 11.30 น.

เกี่ยวกับ Alfresco Grand

- ก่อนที่จะเริ่มต้นธุรกิจล่องเรือครุซในแม่น้ำพรหมบุตร (Brahmaputra River) ซึ่งเป็นแม่น้ำที่มีความยาวตั้งแต่จีนจนมาถึงอินเดียในรัฐอัสสัม บริษัท Alfresco Grand ได้ประกอบธุรกิจการนำเที่ยวมาก่อน
- Alfresco Grand มีเส้นทางการท่องเที่ยวซึ่งเป็นจุดขายของบริษัท คือ การล่องเรือครุซระยะไกล (Long Distance Cruise) ขึ้นไปทางทิศเหนือตามแม่น้ำพรหมบุตร เป็นระยะเวลา 1 สัปดาห์ ซึ่งตลอดการเดินทางจะมีกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้ร่วมทั้งกิจกรรมบนเรือและสถานที่ท่องเที่ยว เช่น การฝึกโยคะ กิจกรรมสังสรรค์ และการแสดงพื้นเมือง เป็นต้น โดยค่าบริการขึ้นอยู่กับจำนวนนักท่องเที่ยว
- บริษัทไม่มีตัวแทนในต่างประเทศ เนื่องจากยังไม่ได้ขยายตลาดไปยังต่างประเทศ

การท่องเที่ยวในเมืองควาฮาตี

- ปัจจุบันกำหนดการเติบโตของธุรกิจท่องเที่ยวใน Guwahati สามารถระบุได้ลำบาก บางครั้งจำนวนนักท่องเที่ยวเป็นปัจจัยกำหนดให้เกิดธุรกิจเพื่อรองรับการท่องเที่ยว ในทางกลับกัน บางครั้งธุรกิจเพื่อรองรับการท่องเที่ยวกลับเป็นปัจจัยกำหนดให้มีจำนวนนักท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น ในกรณีของ Alfresco Grand เมื่อได้เริ่มทำธุรกิจล่องเรือครุซทำให้มีกิจกรรมทางการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวซึ่งปกติจะใช้เมืองควาฮาตีเป็นทางผ่านจึงเปลี่ยนจุดหมายมาพักที่เมืองควาฮาตีเพิ่มขึ้น
- ธุรกิจให้บริการเรือครุซ Alfresco Grand ถือเป็นรายได้ใหญ่ในเมืองควาฮาตี อย่างไรก็ตาม มีรายอื่นๆ เริ่มหันมาประกอบธุรกิจเรือครุซด้วย ทั้งนี้ ธุรกิจเรือครุซในเมืองควาฮาตีมีผู้ใช้บริการประมาณ 60-100 คนต่อคืน
- เรือครุซสามารถผลิตได้ในอินเดีย
- เมืองควาฮาตีเป็นประตูสู่รัฐต่างๆ ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย แต่การสัญจรโดยรถสาธารณะไปยังแหล่งท่องเที่ยวยังคงมีความลำบาก การเดินทางของนักท่องเที่ยวจึงต้องพึ่งพาบริษัทนำเที่ยว หรือเช่ารถยนต์พร้อมคนขับ

- นักท่องเที่ยวในเมืองควาฮาติเป็นนักท่องเที่ยวกลุ่มเล็ก ไม่มีนักท่องเที่ยวกลุ่มใหญ่ที่เช่ารถทัวร์
สี่ล้อเนื่องจากข้อจำกัดด้านการเดินทาง
- แม้เมืองควาฮาติเป็นเมืองที่สงบ อย่างไรก็ตาม กิจกรรมเพื่อรองรับการท่องเที่ยวยังมีไม่มากนัก
การเยี่ยมชมสถานที่ท่องเที่ยวจึงเป็นกิจกรรมหลักของนักท่องเที่ยวในควาฮาติ
- ของที่ระลึกขึ้นชื่อของเมืองควาฮาติ คือ ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ เฟอร์นิเจอร์จากไม้ไผ่ และผ้าไหมสีทอง
(Muga Silk)
- ช่วงฤดูท่องเที่ยวของเมืองควาฮาติ คือ ช่วงตุลาคมถึงมีนาคมซึ่งเป็นช่วงที่อากาศเย็นสบาย ส่วน
ช่วงกรกฎาคมถึงกันยายน เป็นช่วงฤดูฝนซึ่งมีนักท่องเที่ยวน้อย

ข้อคิดเห็น

- กิจกรรมท่องเที่ยวที่น่าสนใจ และพัฒนา คือ การชมสัตว์ และซาฟารี เพราะรัฐอัสสัมมีสัตว์หลายชนิด
คล้ายกับสัตว์ในทวีปแอฟริกา
- ธุรกิจโรงแรมในเมืองควาฮาติค่อนข้างมีอย่างเพียงพอ ดังนั้นโอกาสที่ไทยจะสามารถลงทุนได้
คือธุรกิจบริการ เช่น ร้านอาหาร และสปา เป็นต้น
- การออกใบอนุญาตค่อนข้างขัดแย้งในเชิงปฏิบัติ คือ ผู้ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการบนบก
ไม่สามารถทำธุรกิจบนน้ำได้ ในทางกลับกัน ผู้ที่ได้รับใบอนุญาตให้ประกอบกิจการบนน้ำ
ไม่สามารถทำธุรกิจบนบกได้ ทั้งที่การประกอบธุรกิจควรจะต้องมีการนำเรือเทียบท่าและทำธุรกิจ
ทั้งบนบกและผิวน้ำ
- สภาพแวดล้อมเมืองควาฮาติกำลังเติบโตอย่างต่อเนื่อง สังเกตจากไซต์งานก่อสร้างตึกที่เกินกว่า 3 ชั้น
อยู่ระหว่างการก่อสร้าง
- สำหรับบริษัท Alfresco มีความเห็นว่าไทยสามารถเข้ามาประกอบธุรกิจเรือสำราญ เพราะ Alfresco Grand
เป็นบริษัทขนาดเล็กและขาดความมั่นใจในการขยายธุรกิจเอง ซึ่งวิธีการอาจเริ่มต้นที่ 1-4 ลำเพื่อ
ทดลองตลาด อย่างไรก็ตาม หากต้องการสร้างอุปสงค์ให้ได้จริงต้องมีจำนวนเรือไม่น้อยกว่า 10-15 ลำ

Mr. Bipul Das Addl Director industries and Commerce

Directorate of Industries and Commerce

วันที่ 23 เมษายน 2561 เวลา 10.00 – 11.30 น.

เกี่ยวกับรัฐอัสสัม

- รัฐอัสสัมมีความสำคัญในการเชื่อมโยงอินเดียกับไทย โดยรัฐอัสสัมตั้งอยู่ตรงกลางระหว่าง รัฐเดลี และกรุงเทพฯ อีกทั้ง ปัจจุบันอินเดียมีนโยบาย “Look East Policy” เพื่อส่งเสริมให้กลุ่มรัฐในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียเป็นทางเชื่อมต่อกับอาเซียน โดยมีคำขวัญของรัฐบาลอัสสัมว่า “Advantage Assam-Indian Expressway to ASEAN”
- รัฐอัสสัมมีปริมาณการปลูกชาเป็นอันดับต้นๆ ของโลก อีกทั้ง ชาส่วนใหญ่ที่ปลูกเป็นแบบอินทรีย์ (Organic) อย่างไรก็ตาม การผลิตชาของรัฐอัสสัมเป็นการผลิตในแบบดั้งเดิมและขายส่งในปริมาณมาก ไม่ได้มีการแปรรูปและสร้างเป็นผลิตภัณฑ์ที่หลากหลาย เช่น การบรรจุขวดพร้อมดื่ม เป็นต้น
- บุคลากรด้านไอทีส่วนใหญ่ร้อยละ 70 ในเมืองบังคาลอร์ เป็นบุคลากรจากรัฐทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย รวมไปถึงรัฐอัสสัมด้วย
- การกำหนดอัตราภาษี และสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของทุกรัฐในอินเดียไม่มีความแตกต่างกัน โดยถูกกำหนดมาจากรัฐบาลกลางของอินเดีย
- กรมอุตสาหกรรมและการค้าเป็นหน่วยงานกลางทำหน้าที่อำนวยความสะดวกการขึ้นทะเบียนธุรกิจต่างๆ ในรัฐอัสสัมทั้งหมด 360 สาขากิจการ รวมไปถึงการให้คำปรึกษาด้านการทำธุรกิจในรัฐอัสสัม อีกทั้ง ได้อำนวยความสะดวกในรูปแบบออนไลน์บนเว็บไซต์ของรัฐบาลรัฐอัสสัม
- รัฐอัสสัมไม่มีการให้สิทธิชาวต่างชาติถือครองที่ดินในรูปแบบบุคคล โดยรัฐบาลจะจัดสรรที่ดินให้ชาวต่างชาติเช่าอาศัยและใช้ประโยชน์ผ่านธนาคารที่ดินของรัฐ (Land Bank) อย่างไรก็ตาม ในรูปแบบนิติบุคคลที่ชาวต่างชาติถือครองหุ้นร้อยละ 51 ของสัดส่วนผู้ถือหุ้น สามารถถือครองที่ดินได้
- การเริ่มต้นธุรกิจที่อัสสัมควรเริ่มจากยื่นโครงการลงทุนต่อสำนักงานเลขาธิการส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรม (Industrial Investment Secretariat Cell (IISC) และรอการเห็นชอบจากเลขาธิการเอก (Chief Secretary) ของ IISC อนึ่ง เกณฑ์การพิจารณาเห็นชอบโครงการลงทุนจะเปลี่ยนแปลงตามประเภทโครงการลงทุนและข้อเสนอโครงการตามที่ได้รับ
- มีเที่ยวบินตรงระหว่างไทยและรัฐอัสสัม

ข้อคิดเห็น

- รัฐอัสสัมมีอุตสาหกรรมศักยภาพหลากหลายสาขา อาทิ เกล็ดชกัณฑ์ พลังงาน การขนส่ง IT สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม การท่องเที่ยว ชา และผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ เป็นต้น
- อุตสาหกรรมการเกษตรเป็นแบบอินทรีย์ และมีศักยภาพ
- ด้านสาธารณูปโภคพบว่า ระบบน้ำสามารถรองรับปริมาณการใช้งานได้อย่างเพียงพอ แต่ระบบไฟฟ้ายังต้องการการพัฒนา
- ด้านแรงงาน รัฐอัสสัมมีปริมาณแรงงานมากทั้งในกลุ่มมีทักษะ และไร้ทักษะ
- กลุ่มสินค้าเกษตรอินทรีย์ เช่น สมุนไพร และการสกัดสมุนไพรเพื่อการส่งออก เป็นอุตสาหกรรมที่น่าสนใจ โดยรัฐอัสสัมมีสมุนไพรประมาณ 900 ชนิด อนึ่ง บริษัทขนาดใหญ่ที่ทำธุรกิจยาและสมุนไพรในรัฐอัสสัม คือ บริษัท Patanjali Ayurved Limited
- อ้อยเป็นพืชที่น่าส่งเสริมให้มีการปลูกเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม มีข้อควรระวังเรื่องการควบคุมราคาในอนาคต

Mr. A.P. Tiwari IPS Mission Director
Assam Skill Development Mission
วันที่ 23 เมษายน 2561 เวลา 13.00 – 14.00 น.

แรงงานในรัฐอัสสัม

- รัฐอัสสัมมีแรงงานเป็นจำนวนมากทั้งแรงงานทักษะ และแรงงานไร้ทักษะ ซึ่งค่าจ้างยังอยู่ในระดับต่ำ ตัวอย่างเช่น วิศวกรทดลองงานได้รับเงินเดือนประมาณ 6,000 บาท เป็นต้น
- รัฐบาลอัสสัมมีกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงาน โดยรัฐบาลจะอุดหนุนค่าใช้จ่ายในการพัฒนาฝีมือแรงงานล่วงหน้า และภายหลังแรงงานสำเร็จหลักสูตรสามารถปฏิบัติงานได้ รัฐบาลจะทำการหักรายได้ของแรงงานกลับสู่กองทุนเพื่อนำกลับมาพัฒนาแรงงานในรุ่นถัดไป กองทุนดังกล่าวจึงมีความยั่งยืน
- อัตราค่าจ้างขั้นต่ำขึ้นอยู่กับประเภทงาน

เกี่ยวกับ Assam Skill Development Mission

- Assam Skill Development Mission สามารถช่วยเหลือนักลงทุนไทยในการฝึกอบรมฝีมือแรงงานได้ โดยโครงการลงทุนที่ได้รับการอนุมัติจากเลขาธิการเอก หากต้องการการสนับสนุนด้านการฝึกอบรมฝีมือแรงงานต้องแจ้งให้กับหน่วยส่งเสริมการลงทุนทราบ และหน่วยส่งเสริมการลงทุนจะประสานกับ Assam Skill Development Mission เพื่อให้จัดสรรหลักสูตรการพัฒนาฝีมือแรงงานที่ตรงตามความต้องการของนักลงทุนต่อไป
- ในอัสสัมมีศูนย์ฝึกฝีมือแรงงาน Pradhan Mantri Kaushal Vikas Yojana (PMKVY) Centers ประมาณ 500 ศูนย์
- ด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ Assam Skill Development Mission มีความร่วมมือด้านการพัฒนาฝีมือแรงงานด้าน IT ร่วมกับสิงคโปร์ โดยทำการฝึกอบรมที่รัฐอัสสัมและส่งบุคลากรด้าน IT จากรัฐอัสสัมไปปฏิบัติงานในสิงคโปร์ ส่วนความร่วมมือกับญี่ปุ่นเป็นการพัฒนาฝีมือแรงงานด้านอิเล็กทรอนิกส์และเครื่องใช้ไฟฟ้า

Mr. S K Mishra (Anil) Director
Meghastar Agro-Hortitech Private Limited
วันที่ 23 เมษายน 2561 เวลา 14.30 – 15.30 น.

เกี่ยวกับ Meghastar Agro-Hortitech Private Limited

- บริษัท Meghastar Agro-Hortitech Private Limited เป็นบริษัทที่ให้คำปรึกษาด้านเทคนิค และ
- วิธีการเพาะปลูกอย่างมีประสิทธิภาพให้กับเกษตรกร โดยเป็นเทคนิคทั่วไปและไม่ได้ใช้เทคโนโลยีขั้นสูง
- รวมไปถึง บริษัทเป็นผู้จัดหาอุปกรณ์ และวัสดุทางการเกษตรให้กับเกษตรกร เช่น อุปกรณ์สำหรับก่อสร้างระบบพอร์ตน้ำ และวัสดุก่อสร้างโรงเรือนควบคุมอุณหภูมิ เป็นต้น
- นอกจากนี้บริษัทได้ให้คำปรึกษาด้านการตลาดให้กับเกษตรกรด้วย
- การลงทุนกับบริษัทแม้ต้องใช้เวลาลงทุนสูง แต่ในระยะยาวเกษตรกรจะคุ้มค่า จากกรณีตัวอย่างของการปลูกแตงกวา หากใช้วิธีการโดยทั่วไป ระยะเวลาการเก็บเกี่ยว คือ 42-90 วัน แต่เมื่อได้ลงทุนโรงเรือนและระบบการปลูกแล้ว ผลผลิตจะสามารถเก็บเกี่ยวได้เร็วขึ้นร้อยละ 40-50 ของระยะเวลาการเก็บเกี่ยวเดิม โดยบริษัทคำนวณระยะเวลาคืนทุน และคืนกำไรให้กับเกษตรกร ในปีที่ 3
- ร้อยละ 99 ของลูกค้าของบริษัทได้รับจากภาครัฐ ในลักษณะที่ภาครัฐส่งเสริมเกษตรกรให้พัฒนาเทคนิคการเพาะปลูกและให้เกษตรกรกลุ่มดังกล่าวเข้ารับคำปรึกษาและรับบริการจากบริษัท โดยภาครัฐอุดหนุนค่าใช้จ่ายส่วนหนึ่งให้กับเกษตรกร

การเกษตรรัฐอัสสัม

- การเกษตรของรัฐในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียโดยส่วนใหญ่เป็นเกษตรอินทรีย์ โดยรัฐที่เป็นเกษตรอินทรีย์ทั้งหมด ได้แก่ รัฐสิกขิม และรัฐเมฆากัลยา ส่วนรัฐอัสสัมเป็นเกษตรอินทรีย์ร้อยละ 20 ของการเพาะปลูก

โอกาสของนักลงทุนไทย

- ผลผลิตทางการเกษตรที่ไทยมีโอกาสดูแล ในกลุ่มผลไม้เช่น กัลย ไม้ไผ่ ขนุน และกีวี (กีวีปลูกได้ดีในรัฐอรุณาจัลประเทศ) เป็นต้น ในกลุ่มเครื่องเทศเช่น ขิง ขมิ้น และพริกไทยดำ เป็นต้น

Mr. Amit Singh

Aashu Logistics and Packaging Private Limited

วันที่ 23 เมษายน 2561 เวลา 16.00 – 17.00 น.

เกี่ยวกับ Aashu Logistics and Packaging Private Limited

- บริษัท Aashu Logistics and Packaging Private Limited เป็นบริษัทภายใต้เครือ Aashu Group ซึ่งมีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองเดลีซึ่งประกอบธุรกิจหลายแขนง สำหรับบริษัท Aashu Logistics and Packaging Private Limited ให้บริการด้านการขนส่งและโลจิสติกส์เป็นหลัก
- สำหรับภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ บริษัท Aashu Logistics and Packaging Private Limited ได้ตั้งสำนักงานที่เมืองควาฮาตี รัฐอัสสัม เนื่องจากทางกายภาพรัฐอัสสัมตั้งอยู่ใจกลางของภูมิภาคอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ และสามารถเป็นจุดกระจายสินค้าไปสู่รัฐอื่นๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การขนส่งในอินเดียตะวันออกเฉียงเหนือ

- การขนส่งสินค้าจากภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียมาไทยใช้การขนส่งทางเรือเป็นหลัก เพราะเส้นทางทางถนนยังไม่ได้มีการพัฒนาและมีข้อติดขัดด้านกฎระเบียบระหว่างประเทศ โดยท่าเรือหลักที่ใช้คือท่าเรือที่กัลกัตตา ระยะเวลาในการขนส่งแบ่งเป็น 2 ช่วงคือ ช่วงที่ 1 การขนส่งจากเมืองควาฮาตีไปเมืองกัลกัตตาใช้เวลาประมาณ 4 วัน และช่วงที่ 2 การขนส่งจากท่าเรือที่เมืองกัลกัตตาท่าเรือแหลมฉบังใช้เวลาประมาณ 5 วัน เบ็ดเสร็จรวมทั้งสิ้นประมาณ 10 วัน (บวก 1 วันสำหรับความไม่แน่นอน) ทั้งนี้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งโดยประมาณ คือ 30,000 บาท ต่อตู้สินค้า 9 ตัน
- หากคุณภาพถนนระหว่างรัฐอัสสัมสู่ประเทศไทยได้รับการพัฒนาให้ดีขึ้น รวมทั้งเหตุการณ์ความไม่สงบในรัฐนากาแลนด์และรัฐมณีปุระเบาบางลง การขนส่งทางถนนจากรัฐอัสสัมสู่กรุงเทพฯ จะใช้ระยะเวลาเพียง 4 วัน เนื่องจากระยะทางระหว่างรัฐอัสสัมกับกรุงเทพฯ คือ 1,900 กม. ซึ่งใกล้เคียงกับระยะทางระหว่างรัฐอัสสัมกับเมืองเดลี คือ 2,000 กม. ซึ่งใช้ระยะเวลาการขนส่ง 4 วันเช่นกัน
- ค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าจากพื้นที่อื่นเข้าสู่รัฐอัสสัมสูงกว่าค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าจากรัฐอัสสัมไปสู่พื้นที่อื่น เนื่องจากสินค้าที่ขนส่งเข้าสู่รัฐอัสสัมมีปริมาณน้อยกว่าปริมาณสินค้าที่รัฐอัสสัมส่งออกไปยังพื้นที่อื่น

Mrs. Sunita Rai Assistant General Manager
Agricultural and Processed Food Products Export Development Authority (APEDA)
วันที่ 24 เมษายน 2561 เวลา 10.00 – 11.00 น.

เกี่ยวกับ APEDA

- APEDA มีสำนักงานใหญ่ตั้งอยู่ที่เมืองเดลี โดยมีสำนักงานรวมทั้งหมด 5 แห่ง สำหรับเมืองควาฮาตี เป็นสำนักงานของ APEDA ซึ่งดูแลรัฐในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั้งหมด เพราะเมืองควาฮาตี ตั้งอยู่ใจกลางของทุกรัฐในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
- สำนักงาน APEDA ที่เมืองควาฮาตีมีพนักงานประจำ 2 คน และสำนักงานอยู่ในระหว่างการปรับปรุง
- APEDA มีขอบเขตการให้บริการอย่างครอบคลุมในทุกมิติ ได้แก่ ช่วยเหลือในการจับคู่ธุรกิจท้องถิ่น/เกษตรกรท้องถิ่น จัดหาตลาด จัดหาทรัพยากร วัตถุดิบ อุปกรณ์ และเครื่องจักรการเกษตร จัดกิจกรรมทางการตลาดให้กับเกษตรกร เผยแพร่ผลการศึกษาวิจัยต่างๆ พัฒนาฝีมือแรงงาน อบรมความรู้ ทักษะ ช่วยเหลือในการจัดการเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก เช่น ใบรับรองต่างๆ รวมไปถึงการเผยแพร่ข้อมูลภาวะเปรียบเทียบที่สำคัญ ทั้งนี้ หน่วยงานไม่ได้ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี
- APEDA ช่วยจัดหาตลาดให้ผู้ประกอบการในท้องถิ่นทั้งในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย และประเทศใกล้เคียง อาทิ บังกลาเทศ ภูฏาน เนปาล และเมียนมา

ประเด็นอื่นๆ

- ภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียมีวิสัยทัศน์ในการเป็นศูนย์กลางเกษตรอินทรีย์ โดยรัฐที่เป็นเกษตรอินทรีย์แบบร้อยละร้อย คือ รัฐสิกขิม
- แม้ APEDA จะสามารถช่วยเหลือในการจัดหาหุ้นส่วนท้องถิ่นให้กับนักลงทุนได้ อย่างไรก็ตาม หน่วยงานแรกที่นักลงทุนควรประสาน คือ IISC
- เครื่องจักรการเกษตรในภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดียเป็นเครื่องจักรแบบดั้งเดิม และใช้แรงงานจากสัตว์เป็นหลัก ทั้งนี้ ด้วยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ต่างระดับทำให้เกิดความลำบากในการนำเครื่องทางการเกษตรเข้ามาใช้งานในพื้นที่ อย่างไรก็ตาม ในส่วนของรถไถเดินตาม และเครื่องจักรการเกษตรขนาดเล็ก คุณ Sunita Rai ให้ข้อคิดเห็นว่าเป็นไปได้ที่จะนำเข้ามาใช้ในพื้นที่
- ผู้ประกอบการแปรรูปอาหารมีจำนวนไม่มากนัก

- การขอใบรับรองมาตรฐานต่างๆ ทั้งผลิตภัณฑ์ด้านสุขภาพ และเครื่องใช้ไฟฟ้า ใช้เวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์
ในกรณีที่เอกสารประกอบการรับรองต่างๆ พร้อม
- ปัจจุบันการค้าระหว่างไทยกับรัฐอัสสัมไม่ปรากฏชัด โดยคุณ Sunita Rai ได้ตั้งข้อสังเกตว่าสินค้า
ที่พบคือผลิตภัณฑ์ยานำเข้าจากไทย

Mrs. Neera Daulagupu, ACS Joint Secretary
The Industrial Investment Secretariat Cell (IISC)
วันที่ 24 เมษายน 2561 เวลา 11.30 – 12.30 น.

เกี่ยวกับ IISC

- IISC เป็น “One Stop Shop” สำหรับนักลงทุนในรัฐอัสสัม โดยทำหน้าที่ประสานงานกับหน่วยงานที่สำคัญ อาทิ หน่วยงานด้านการจัดตั้งธุรกิจ และหน่วยงานที่ออกใบอนุญาตทำงาน เป็นต้น รวมไปถึงการอำนวยความสะดวกให้กับนักลงทุนในด้านต่างๆ ทั้งนี้ ในภายหลังจากวันที่ได้ให้การสัมภาษณ์ประมาณ 6 เดือน รัฐอัสสัมจะได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าวแทน IISC
- การจัดตั้งธุรกิจในเขตนิคมอุตสาหกรรม และเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวดเร็วกว่าการจัดตั้งนอกพื้นที่ดังกล่าว โดยใช้ระยะเวลาไม่เกิน 1 สัปดาห์
- การเดินทางประชาสัมพันธ์ของ IISC ได้รับความสนใจจากนักลงทุนไทยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม ไม่มีการติดต่อเพิ่มเติมจากนักลงทุนไทย
- แม้อินเดียมีการกำหนดสิทธิประโยชน์จากส่วนกลางที่เหมือนกันทุกรัฐ แต่รัฐอัสสัมสามารถให้สิทธิประโยชน์เพิ่มเติมได้ โดยเฉพาะในอุตสาหกรรม 5 อุตสาหกรรม ได้แก่ การท่องเที่ยว เทคโนโลยีชีวภาพ (Bio-Technology) เทคโนโลยีสารสนเทศ (Information Technology: IT) พลังงานทางเลือก และสินค้าที่ดัดแปลงท้องถิ่น
- ประเด็นการจัดหาที่ดิน IISC สามารถให้ความช่วยเหลือได้ โดยสามารถจัดสรรที่ดินเช่าในนิคมอุตสาหกรรมเป็นเวลา 30 ปี และสามารถต่อใบอนุญาตการเช่าได้อีก 30 ปี โดยการใช้ที่ดินในเขตนิคมอุตสาหกรรมจะให้นักลงทุนได้รับความสะดวกจากโครงสร้างพื้นฐาน และการขออนุญาตกระทำการต่างๆ เป็นไปอย่างสะดวก อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่นักลงทุนต้องการใช้พื้นที่นอกเขตนิคมอุตสาหกรรม สามารถแจ้งความประสงค์ได้ และ IISC จะดำเนินการพิจารณาอย่างเหมาะสม

โอกาสการลงทุนในรัฐอัสสัม

- รัฐอัสสัมมีวิสัยทัศน์ในการเป็นจุดเชื่อมโยงอินเดียบอกับอาเซียน
- ในการกำหนดนโยบายส่งเสริมการลงทุนของรัฐอัสสัมได้รับคำปรึกษาจากบริษัท Ernst and Young
- รัฐอัสสัมได้จัดทำช่องทางเผยแพร่ข้อมูลด้านการลงทุนอย่างครอบคลุมทุกประเด็นไว้ที่เว็บไซต์ www.eodbassam.in

- โดยทั่วไปรัฐอัสสัมไม่จำกัดสัดส่วนผู้ถือหุ้นชาวต่างชาติในกิจการ ยกเว้น บางกิจการที่จำกัดให้ชาวต่างชาติไม่สามารถถือครองหุ้นได้เกินร้อยละ 50 โดยสามารถตรวจสอบประเภทกิจการดังกล่าวได้จากเว็บไซต์นโยบาย “Made in India”
- รัฐอัสสัมมีนโยบายในการจูงใจให้แรงงานด้าน IT ซึ่งเดินทางออกไปทำงานในพื้นที่อื่นกลับมาทำงานที่รัฐอัสสัม
- ผลิตภัณฑ์สำคัญของรัฐอัสสัม เช่น ชา ผลิตภัณฑ์จากไม้ไผ่ เหมืองแร่ และผ้าไหมสีทอง
- ชาเป็นพืชเศรษฐกิจหลักของรัฐอัสสัม โดยรัฐอัสสัมมีกำลังการผลิตชา 600,000 ล้านตันต่อปี หรือคิดเป็นร้อยละ 50 ของชาที่ผลิตได้ในอินเดีย
- รัฐอัสสัมมีพืชสมุนไพรประมาณ 1,000 ชนิด โดยสมุนไพรที่มีความน่าสนใจ เช่น ชิง ขมิ้น พริกไทย ซึ่งที่รัฐอัสสัมมีราคาประมาณ 30 รูปีต่อ กก. ถูกกว่ารัฐอื่นๆ โดยเปรียบเทียบ ทั้งนี้ รัฐอื่นๆ สมุนไพรดังกล่าวมีราคาประมาณ 100 รูปีต่อ กก.
- รัฐอัสสัมมีกล้วยไม้คุณภาพดีประมาณ 600 สายพันธุ์
- พันธุ์ปลาสวยงามกำลังเป็นที่ต้องการของตลาดในรัฐอัสสัม
- การท่องเที่ยวเป็นสาขาสำคัญที่ได้รับการส่งเสริมจากรัฐอัสสัม โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในกลุ่มนักท่องเที่ยวมีรายได้สูง โดยรัฐอัสสัมมีสิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งท่องเที่ยวเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวกลุ่มดังกล่าว เช่น ทางขึ้นลงสำหรับเครื่องบินขนาดเล็ก (Airstrip) สนามกอล์ฟ (Golf Club) ไร่ชา สัตว์ป่า และธรรมชาติ เป็นต้น
- บุคลากรในรัฐอัสสัมสามารถสื่อสารภาษาอังกฤษได้

ข้อสังเกตจากการเดินทางระหว่างเมืองควาฮาติกับไร่ชา

วันที่ 24 เมษายน 2561 เวลา 14.00 – 17.00 น.

ข้อสังเกตจากนักวิจัย

- ไร่ชาอยู่นอกตัวเมือง โดยไร่ชาที่ตั้งอยู่ใกล้กับเมืองควาฮาติมากที่สุดใช้ระยะเวลาในการเดินทางประมาณครึ่งชั่วโมง โดยที่ระหว่างทางค่อนข้างเดินทางลำบาก เส้นทางคดเคี้ยว ต้องใช้คนขับท้องถิ่น
- การเดินทางระหว่างเมืองควาฮาติและไร่ชาจะผ่านชุมทางรถขนาดใหญ่ เป็นจุดเชื่อมต่อต่อรถระหว่าง 3 รัฐ สามารถเป็นจุดเชื่อมโยง (Connectivity) สำหรับการท่องเที่ยวได้
- เส้นทางจากเมืองสู่ไร่ชาเหมาะสำหรับการท่องเที่ยวพอสมควร มีรีสอร์ทระหว่างทางค่อนข้างมาก อย่างไรก็ตาม ไม่สังเกตเห็นชาวต่างชาติ ส่วนใหญ่นักเดินทางเป็นคนท้องถิ่น
- เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าหลักระหว่างรัฐ
- การเกษตรระหว่างข้างทางเป็นเกษตรอินทรีย์ ปุ๋ยหลักที่ใช้เป็นปุ๋ยชีวภาพ
- การปลูกชาที่นี่ใช้วิธีปลูกไถต้นไม้ใหญ่ โดยไม่ได้ตัดต้นไม้ใหญ่จนเตียน

Mr. Elangbam Brojendro Singh; Vice-Chairman
Mr. Akoijam Deepa Anand; Vice-Chairman
Mr. Narengbam Biswajit Singh; Vice-Chairman
Salai Agro Products Private Limited
วันที่ 26 เมษายน 2561 เวลา 9.00 – 10.30 น.

เกี่ยวกับ Salai Agro Products Private Limited

- บริษัท Salai Agro Products Private Limited เป็นบริษัทที่อยู่ในเครือ Salai Group โดยมีวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเพื่อช่วยให้เกษตรกรในรัฐมณีปุระมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ด้วยการสนับสนุนเกษตรกรในทุกด้าน เช่น ด้านการจัดหาช่องทางทางการตลาด สนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยี และปรับปรุงโครงสร้างรายได้ให้เป็นธรรม
- ด้านการสนับสนุนองค์ความรู้และเทคโนโลยีแก่เกษตรกร บริษัท Salai Agro Products Private Limited สามารถดำเนินการได้เอง แต่ในส่วนที่ไม่สามารถดำเนินการได้เอง บริษัทได้มีความร่วมมือจากต่างประเทศโดยเน้นการทำบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างกัน (Memorandum of Understanding; MOU) เช่น การพัฒนาการเพาะปลูกเห็ดหอมสายพันธุ์ชิตาเกะ (椎茸 (しいたけ) Shiitake Mushroom) ร่วมกับบริษัทจากญี่ปุ่นในรัฐมณีปุระ เป็นต้น
- ขณะนี้บริษัทมีความต้องการขยายความร่วมมือ ร่วมทุน และการสนับสนุนด้านเทคโนโลยีจากต่างประเทศเป็นอย่างยิ่ง เพราะ ณ ปัจจุบัน กำลังการผลิตของบริษัทไม่เพียงพอต่อความต้องการของตลาด
- บริษัทต้องการความช่วยเหลือด้านเทคโนโลยีในทุกๆ ด้าน อาทิ การเพิ่มปริมาณผลผลิต และการเพิ่มคุณภาพผลผลิต ทั้งในการส่งเสริมเกษตรกรระดับต้นน้ำ ไปจนถึงการแปรรูปในชั้นกลางน้ำและปลายน้ำ ในการแปรรูปผลิตผลทางการเกษตร ตัวอย่างเช่น โรงสีข้าวของบริษัทยังไม่สามารถแยกข้าวหัก ข้าวเม็ด และไม่สามารถแยกสีได้ ส่วนความช่วยเหลือทางด้านเทคนิคอื่นๆ เช่น การปลูกพืชหมุนเวียนเพื่อให้เกิดการใช้พื้นที่ทางการเกษตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นต้น
- บริษัทมีนโยบาย “Zero Waste” ในทุกขั้นตอนการผลิตเพื่อไม่ให้มีของเหลือใช้
- เกษตรกรที่เข้าร่วมเป็นเครือข่ายกับบริษัท Salai Agro Products Private Limited มีจำนวนประมาณ 20,000 ครัวเรือน

- ในการส่งเสริมเกษตรกร บริษัท Salai Agro Products Private Limited จะช่วยเหลือในการวิเคราะห์ความเหมาะสมของพืชกับลักษณะดิน พร้อมทั้งทำการคำนวณต้นทุน และกำหนดราคาซื้อขายล่วงหน้าให้กับเกษตรกร
- บริษัท Salai Agro Products Private Limited มีผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรที่หลากหลาย เช่น น้ำมันพืช ข้าว เห็ด และเครื่องเทศ
- นอกจากนี้ในกลุ่มสินค้าเกษตร Salai Group ประกอบธุรกิจในกิจการพลังงาน และการท่องเที่ยว โดยเฉพาะการท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติซึ่งรัฐมีคุณภาพสูง

โอกาสการลงทุนในรัฐมณีปุระ

- ร้อยละ 80 ของแรงงานในรัฐมณีปุระทำงานอยู่ในภาคการเกษตร
- การเกษตรในรัฐมณีปุระเป็นการเกษตรอินทรีย์ทั้งหมดโดยธรรมชาติ เพียงแต่ไม่ได้ยื่นขอการรับรอง โดยเกษตรกรในรัฐมณีปุระยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับเทคโนโลยีเกษตรสมัยใหม่
- รัฐมณีปุระมีปริมาณผลผลิตทางการเกษตรเพียงพอต่ออุตสาหกรรมแปรรูป อีกทั้งยังมีตลาดรองรับ
- ในรัฐมณีปุระมีบริษัทโลจิสติกส์ไม่กี่ราย โดยรายใหญ่คือบริษัท ABC India Limited
- การขนส่งสินค้าจากรัฐมณีปุระมาไทยใช้เวลา 4 วัน แบ่งเป็น 2 วันจากรัฐมณีปุระสู่เมืองมัณฑะเลย์ และอีก 2 วันจากเมืองมัณฑะเลย์สู่ไทย โดยกำหนดการส่งออกขั้นต่ำคือ 1 TEU

Mr. Maranchan Luikham, IAS

Director Department of Trade, Commerce and Industries

วันที่ 26 เมษายน 2561 เวลา 11.00 – 12.00 น.

เกี่ยวกับกรมพาณิชย์และอุตสาหกรรม

- กรมพาณิชย์และอุตสาหกรรมแห่งรัฐมณีปุระ เป็นจุดหมายแรกสำหรับนักลงทุนที่สนใจลงทุนในรัฐมณีปุระ ซึ่งกรมพาณิชย์และอุตสาหกรรมจะช่วยอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ ให้กับนักลงทุน อย่างไรก็ตาม การลงทุนจำเป็นต้องร่วมทุนกับผู้ประกอบการท้องถิ่น ดังนั้น การให้หุ้นส่วนในท้องถิ่นดำเนินการในขั้นตอนต่างๆ จะสะดวกและรวดเร็วมากกว่า
- ในอดีตรัฐมณีปุระมีนโยบายส่งเสริมการปลูกชา และกาแฟ แต่พืชชนิดดังกล่าวเป็นพืชที่ต้องใช้แรงงานในการเพาะปลูกเป็นจำนวนมาก และต้องใช้แรงงานจากนอกพื้นที่ เช่น บังกลาเทศ และเนปาล ซึ่งแรงงานกลุ่มดังกล่าวก่อให้เกิดปัญหาสังคม รัฐมณีปุระจึงได้ยกเลิกนโยบาย

เกี่ยวกับรัฐมณีปุระ

- รัฐมณีปุระมีขนาดพื้นที่ 80 ตร.กม. และมีประชากรประมาณ 2.7 ล้านคน เป็นรัฐที่มีความหนาแน่นของประชากรต่อพื้นที่ต่ำ
- สำหรับการปลูกยางพารา เป็นพืชที่มีระยะเวลาการให้ผลตอบแทนที่นานจนเกินไป อีกทั้งในรัฐนากาแลนด์ได้มีการส่งเสริมการปลูกยางพาราเป็นพื้นที่ประมาณ 16,000 เฮกตาร์แล้ว
- พืชที่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูกในรัฐมณีปุระคือ พืชที่ให้กลิ่นหอม (Aromatic Plant) และพืชที่มีสรรพคุณทางยา (Medecinal Plant) เช่น หญ้าหวาน (Stevia) เห็ด มะนาว ตะไคร้ ส้ม มะละกอ และสับปะรด เป็นต้น อย่างไรก็ตาม ไม่ปรากฏการเพาะปลูกพืชชนิดดังกล่าวในเชิงพาณิชย์อย่างเต็มรูปแบบ
- รัฐมณีปุระมีนิคมอุตสาหกรรมจำนวน 3 แห่ง โดยได้จัดสรรที่ดิน น้ำ ไฟฟ้า ถนน ห้องเย็น รั้วรอบขอบชิด และระบบรักษาความปลอดภัย นอกจากนี้ รัฐมณีปุระกำลังมีโครงการพัฒนาเขตการผลิตเพื่อการส่งออกที่เมืองมอเรห์ซึ่งเป็นเมืองชายแดนติดกับเมืองตามูของเมียนมา

- ธนาคารที่ดิน (Land Bank) เป็นเครื่องมือในการที่รัฐจัดสรรที่ดินให้กับนักลงทุน โดยรัฐทำการจัดหาและรวบรวมที่ดินภายในประเทศแล้วปล่อยเช่าให้กับเอกชนที่สนใจลงทุน เหตุที่ต้องใช้วิธีการนี้เพราะหากเป็นการซื้อขายที่ดินโดยตรงระหว่างเอกชนกับเอกชนมักจะหาข้อยุติได้ลำบาก ซึ่งวิธีการนี้ถูกใช้บ่อยครั้งในรัฐปัญจาบซึ่งอยู่ทางตอนเหนือของอินเดีย โดยรัฐปัญจาบมีโครงการก่อสร้างทางหลวงซึ่งเป็นโครงการขนาดใหญ่ สำหรับรัฐมณีปุระที่ไม่มีโครงการลงทุนขนาดใหญ่ จึงไม่ปรากฏผู้ใช้บริการจากธนาคารที่ดิน
- ท่าเรือที่ใกล้รัฐมณีปุระที่สุดสำหรับขนส่งสินค้ากับอาเซียนคือ ท่าเรือคาลาดาน (Kaladan) ในเมียนมา
- ด้านการท่องเที่ยว รัฐมณีปุระมีที่พักรองรับนักท่องเที่ยวแบ่งเป็นโรงแรมประมาณ 10 แห่ง และ รีสอร์ทประมาณ 5 แห่ง

Mr. Raju Hijam Managing Director
Eastern Tours and Travels

วันที่ 26 เมษายน 2561 สัมภาษณ์ระหว่างการเดินทาง

การท่องเที่ยวรัฐมณีปุระ

- รัฐมณีปุระมีธุรกิจนำเที่ยวรายใหญ่ 2 ราย
- นักท่องเที่ยวอินเดียมีจำนวนประมาณ 5,000 รายต่อปี ส่วนนักท่องเที่ยวต่างชาติมีจำนวนประมาณ 1,000 รายต่อปี โดยเป็นนักท่องเที่ยวจากกลุ่มประเทศในยุโรป ได้หวัน และญี่ปุ่น
- การเดินทางจากเมืองอินฟาลสู่ทะเลสาบล็อกแตกเป็นระยะทาง 40 กม. ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง
- รีสอร์ทที่มีชื่อเสียง เช่น Sendrapark and Resort ริมหะเลสาบลอกตก ซึ่งอัตราค่าห้องพักคือ 4,500 รูปีต่อคืน บ้านพัก 5,400 รูปีต่อคืน ส่วนกิจกรรมการท่องเที่ยวยังมีไม่มากนัก โดยกิจกรรมท่องเที่ยวหลักคือ การล่องเรือ 6-10 ที่นั่ง คิดค่าบริการ 800 รูปีต่อเที่ยวต่อคน โดยการล่องเรือ 1 รอบใช้เวลาประมาณ 40 นาที
- บ้านของชาวประมงบางหลังในทะเลสาบลอกตก บล็อกแตกเปิดบริการให้นักท่องเที่ยวได้พักแรม
- นักท่องเที่ยวนิยมเดินทางมาชมซันไก (Sangai; brow antlered deer)
- แหล่งท่องเที่ยวด้านวัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ เช่น วัด ปราสาท และพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์สงคราม เป็นต้น

วิถีชีวิตของชาวมณีปุระ

- การก่อสร้างที่อยู่อาศัยใช้เยื่อไผ่ผสมดิน โดยนำไม้ไผ่มาทำเป็นโครงสร้างของบ้าน ทั้งนี้ ทุกแหล่งชุมชนมีบ่อน้ำเป็นของตนเอง
- การประมงใช้วิธีการเลี้ยงในกระชังในทะเลสาบลอกตก และจัดกระชังเป็นรูปวงกลม จากนั้นปล่อยปลาเข้าไปในกระชัง เมื่อปลาโตได้ที่จึงยกขึ้นทั้งกระชัง การเลี้ยงปลาดังกล่าวเป็นการเลี้ยงที่ไม่ต้องให้อาหาร เพราะในทะเลสาบมีสารอาหารสมบูรณ์
- ช่วงเดือนเมษายนถึงพฤษภาคมเป็นฤดูเพาะปลูก จึงมีโอกาสพบเห็นพิธีการขอพรจากเทพเจ้าในแต่ละชุมชนเพื่อให้ได้ผลผลิตทางการเกษตรที่ดี

Shri W. Ibohal Singh, MCS; Director
Department of Tourism
วันที่ 27 เมษายน 2561 เวลา 9.00 – 10.30 น.

เกี่ยวกับกรมการท่องเที่ยว

- กรมการท่องเที่ยวกำลังปรับโครงสร้างจากกรม เป็นบริษัทแห่งรัฐด้านการท่องเที่ยว (Corporation) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวกและรวดเร็ว โดยมีรูปแบบการบริหารคือ บริษัทจะรับเงินบริหารโครงการจากรัฐบาลมณีปุระ แล้วนำมาจัดสรรให้กับโครงการลงทุนด้านโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ เพื่อรองรับการท่องเที่ยวด้วยวิธีการร่วมลงทุนกับเอกชน (Public Private partnership: PPP) โดยโครงการที่สำคัญ อาทิ กระเช้าลอยฟ้า กอล์ฟคลับ และศูนย์ MICE เป็นต้น
- กรมการท่องเที่ยวมีโครงการในความดูแลประมาณ 50 โครงการ โดยโครงการส่วนใหญ่คาดว่าจะแล้วเสร็จในอีก 3 ปีข้างหน้า
- การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวได้ดำเนินการเฉพาะในประเทศ ส่วนในต่างประเทศไม่ได้ประชาสัมพันธ์เพราะการขออนุมัติใช้เวลานาน
- ระบบภาษีของรัฐมณีปุระใช้ระบบเดียวกับรัฐบาลกลางอินเดีย
- รัฐบาลมณีปุระไม่ได้จัดสรรสถานฝึกอบรมฝีมือแรงงานบุคลากรด้านการท่องเที่ยว โดยปัจจุบันผู้ประกอบการเป็นผู้ฝึกอบรมแรงงานด้วยตนเอง เช่น Classic Group บริษัทนำเที่ยวรายใหญ่ในรัฐมณีปุระ

การท่องเที่ยวในรัฐมณีปุระ

- ร้อยละ 80 ของนักท่องเที่ยวในรัฐมณีปุระเป็นนักท่องเที่ยวในประเทศ
- รัฐมณีปุระไม่มีเที่ยวบินตรงจากไทย แต่มีเที่ยวบินตรงจากเมียนมาเฉพาะในช่วงเทศกาล
- เทศกาลเด่นของรัฐมณีปุระคือ เทศกาลซันไก (Sangai Festival) ซึ่งเป็นฤดูหนาวและนักท่องเที่ยวจะได้พบกับซันไกออกจากป่ามาเล่นน้ำบริเวณทะเลสาบลอกตัก (Loktak Lake) สวยงามราวกับซันไกกำลังเต้นระบำ
- รัฐมณีปุระมีกลุ่มชาติพันธุ์ประมาณ 60 เผ่า ซึ่งแต่ละเผ่ามีเทศกาลของตนเอง รัฐมณีปุระจึงมีเทศกาลบ่อยครั้ง

- กลุ่มนักท่องเที่ยวที่เป็นเป้าหมายของรัฐมนตรีปุระคือ กลุ่มนักท่องเที่ยวอังกฤษ และญี่ปุ่น ซึ่งต้องการเข้ามาชมและศึกษาประวัติศาสตร์สงคราม อนึ่ง รัฐมนตรีปุระเป็นรัฐที่เกิดการปะทะระหว่างกองทัพอังกฤษและญี่ปุ่นในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2
- รัฐมนตรีปุระไม่มีการท่องเที่ยวแบบฟุ่มเฟือย (Luxury Tourism) เพราะไม่มีสปา ร้านอาหาร และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ
- รัฐมนตรีปุระเป็นต้นกำเนิดของกีฬาโปโลในปัจจุบัน และมีการจัดการแข่งขันโปโลหญิงนานาชาติที่รัฐมนตรีปุระเป็นประจำทุกปี
- ตลาดผู้หญิง (Ima Keithel) เป็นตลาดที่มีมากกว่า 800 ปี เหตุที่เป็นตลาดผู้หญิงเพราะในช่วงที่อินเดียอยู่ภายใต้อาณานิคมของอังกฤษ ผู้หญิงเป็นกลุ่มที่ลุกขึ้นมาขบวนต่อต้านด้วยการงดค้าสินค้าให้กับอังกฤษ โดยตลาดแห่งนี้มีแม่ค้าผู้หญิงประมาณ 4,000 คน
- รัฐมนตรีปุระมีแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจอีกมาก อาทิ ดอกลิลี (Lily flower) ชนิดหนึ่งซึ่งไม่สามารถปลูกได้ในพื้นที่อื่น รวมไปถึงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ที่ยังไม่ได้ทำการสำรวจอีกมาก อีกทั้ง ทะสาบลอกตักที่เปิดให้ท่องเที่ยวในปัจจุบัน เป็นการเปิดให้เที่ยวเพียงจุดเดียวเท่านั้น

ข้อคิดเห็น

- การท่องเที่ยวของรัฐมนตรีปุระเติบโตทุกปี สืบเนื่องจากการขยายตัวของธุรกิจโรงแรม
- หากมีการทำคลองเพื่อขนส่งผู้โดยสารระหว่างทะเลสาบลึกอกแตกกับตลาดผู้หญิง จะเป็นการสร้างเอกลักษณ์และความน่าสนใจให้การท่องเที่ยวมากขึ้น
- ชาวมนตรีปุระที่ได้เดินทางไปทำงานต่างพื้นที่และได้ใช้บริการต่างๆ จากเมืองที่ตนได้เดินทางไปทำงาน เมื่อได้กลับมา รัฐมนตรีปุระก็มีความต้องการที่จะให้รัฐมนตรีปุระมีธุรกิจบริการเหล่านั้น ให้บริการด้วย
- เที่ยวบินตรงระหว่างรัฐมนตรีปุระกับไทยจะส่งเสริมให้เกิดการเดินทางระหว่างกันมากขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชาวมนตรีปุระต้องการเดินทางมาเที่ยวกรุงเทพฯ

Mr. N. Biren Singh
The Chief Minister of Manipur
วันที่ 27 เมษายน 2561 เวลา 13.00 – 14.00 น.

สารจากมุขมนตรีรัฐมณีปุระ

- รัฐมณีปุระมีความยินดีและต้องการให้คนไทยเข้ามาลงทุน โดยยินดีให้ความช่วยเหลือทุกประการ
- ปัจจุบันมีบางประเทศจากอาเซียนเข้ามาติดต่อบ้าง เช่น ลาว และกัมพูชา
- รัฐมณีปุระพร้อมทำความเข้าใจเพื่อส่งเสริมการลงทุนกับไทย
- เทียบโดยตรงจะส่งเสริมการค้าและการลงทุนระหว่างรัฐมณีปุระกับไทย
- รัฐมณีปุระต้องการความช่วยเหลือในธุรกิจการเกษตร และการท่องเที่ยว โดยสามารถติดต่อกับเอกอัครราชทูตไทยที่เมืองอิมพาล หรือประสานกับรัฐบาลมณีปุระ
- รัฐบาลมณีปุระพร้อมที่จะให้การอำนวยความสะดวกนักลงทุนไทยอย่างเต็มที่

รายงานฉบับสมบูรณ์
สาธารณรัฐอินเดีย
2561

THAILAND
BOARD OF
INVESTMENT

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
THAILAND BOARD OF INVESTMENT

555 Vibhavadi-Rangsit Road., Chatuchak, Bangkok 10900, Thailand

Tel : (+66) 2553 8111, Fax : (+66) 2553 8315, E-Mail : head@boi.go.th